

Civilprocesa likums

A daļa Vispārīgie noteikumi

Pirmā sadaļa Civilās tiesvedības pamatnoteikumi

1.nodaļa Civilprocesa principi

1.pants. Personas tiesības uz tiesas aizsardzību

(1) Katrai fiziskajai un juridiskajai personai (turpmāk — persona) ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

(2) Personai, kas griezusies tiesā, ir tiesības uz tās lietas izskatīšanu tiesā likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā.

2.pants. Tiesas spriešana civillietās

Civillietas tiesa izsprīž kārtībā, kāda noteikta šajā likumā un likumā "Par tiesu varu".

3.pants. Tiesvedību civillietā regulējošo tiesību normu spēks laikā

Tiesvedību civillietā regulē civilprocesuālo tiesību normas, kas ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību izdarīšanas vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

4.pants. Tiesvedības instances civillietā

(1) Civillietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet pēc lietas dalībnieku sūdzības par šīs tiesas spriedumu — arī otrās instances tiesa apelācijas kārtībā, ja likumā nav noteikts citādi.

(2) Civillietā nav izskatāma pēc būtības augstākā tiesu instancē, iekams tā nav izskatīta zemākā tiesu instancē.

(3) Otrās instances tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

5.pants. Tiesību normu piemērošana

(1) Tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām.

(2) Ja starptautiskajā līgumā, ko apstiprinājusi Saeima, ir paredzēti citādi noteikumi nekā Latvijas likumā, piemēro starptautiskā līguma noteikumus.

(3) Ja attiecīgo tiesību jautājumu regulē Eiropas Savienības tiesību normas, kas ir tieši piemērojamas Latvijā, Latvijas likumu piemēro, ciktāl to pieļauj Eiropas Savienības tiesību normas.

(4) Likumā vai līgumā noteiktajos gadījumos tiesa piemēro arī citu valstu likumus un starptautisko tiesību normas.

(5) Ja nav likuma, kas regulē strīdīgo attiecību, tiesa piemēro likumu, kurš regulē līdzīgas tiesiskās attiecības, bet, ja tāda likuma nav, — vadās pēc tiesību vispārējiem principiem un jēgas.

(6) Piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

5.1 pants. Jautājuma uzdošana Eiropas Kopienu Tiesai

Tiesa saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību normām uzdod Eiropas Kopienu Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības tiesību normu iztulkošanu vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

6.pants. Civillietas ierosināšana tiesā

(1) Tiesnesis ierosina civillietu pēc to personu pieteikuma, uz kurām šī lieta attiecas.

(2) Tiesnesis ierosina civillietu arī pēc to valsts vai pašvaldību iestāžu un personu pieteikuma, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

(3) Prasības tiesvedības lietās iesniedz prasības pieteikumus, bet sevišķās tiesāšanas kārtības lietās — pieteikumus.

7.pants. Civilprasība krimināllietā

(1) Civilprasību par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu krimināllietā var celt kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Ja civilprasība krimināllietā nav iesniegta vai nav izspriesta, prasību var celt šajā likumā noteiktajā kārtībā.

8.pants. Apstākļu noskaidrošana civillietā

(1) Tiesa noskaidro lietas apstākļus, pārbaudot pierādījumus, kuri iegūti likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Tiesa izskaidro lietas dalībniekiem viņu tiesības un pienākumus, kā arī procesuālo darbību izdarīšanas vai neizdarīšanas sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006. likumu, kas stājas spēkā 28.06.2006.)

9.pants. Pušu līdztiesība civilprocesā

- (1) Pusēm ir vienlīdzīgas procesuālās tiesības.
- (2) Tiesa nodrošina pusēm vienādas iespējas izmantot tām piešķirtās tiesības savu interešu aizsardzībai.

10.pants. Sacīkste civilprocesā

- (1) Puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā.
- (2) Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības šajā likumā noteiktajā kārtībā.

11.pants. Civillietas izskatīšanas atklātums

- (1) Civillietas tiesās izskata atklāti, izņemot lietas par:
 - 1) bērna izcelšanās noteikšanu;
 - 2) adopcijas apstiprināšanu un atcelšanu;
 - 3) laulības šķiršanu vai neesamību;
 - 4) personas atzīšanu par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ.
- (2) Personas, kas jaunākas par 15 gadiem un kas nav lietas dalībnieki vai liecinieki, tiesas sēdē var būt klāt tikai ar tiesas atļauju.
- (3) Pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma vai tiesas ieskats tiesas sēdi vai tās daļu var pasludināt par slēgtu:
 - 1) ja nepieciešams aizsargāt valsts noslēpumu vai komercnoslēpumu;
 - 2) ja nepieciešams aizsargāt personu privāto dzīvi un korespondences noslēpumu;
 - 3) nepilngadīgo interesēs;
 - 4) ja nepieciešams nopratināt personu, kas nav sasniegusi 15 gadu vecumu;
 - 5) tiesas spriešanas interesēs.
- (3¹) Tiesa rakstveidā brīdina personas, kuras piedalās tādas lietas izskatīšanā, kuras materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts, un kurām ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, par pienākumu glabāt valsts noslēpumu un par atbildību, kas paredzēta par valsts noslēpuma izpaušanu. Valsts noslēpumu saturošu dokumentu kopiju izgatavošana nav pieļaujama.
- (4) Slēgtā tiesas sēdē piedalās lietas dalībnieki, bet, ja nepieciešams, — arī eksperti un tulki.
- (5) Ja neviens lietas dalībnieks neiebilst, ar tiesas sēdes priekšsēdētāja atļauju slēgtā tiesas sēdē var piedalīties personas, kam to darīt ir īpašs iemesls.

(6) Lietu slēgtā tiesas sēdē izskata, ievērojot visus tiesvedības noteikumus.

(7) Tiesas nolēmumus lietās, kas izskatītas atklāti, pasludina publiski.

(8) Lietās, kas izskatītas slēgtā sēdē, tiesas nolēmuma rezolutīvo daļu pasludina publiski. Lietās par adopcijas apstiprināšanu vai atcelšanu nolēmumu pasludina slēgtā tiesas sēdē.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

12.pants. Civillietas vienpersoniska un koleģiāla izskatīšana

(1) Pirmās instances tiesā civillietu izskata tiesnesis vienpersoniski.

(2) Apelācijas un kasācijas instances tiesā civillietu izskata koleģiāli.

13.pants. Tiesvedības valoda

(1) Tiesvedība notiek valsts valodā.

(2) Dokumentus svešvalodās lietas dalībnieki iesniedz, pievienojot noteiktā kārtībā apliecinātu tulkojumu valsts valodā.

(3) Tiesa var pieļaut atsevišķas procesuālās darbības arī citā valodā, ja to lūdz kāds no lietas dalībniekiem un ja visi lietas dalībnieki tam piekrīt. Tiesas sēdes protokols un tiesas nolēmumi rakstāmi valsts valodā.

(4) Lietas dalībniekiem, izņemot juridisko personu pārstāvjus, kuri nepārvalda tiesvedības valodu, tiesa nodrošina tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un piedalīties procesuālajās darbībās, izmantojot tulka palīdzību.

14.pants. Tiesas sastāva nemainīgums

(1) Lietas izskatīšana pēc būtības noris nemainīgā tiesas sastāvā.

(2) Tiesneša aizstāšana lietas iztiesāšanas gaitā pieļaujama tikai tad, ja viņš sakarā ar pāriešanu citā darbā, slimības vai citu objektīvu iemeslu dēļ nevar pabeigt lietas izskatīšanu.

(3) Ja lietas iztiesāšanas gaitā kādu no tiesnešiem aizstāj cits tiesnesis, lietas iztiesāšana jāsāk no jauna.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

15.pants. Civillietas izskatīšanas tiešums un mutiskums

(1) Pirmās instances un apelācijas instances tiesa, izskatot civillietu, pati pārbauda pierādījumus lietā.

(2) Uz tiesu uzaicinātās un izsauktās personas paskaidrojumus un liecības dod mutvārdos. Iepriekš nopratināto liecinieku protokolētās liecības, rakstveida pierādījumi un citi materiāli pēc pušu lūguma tiek nolasīti. Tiesa var lietā esošos dokumentus nenolasīt, ja puses tam piekrīt.

(3) Šajā likumā vai Eiropas Savienības tiesību normās paredzētajos gadījumos tiesa pieteikumus, sūdzības un jautājumus izskata rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

2.nodaļa Tiesas sastāvs

16.pants. Tiesneši

Lietu tiesā izskata likumā "Par tiesu varu" noteiktajā kārtībā iecelti vai apstiprināti tiesneši.

17.pants. Jautājumu izlemšana tiesā

(1) Visus jautājumus, kas rodas, izskatot lietu koleģiāli, tiesneši izlemj ar balsu vairākumu. Neviens no tiesnešiem nav tiesīgs atturēties no balsošanas.

(2) Šajā likumā paredzētajos gadījumos jautājumus tiesnesis izlemj vienpersoniski.

18.pants. Nepieļaujamība tiesnesim piedalīties lietas atkārtotā izskatīšanā

(1) Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, nevar piedalīties šīs lietas izskatīšanā apelācijas vai kasācijas instances tiesā, kā arī jaunā lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, ja ir atcelts spriedums vai lēmums par tiesvedības izbeigšanu vai prasības atstāšanu bez izskatīšanas, kas sastādīts, viņam piedaloties.

(2) Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā apelācijas vai kasācijas instances tiesā, nevar piedalīties šīs lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā vai apelācijas instances tiesā.

19.pants. Tiesneša atstatīšana vai noraidīšana

(1) Tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš:

1) šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā ir bijis lietas dalībnieks, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs;

2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no lietas dalībniekiem;

3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no tiesnešiem, kas ir tās tiesas sastāvā, kura izskata lietu;

4) ir personīgi tieši vai netieši ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

(2) Ja ir šā panta pirmajā daļā vai šā likuma 18.pantā minētie apstākļi, tiesnesis sevi atstata līdz lietas iztiesāšanas sākumam .

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētos apstākļus tiesnesis atklāj lietas iztiesāšanas gaitā, sevis atstatīšana izdarāma tiesas sēdē, norādot sevis atstatīšanas motīvus. Šajā gadījumā tiesa lietas izskatīšanu atliek.

(4) Ja tiesnesis nav sevi atstatījis, jebkurš lietas dalībnieks uz šajā pantā minētajiem pamatiem var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai vairākiem tiesnešiem vienlaikus, norādot katra tiesneša atstatīšanas iemeslus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

20.pants. Noraidījuma pieteikšana

(1) Lietas dalībnieks noraidījumu var pieteikt rakstveidā vai mutvārdos, un par to izdarāms ieraksts tiesas sēdes protokolā.

(2) Noraidījums jāpieteic, pirms uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. Vēlāk noraidījumu var pieteikt tad, ja tā pamats kļuvis zināms lietas iztiesāšanas laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

21.pants. Pieteiktā noraidījuma izskatīšanas kārtība

(1) Ja pieteikts noraidījums, tiesa uzklausa citu lietas dalībnieku viedokli un noklausās tiesnesi, kuram noraidījums pieteikts.

(2) Tiesas sēdē pieteikto noraidījumu tiesa izlemj apspriežu istabā.

(3) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, pieteikto noraidījumu izlemj pats tiesnesis.

(4) Lietā, kuru izskata koleģiāli, pieteikto noraidījumu izlemj šādā kārtībā:

1) ja noraidījums pieteikts vienam tiesnesim, to izlemj pārējais tiesas sastāvs. Ja balsis sadalās līdzīgi, tiesnesis ir noraidīts;

2) ja noraidījums pieteikts vairākiem tiesnešiem, to ar balsu vairākumu izlemj tā pati tiesa pilnā sastāvā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

22.pants. Noraidījuma apmierināšanas sekas

(1) Ja noraidīts tiesnesis vai vairāki tiesneši, lietu izskata tā pati tiesa citā sastāvā.

(2) Ja jaunu tiesas sastāvu attiecīgajā tiesā nav iespējams izveidot, lietu nosūta cita rajona (pilsētas) tiesai vai citai apgabaltiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

3.nodaļa Civiltiesisko strīdu pakļautība un piekritība

23.pants. Pakļautība

(1) Visi civiltiesiskie strīdi ir pakļauti tiesai, ja likumā nav noteikts citādi. Tas neatņem pusēm tiesības, savstarpēji vienojoties, griezties strīda izšķiršanai šķīrējtiesā.

(2) Jautājumu par strīda pakļautību izšķir tiesa vai tiesnesis. Ja tiesa vai tiesnesis atzīst, ka strīds nav pakļauts tiesai, lēmumā jānorāda iestāde, kuras kompetencē ietilpst šā strīda izšķiršana.

(3) Tiesa izskata arī fizisko un juridisko personu pieteikumus, kuriem nav civiltiesiska strīda rakstura, ja tas noteikts likumā.

24.pants. Piekritība rajona (pilsētas) tiesai

Tiesai pakļautās lietas izskata rajona (pilsētas) tiesa, izņemot tās lietas, kuras saskaņā ar likumu izskata apgabaltiesa.

25.pants. Piekritība apgabaltiesai

(1) Apgabaltiesa izskata šādas tiesai pakļautās lietas:

- 1) lietas, kurās ir strīds par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu, izņemot laulāto mantas dalīšanu;
- 2) lietas, kas izriet no saistību tiesībām, ja prasības summa pārsniedz 150 000 latu;
- 3) lietas par patenttiesību, preču zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību;
- 4) *(izslēgts ar 01.12.2005. likumu);*
- 5) lietas par kredītiestāžu maksātnespēju un likvidāciju.

(2) Ja lietā savienoti vairāki prasījumi, no kuriem vieni piekrīt rajona (pilsētas) tiesas izskatīšanai, bet citi — apgabaltiesas izskatīšanai, vai arī rajona (pilsētas) tiesā pieņemta pretprasība, kas piekrīt izskatīšanai apgabaltiesā, lietu izskata apgabaltiesa.

(3) Rīgas apgabaltiesai kā pirmās instances tiesai ir piekritīgas civillietas, kuru materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2005., 26.10.2006., 14.12.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

26.pants. Prasības celšana pēc atbildētāja dzīvesvietas vai atrašanās vietas

- (1) Prasību pret fizisko personu ceļ tiesā pēc tās dzīvesvietas.
- (2) Prasību pret juridisko personu ceļ tiesā pēc tās atrašanās vietas (juridiskās adreses).

27.pants. Prasības celšana, ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma

Prasība pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav zināma vai kuram nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā, ceļama pēc viņa nekustamā īpašuma atrašanās vietas vai pēc viņa pēdējās zināmās dzīvesvietas.

28.pants. Piekritība pēc prasītāja izvēles

- (1) Prasību, kas radusies sakarā ar juridiskās personas filiāles vai pārstāvniecības darbību, var celt tiesā arī pēc filiāles vai pārstāvniecības atrašanās vietas.
- (2) Prasību par uzturlīdzekļu piedziņu vai paternitātes noteikšanu prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas.
- (3) Prasību, kas izriet no personiskiem aizskārumiem (Civillikuma 2347. - 2353.pants), kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas vai pēc aizskāruma nodarīšanas vietas.

(4) Prasību par fiziskās vai juridiskās personas mantai nodarītajiem zaudējumiem var celt arī pēc to nodarīšanas vietas.

(5) Prasību par mantas atdošanu vai tās vērtības atlīdzināšanu prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas.

(6) Jūras prasību var celt arī pēc atbildētāja kuģa aresta vietas.

(7) Prasību pret vairākiem atbildētājiem, kuri dzīvo vai atrodas dažādās vietās, var celt pēc viena atbildētāja dzīvesvietas vai atrašanās vietas.

(8) Prasību par laulības šķiršanu vai laulības neesamību var celt tiesā pēc prasītāja izvēles atbilstoši šā likuma 234. un 235.panta noteikumiem.

(9) Prasību, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas vai darbavietas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 07.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

29.pants. Izņēmuma piekritība

(1) Prasība par īpašuma tiesībām un par jebkuru citu lietu tiesību uz nekustamo īpašumu vai tā piederumiem, kā arī prasība par minēto tiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā vai par šo tiesību dzēšanu un par mantas izslēgšanu no aprakstes akta ceļama pēc mantas atrašanās vietas.

(2) Kreditora prasības pret mantojuma masu, kad nav zināmi mantojuma tiesībās apstiprinātie vai mantojumu pieņēmušie mantinieki, piekrīt tiesai pēc mantojuma atstājēja dzīvesvietas, bet, ja viņa dzīvesvieta nav bijusi Latvijā vai ja tā nav zināma, — tiesai pēc mantojamās mantas vai tās daļu atrašanās vietas.

(3) Izņēmuma piekritība var būt noteikta arī citos likumos.

30.pants. Līgumiskā piekritība

(1) Slēdzot līgumu, tā slēdzēji var noteikt to pirmās instances tiesu, kurā izšķirami strīdi, kas viņiem varētu celties par šo līgumu vai tā izpildīšanu.

(2) Likumā noteikto izņēmuma piekritību nevar grozīt, pusēm vienojoties.

31.pants. Vairāku savstarpēji saistītu lietu piekritība

(1) Pretprasība neatkarīgi no tās piekritības ceļama tiesā pēc sākotnējās prasības izskatīšanas vietas.

(2) Civilprasība, kas radusies no krimināllietas, ja tā nav iesniegta vai nav izspriesta, izskatot krimināllietu, civilprocesa kārtībā ceļama pēc vispārējiem piekritības noteikumiem.

32.pants. Tiesvedībā pieņemtās lietas nodošana citai tiesai

(1) Lieta, kuru tiesa pieņēmusi savā tiesvedībā, ievērojot piekritības noteikumus, tiesai jāizskata pēc būtības, kaut arī lietas izskatīšanas gaitā būtu mainījusies tās piekritība, izņemot šā panta trešajā daļā paredzēto gadījumu.

(2) Tiesa var nodot lietu izskatīšanai citā tiesā, ja:

- 1) izskatot lietu tiesā, atklājas, ka tā pieņemta, pārkāpjot piekritības noteikumus;
- 2) pēc viena vai vairāku tiesnešu atstatīšanas vai noraidīšanas viņu aizstāšana tai pašā tiesā nav iespējama;
- 3) atbildētājs, kura dzīvesvieta iepriekš nav bijusi zināma, iesniedz lūgumu par lietas nodošanu tiesai pēc viņa dzīvesvietas, izņemot gadījumu, kad atbildētājs to ir slēpis.

(3) Rajona (pilsētas) tiesa nosūta lietu izskatīšanai apgabaltiesā, ja saskaņā ar šā likuma 25.pantu tā piekrīt apgabaltiesai.

(4) Lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai citā tiesā lietas dalībnieki var pārsūdzēt šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Lietu nodod izskatīšanai citā tiesā, kad notecējis termiņš šā lēmuma pārsūdzēšanai, bet, ja lēmums pārsūdzēts, — pēc sūdzības noraidīšanas.

(6) Lietu, kas nosūtīta no vienas tiesas citai tiesai, pieņem izskatīšanai tā tiesa, kurai šī lieta nosūtīta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

4.nodaļa

Tiesāšanās izdevumi

33.pants. Tiesāšanās izdevumi

(1) Tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi.

(2) Tiesas izdevumi ir:

- 1) valsts nodeva;
- 2) kancelejas nodeva;
- 3) ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

(3) Ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir:

- 1) izdevumi par advokāta palīdzību;
- 2) izdevumi sakarā ar ierašanos uz tiesas sēdēm;
- 3) ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

34.pants. Valsts nodeva

(1) Par katru prasības pieteikumu — sākotnējo prasību vai pretprasību, trešās personas pieteikumu ar patstāvīgu prasījumu par strīda priekšmetu, kas iesniegts jau iesāktā procesā, pieteikumu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās, kā arī citiem šajā pantā paredzētajiem pieteikumiem, kurus iesniedz tiesā, — maksājama valsts nodeva šādā apmērā:

- 1) par prasību, kas novērtējama naudas summā:

- a) *(izslēgts ar 05.02.2009. likumu),*
- b) līdz 1000 latiem — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 50 latiem,
- c) no 1001 lata līdz 5000 latiem — 150 latu plus 2,5 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 1000 latus,
- d) no 5001 lata līdz 20 000 latiem — 250 latu plus 1,6 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 5000 latus,
- e) no 20 001 lata līdz 100 000 latiem — 490 latu plus 1 procents no prasības summas, kas pārsniedz 20 000 latus,
- f) no 100 001 lata līdz 500 000 latiem — 1290 latu plus 0,3 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 100 000 latus,
- g) vairāk par 500 000 latiem — 2490 latu plus 0,05 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 500 000 latus;
- 2) par prasības pieteikumu laulības šķiršanas lietā — 100 latu, bet par prasības pieteikumu laulības šķiršanas lietā ar personu, kas noteiktā kārtībā atzīta par bezvēsts promesošu vai rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ, vai ar personu, kas notiesāta ar brīvības atņemšanu uz laiku, kas nav mazāks par trim gadiem, — 10 latu;
- 3) par pieteikumu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās — 30 latu, par pieteikumu tiesiskās aizsardzības procesa lietā, maksātnespējas procesa lietā vai lietā par kredītiestāžu maksātnespēju vai likvidāciju — 100 latu;
- 4) par citām prasībām, kam nav mantiska rakstura vai kas nav jānovērtē, — 50 latu;
- 5) par prasības nodrošinājuma pieteikumu vai pagaidu aizsardzības līdzekļa pieteikumu — 0,5 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 50 latiem;
- 6) par pierādījumu nodrošināšanas pieteikumu, ja tas iesniegts pirms prasības celšanas, — 20 latu;
- 7) par pieteikumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā vai saistības priekšmeta iesniegšanu tiesai glabājumā — 2 procenti no parāda summas, atdodamās vai labprātīgā izsolē pārdodamās mantas vērtības vai glabājumā nododamā priekšmeta vērtības, bet ne vairāk par 200 latiem;
- 8) par pieteikumu par izpildu raksta izdošanu uz pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma pamata vai ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu — 1 procents no parāda summas, bet ne vairāk par 200 latiem;
- 9) par pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas jaunu izskatīšanu lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums, — tādā pašā apmērā kā par prasības pieteikumu;
- 10) par prasības pieteikumu par kopīgas mantas dalīšanu — tādā pašā apmērā kā par prasības pieteikumu vispārējā kārtībā;
- 11) par sūdzībām tiesiskās aizsardzības procesa lietās, par sūdzībām maksātnespējas procesa lietās sakarā ar kreditoru sapulces lēmumu, par sūdzībām sakarā ar maksātnespējas procesa administratora (turpmāk — administrators) lēmumu vai rīcību, par sūdzībām par valsts aģentūras "Maksātnespējas administrācija" (turpmāk — Maksātnespējas administrācija) lēmumiem, kā arī par Padomes 2000.gada 29.maija regulas (EK) Nr. [1346/2000](#) par maksātnespējas procedūrām (turpmāk — Padomes regula Nr. [1346/2000](#)) 33. un 37.pantā noteikto darbību veikšanu — 15 latu;
- 12) par sūdzībām sakarā ar tiesu izpildītāja vai zvērināta notāra lēmumiem vai rīcību — 15 latu.

(2) Taisot spriedumu, tiesa nosaka valsts nodevu šādā apmērā:

1) lietās par apstiprināšanu mantojuma tiesībās, ja mantojuma vērtība pārsniedz 10 minimālās mēnešalgas:

a) laulātajam un kopā ar mantojuma atstājēju dzīvojušajiem pirmās, otrās un trešās šķiras mantiniekiem — 0,5 procenti no mantojamās mantas vērtības,

b) pārējiem pirmās un otrās šķiras mantiniekiem — 1 procents no mantojamās mantas vērtības,

c) pārējiem trešās šķiras mantiniekiem — 3 procenti no mantojamās mantas vērtības,

d) ceturtās šķiras mantiniekiem — 10 procenti no mantojamās mantas vērtības;

2) lietās par pēdējās gribas rīkojuma akta vai mantojuma līguma stāšanos likumīgā spēkā, ja mantojuma vērtība pārsniedz

10 minimālās mēnešalgas:

a) laulātajam un pirmās, otrās un trešās šķiras mantiniekiem — 50 procenti no šā panta otrās daļas 1.punktā noteiktā valsts nodevas apmēra,

b) ceturtās šķiras mantiniekiem — 8 procenti no mantojamās mantas vērtības,

c) pārējiem testamentārajiem vai līgumiskajiem mantiniekiem — 15 procenti no mantojamās mantas vērtības,

d) testamentārajiem vai līgumiskajiem mantiniekiem, ja tie ir sabiedriskā labuma organizācijas, — 3 procenti no mantojamās mantas vērtības;

3) *(izslēgts ar 31.10.2002. likumu).*

(3) Lietās par apstiprināšanu mantojuma tiesībās un pēdējās gribas rīkojuma akta vai mantojuma līguma spēkā stāšanos šā panta otrajā daļā noteiktā valsts nodeva maksājama, saņemot sprieduma norakstu pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā vai arī saņemot pēdējās gribas rīkojuma aktu vai mantojuma līgumu ar uzrakstu par tā stāšanos likumīgā spēkā.

(4) Par apelācijas sūdzību valsts nodeva ir 50 procenti no likmes, kas jāmaksā, iesniedzot prasības pieteikumu (pieteikumu sevišķās tiesāšanas kārtības lietā), bet mantiska rakstura strīdos — no likmes, ko aprēķina atbilstoši strīda summai.

(5) Iesniedzot blakus sūdzību par tiesas lēmumu, maksājama valsts nodeva — 20 latu.

(6) Iesniedzot izpildu rakstu vai citu izpildu dokumentu izpildei, maksājama valsts nodeva — 2 lati.

(7) Iesniedzot pieteikumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu, maksājama valsts nodeva — 20 latu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 07.04.2004., 02.09.2004., 17.02.2005., 25.05.2006., 14.12.2006., 01.11.2007. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

35.pants. Prasības summa

(1) Prasības summa ir:

1) prasībās par naudas piedziņu — piedzenamā summa;

- 2) prasībās par mantas izprasīšanu — izprasāmās mantas vērtība;
- 3) prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu — maksājumu kopsumma par vienu gadu;
- 4) prasībās par terminētiem maksājumiem un devumiem — visu maksājumu vai devumu kopsumma, bet ne vairāk kā par trim gadiem;
- 5) prasībās par beztermiņa vai mūža maksājumiem un devumiem — visu maksājumu un devumu kopsumma par trim gadiem;
- 6) prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu — summa, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu;
- 7) prasībās par maksājumu vai devumu izbeigšanu — atlikušo maksājumu vai devumu kopsumma, bet ne vairāk kā par vienu gadu;
- 8) prasībās par nomas un īres līguma pirmstermiņa izbeigšanu — maksājumu kopsumma par atlikušo līguma darbības laiku, bet ne vairāk kā par trim gadiem;
- 9) prasībās par īpašuma tiesībām uz nekustamo mantu — tās vērtība, bet ne mazāka par tās kadastrālo vērtību;
- 10) prasībās, kas sastāv no vairākiem patstāvīgiem mantiskiem prasījumiem — visu prasījumu kopsumma;
- 11) prasībās par darījuma izbeigšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu — apstrīdētā darījuma summa.

(2) Prasības summu norāda prasītājs. Ja norādītā prasības summa acīm redzami neatbilst izprasāmās mantas īstajai vērtībai, prasības summu nosaka tiesa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.09.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.10.2004.)

36.pants. Valsts nodevas piemaksa

(1) Prasībai, kuru iesniegšanas laikā ir grūti novērtēt, tiesnesis iepriekš nosaka valsts nodevas apmēru. Galīgo valsts nodevas apmēru, izskatot lietu, nosaka tiesa.

(2) Ja palielina prasības summu, izņemot procentu un pieaugumu pievienošanu, atbilstoši piemaksājama valsts nodeva.

37.pants. Valsts nodevas atmaksāšana

(1) Samaksātā valsts nodeva atmaksājama pilnīgi vai daļēji šādos gadījumos:

1) ja iemaksāta lielāka nodeva, nekā to nosaka likums;

2) ja tiesa atsakās pieņemt pieteikumu vai atstāj bez izskatīšanas pieteikumu saskaņā ar šā likuma 406.⁶ pantu;

3) ja izbeidz lietā tiesvedību uz tā pamata, ka lietas izskatīšana nav pakļauta tiesai vai tiesvedība izbeigta saskaņā ar šā likuma 406.⁸ pantu;

4) ja prasību atstāj bez izskatīšanas uz tā pamata, ka ieinteresētā persona, kas griezusies tiesā, nav ievērojusi attiecīgajai lietu kategorijai noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību, vai pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona.

(2) Valsts nodevu atmaksā ar noteikumu, ka pieteikums par tās atmaksāšanu iesniegts tiesā gada laikā no summas iemaksas valsts budžetā.

(3) Valsts nodevu atmaksā no valsts budžeta līdzekļiem uz tiesas vai tiesneša lēmuma pamata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

38.pants. Kancelejas nodeva

(1) Kancelejas nodeva maksājama:

1) par lietā esošā dokumenta noraksta izsniegšanu, kā arī par tiesas sprieduma vai lēmuma atkārtotu izsniegšanu — 5 lati;

2) par izziņas izsniegšanu — 2 lati;

3) par izpildu raksta dublikāta izdošanu — 10 latu;

4) par tiesas nolēmuma spēkā stāšanās apliecināšanu, ja šis nolēmums iesniedzams ārvalstu iestādēs, — 3 lati;

5) par liecinieku uzaicināšanu — 3 lati par katru personu.

(2) Kancelejas nodevu ieskaita valsts pamatbudžetā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.09.2004. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

39.pants. Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi

(1) Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir:

1) summas, kas jāizmaksā lieciniekiem un ekspertiem;

2) izdevumi, kas saistīti ar liecinieku nopratināšanu vai apskates izdarīšanu uz vietas;

3) ar atbildētāja meklēšanu saistītie izdevumi;

4) ar tiesas sprieduma izpildi saistītie izdevumi;

5) ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi;

6) ar sludinājuma ievietošanu laikrakstā saistītie izdevumi;

7) ar prasības nodrošināšanu saistītie izdevumi;

8) ar mantojuma apsardzību un inventāra saraksta sastādīšanu saistītie izdevumi.

(2) Kārtību, kādā aprēķināmas lieciniekiem un ekspertiem izmaksājamās summas, kā arī ar liecinieku nopratināšanu vai apskates izdarīšanu uz vietas, atbildētāja meklēšanu, tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu, sludinājuma ievietošanu laikrakstā un prasības nodrošināšanu saistīto izdevumu apmēru nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

40.pants. Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu iemaksāšanas kārtība

(1) Izdevumu summas, kas izmaksājamas lieciniekiem un ekspertiem, vai arī summas, kas nepieciešamas izdevumu samaksai par liecinieku nopratināšanu vai apskates izdarīšanu uz vietas, tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu, sludinājuma ievietošanu laikrakstā un prasības nodrošināšanu, iemaksā līdz lietas izskatīšanai tā puse, kura izteikusi attiecīgu lūgumu.

(2) Ja pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūst vai tiesas dokumentus izsniedz personai ārvalstī, izdevumu summas, kuras ārvalsts kompetentā iestāde pieprasa iemaksāt pirms vai atmaksāt pēc lūguma izpildes, iemaksā tā puse, kura izteikusi attiecīgu lūgumu.

(3) Ja šā panta pirmajā vai otrajā daļā minēto lūgumu iesniegušas abas puses, tās iemaksā pieprasītās summas vienādā apmērā.

(4) Ja šā panta pirmajā vai otrajā daļā minēto lūgumu šajā likumā paredzētajos gadījumos iesniegusi tiesa vai tiesnesis pēc savas iniciatīvas, nepieciešamo summu iemaksā valsts.

(5) Šajā pantā minētās summas neiemaksā puse, kas atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

41.pants. Tiesas izdevumu atlīdzināšana

(1) Pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. Valsts nodeva par pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas jaunu izskatīšanu lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums, netiek atlīdzināta.

(2) Ja prasītājs atsakās no prasības, viņš atlīdzina atbildētājam radušos tiesas izdevumus. Prasītāja samaksātos tiesas izdevumus šajā gadījumā atbildētājs neatlīdzina. Tomēr, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, tiesa pēc prasītāja lūguma piespriež no atbildētāja prasītāja samaksātos tiesas izdevumus.

(3) Ja prasība atstāta bez izskatīšanas, tiesa pēc atbildētāja lūguma piespriež no prasītāja atbildētāja samaksātos tiesas izdevumus, izņemot šā likuma 219.panta 2.punktā norādīto gadījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

42.pants. Tiesas izdevumu atlīdzināšana valstij

(1) Tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

(2) Ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

(3) Ja prasība apmierināta daļēji, bet atbildētājs atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piedzenami valsts ienākumos no prasītāja, kas nav atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, proporcionāli tai prasījuma daļai, kura noraidīta.

(4) Ja abas puses ir atbrīvotas no tiesas izdevumu samaksas, tiesas izdevumus uzņemas valsts.

43.pants. Izņēmumi no vispārīgiem noteikumiem par tiesas izdevumiem

(1) No tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti:

1) prasītāji — prasībās par darba samaksas piedziņu un citiem darbinieku prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām vai ir ar tām saistīti;

2) prasītāji — prasībās, kas izriet no personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

3) prasītāji — prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu;

4) prasītāji — prasībās par noziedzīga nodarījuma rezultātā radušos materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu;

5) prokurori, tās valsts vai pašvaldību iestādes un personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses;

6) pieteikuma iesniedzēji — par personas atzīšanu par rīcībnespējīgu un aizgādības nodibināšanu;

7) pieteikuma iesniedzēji — par aizgādības nodibināšanu personai tās izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ;

8) atbildētāji — lietās par tiesas piespriesto uzturlīdzekļu samazināšanu un to maksājumu samazināšanu, kurus tiesa piespriedusi prasībās, kas izriet no personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

9) pieteikuma iesniedzēji — laulātais, kā arī pirmās un otrās pakāpes radnieki — mantojuma lietās daļā par privatizācijas sertifikātu mantošanu;

9¹) pieteikuma iesniedzēji — lietās par bērna prettiesisku pārvietošanu pāri robežai vai aizturēšanu;

10) administratori — prasībās, kas celtas par maksātnespējīgu atzītas personas labā;

11) piedzinēji — izpildu lietās par piedziņām valsts ienākumos;

12) nodokļu (nodevu) administrācija — pieteikumos juridiskās personas maksātnespējas procesa lietās;

13) Naturalizācijas pārvalde — lietās par Latvijas pilsonības atņemšanu.

(2) Ja prokurors, tās valsts vai pašvaldību iestādes un personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, atsakās no pieteikuma, kas iesniegts citas personas labā, bet šī persona prasa lietas izskatīšanu pēc būtības, tiesas izdevumi jāmaksā saskaņā ar vispārīgiem noteikumiem.

(3) Puses atbrīvojamas no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos arī citos likumā paredzētajos gadījumos.

(4) Tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, kā arī atliek valsts ienākumos piespriesto tiesas izdevumu samaksu vai sadala to termiņos.

(5) Prasībās par laulības šķiršanu pēc prasītāja lūguma tiesnesis atliek valsts nodevas samaksu vai sadala to termiņos, ja prasītāja aprūpē ir nepilngadīgs bērns.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 31.10.2002., 19.06.2003., 07.09.2006., 01.11.2007. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009. Sk. Pārejas noteikumus.)

44.pants. Ar lietas vešanu saistītie izdevumi un to atlīdzināšana

(1) Ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir atlīdzināmi šādos apmēros:

1) izdevumi advokāta palīdzības samaksai — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par pieciem procentiem no prasījumu apmierinātās daļas, bet prasībās, kam nav mantiska rakstura, — ne vairāk par advokātu atlīdzības taksi;

2) ceļa un uzturēšanās izdevumi sakarā ar ierašanos tiesas sēdē, kā arī sakarā ar pušu vai to pārstāvju klātbūtni vai piedalīšanos pierādījumu iegūšanā, pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūstot ārvalstī, — pēc Ministru kabineta noteiktajām likmēm komandējuma izdevumu atlīdzībai;

3) izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu — izdevumu faktiskajā apmērā;

4) tulka izdevumi sakarā ar pušu vai to pārstāvju klātbūtni vai piedalīšanos pierādījumu iegūšanā, pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūstot ārvalstī, — izdevumu faktiskajā apmērā.

(2) Ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

(3) Ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

45.pants. Par tiesāšanās izdevumiem pieņemto lēmumu pārsūdzēšana

Lēmumu jautājumā par tiesāšanās izdevumiem var pārsūdzēt persona, uz kuru tas attiecas.

(19.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

5.nodaļa Procesuālie termiņi

46.pants. Procesuālo termiņu noteikšana

(1) Procesuālās darbības izpilda likumā noteiktajos termiņos. Ja procesuālie termiņi nav noteikti likumā, tos nosaka tiesa vai tiesnesis. Tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa ilgumam jābūt tādām, lai procesuālo darbību varētu izpildīt.

(2) Procesuālo darbību izpildīšanai nosaka precīzu datumu vai termiņu līdz noteiktam datumam, vai laika periodu (gados, mēnešos, dienās vai stundās). Ja procesuālā darbība nav jāizpilda noteiktā datumā, to var izpildīt visā noteiktā termiņa laikā.

(3) Termiņu var noteikt, norādot arī notikumu, kuram katrā ziņā jāiestājas.

(4) Ja likumā tiesai vai tiesnesim ir noteikti termiņi lietu izskatīšanai vai citu procesuālo darbību izpildīšanai un par attiecīgās procesuālās darbības veikšanu paziņo lietas dalībniekam saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, bet attiecīgās procesuālās darbības izpilde likumā noteiktajā termiņā nav iespējama, tiesa vai tiesnesis ir tiesīgs noteikt saprātīgāku un garāku termiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

47.pants. Procesuālo termiņu skaitījuma sākums

(1) Termiņš, kas skaitāms gados, mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu.

(2) Termiņš, kas skaitāms stundās, sākas nākamajā stundā pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

48.pants. Procesuālo termiņu izbeigšanās

(1) Termiņš, kas skaitāms gados, izbeidzas termiņa pēdējā gada attiecīgā mēnesī un datumā. Termiņš, kas skaitāms mēnešos, izbeidzas termiņa pēdējā mēneša attiecīgā datumā. Ja mēnešos skaitāmais termiņš beidzas tādā mēnesī, kuram nav attiecīga datuma, tas izbeidzas šā mēneša pēdējā dienā. Termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, izbeidzas šajā datumā.

(2) Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena.

(3) Procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem.

(4) Ja procesuālā darbība izpildāma tiesā, termiņš izbeidzas tajā stundā, kad tiesa beidz darbu. Ja prasības pieteikums, sūdzība vai citi pasta sūtījumi nodoti sakaru iestādē termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem, tie uzskatāmi par nodotiem termiņā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

49.pants. Procesuālo termiņu nokavējuma sekas

Tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma vai tiesas noteiktā termiņa izbeigšanos. Pēc procesuālā termiņa izbeigšanās iesniegtās sūdzības un dokumentus nepieņem.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

50.pants. Procesuālo termiņu apturēšana

Apturot tiesvedību lietā, termiņa skaitījums tiek apturēts. Termiņa skaitījums apstājas brīdī, kad radies apstākļi, kas ir par pamatu tiesvedības apturēšanai. Procesuālā termiņa skaitījums turpinās no dienas, kad atjaunota tiesvedība lietā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

51.pants. Procesuālo termiņu atjaunošana

(1) Nokavētos procesuālos termiņus pēc lietas dalībnieka pieteikuma atjauno tiesa, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem.

(2) Atjaunojot nokavēto termiņu, tiesa vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

52.pants. Procesuālo termiņu pagarināšana

Tiesas vai tiesneša noteiktos termiņus var pagarināt pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

53.pants. Procesuālo termiņu pagarināšanas un atjaunošanas kārtība

(1) Pieteikums par termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniedzams tiesā, kurā nokavēto darbību vajadzēja izpildīt. Tas tiek izlemts tiesas sēdē, iepriekš par sēdes laiku un vietu paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izlemšanai tiesā.

(2) Pieteikumam par procesuālā termiņa atjaunošanu pievienojami dokumenti, kas nepieciešami procesuālās darbības izpildīšanai, un pamatojums termiņa atjaunošanai.

(3) Tiesneša noteikto termiņu var pagarināt tiesnesis vienpersoniski .

(4) Par tiesas vai tiesneša atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var iesniegt blakus sūdzību.

6.nodaļa Tiesas paziņojumi, izsaukumi un tiesas dokumentu piegādāšana un izsniegšana

(Nodaļas nosaukums 05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

54.pants. Aicināšana uz tiesu

(1) Lietas dalībniekus aicina uz tiesu, savlaicīgi paziņojot par tiesas sēdes vai atsevišķas procesuālās darbības laiku un vietu.

(2) Lietas dalībniekus aicina uz tiesu ar tiesas pavēsti, ja personas dzīvesvieta norādīta pieteikumā. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, viņu aicina uz tiesu ar publikāciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(3) Lieciniekus, ekspertus un tulkus izsauc uz tiesu ar tiesas pavēstēm.

55.pants. Tiesas pavēste

Pavēstē norāda:

1) aicināmās vai izsaucamās fiziskās personas vārdu, uzvārdu, dzīvesvietu vai citu šīs personas norādītu adresi vai juridiskās personas nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);

2) tiesas nosaukumu un adresi;

3) ierašanās laiku un vietu;

4) tās lietas nosaukumu, kurā persona aicināta vai izsaukta;

- 5) norādījumu, kādā sakarībā aicināts vai izsaukts adresāts;
- 6) norādījumu, ka personai, kas saņēmusi pavēsti sakarā ar adresāta prombūtni, ir pienākums nodot to adresātam;
- 7) neierašanās sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

56.pants. Pavēstes un citu tiesas dokumentu piegādāšana un izsniegšana

(1) Pavēsti nosūta ierakstītā pasta sūtījumā, ierakstītā pasta sūtījumā ar paziņojumu par saņemšanu vai piegādā ziņnesis.

(2) Citus tiesas sagatavotos dokumentus (spriedumus, lēmumus, paziņojumus u.c.), kā arī dokumentus (pieteikumu sevišķās tiesāšanās kārtībā, apelācijas, kasācijas sūdzību, rakstveida paskaidrojumu norakstus u.c.), kurus sagatavo un tiesai iesniedz lietas dalībnieki, bet kurus tālāk izsniedz tiesa, pēc lietas dalībnieka lūguma vai pēc tiesas ieskata var piegādāt vienā no šā panta pirmajā daļā minētajiem veidiem vai arī nosūtīt ar vienkāršo pasta sūtījumu.

(3) Tiesas dokumentus var izsniegt adresātam personīgi pret parakstu, ja nepieciešams, ar pavēsti izsaucot adresātu ierasties pēc izsniedzamajiem dokumentiem uz tiesu.

(4) Lietas dalībnieks ar tiesneša piekrišanu var saņemt tiesas dokumentus piegādāšanai citam adresātam lietā.

(5) Tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc adreses, kādu norādījis lietas dalībnieks. Tiesas dokumentus var piegādāt arī pēc deklarētās dzīvesvietas adreses, ja lietas dalībnieka norādītā personas adrese nesakrīt ar personas deklarētās dzīvesvietas adresi. Tiesas dokumentus var piegādāt arī uz šīs personas darbavietu.

(6) Tiesas dokumentus juridiskajai personai piegādā pēc tās juridiskās adreses.

(7) Tiesas dokumentus, kurus piegādā ziņnesis vai lietas dalībnieks, adresātam izsniedz personīgi pret parakstu, paraksta daļā atzīmējot dokumenta izsniegšanas laiku un datumu un nododot paraksta daļu atpakaļ tiesai.

(8) Ja tiesas dokumentu piegādātājs nesastop adresātu tā dzīvesvietā, viņš izsniedz tiesas dokumentus kādam no kopā ar šo personu dzīvojošiem pieaugušajiem ģimenes locekļiem. Ja tiesas dokumentu piegādātājs nesastop adresātu tā darbavietā, viņš atstāj izsniedzamos dokumentus darbavietas administrācijai — nodošanai adresātam. Minētajos gadījumos tiesas dokumentu saņēmējs paraksta daļā norāda savu vārdu un uzvārdu, dokumenta izsniegšanas laiku un datumu, kā arī attiecības ar adresātu vai ieņemamo amatu un tiesas dokumentu nekavējoties nodod adresātam.

(9) Ja tiesas dokumentu adresāts dzīvesvietā nav sastopams un viņa atrašanās vieta nav zināma, tiesas dokumentu piegādātājs par to izdara atzīmi dokumenta paraksta daļā. Šajā dokumenta daļā tiesas dokumentu piegādātājs norāda arī vietu, uz kurieni aizbraucis adresāts, un laiku, kad gaidāma viņa atgriešanās, ja ir to noskaidrojis.

(10) Atsevišķiem tiesas dokumentiem likums var paredzēt noteiktus to piegādāšanas vai izsniegšanas veidus.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

56.1 pants. Tiesas dokumentu piegādāšanas un izsniegšanas datums

Ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti:

- 1) datumā, kad adresāts vai cita persona tos pieņēmusi saskaņā ar šā likuma 56.panta trešo, septīto vai astoto daļu;
- 2) datumā, kad persona atteikusies tos pieņemt (57.pants);
- 3) septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

56.2 pants. Tiesas dokumentu piegādāšana un izsniegšana personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā

(1) Personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesas dokumentus piegādā:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 13.novembra regulā (EK) Nr. [1393/2007](#) par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes regulu (EK) Nr. [1348/2000](#) (turpmāk — Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. [1393/2007](#)) (81.nodaļa) paredzētajā kārtībā;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 11.jūlija regulas (EK) Nr. [861/2007](#), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (turpmāk — Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. [861/2007](#)), 13.pantā paredzētajā kārtībā;
- 3) Latvijai saistošos starptautiskajos līgumos (82.nodaļa) paredzētajā kārtībā;
- 4) šā likuma 83.nodaļā paredzētajā kārtībā.

(2) Ja tiesas dokumenti personai piegādāti šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka personai par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu ir paziņots tikai tajā gadījumā, ja ir saņemts apstiprinājums par dokumenta izsniegšanu. Dokumentus uzskata par izsniegtiem datumā, kāds norādīts apstiprinājumā par dokumentu izsniegšanu.

(3) Šo pantu nepiemēro, ja persona, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā, lietu ved ar Latvijā pilnvarota pārstāvja starpniecību. Šādā gadījumā tiesas dokumenti vispārējā kārtībā izsniedzami tikai pārstāvim.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

57.pants. Sekas, ko rada atteikšanās pieņemt tiesas dokumentus

(1) Ja adresāts atsakās pieņemt tiesas dokumentus, dokumentu piegādātājs izdara dokumentā attiecīgu atzīmi, norādot arī atteikšanās iemeslus, datumu un laiku.

(2) Atteikšanās pieņemt tiesas dokumentus nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

58.pants. Adrešu maiņa lietas tiesvedības laikā

(1) Lietas dalībnieks paziņo tiesai par savas adrešu maiņu lietas tiesvedības laikā. Ja tāda paziņojuma nav, pavēsti nosūta pēc pēdējās tiesai zināmās adrešu. Šajā gadījumā uzskatāms, ka lietas dalībniekam ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

(2) Lietas dalībniekam, ja viņš nepaziņo tiesai par savas adrešu maiņu tiesvedības laikā, tiesa vai tiesnesis var uzlikt naudas sodu līdz 15 latiem.

59.pants. Aicināšana uz tiesu ar publikāciju laikrakstā

(1) Atbildētājs, kura dzīvesvieta nav zināma vai kuru nevar sastapt dzīvesvietā, aicināms uz tiesu ar publikāciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(2) Neatkarīgi no aicinājuma publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" prasītājs ir tiesīgs tiesas aicinājuma tekstu publicēt uz sava rēķina citos laikrakstos.

(3) Laikrakstā publicējams pavēstes saturam atbilstošs aicinājuma teksts.

(4) Tiesa var izskatīt lietu bez atbildētāja piedalīšanās, ja pagājis ne mazāk kā viens mēnesis no aicinājuma publikācijas dienas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(5) Līdztekus atbildētāja aicināšanai ar publikāciju laikrakstā pavēste piesūtāma arī pēc viņa nekustamās mantas atrašanās vietas, ja to norādījis prasītājs.

60.pants. Atbildētāja meklēšana, ja viņa atrašanās vieta nav zināma

Ja atbildētāja atrašanās vieta nav zināma, tiesa pēc prasītāja lūguma ir tiesīga izsludināt atbildētāja meklēšanu.

7.nodaļa Protokoli

61.pants. Pienākums rakstīt protokolu

(1) Katrā pirmās instances un apelācijas instances tiesas sēdē rakstāms tiesas sēdes protokols.

(2) Šajā likumā paredzētajos gadījumos protokols rakstāms arī par atsevišķām procesuālajām darbībām, kas izpildītas ārpus tiesas sēdes.

62.pants. Protokola saturs

(1) Tiesas sēdes protokolā norāda:

1) gadu, datumu, mēnesi un tiesas sēdes vietu;

2) tās tiesas nosaukumu, kura izskata lietu, tiesas sastāvu, tiesas sēdes sekretāru, advokātu un prokuroru, kuri piedalās lietā;

- 3) tiesas sēdes atklāšanas laiku;
- 4) lietas nosaukumu;
- 5) ziņas par lietas dalībnieku, liecinieku, ekspertu un tulku ierašanos;
- 6) ziņas par to, ka lietas dalībniekiem izskaidrotas viņu procesuālās tiesības un pienākumi;
- 7) ziņas par to, ka liecinieki, eksperti un tulki brīdināti par kriminālatbildību;
- 8) lietas dalībnieku paskaidrojumus, liecinieku liecības, ekspertu mutvārdu paskaidrojumus par viņu atzinumiem, ziņas par lietisko un rakstveida pierādījumu pārbaudi;
- 9) lietas dalībnieku pieteikumus;
- 10) tiesas rīkojumus un lēmumus, kas nav pieņemti atsevišķu procesuālo dokumentu veidā;
- 11) valsts un pašvaldību iestāžu atzinumu īsu saturu;
- 12) tiesas debašu un prokurora atzinuma īsu saturu;
- 13) ziņas par tiesas aiziešanu lēmuma pieņemšanai vai sprieduma taisīšanai;
- 14) ziņas par sprieduma vai atsevišķa procesuālā dokumenta veidā pieņemta lēmuma pasludināšanu;
- 15) ziņas par sprieduma vai lēmuma satura, pārsūdzēšanas kārtības un termiņa izskaidrošanu;
- 16) ziņas par to, kad lietas dalībnieki var iepazīties ar tiesas sēdes protokolu un pilnu sprieduma tekstu;
- 17) tiesas sēdes slēgšanas laiku;
- 18) tiesas sēdes protokola parakstīšanas laiku.

(2) Prasītāja atteikšanos no prasības, kā arī to, ka atbildētājs ir atzinis prasību un lietas dalībnieki atzinuši juridiskos faktus, ieraksta tiesas sēdes protokolā un paraksta attiecīgi prasītājs, atbildētājs vai abas puses.

(3) Tiesas sēdes protokolu paraksta tiesas sēdes priekšsēdētājs un tiesas sēdes sekretārs.

(4) Ārpus tiesas sēdes izpildīto atsevišķo procesuālo darbību protokolam jāatbilst šajā pantā minētajām prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

63.pants. Protokola rakstīšana

(1) Protokolu raksta tiesas sēdes sekretārs.

(2) Protokols parakstāms ne vēlāk kā triju dienu laikā pēc tiesas sēdes pabeigšanas vai atsevišķu procesuālo darbību izpildīšanas, bet sarežģītās lietās — ne vēlāk kā piecu dienu laikā.

(3) Visi pierakstījumi un labojumi protokolā jāatrunā pirms tiesas sēdes priekšsēdētāja un tiesas sēdes sekretāra paraksta. Līdz galam neaizpildītās rindas un citas brīvas vietas protokolā pārsvītrojamas. Protokolā nav pieļaujami teksta dzēsumi un aizkrāsojumi.

64.pants. Piezīmes par protokolu

(1) Lietas dalībnieki, kuri ir piedalījušies tiesas sēdē, triju dienu laikā no protokola parakstīšanas dienas var iesniegt rakstveida piezīmes par protokolu, norādot tajā pieļautās nepilnības un nepareizības.

(2) Iesniegtās piezīmes izskata tiesas sēdes priekšsēdētājs piecu dienu laikā un, ja viņš piekrīt piezīmēm, tad apliecina to pareizību un pievieno tās tiesas sēdes protokolam.

(3) Ja tiesas sēdes priekšsēdētājs nepiekrīt iesniegtajām piezīmēm, tās izskatāmas tiesas sēdē tajā pašā tiesas sastāvā, kādā izskatīta lieta, 10 dienu laikā no tās dienas, kad piezīmes izskatījis tiesas sēdes priekšsēdētājs. Ja lieta izskatīta triju tiesnešu sastāvā un tādu pašu tiesas sastāvu nav iespējams nodrošināt, jautājumu izskata tiesa, kuras sastāvā ir vismaz divi no tiem tiesnešiem, kuri piedalījās lietas izskatīšanā.

(4) Lietas dalībniekiem paziņo par tiesas sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(5) Pēc piezīmju izskatīšanas tiesa pieņem lēmumu par to pareizību vai noraidīšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

8.nodaļa Procesuālās sankcijas

65.pants. Procesuālo sankciju veidi

Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa var piemērot šādas procesuālās sankcijas:

- 1) brīdinājumu;
- 2) izraidīšanu no sēžu zāles;
- 3) naudas sodu;
- 4) piespiedu atvešanu uz tiesu.

66.pants. Brīdinājums

Personai, kas traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesas sēdes priekšsēdētājs izsaka brīdinājumu, un par to izdarāma atzīme tiesas sēdes protokolā.

67.pants. Izraidīšana no sēžu zāles

Ja lietas dalībnieki, liecinieki, eksperti vai tulki atkārtoti traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, viņus ar tiesas lēmumu var izraidīt no sēžu zāles, bet citas klātesošās personas var izraidīt ar tiesas sēdes priekšsēdētāja rīkojumu arī bez iepriekšēja brīdinājuma.

68.pants. Naudas sods

(1) Tiesa uzliek naudas sodu šajā likumā noteiktajos gadījumos un apmēros.

(2) Tiesas lēmuma norakstu (izrakstu no protokola) par naudas soda uzlikšanu nosūta personai, kurai naudas sods uzlikts.

(3) Persona, kurai uzlikts naudas sods, 10 dienu laikā pēc tiesas lēmuma noraksta (izraksta no protokola) izsniegšanas var lūgt tiesu, kura to uzlikusi, atbrīvot šo personu no naudas soda vai samazināt tā apmēru. Šo iesniegumu izskata tiesas sēdē, iepriekš paziņojot par sēdi personai, kurai naudas sods uzlikts. Šīs personas neierašanās nav šķērslis iesnieguma izskatīšanai.

(4) Amatpersonām uzliktos naudas sodus piedzen no viņu personīgajiem līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

69.pants. Piespiedu atvešana

(1) Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa var pieņemt lēmumu par personas piespiedu atvešanu uz tiesu.

(2) Šo lēmumu izpilda tiesas norādītā policijas iestāde.

70.pants. Lietas dalībnieku un citu personu administratīvā un kriminālā atbildība

Lietas dalībniekus un citas personas, kuras ar savu darbību vai bezdarbību traucē tiesas darbu, līdztekus likumā paredzētajām procesuālajām sankcijām likumā noteiktajos gadījumos var saukt pie administratīvās vai kriminālās atbildības.

Otrā sadaļa Lietas dalībnieki

9. nodaļa Civilprocesuālā tiesībspēja un rīcībspēja

71.pants. Civilprocesuālā tiesībspēja

(1) Civilprocesuālā tiesībspēja ir spēja būt apveltītam ar civilprocesuālām tiesībām un pienākumiem.

(2) Civilprocesuālā tiesībspēja atzīstama vienlīdzīgi visām fiziskajām un juridiskajām personām.

72.pants. Civilprocesuālā rīcībspēja

(1) Spēja realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus (civilprocesuālā rīcībspēja) ir pilngadīgām rīcībspējīgām fiziskajām un juridiskajām personām.

(2) Fiziskajām personām vecumā no 15 līdz 18 gadiem un tām personām, kurām nodibināta aizgādība saskaņā ar Civillikuma 365.pantu, lietas tiesā ved to likumiskie pārstāvji, tomēr tiesai šādās lietās jāauzicina piedalīties arī pašas šīs personas.

(3) Fiziskajām personām, kuras nav sasniegušas 15 gadu vecumu vai kuras atzītas par rīcībnespējīgām, lietas tiesā ved to likumiskie pārstāvji.

(4) Likumā noteiktajos gadījumos nepilngadīgās personas ir tiesīgas patstāvīgi realizēt savas civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus. Šādās lietās pēc tiesas ieskatiem var pieaicināt šo personu likumiskos pārstāvjus, lai sniegtu tām palīdzību lietas vešanā.

73.pants. Lietas dalībnieka jēdziens

(1) Lietas dalībnieki ir puses, trešās personas, pušu un trešo personu pārstāvji, prokurors un tās valsts vai pašvaldību iestādes un personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, institūcijas, kuras likumā paredzētajos gadījumos pieaicina atzina došanai, kā arī šo personu pārstāvji.

(2) Lietas dalībnieks var būt persona, kurai ir civilprocesuālā tiesībspēja un rīcībspēja. Valsts un pašvaldību iestādes, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, var būt lietas dalībnieki neatkarīgi no tā, vai tās ir juridiskās personas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

10.nodaja Puses

74 .pants. Puses, to tiesības un pienākumi

(1) Civilprocesā par pusēm — prasītāju un atbildētāju — var būt jebkura fiziskā vai juridiskā persona.

(2) Pusēm ir šādas civilprocesuālās tiesības:

1) iepazīties ar lietas materiāliem, izdarīt no tiem izrakstus un izgatavot kopijas;

2) piedalīties tiesas sēdē;

3) pieteikt noraidījumus;

4) iesniegt pierādījumus;

5) piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā;

6) pieteikt lūgumus;

7) dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus;

8) izteikt savus argumentus un apsvērumus;

9) celt iebildumus pret citu lietas dalībnieku lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem;

10) pārsūdzēt tiesas spriedumus un lēmumus;

11) saņemt spriedumu, lēmumu un citu lietā esošo dokumentu norakstus, kā arī izmantot citas procesuālās tiesības, kuras tām piešķirtas ar šo likumu.

(3) Prasītājs turklāt ir tiesīgs:

- 1) pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības;
- 2) samazināt prasījumu apmēru;
- 3) rakstveidā grozīt prasības pamatu vai priekšmetu vai palielināt prasījumu apmēru, iekams nav uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības (šā likuma 163.pants).
- (4) Atbildētājs ir tiesīgs pilnīgi vai daļēji atzīt prasību, celt iebildumus pret prasību vai celt pretprasību.
- (5) Puses var noslēgt izlīgumu vai vienoties par lietas nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā.
- (6) Pusēm savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāizpilda godprātīgi.
- (7) Pusēm ir pienākums:
 - 1) ierasties pēc tiesas aicinājuma tiesā;
 - 2) savlaicīgi rakstveidā paziņot par iemesliem, kuru dēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi;
 - 3) izpildīt citus procesuālos pienākumus, kuri tām uzlikti saskaņā ar šo likumu.

75.pants. Procesuālā līdzdalība

- (1) Prasību var celt vairāki prasītāji pret vienu atbildētāju, viens prasītājs pret vairākiem atbildētājiem vai vairāki prasītāji pret vairākiem atbildētājiem.
- (2) Katrs līdzprasītājs un līdzatbildētājs attiecībā pret otru pusi un citiem līdzdalībniekiem uzstājas patstāvīgi.
- (3) Līdzdalībnieki var uzdot lietas vešanu vienam no viņiem vai vienam kopējam pārstāvim.

76.pants. Prasītājs lietās, kas uzsāktas pēc citu personu iniciatīvas

Persona, kuras interesēs lieta uzsākta pēc prokurora, kā arī tās valsts vai pašvaldības iestādes vai personas pieteikuma, kurai ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, piedalās lietā kā prasītājs.

77.pants. Puses procesuālo tiesību pārņemšana

- (1) Ja viena no pusēm lietā izstājas (fiziskās personas nāve, juridiskā persona beidz pastāvēt, prasījuma cesija, parāda pārvede), tiesa pieļauj aizstāt šo pusi tās tiesību pārņēmējam.
- (2) Tiesību pārņemšana iespējama jebkurā procesa stadijā.
- (3) Visas darbības, kas izpildītas procesā līdz tiesību pārņēmēja iestāšanās brīdim, tiesību pārņēmējam ir tikpat obligātas, cik obligātas tās bija personai, kuras tiesības ir pārņemtas.

11.nodaļa Trešās personas

78.pants. Trešo personu piedalīšanās civilprocesā

- (1) Par trešo personu civilprocesā var būt fiziskā vai juridiskā persona, kuras tiesības vai pienākumus pret vienu no pusēm var skart spriedums lietā.
- (2) Uz trešajām personām attiecas pušu procesuālās tiesībspējas un rīcībspējas noteikumi, tām ir pušu procesuālās tiesības un pienākumi ar izņēmumiem, kas noteikti šā likuma 80.pantā.
- (3) Trešās personas var iestāties lietā, pirms ir pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības pirmās instances tiesā. Tās var pieaicināt piedalīties lietā arī pēc pušu vai prokurora lūguma.

79.pants. Trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem

- (1) Trešās personas, kas piesaka patstāvīgus prasījumus par strīda priekšmetu, var iestāties lietā, iesniedzot prasības pieteikumu.
- (2) Trešajām personām ar patstāvīgiem prasījumiem ir prasītāja tiesības un pienākumi.

80.pants. Trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem

- (1) Trešās personas, kas nepiesaka patstāvīgus prasījumus par strīda priekšmetu, var iestāties lietā prasītāja vai atbildētāja pusē, ja spriedums lietā var skart šo personu tiesības vai pienākumus pret vienu no pusēm.
- (2) Trešajām personām, kas nepiesaka patstāvīgus prasījumus, ir puses procesuālās tiesības un pienākumi, izņemot tiesības grozīt prasības pamatu vai priekšmetu, palielināt vai samazināt prasījumu apmēru, atteikties no prasības, atzīt prasību vai noslēgt izlīgumu, kā arī prasīt tiesas sprieduma izpildi.
- (3) Iesniegumos par trešo personu pieaicināšanu un trešo personu iesniegumos par iestāšanos lietā prasītāja vai atbildētāja pusē norādāmi tie pamati, kuru dēļ trešās personas pieaicināmas vai pielaižamas piedalīties lietā.

81.pants. Tiesas lēmums par trešās personas pieaicināšanu vai pielaišanu piedalīties lietā

- (1) Trešā persona tiek pieaicināta vai pielaišta piedalīties lietā saskaņā ar tiesas lēmumu.
- (2) Par tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par trešās personas iestāšanos lietā, var iesniegt blakus sūdzību.

12.nodaļa Pārstāvji

82.pants. Tiesības uz pārstāvību civilprocesā

- (1) Fiziskās personas lietas tiesā var vest pašas vai ar pilnvarotu pārstāvju starpniecību.

(2) Juridisko personu lietas tiesā ved to amatpersonas, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī citi juridisko personu pilnvaroti pārstāvji.

(3) Tās valsts vai pašvaldības iestādes lietas, kurai ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt citu personu tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, tiesā ved iestādes vadītājs vai viņa pilnvarots pārstāvis.

(4) Šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minēto lietas dalībnieku piedalīšanās civilprocesā neatņem viņiem tiesības uzaicināt savā lietā advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai. Šajā gadījumā advokāta pilnvaru apjomu nosaka šā likuma 86.pants, paskaidrojumus par lietas būtību viņš nesniedz.

(5) *(Izslēgta ar 12.02.2004. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 31.10.2002. likumu, Satversmes tiesas 27.06.2003. spriedumu un 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

83.pants. Persona, kura var būt par pilnvarotu pārstāvi civilprocesā

Par pilnvarotu pārstāvi civilprocesā var būt jebkura fiziskā persona, ievērojot šā likuma 84.pantā noteiktos ierobežojumus.

(12.02.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

84.pants. Personas, kas nevar būt par pārstāvjiem civilprocesā

(1) Par pārstāvjiem civilprocesā nevar būt:

1) persona, kura nav sasniegusi pilngadību;

2) persona, kura atzīta par rīcībnespējīgu, kā arī persona, kurai nodibināta aizgādība atbilstoši Civillikuma 365.panta prasībām;

3) persona, kurai ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības vest citu personu lietas;

4) persona, kura atrodas radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar tiesnesi, kuram lieta jāiztiesā;

5) persona, kura sniegusi juridisko palīdzību strīda otrai pusei šajā vai ar to saistītā citā lietā.

(2) Konstatējot šā panta pirmajā daļā minētos apstākļus, tiesa nepielaiž šādu personu lietas izskatīšanā.

85.pants. Pārstāvības noformēšana

(1) Fizisko personu pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru. Pārstāvja pilnvarojumu pārstāvamais tiesā var izteikt mutvārdu pieteikumā, un par to izdarāms ieraksts tiesas sēdes protokolā.

(2) Juridisko personu pārstāvību noformē ar rakstveida pilnvaru vai dokumentiem, kas apliecina amatpersonas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt juridisko personu.

(3) Advokāta pilnvarojumu juridiskās palīdzības sniegšanai apliecina orderis. Ja advokāts uzstājas kā puses pilnvarots pārstāvis, šo pilnvarojumu apliecina ar rakstveida pilnvaru.

(4) Vecāki, adoptētāji, aizbildņi un aizgādņi uzrāda tiesai dokumentus, kas apliecina viņu tiesības.

(5) Ja pilnvarotais pārstāvis ir viens no procesuālajiem līdzdalībniekiem citu līdzdalībnieku uzdevumā, pārstāvamais viņa pilnvarojumu tiesā var izteikt mutvārdu pieteikumā, un par to izdarāms ieraksts tiesas sēdes protokolā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 12.02.2004. un 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

86.pants. Pārstāvju pilnvaru apjoms

(1) Pārstāvim ir tiesības pārstāvamā vārdā izpildīt visas procesuālās darbības, izņemot tās, kuru izpildīšanai nepieciešams īpašs pilnvarojums. Ja fiziskā persona lietu ved ar pilnvarota pārstāvja starpniecību, tiesas paziņojumi un dokumenti nosūtāmi tikai pārstāvim.

(2) Pilnīga vai daļēja atteikšanās no prasības, prasības priekšmeta grozīšana, pretprasības celšana, prasības pilnīga vai daļēja atzīšana, izlīguma noslēgšana, lietas nodošana šķīrējtiesai, tiesas nolēmumu pārsūdzēšana apelācijas vai kasācijas kārtībā, izpilddokumentu iesniegšana piedziņai, piespriestās mantas vai naudas saņemšana, izpildu lietvedības izbeigšana īpaši jānorāda pilnvarā, kuru izdevis pārstāvamais.

(3) Visas procesuālās darbības, kuras pārstāvis veicis saskaņā ar viņam izdoto pilnvaru, ir saistošas pārstāvamajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

87.pants. Pārstāvības pirmstermiņa izbeigšana

(1) Pārstāvamais var jebkurā laikā atsaukt pārstāvim doto pilnvarojumu, rakstveidā paziņojot par to tiesai. Mutvārdu paziņojumu par pilnvarojuma atsaukšanu var sniegt tiesas sēdē, un par to izdarāms ieraksts tiesas sēdes protokolā.

(2) Pārstāvim ir tiesības atteikties no lietas vešanas, par to savlaicīgi rakstveidā paziņojot pārstāvamajam un tiesai.

13.nodaļa Institūcijas un personas, kuras piedalās procesā saskaņā ar likumu

(Nodaļas nosaukums 07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

88.pants. Valsts vai pašvaldību iestāžu un atsevišķu personu piedalīšanās procesā, aizstāvot citu personu tiesības

(1) Likumā paredzētajos gadījumos valsts vai pašvaldību iestādes un personas var iesniegt tiesā pieteikumu, lai aizstāvētu citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses.

(2) Šajā pantā norādītās iestādes un personas var iepazīties ar lietas materiāliem, pieteikt noraidījumus, dot paskaidrojumus, iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, iesniegt lūgumus, pārsūdzēt tiesas spriedumu un lēmumu.

(3) Norādīto iestāžu un personu atteikšanās no pieteikuma, kuru tās iesniegušas saskaņā ar šā panta pirmo daļu, neatņem personai, kuras interešu aizstāvēšanai pieteikums iesniegts, tiesības prasīt, lai tiesa lietu izskata pēc būtības.

89.pants. Institūciju piedalīšanās procesā atzinuma došanai

(1) Tiesa likumā paredzētajos gadījumos pieaicina piedalīties procesā institūcijas, lai tās savas kompetences ietvaros dotu atzinumu lietā un aizstāvētu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses.

(2) Pieaicinātajām institūcijām ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, pieteikt lūgumus un dot atzinumu.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

14.nodaja Prokurors

90.pants. Prokurora piedalīšanās civilprocesā

(1) Prokurors ir tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš ir cēlis prasību, iesniedzis pieteikumu vai viņa piedalīšanās ir obligāta.

(2) Prokuroram ir tiesības celt prasību vai iesniegt pieteikumu tiesā, ja:

1) tas ir nepieciešams likumā noteikto valsts vai pašvaldības tiesību un interešu aizsardzībai;

2) ir pārkāptas rīcībnespējīgo, invalīdu, nepilngadīgo, ieslodzīto vai citu tādu personu tiesības vai likumīgās intereses, kurām ir ierobežotas iespējas aizstāvēt savas tiesības;

3) veicot prokurora pārbaudi, ir konstatēts likuma pārkāpums.

(3) Prokurora piedalīšanās lietas izskatīšanā ir obligāta, ja tas ir noteikts likumā vai to par nepieciešamu atzinusi tiesa.

(4) Prokuroram, kurš piedalās lietas izskatīšanā, ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, pieteikt noraidījumus, iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, pieteikt lūgumus, dot atzinumu jautājumos, kas radušies lietas iztiesāšanas gaitā un par lietas būtību kopumā, iesniegt protestu par tiesas spriedumu vai lēmumu, saņemt sprieduma, lēmuma norakstu vai cita lietā esoša dokumenta norakstu, kā arī izpildīt citas likumā noteiktās procesuālās darbības.

(5) Ja prokurors ir lietas dalībnieks, viņam ir tiesības iesniegt protestu par tiesas spriedumu vai lēmumu visos gadījumos, kad tiesības pārsūdzēt spriedumu vai lēmumu ir citiem lietas dalībniekiem.

(6) Prokurora atteikšanās no prasības vai pieteikuma, ko viņš iesniedzis tiesā, neatņem personai, kuras interešu aizstāvēšanai prokurors iesniedzis prasību vai pieteikumu, tiesības prasīt, lai tiesa izskata lietu pēc būtības.

91.pants. Prokurora atstatīšana vai noraidīšana

(1) Prokurors nevar dot lietā savu atzinumu, ja viņš šīs lietas izskatīšanā iepriekš ir bijis tiesnesis, puse, trešā persona, pārstāvis, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs, kā arī šā likuma 19.panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punktā norādītajos gadījumos.

(2) Pastāvot minētajiem apstākļiem, prokuroram ir sevi jāatstata pirms lietas iztiesāšanas sākuma.

(3) Ja prokurors nav sevi atstatījis, lietas dalībnieki ir tiesīgi pieteikt noraidījumu prokuroram uz šajā pantā minētajiem pamatiem.

(4) Noraidījumu prokuroram piesaka un tiesa to izlemj šā likuma 20. un 21.pantā noteiktajā kārtībā.

Trešā sadaļa Pierādījumi

15.nodaļa Vispārīgie noteikumi par pierādījumiem

92.pants. Pierādījumi

Pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

93.pants. Pienākums pierādīt un iesniegt pierādījumus

(1) Katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

(2) Pierādījumus iesniedz puses un citi lietas dalībnieki. Ja pusēm vai citiem lietas dalībniekiem nav iespējams iesniegt pierādījumus, pēc viņu motivēta lūguma tos izprasa tiesa.

(3) Pierādījumus iesniedz ne vēlāk kā septiņas dienas pirms tiesas sēdes, ja tiesnesis nav noteicis citu termiņu pierādījumu iesniegšanai. Lietas iztiesāšanas laikā pierādījumus var iesniegt pēc puses vai citu lietas dalībnieku motivēta lūguma, ja tas nekavē lietas iztiesāšanu vai tiesa savlaicīgas pierādījumu neiesniegšanas iemeslus atzinusi par attaisnojošiem, vai pierādījumi ir par faktiem, kuri kļuvuši zināmi lietas iztiesāšanas laikā. Ja lietas dalībnieks iesniedz pierādījumus pēc tam, kad notecējis termiņš, un tiesa atzīst, ka ar šādu rīcību apzināti tiek kavēta lietas iztiesāšana, tiesa var uzlikt naudas sodu līdz piecdesmit latiem. Tiesas lēmums par atteikšanos pieņemt pierādījumus nav pārsūdzams, bet iebildumus par to var izteikt apelācijas vai kasācijas sūdzībā.

(4) Ja tiesa atzīst, ka par kādu no faktiem, uz kuriem pamatoti puses prasījumi vai iebildumi, nav iesniegti pierādījumi, tā paziņo par to pusēm un, ja nepieciešams, nosaka termiņu pierādījumu iesniegšanai.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

94.pants. Pierādījumu attiecināmība

Tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā.

95.pants. Pierādījumu pieļaujamība

(1) Tiesa pieļauj tikai likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus.

(2) Faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar pierādīt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

96.pants. Pamats atbrīvošanai no pierādīšanas

(1) Ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda.

(2) Fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

(3) Likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums krimināllietā, prokurora priekšraksts par sodu, kā arī lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu uz nereabilitējoša pamata ir obligāts tiesai, kas izskata lietu par tās personas civiltiesisko atbildību, par kuru pieņemts attiecīgais nolēmums, vienīgi jautājumā par to, vai noziedzīgā darbība vai bezdarbība notikusi vai to izdarījusi vai pieļāvusi tā pati persona.

(4) Fakti, kas saskaņā ar likumu uzskatāmi par nodibinātiem, nav jāpierāda. Tādu pieņēmumu var apstrīdēt vispārīgā kārtībā.

(5) Pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

97.pants. Pierādījumu novērtēšana

(1) Tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārlicības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

(2) Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

(3) Tiesai spriedumā jānorāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus — par nepierādītiem.

16.nodaļa Pierādījumu nodrošināšana

98.pants. Pierādījumu nodrošināšanas pieļaujamība

(1) Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt šos pierādījumus nodrošināt.

(2) Pieteikumus par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

(3) Pierādījumus līdz lietas ierosināšanai tiesā nodrošina tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas nodrošināmā pierādījuma avots. Pierādījumus pēc lietas ierosināšanas tiesā nodrošina tiesa, kas izskata lietu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

99.pants. Pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu

Pieteikumā par pierādījumu nodrošināšanu norāda:

1) pieteicēja vārdu, uzvārdu, lietu, kuras izskatīšanai nepieciešams nodrošināt pierādījumus, vai tās iespējamās dalībniekus;

2) pierādījumus, kurus nepieciešams nodrošināt;

- 3) faktus, kuru pierādīšanai šie pierādījumi nepieciešami;
- 4) iemeslus, kuru dēļ pieteicējs prasa nodrošināt pierādījumus.

100.pants. Kārtība, kādā izlemj pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas

- (1) Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu tiesa vai tiesnesis izlemj 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.
- (2) Ja pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izlemj tiesa, uz tiesas sēdi aicina pieteicēju un iespējamās lietas dalībniekus. Šo personu neierašanās nav šķērslis iesniegtā pieteikuma izskatīšanai.
- (3) Ar tiesneša lēmumu pierādījumus bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas var nodrošināt tikai neatliekamās gadījumos, tai skaitā neatliekamās autortiesību un blakustiesību, datu bāzu aizsardzības (*sui generis*), preču zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, patentu, dizainparaugu, augu šķirņu, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju (turpmāk - intelektuālā īpašuma tiesības) pārkāpumu vai iespējamu pārkāpumu gadījumos vai gadījumos, kad nevar noteikt, kas būs lietas dalībnieki.
- (4) Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez iespējamā atbildētāja vai cita lietas dalībnieka klātbūtnes, viņam paziņo par šo lēmumu ne vēlāk minētā lēmuma izpildes brīdī.
- (5) Liecinieku nopratināšanu, kā arī apskati uz vietas un ekspertīzi izdara saskaņā ar šā likuma attiecīgajām normām.
- (6) Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis nosaka prasības pieteikuma iesniegšanai termiņu, ne ilgāku par 30 dienām.
- (7) Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis var pieprasīt, lai iespējamais prasītājs, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju, nodrošina to zaudējumu segšanu, kuri atbildētājam varētu rasties sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu.
- (8) Tiesas sēdes protokolu un materiālus, kas savākti, nodrošinot pierādījumus, glabā, līdz tos pieprasa tiesa, kas izskata lietu.
- (9) Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu vai šā panta trešajā daļā minēto lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas dienas.

(14.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

101.pants. Kārtība, kādā izskata pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pēc lietas ierosināšanas tiesā

- (1) Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma attiecīgajām normām.
- (2) Pieteikuma iesniedzējam un citiem lietas dalībniekiem paziņo par sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu.

102.pants. Tiesas uzdevumi

- (1) Ja tiesai, kura izskata lietu, nav iespējams savākt pierādījumus, kas atrodas citā pilsētā vai rajonā, tiesa vai tiesnesis uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības.

(2) Lēmumā par tiesas uzdevumu īsi izklāstāma izskatāmās lietas būtība un norādāmi apstākļi, kuri jānoskaidro, un pierādījumi, kuri jāsavāc tiesai, kas izpilda uzdevumu. Šis lēmums ir obligāts tiesai, kurai tas adresēts, un tas jāizpilda 15 dienu laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

103.pants. Tiesas uzdevumu izpildīšanas kārtība

(1) Tiesas uzdevumus izpilda tiesas sēdē šajā likumā noteiktajā kārtībā. Lietas dalībniekiem paziņo par sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis uzdevuma izpildīšanai.

(2) Protokolus un citus lietas materiālus, kas savākti, izpildot uzdevumu, triju dienu laikā nosūta tiesai, kas izskata lietu.

103.¹ Pierādījumu nodrošināšanas izbeigšanās

Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav atcelta, tiesnesis pēc iespējamām prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pierādījumu nodrošināšanas atcelšanu.

(14.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

103.² pants. Ar pierādījumu nodrošināšanu radīto zaudējumu atlīdzināšana

Atbildētājs ir tiesīgs prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas viņam radušies sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu, ja pierādījumu nodrošināšana ir atcelta šā likuma 103.¹ pantā noteiktajā gadījumā, ja pret viņu celtā prasība ir noraidīta, atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta šā likuma 223.panta 2. un 4. punktā noteiktajos gadījumos.

(14.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

17.nodaļa Pierādīšanas līdzekļi

104.pants. Pušu un trešo personu paskaidrojumi

(1) Pušu un trešo personu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

(2) Ja viena puse atzīst faktus, ar kuriem otra puse pamato savus prasījumus vai iebildumus, tiesa var atzīt šādus faktus par pierādītiem, ja tai nav šaubu, ka atzīšana nav notikusi viltus, vardarbības, draudu vai maldības ietekmē vai arī lai slēptu patiesību.

105.pants. Liecinieku liecības

(1) Liecinieks ir persona, kurai zināmi fakti, kas attiecas uz lietu, un kuru tiesa izsaukusi uz tiesas sēdi.

(2) Lietas dalībniekam, lūdzot nopratināt liecinieku, jānorāda, kādus lietai nozīmīgus apstākļus liecinieks var apstiprināt.

(3) Nevienam uz tiesu izsauktajam lieciniekam nav tiesību atteikties no liecību došanas, izņemot šā likuma 106. un 107.pantā noteiktos gadījumus.

(4) Liecinieku var nopratināt vienīgi par šajā lietā noskaidrojamiem faktiem.

(5) Nevar būt par pierādījumu liecinieka liecības, kas pamatotas uz ziņām, kuru avots nav zināms, vai uz citu personu sniegtajām ziņām, ja šīs personas nav nopratinātas.

106.pants. Personas, kuras nevar būt par lieciniekiem

Par lieciniekiem nevar izsaukt un nopratināt:

1) garīdzniekus — par apstākļiem, kas viņiem kļuvuši zināmi, uzklusot grēksūdzi, un personas, kurām pēc sava amata vai profesijas nav tiesību izpaust tām uzticētās ziņas, — par šīm ziņām;

2) nepilngadīgas personas — par apstākļiem, kas liecina pret viņu vecākiem, vecvecākiem, brāļiem un māsām;

3) personas, kas savu fizisko vai psihisko trūkumu dēļ nespēj pareizi uztvert apstākļus, kuriem ir nozīme lietā;

4) bērnus līdz septiņu gadu vecumam.

107.pants. Personas, kuras var atteikties liecināt

(1) No pienākuma liecināt var atteikties:

1) pušu radnieki taisnā līnijā un sānu līniju pirmajā un otrajā pakāpē, laulātais un pirmās pakāpes svaini, kā arī pušu ģimenes locekļi;

2) pušu aizbildņi un aizgādņi, kā arī personas, kas atrodas pušu aizbildnībā vai aizgādnībā;

3) personas, kuras citā lietā tiesājas ar vienu no pusēm.

(2) Tiesai jāizskaidro minētajām personām to tiesības atteikties liecināt.

108.pants. Liecinieka pienākumi

(1) Par liecinieku izsauktai personai jāierodas tiesā un jādod patiesa liecība par tai zināmiem apstākļiem.

(2) Lieciniekam jāatbild uz tiesas un lietas dalībnieku jautājumiem.

(3) Tiesa liecinieku var nopratināt viņa atrašanās vietā, ja viņš slimības, vecuma, invaliditātes vai cita attaisnojoša iemesla dēļ nevar ierasties pēc tiesas izsaukuma.

109.pants. Liecinieka atbildība

(1) Par atteikšanos liecināt tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, un par apzināti nepatiesas liecības došanu liecinieks ir atbildīgs saskaņā ar krimināllikumu.

(2) Ja liecinieks bez attaisnojoša iemesla neierodas pēc tiesas vai tiesneša izsaukuma, tiesa viņam var uzlikt naudas sodu līdz četrdesmit latiem vai atvest viņu uz tiesu piespiedu kārtā.

110.pants. Rakstveida pierādījumi

Rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstisku zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās (audio, video magnetofonu lentēs, datoru disketēs u.c.).

111.pants. Rakstveida pierādījumu iesniegšanas kārtība

(1) Lietas dalībniekiem, iesniedzot tiesai rakstveida pierādījumu vai lūdzot to pieprasīt, jānorāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(2) Rakstveida pierādījumi iesniedzami oriģinālā vai noteiktā kārtībā apliecināta noraksta veidā. Norakstu var apliecināt arī tiesnesis. Ja to faktu noskaidrošanai, kuriem ir nozīme lietā, pietiek ar rakstveida dokumenta vai cita raksta daļu, tiesai var iesniegt apliecinātu izrakstu no tā.

(3) Oriģināldokumenti, kā arī noteiktā kārtībā apliecināti rakstveida pierādījumi iesniedzami, ja likumos vai Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos paredzēts, ka konkrētos faktus var pierādīt tikai ar oriģināldokumentiem vai noteiktā kārtībā apliecinātiem norakstiem.

(4) Ja tiesai iesniegts rakstveida pierādījuma noraksts vai izraksts no tā, tiesa pēc lietas dalībnieku motivēta lūguma vai pēc savas iniciatīvas ir tiesīga pieprasīt iesniegt oriģinālu, ja tas nepieciešams lietas apstākļu noskaidrošanai.

112.pants. Rakstveida pierādījumu pieprasīšanas kārtība

(1) Tiesa vai tiesnesis pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma ir tiesīga pieprasīt rakstveida pierādījumus no valsts un pašvaldību iestādēm, citām fiziskajām un juridiskajām personām.

(2) Lietas dalībniekam, kurš lūdz tiesu pieprasīt rakstveida pierādījumu, jāapraksta šis pierādījums un jāmotivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie minētās personas.

(3) Valsts un pašvaldību iestādēm, citām fiziskajām un juridiskajām personām, kurām nav iespējams iesniegt pieprasītos rakstveida pierādījumus vai arī iesniegt tos tiesas vai tiesneša noteiktajā termiņā, rakstveidā jāpaziņo par to tiesai, norādot iemeslus.

(4) Ja puse atsakās iesniegt tiesai pieprasīto rakstveida pierādījumu, nenoliegdama, ka šis pierādījums atrodas pie tās, tiesa var atzīt par pierādītiem tos faktus, kuru apstiprināšanai pretējā puse atsaukusies uz šo rakstveida pierādījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

113.pants. Lietā esošo rakstveida pierādījumu atdošana

Pēc tās personas motivēta rakstveida pieprasījuma, kura iesniegusi rakstveida pierādījumu oriģinālus, tiesa tos atdo šai personai pēc tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. Ja uz šiem pierādījumiem ir atsauce tiesas nolēmumos, lietā atstājami tiesneša apliecināti šo rakstveida pierādījumu noraksti.

114.pants. Rakstveida pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja rakstveida pierādījumu iesniegšana tiesai ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var izdarīt rakstveida pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

115.pants. Lietiskie pierādījumi

Lietiskie pierādījumi ir ķermeniskas lietas, kas ar savām īpašībām, īpatnībām vai pašu esamību var noderēt to faktus noskaidrošanai, kam ir nozīme lietā.

116.pants. Lietisko pierādījumu iesniegšana un pieprasīšana

(1) Lietas dalībniekam, kurš iesniedz tiesai lietisko pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, jānorāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(2) Lietas dalībniekam, kurš lūdz tiesu pieprasīt lietisko pierādījumu, jāapraksta šis pierādījums un jāmotivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie minētās personas.

(3) Tiesa vai tiesnesis pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma ir tiesīga pieprasīt lietiskos pierādījumus no valsts un pašvaldību iestādēm, citām fiziskajām un juridiskajām personām.

(4) Valsts un pašvaldību iestādēm, citām fiziskajām un juridiskajām personām, kuras nevar iesniegt pieprasītos lietiskos pierādījumus vai arī nevar tos iesniegt tiesas vai tiesneša noteiktajā termiņā, rakstveidā jāpaziņo par to tiesai, norādot iemeslus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

117.pants. Lietisko pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja lietisko pierādījumu iesniegšana tiesai ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var izdarīt lietisko pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā vai uzdot to veikt tiesu izpildītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

118.pants. Lietisko pierādījumu glabāšana

(1) Lietiskos pierādījumus pievieno lietai vai glabā tiesas lietisko pierādījumu glabātavā.

(2) Priekšmetus, kurus nevar nogādāt tiesā, glabā to atrašanās vietā. Tos apraksta un, ja nepieciešams, nofotografē vai nofilmē. Aprakstus un attēlus pievieno lietai.

(3) Ātri bojājamo lietiskos pierādījumus tiesa apskata nekavējoties, paziņojot par to lietas dalībniekiem. Pēc apskates šos lietiskos pierādījumus atdod personām, no kurām tie saņemti.

119.pants. Lietisko pierādījumu atdošana

(1) Lietiskos pierādījumus pēc tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā atdod personām, no kurām tie saņemti, vai nodod personām, kurām tiesa atzinusi tiesības uz šīm lietām.

(2) Lietiskos pierādījumus, ko pēc likuma vai tiesas sprieduma nedrīkst atdot lietas dalībniekiem vai personām, no kurām tie saņemti, tiesa nodod attiecīgām valsts iestādēm.

(3) Atsevišķos gadījumos lietiskos pierādījumus var atdot pirms sprieduma stāšanās likumīgā spēkā, ja tas nekaitē lietas izskatīšanai.

120.pants. Atbildība par rakstveida un lietisko pierādījumu neiesniegšanu

Ja tiesai nav paziņots, ka nav iespējams iesniegt pieprasītos rakstveida vai lietiskos pierādījumus, vai arī tie nav iesniegti tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt vainīgajai personai naudas sodu līdz divdesmit pieciem latiem. Naudas soda samaksa neatbrīvo šo personu no pienākuma iesniegt tiesas pieprasītos pierādījumus.

121.pants. Ekspertīze

(1) Ekspertīzi lietā tiesa nosaka pēc puses lūguma gadījumos, kad lietai nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē. Ja nepieciešams, tiesa nosaka vairākas ekspertīzes.

(2) Ekspertīzi izdara attiecīgo ekspertīzes iestāžu eksperti vai citi speciālisti. Ekspertu izrauga puses pēc savstarpējas vienošanās, bet, ja tāda nav panākta tiesas noteiktajā termiņā, ekspertu izraugās tiesa. Ja nepieciešams, var izraudzīties vairākus ekspertus.

(3) Lietas dalībniekiem ir tiesības iesniegt tiesai jautājumus, par kuriem, pēc viņu domām, ekspertam jādod atzinums. Jautājumus, kuros nepieciešams eksperta atzinums, nosaka tiesa. Lietas dalībnieku uzdoto jautājumu noraidīšana tiesai ir jāmotivē.

(4) Tiesas lēmumā par ekspertīzes noteikšanu norādāms, kuros jautājumos nepieciešams eksperta atzinums un kam uzdots izdarīt ekspertīzi.

(5) Ekspertīzi izdara tiesā vai ārpus tiesas, ja tās izdarīšana tiesā nav iespējama vai ir apgrūtināta.

122.pants. Eksperta pienākumi un tiesības

(1) Par ekspertu izraudzītajai personai jāierodas pēc tiesas izsaukuma.

(2) Ja izsauktais eksperts neierodas tiesas sēdē tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt viņam naudas sodu līdz četrdesmit latiem.

(3) Ekspertam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, uzdot jautājumus lietas dalībniekiem un lieciniekiem, kā arī lūgt tiesu izprasīt papildu materiālus.

(4) Eksperts dod objektīvu atzinumu savā vārdā un ir personīgi atbildīgs par to.

(5) Eksperts var atteikties no atzinuma došanas, ja viņam izsniegtie izpētāmie materiāli nav pietiekami vai ja uzdotie jautājumi pārsniedz viņa speciālo zināšanu robežas. Šajos gadījumos eksperts rakstveidā paziņo tiesai, ka atzinumu dot nav iespējams.

(6) Par atteikšanos bez attaisnojoša iemesla no savu pienākumu pildīšanas vai par apzināti nepatiesu atzinuma došanu eksperts ir atbildīgs saskaņā ar krimināllikumu.

123.pants. Eksperta atstatīšana vai noraidīšana

(1) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš šīs lietas izskatīšanā iepriekš ir bijis tiesnesis, lietas dalībnieks, kā arī šā likuma 19.panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punktā paredzētajos gadījumos.

(2) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā arī tad, ja:

1) viņš pēc dienesta stāvokļa vai citādi ir vai ir bijis atkarīgs no puses vai cita lietas dalībnieka;

2) kāda no pusēm izskatāmajā lietā līdz lietas ierosināšanai tiesā ir bijusi saistīta ar šā eksperta profesionālo pienākumu izpildi;

3) noskaidrots, ka viņš nav kompetents.

(3) Pastāvot minētajiem apstākļiem, ekspertam sevi jāatstata līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(4) Ja eksperts nav sevi atstatījis, lietas dalībnieki ir tiesīgi pieteikt noraidījumu viņam uz šajā pantā minētajiem pamatiem.

(5) Noraidījumu ekspertam piesaka un tiesa to izlemj šā likuma 20. un 21.pantā noteiktajā kārtībā.

124.pants. Eksperta atzinums

(1) Eksperta atzinumam jābūt motivētam un pamatotam.

(2) Atzinumu izsaka rakstveidā un iesniedz tiesai. Eksperta atzinumam jāsaturs precīzs veikto pētījumu apraksts, to rezultātā izdarītie secinājumi un motivētas atbildes uz tiesas uzdotajiem jautājumiem. Ja eksperts, izdarot ekspertīzi, konstatē apstākļus, kuriem ir nozīme lietā un par kuriem viņam jautājumi nav uzdoti, viņš ir tiesīgs savā atzinumā norādīt uz šiem apstākļiem.

(3) Ja izraudzīti vairāki eksperti, viņi ir tiesīgi savā starpā apspriesties. Ja eksperti nonāk pie kopīga atzinuma, to paraksta visi eksperti. Ja ekspertu domas nesaskan, katrs eksperts raksta atsevišķu atzinumu.

125.pants. Eksperta atzinuma novērtēšana

(1) Eksperta atzinumu tiesa novērtē saskaņā ar šā likuma 97.panta noteikumiem .

(2) Ja eksperta atzinums nav pietiekami skaidrs vai ir nepilnīgs, tiesa var noteikt papildu ekspertīzi, uzdodot tās izdarīšanu tam pašam ekspertam.

(3) Ja eksperta atzinums nav pamatots, kā arī gadījumā, ja vairāku ekspertu atzinumi ir pretrunīgi, tiesa var noteikt atkārtotu ekspertīzi, uzdodot tās izdarīšanu citam ekspertam vai ekspertiem.

126.pants. Institūcijas atzinums

Šā likuma 89.pantā noteiktajā kārtībā pieaicinātās institūcijas atzinumu tiesa novērtē kā pierādījumu. Tiesas nepievienošanās atzinumam motivējama lietā pieņemtajā nolēmumā.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

B daļa

Tiesvedība pirmās instances tiesā

Ceturtais sadaļas Prasības tiesvedība

18.nodaļa Prasības celšana

127.pants. Personas, kuras var celt prasību tiesā

(1) Jebkura pilngadīga un rīcībspējīga fiziskā vai juridiskā persona var celt tiesā prasību, lai aizstāvētu savas aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības.

(2) Nepilngadīgo vai aizgādībā esošu personu interesēs prasību ceļ šo personu likumiskie pārstāvji, bet šā likuma 72.panta ceturtajā daļā paredzētajos gadījumos prasību var celt pats nepilngadīgais.

(3) Prokurors, valsts vai pašvaldību iestādes vai personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, var celt prasību, lai aizstāvētu šo personu aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības.

128.pants. Prasības pieteikums

(1) Prasību ceļ, iesniedzot tiesā rakstveida prasības pieteikumu.

(2) Prasības pieteikumā norādāms:

1) tās tiesas nosaukums, kurai iesniegts pieteikums;

2) prasītāja, kā arī viņa pārstāvja, ja prasību ceļ pārstāvis, atbildētāja, trešās personas vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvieta, bet juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un atrašanās vieta (juridiskā adrese). Atbildētāja personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;

3) prasības priekšmets;

4) prasības summa, ja prasība ir novērtējama naudas izteiksmē, kā arī piedzenamās vai apstrīdamās summas aprēķins;

5) apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato savu prasījumu, un pierādījumi, kas tos apstiprina;

6) likums, uz kura prasība pamatota;

7) prasītāja prasījumi;

8) prasības pieteikumam pievienoto dokumentu saraksts;

9) prasības pieteikuma sastādīšanas laiks un citas ziņas, ja tās nepieciešamas lietas izskatīšanai.

(3) Prasības pieteikumu paraksta prasītājs vai viņa pārstāvis. Ja prasību prasītāja vārdā ceļ viņa pārstāvis, prasības pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu celt prasību.

129.pants. Prasības pieteikumam pievienojamie dokumenti

(1) Prasības pieteikumu iesniedz tiesai, pievienojot tik norakstus, cik lietā ir atbildētāju un trešo personu.

(2) Prasības pieteikumam pievienojami dokumenti, kas apstiprina:

- 1) valsts nodevas un citu tiesas izdevumu nomaksu likumā noteiktajā kārtībā un apmērā;
- 2) lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanu, ja tāda noteikta likumā;
- 3) apstākļus, uz kuriem prasījums pamatots.

(3) Tiesnesis atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura var uzlikt prasītājam par pienākumu iesniegt prasības pieteikumam pievienoto dokumentu norakstus nosūtīšanai atbildētājam un trešajām personām.

(4) Likumā paredzētajos gadījumos prasības pieteikumam un tam pievienoto dokumentu norakstiem pievienojams noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums, ja dokumenti paredzēti izsniegšanai personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu. Tulkojumu nepievieno persona, kas atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

130.pants. Prasības pieteikuma iesniegšana tiesā

(1) Prasības pieteikums iesniedzams pirmās instances tiesā atbilstoši noteikumiem par piekritību.

(2) Prasības pieteikumu var iesniegt prasītājs personīgi vai viņa pilnvarota persona. Prasības pieteikumu var nosūtīt arī pa pastu.

(3) Pilnvarojumu prasības pieteikuma iesniegšanai var ietvert pašā prasības pieteikumā.

131.pants. Jautājuma izlemšana par prasības pieteikuma pieņemšanu un civillietas ierosināšanu

(1) Pēc prasības pieteikuma saņemšanas tiesā tiesnesis septiņu dienu laikā pieņem lēmumu:

- 1) par prasības pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu;
- 2) par atteikšanos pieņemt prasības pieteikumu;
- 3) par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības.

(2) Ja nav iespējama lietas izskatīšana saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. [861/2007](#) vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 12.decembra regulu (EK) Nr. [1896/2006](#), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (turpmāk — Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. [1896/2006](#)), tiesnesis minētajos tiesību aktos paredzētajos gadījumos par prasības pieteikuma virzību pieņem vienu no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem lēmumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

132.pants. Prasības pieteikuma nepieņemšanas pamats

(1) Tiesnesis atsakās pieņemt prasības pieteikumu, ja:

- 1) strīds nav pakļauts tiesai;
- 2) prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību;
- 3) puses likumā noteiktajā kārtībā vienojušās par strīda nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā;
- 4) tās pašas vai citas tiesas tiesvedībā ir lieta par strīdu starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;
- 5) strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums vai lēmums izbeigt tiesvedību sakarā ar prasītāja atteikšanos no prasības vai pušu izlīguma apstiprināšanu;
- 6) lieta nav piekritīga šai tiesai;
- 7) prasītājs nav ievērojis attiecīgo lietu kategorijai noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību vai nav veicis likumā noteiktos pasākumus, lai noregulētu strīdu ar atbildētāju līdz prasības celšanai;
- 8) prasības pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona vai persona, kurai nodibināta aizgādība atbilstoši Civillikuma 365.panta noteikumiem;
- 9) prasības pieteikumu prasītāja vārdā iesniegusi persona, kura nav tam pilnvarota likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Par atteikšanos pieņemt prasības pieteikumu tiesnesis pieņem motivētu lēmumu. Lēmumu līdz ar iesniegto prasības pieteikumu izsniedz prasītājam.

(3) Lēmumu var pārsūdzēt šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Tiesneša atteikums pieņemt prasības pieteikumu uz šā panta pirmās daļas 6.-9.punkta pamata nav šķērslis tāda paša pieteikuma iesniegšanai tiesā, kad būs novērsti pieļautie trūkumi.

133.pants. Prasības pieteikuma atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis atstāj prasības pieteikumu bez virzības, ja:

- 1) prasības pieteikumā nav visu šā likuma 128.pantā noteikto rekvizītu;
- 2) prasības pieteikumam nav pievienoti šā likuma 129.pantā noteiktie dokumenti.

(2) Par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības tiesnesis pieņem motivētu lēmumu, nosūta to prasītājam un nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Šis termiņš nevar būt īsāks par 20 dienām, skaitot no lēmuma nosūtīšanas dienas. Tiesneša lēmumu var pārsūdzēt šajā likumā noteiktajā kārtībā. Pārsūdzības termiņš skaitāms no dienas, kad lēmums izsniegts prasītājam.

(3) Ja prasītājs noteiktā termiņā trūkumus novērš, prasības pieteikums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad tas pirmoreiz iesniegts tiesai.

(4) Ja prasītājs noteiktā termiņā trūkumus nenovērš, prasības pieteikumu uzskata par neiesniegtu un atdod prasītājam.

(5) Prasības pieteikuma atdošana prasītājam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo prasības pieteikumu iesniegšanas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

134.pants. Prasījumu un civillietu apvienošana

(1) Prasītājs ir tiesīgs apvienot vienā prasības pieteikumā vairākus savstarpēji saistītus prasījumus.

(2) Ja tiesas tiesvedībā atrodas vairākas vienveidīgas lietas, kurās piedalās vienas un tās pašas puses, vai arī lietas, kurās viens prasītājs ceļ tiesā prasību pret vairākiem atbildētājiem vai vairāki prasītāji — pret vienu un to pašu atbildētāju, tiesnesis ir tiesīgs apvienot šīs lietas vienā tiesvedībā, ja šāda apvienošana sekmēs lietu ātrāku un pareizāku izskatīšanu un ja pusēm nav iebildumu.

135.pants. Prasījumu un civillietu sadalīšana

(1) Tiesnesis var uzdot prasītājam izdalīt vienu prasījumu vai vairākus prasījumus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā prasībā, ja atzīst par lietderīgu prasījumu atsevišķu izskatīšanu.

(2) Tiesa, kas izskata lietu, ar lēmumu var izdalīt vienu prasījumu vai vairākus prasījumus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā lietā, ja to izskatīšana vienā tiesvedībā kļuvusi apgrūtināta vai neiespējama.

136.pants. Pretprasības celšana

(1) Atbildētājs ir tiesīgs līdz brīdim, kad lietas izskatīšana pēc būtības pabeigta pirmās instances tiesā, celt pret prasītāju pretprasību.

(2) Pretprasību ceļ atbilstoši prasības celšanas vispārīgajiem noteikumiem.

(3) Tiesa vai tiesnesis pieņem pretprasību, ja:

1) starp sākotnējo prasību un pretprasību iespējams savstarpējs ieskaits;

2) pretprasības apmierināšana pilnīgi vai daļēji izslēdz sākotnējās prasības apmierināšanu;

3) pretprasībai un sākotnējai prasībai ir savstarpējs sakars un to kopīga izskatīšana sekmēs lietas ātrāku un pareizāku iztiesāšanu.

(4) Pretprasību izskata kopā ar sākotnējo prasību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

19.nodaļa Prasības nodrošināšana

137.pants. Prasības nodrošināšanas pamats

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama, tiesa vai tiesnesis pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanu. Pieteikumā par prasības nodrošināšanu norādāms prasības nodrošinājuma līdzeklis.

(2) Prasības nodrošināšana pieļaujama tikai mantiska rakstura prasībās.

(3) Izskatīt jautājumu par prasības nodrošināšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

138.pants. Prasības nodrošinājuma līdzekļi

(1) Prasības nodrošinājuma līdzekļi ir:

- 1) atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;
- 2) aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;
- 3) prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;
- 4) kuģa arests;
- 5) aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;
- 6) to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;
- 7) izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).

(2) Nodrošinot prasību ar aizlieguma atzīmes ierakstīšanu attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā, lēmumā norāda, kāda veida aizliegums ierakstāms.

(3) Ja prasības priekšmets ir īpašuma tiesība uz kustamu mantu vai nekustamo īpašumu vai prasība vērsta uz tiesības nostiprinājuma izdarīšanu, prasības nodrošinājums izdarāms, apķīlājot strīdā esošo kustamo mantu vai ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodaļījumā aizlieguma atzīmi.

(4) Ja prasības priekšmets ir lietu tiesība uz nekustamo īpašumu, prasības nodrošinājums izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodaļījumā apgrūtinājuma atzīmi.

(5) Ja prasības priekšmets ir naudas prasījums, tās nodrošinājums ar nekustamo īpašumu izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodaļījumā ķīlas tiesības atzīmi.

(6) Kuģa arests piemērojams tikai jūras prasībās.

(7) Mantas pārdošanas apturēšana nav pieļaujama lietās, kurās prasība celta par naudas piedziņu.

(8) Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, lēmumā norāda summu, līdz kurai sniedzas nodrošinājums, bet tā nedrīkst būt lielāka par prasības summu.

(9) Pieļaujams vienlaikus piemērot vairākus prasības nodrošinājuma līdzekļus, ievērojot šā panta astotās daļas noteikumus.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

139.pants. Prasības nodrošināšana pirms prasības celšanas

(1) Iespējamais prasītājs var lūgt nodrošināt prasību pirms tās celšanas tiesā un pat pirms saistības termiņa iestāšanās, ja parādnieks, izvairoties no saistības izpildes, izved vai atsavina savu mantu, atstāj dzīvesvietu, neinformējot kreditoru, vai veic citas darbības, kas liecina, ka viņš nav godprātīgs. Iesniedzot pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, iespējamais prasītājs sniedz pierādījumus, kas apliecina viņa tiesību pēc saistības un nepieciešamību nodrošināt prasību.

(2) Pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas iesniedz tiesai, kurā ceļama nodrošināmā prasība. Ja puses ir vienojušās par strīda nodošanu šķīrējtiesai, pieteikumu iesniedz tiesai pēc parādnieka vai tā mantas atrašanās vietas.

(3) Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis prasītājam nosaka termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

140.pants. Prasības nodrošinājuma jautājumu izskatīšana

(1) Pieteikumu par prasības nodrošināšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc lietas ierosināšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem.

(2) Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam nodrošināt zaudējumus, kas atbildētājam varētu rasties sakarā ar prasības nodrošināšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(3) Tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma var aizstāt noteiktos prasības nodrošinājuma līdzekļus ar citiem līdzekļiem.

(4) Lietās, kurās prasības priekšmets ir naudas prasījums, atbildētājs var iemaksāt nodrošinātās prasības summu tiesu izpildītāja depozīta kontā. Iesniegumā tiesu izpildītājam atbildētājs norāda, kādā lietā piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanai šī summa tiek iemaksāta, kā arī iesniedz tiesu izpildītājam attiecīgā lēmuma par prasības nodrošināšanu norakstu. Tiesa vai tiesnesis, pamatojoties uz tiesu izpildītāja izsniegtu apliecinājumu par summas iemaksu depozīta kontā, aizstāj pieņemto prasības nodrošinājuma līdzekli ar iemaksāto naudas līdzekļu apķīlājumu. Apķīlātās kustamās mantas aizstāšana ar naudu, iemaksājot nodrošinātās prasības summu tiesu izpildītāja depozīta kontā, uzskatāma par prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanu.

(5) Prasības nodrošinājumu pēc puses motivēta pieteikuma var atcelt tā pati tiesa, kura nodrošinājusi prasību, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

(6) Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

(7) Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

(8) Ja lēmums par prasības nodrošinājumu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par nodrošinājuma atcelšanu.

(9) Šā panta trešajā un piektajā daļā minētos pieteikumus izlemj tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

141.pants. Prasības nodrošinājuma jautājumos pieņemto lēmumu pārsūdzēšana

(1) Par šā likuma 140.panta trešajā daļā minēto lēmumu un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, var iesniegt blakus sūdzību. Šā likuma 140.panta otrajā daļā minētajā gadījumā blakus sūdzību var iesniegt par tiesas lēmumu daļā, ar kuru prasītājam uzdots nodrošināt zaudējumus.

(2) Ja lēmums par prasības nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas dienas.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2006. un 05.02.2009. likumu. Ar Satversmes tiesas 30.03.2010. spriedumu, kas stājas spēkā 01.04.2010., pirmā daļa, ciktāl tā neparedz tiesības iesniegt blakus sūdzību par lēmumu, ar ko apmierināts pieteikums par prasības nodrošināšanu, vai lēmumu, ar ko noraidīts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu, atzīta par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un noteikts, ka līdz brīdim, kad Saeima izdarīs grozījumus normatīvajā regulējumā, ir spēkā Civilprocesa likuma 141. panta pirmā daļa 14.12.2006. redakcijā, ciktāl tā paredz atbildētājam tiesības iesniegt blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru tiesa ir atteikusies atcelt prasības nodrošinājumu)

142.pants. Prasības nodrošinājuma jautājumos pieņemto lēmumu izpilde

(1) Lēmums par prasības nodrošināšanu (140.panta pirmā daļa) un lēmums par prasības nodrošinājuma atcelšanu (140.panta piektā daļa) izpildāms nekavējoties pēc tā pieņemšanas.

(2) Lēmums par prasības nodrošināšanu, kas pieņemts ar šā likuma 140.panta otrajā daļā noteikto nosacījumu, izpildāms pēc tam, kad prasītājs iemaksājis tiesas vai tiesneša noteikto summu tiesu izpildītāja depozīta kontā. Izpildu dokumentu vai šā panta trešajā daļā minētā lēmuma norakstu izsniedz pēc tiesas noteiktās summas iemaksas.

(3) Ja prasība nodrošināta ar nekustamo īpašumu vai kuģi, vai ar aizlieguma atzīmes ierakstīšanu kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā, tiesa izsniedz prasītājam attiecīgā lēmuma norakstu ar uzrakstu, ka šis lēmuma noraksts izsniegts atzīmes ierakstīšanai zemesgrāmatā kustamas mantas reģistrā vai citā attiecīgā publiskā reģistrā, bet kuģa aresta gadījumā — kuģa aizturēšanai ostā.

(4) Lēmumu par prasības nodrošināšanu, apķīlājot atbildētājam piederošu kustamu mantu vai skaidru naudu, kas atrodas pie atbildētāja vai trešajām personām, izpilda šā likuma 71.nodaļā noteiktajā kārtībā.

(5) Apķīlājot maksājumus, kuri atbildētājam pienākas no trešajām personām saskaņā ar līgumu (tajā skaitā naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās), tiesu izpildītājs, pamatojoties uz izpildu dokumentu, nosūta šīm personām pieprasījumu paziņot, vai tām ir pienākums maksāt kādas summas atbildētājam, kādā apmērā un termiņā, kā arī paziņo, ka šīs summas tiek apķīlātas prasības summas apmērā, ievērojot šā likuma 1.pielikuma 3.punktā noteikto ierobežojumu attiecībā uz parādnieku, un dod rīkojumu ieskaitīt maksājumus (tajā skaitā pieprasījuma

noguldījumus), kuriem iestāties termiņš, tiesu izpildītāja depozītu kontā. Apķīlātos maksājumus var izmaksāt citām personām tikai atbilstoši tā tiesu izpildītāja aprēķinam, kurš pirmais apķīlājis maksājumus.

(6) Lēmumu par prasības nodrošināšanu, nosakot aizliegumu atbildētājam veikt noteiktas darbības, izpilda tiesu izpildītājs un paziņo tiesas lēmumu atbildētājam vai attiecīgajai trešajai personai pret parakstu vai nosūtīt ierakstītā pasta sūtījumā.

(7) Ja lietās, kurās prasības priekšmets ir naudas prasījums, atbildētājs iemaksājis prasības summu tiesu izpildītāja depozīta kontā, tiesu izpildītājs atbrīvo no apķīlājuma apķīlāto kustamo mantu.

(8) Piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa atcelšana, ja prasības nodrošinājums atcelts, izpildāma pēc tā tiesu izpildītāja rīkojuma, kurš izpildījis lēmumu par prasības nodrošināšanu.

(9) Lēmumu par prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanu izpilda tiesu izpildītājs, vispirms nodrošinot prasību ar aizstājošo prasības nodrošinājuma līdzekli un pēc tam atceļot aizstāto prasības nodrošinājuma līdzekli. Summu, kura iemaksāta tiesu izpildītāja depozīta kontā kā prasības nodrošinājuma līdzeklis, tiesu izpildītājs atmaksā, tikai pamatojoties uz tiesas nolēmumu.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

143.pants. Ar prasības nodrošināšanu radīto zaudējumu atlīdzināšana

Atbildētājs ir tiesīgs prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas viņam radušies sakarā ar prasības nodrošināšanu, ja pret viņu celtā prasība ir noraidīta.

144.pants. Prasības nodrošinājuma atcelšana

(Izslēgts ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

145.pants. Prasības nodrošinājuma izbeigšanās

(Izslēgts ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

146.pants. Lēmuma pārsūdzēšana

(Izslēgts ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

20.nodaļa Civillietu sagatavošana iztiesāšanai

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

147.pants. Civillietu sagatavošana iztiesāšanai

(1) Lai nodrošinātu lietas savlaicīgu izskatīšanu, tiesnesis pēc prasības pieteikuma saņemšanas sagatavo lietu iztiesāšanai.

(2) Lietas dalībnieku pienākums ir piedalīties lietas sagatavošanā iztiesāšanai: atbildēt tiesneša noteiktajos termiņos uz viņa pieprasījumiem, iesniegt rakstveida paskaidrojumus, nepieciešamos pierādījumus un ierasties tiesā pēc tiesneša uzaicinājuma.

148.pants. Prasības pieteikuma un tam pievienoto dokumentu nosūtīšana atbildētājam

(1) Pēc lietas ierosināšanas prasības pieteikums un tam pievienoto dokumentu noraksti (129.panta trešā daļa) nekavējoties nosūtāmi atbildētājam ierakstītā pasta sūtījumā, nosakot rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai termiņu — 15-30 dienas no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas.

(1¹) Ja prasības pieteikums un tam pievienoto dokumentu noraksti (129.panta trešā un ceturtdā daļa) pēc lietas ierosināšanas nosūtāmi atbildētājam saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, rakstveida paskaidrojuma iesniegšanas termiņš ir 30 dienas, skaitot no dienas, kad prasības pieteikums izsniegts atbildētājam.

(1²) Prasītājam paziņo par prasības pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstu nosūtīšanu atbildētājam.

(2) Paskaidrojumā atbildētājs norāda:

1) vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā;

2) savus iebildumus pret prasību un to pamatojumu;

3) pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus pret prasību un to pamatojumu, kā arī likumu, uz kuru tie pamatoti;

4) lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai to izprasīšanu;

5) citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā.

(3) Atbildētājs pievieno paskaidrojumam tā norakstus atbilstoši lietas dalībnieku skaitam un rakstveida pierādījumus, kas apstiprina apstākļus, uz kuriem pamatoti iebildumi.

(4) Pēc paskaidrojuma saņemšanas tā norakstu nekavējoties nosūta prasītājam un trešajām personām. Ja tiesnesis atzīst par nepieciešamu, viņš ir tiesīgs pieprasīt no prasītāja atsaukumi par paskaidrojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

149.pants. Tiesneša darbības, sagatavojot lietu iztiesāšanai

(1) Pēc paskaidrojuma saņemšanas vai tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās tiesnesis lemj par lietas sagatavošanas darbībām, lai to varētu izskatīt tiesas sēdē.

(2) Sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis cenšas puses samierināt.

(3) Sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis izlemj lietas dalībnieku lūgumus par:

1) trešo personu pieaicināšanu vai pielaišanu;

2) pierādījumu nodrošināšanu;

3) liecinieku izsaukšanu;

4) ekspertīzes noteikšanu;

5) rakstveida un lietisko pierādījumu pieņemšanu vai pieprasīšanu.

(4) Tiesnesis ir tiesīgs pieprasīt no lietas dalībniekiem rakstveida paskaidrojumus, lai precizētu lietas apstākļus un pierādījumus. Paskaidrojumi un pierādījumi iesniedzami tiesneša noteiktajā termiņā.

(5) Tiesnesis izlemj jautājumus par valsts un pašvaldību iestāžu pārstāvju un prokurora piedalīšanos lietā likumā noteiktajos gadījumos, par tiesas uzdevumu nosūtīšanu citām tiesām, kā arī izpilda citas nepieciešamās procesuālās darbības.

(6) Šajā pantā norādīto darbību veikšanai tiesnesis var noteikt sagatavošanas sēdi, uz kuru aicina puses un trešās personas.

(7) Ja sagatavošanas sēde nav nepieciešama, tiesnesis nosaka tiesas sēdes dienu un laiku, uz tiesu aicināmās un izsaucamās personas.

(8) Lietās par darbinieka atjaunošanu darbā un lietās par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu tiesas sēdes diena nosakāma ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc paskaidrojuma saņemšanas vai tā iesniegšanas termiņa notecēšanas vai pēc sagatavošanas sēdes.

(9) Lietās par atlīdzības apmēra noteikšanu nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanas gadījumos tiesas sēde nosakāma 15 dienu laikā pēc paskaidrojumu saņemšanas vai tā iesniegšanas termiņa notecēšanas, vai pēc sagatavošanas sēdes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004. un 09.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 23.06.2005.)

149.¹ pants. Sagatavošanas sēde

(1) Sagatavošanas sēdē tiesnesis iztaujā lietas dalībniekus par lietas būtību, lai precizētu strīda priekšmetu un robežas, izskaidro lietas dalībniekiem viņu procesuālās tiesības un pienākumus, procesuālo darbību izdarīšanas vai neizdarīšanas sekas, izlemj šā likuma 149.panta trešajā, ceturtajā un piektajā daļā paredzētos jautājumus, cenšas puses samierināt, ja nepieciešams, nosaka termiņu, līdz kuram izpildāmas atsevišķas procesuālās darbības.

(2) Ja tiesas sēde nav noteikta iepriekš, sagatavošanas sēdē tiesnesis nosaka tiesas sēdes dienu un laiku un pret parakstu paziņo par to klātesošajiem lietas dalībniekiem, kā arī nosaka uz tiesas sēdi aicināmās un izsaucamās personas.

(3) Sagatavošanas sēde tiek protokolēta. Protokolā ieraksta ziņas par sēdes norisi, lietas dalībnieku paskaidrojumu būtību un tiesneša pieņemtos lēmumus.

150.pants. Lietas dalībnieku atbildība

(1) Ja lietas dalībnieks bez attaisnojoša iemesla tiesneša noteiktajā termiņā neiesniedz paskaidrojumus, neatbild uz tiesneša pieprasījumu, tiesnesis var viņam uzlikt naudas sodu līdz 50 latiem.

(2) Ja lietas dalībnieks bez attaisnojoša iemesla neierodas uz sagatavošanas sēdi, tiesnesis var viņam uzlikt naudas sodu līdz 50 latiem.

(3) Ja atbildētājs nav iesniedzis paskaidrojumus, nav ieradies uz sagatavošanas sēdi un nav paziņojis savas neierašanās iemeslu, tiesa pēc prasītāja lūguma var sagatavošanas sēdē taisīt aizmugurisku spriedumu.

21.nodaļa Civillietu iztiesāšana

151.pants. Tiesas sēde

- (1) Lietas iztiesā tiesas sēdē, kuru vada tiesnesis.
- (2) Tiesnesis vada lietas iztiesāšanu tā, lai nodrošinātu visiem lietas dalībniekiem vienādas iespējas piedalīties lietas apstākļu noskaidrošanā.
- (3) Lietas iztiesāšanas gaitā tiesnesis cenšas puses samierināt.

152.pants. Kārtība tiesas sēdē

- (1) Lietas dalībniekiem, lieciniekiem, ekspertiem, tulkiem tiesas sēdē jāievēro šajā likumā noteiktā kārtība un bez ierunām jāpakļaujas tiesneša norādījumiem un tiesas lēmumiem.
 - (2) Tiesas sēžu zālē klātesošajām personām jāuzvedas tā, lai netraucētu tiesas sēdes gaitu.
 - (3) Lietas iztiesāšanas gaitu var pierakstīt vai citādi fiksēt, netraucējot tiesas sēdes norisi. Foto, kino un video aparatūras lietošana tiesas sēdē pieļaujama tikai ar tiesas atļauju. Pirms šā jautājuma izlemšanas tiesa noklausās lietas dalībnieku viedokli.
 - (4) Tiesas sēžu zālē ielaižamo personu skaitu nosaka tiesa atbilstoši zālē esošo vietu skaitam. Pušu radniekiem un masu informācijas līdzekļu pārstāvjiem ir priekšrocības tiesības būt klāt lietas iztiesāšanā.
 - (5) Tiesai ienākot sēžu zālē un aizejot no tās, visiem tiesas sēžu zālē klātesošajiem jāpieceļas.
 - (6) Lietas dalībnieki, liecinieki un eksperti sniedz tiesai paskaidrojumus un atzinumus, piesaka lūgumus un dod liecības, stāvot kājās. Atkāpšanās no šā noteikuma pieļaujama tikai ar tiesneša atļauju.
 - (7) Tiesas spriedumu visi tiesas sēžu zālē klātesošie noklausās, stāvot kājās.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)*

153.pants. Kārtības nodrošināšana tiesas sēdē

- (1) Personai, kura traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesnesis izsaka brīdinājumu.
- (2) Ja lietas dalībnieki, liecinieki, eksperti vai tulki atkārtoti traucē kārtību, tiesa var šīm personām uzlikt naudas sodu līdz piecdesmit latiem.
- (3) Ja prokurors vai advokāts atkārtoti traucē kārtību, par to paziņo amatā augstākam prokuroram vai Latvijas Zvērinātu advokātu padomei.
- (4) Ja persona, kura nav lietas dalībnieks, atkārtoti traucē kārtību, tiesnesis izraida to no tiesas sēžu zāles. Par necieņu pret tiesu šo personu var saukt arī pie likumā noteiktās atbildības.

154.pants. Tiesas sēdes uzsākšana

Lietas iztiesāšanai noteiktajā laikā tiesa ienāk sēžu zālē, sēdes vadītājs atklāj tiesas sēdi, paziņo, kāda lieta tiks izskatīta, nosauc tiesas sastāvu, sēdes sekretāru un tulku.

155.pants. Procesa dalībnieku ierašanās pārbaude

(1) Tiesas sēdes sekretārs ziņo tiesai, kuras šajā lietā uzaicinātās un izsauktās personas ieradušās, kā arī to, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kas nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par šo personu neierašanās iemesliem.

(2) Tiesa pārbauda ieradušos personu identitāti un pārstāvju pilnvaras.

156.pants. Lietas dalībnieka, liecinieka, eksperta vai tulka neierašanās sekas

(1) Ja uz tiesas sēdi nav ieradies kāds no lietas dalībniekiem, liecinieks, eksperts vai tulks, tiesa uzsāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 209. vai 210.pantu nav pamats to atlikt.

(2) Ja lietas dalībnieks, kas nav ieradies tiesas sēdē, nav laikus paziņojis tiesai savas neierašanās iemeslu, tiesa var uzlikt šai personai naudas sodu līdz piecdesmit latiem.

(3) Ja kāds no lietas dalībniekiem neierodas tiesā tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzīst par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt šai personai naudas sodu līdz simt latiem.

(4) Lieciniekam un ekspertam, kuri nav ieradušies tiesas sēdē, piemērojamas šā likuma 109. un 122.pantā noteiktās procesuālās sankcijas.

157.pants. Pienākumu izskaidrošana tulkam

(1) Tiesa izskaidro tulkam viņa pienākumu tulkot to personu paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus un lūgumus, kuras nepārvalda tiesvedības valodu, bet šīm personām — citu lietas dalībnieku paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus, lūgumus, nolasīto dokumentu saturu, tiesneša rīkojumus un tiesas nolēmumus.

(2) Tiesa brīdina tulku, ka par atteikšanos tulkot vai par apzināti nepareizu tulkošanu viņš ir atbildīgs saskaņā ar krimināllikumu.

158.pants. Liecinieku izraidīšana no tiesas sēžu zāles

Liecinieki līdz viņu nopratināšanas sākumam tiek izraidīti no tiesas sēžu zāles. Sēdes priekšsēdētājs gādā, lai tiesas nopratinātie liecinieki nesazinātos ar nenopratinātajiem lieciniekiem.

159.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana lietas dalībniekiem

(1) Tiesa izskaidro lietas dalībniekiem viņu procesuālās tiesības un pienākumus.

(2) Tiesa lietas izskatīšanas gaitā izskaidro pusēm un trešajām personām procesuālo darbību izpildīšanas vai neizpildīšanas sekas.

160.pants. Noraidījumu izlemšana

(1) Tiesa noskaidro, vai lietas dalībniekiem ir noraidījumi tiesnesim, prokuroram, tiesas sēdes sekretāram, ekspertam vai tulkam.

(2) Pieteiktos noraidījumus tiesa izlemj šā likuma 21.pantā noteiktajā kārtībā.

161.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana ekspertam

Tiesa izskaidro ekspertam viņa tiesības un pienākumus un brīdina, ka par atteikšanos no atzinuma došanas vai par apzināti nepatiesa atzinuma došanu eksperts ir atbildīgs saskaņā ar krimināllikumu.

162.pants. Lietas dalībnieku pieteikto lūgumu izlemšana

Tiesa noskaidro, vai lietas dalībniekiem ir lūgumi, kas saistīti ar lietas iztiesāšanu, un izlemj tos pēc pārējo lietas dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

163.pants. Sākums lietas izskatīšanai pēc būtības

(1) Lietas izskatīšana pēc būtības sākas ar tiesneša ziņojumu par lietas apstākļiem.

(2) Pēc tiesneša ziņojuma tiesa noskaidro, vai prasītājs uztur prasību, vai atbildētājs atzīst prasību un vai puses nevēlas noslēgt izlīgumu vai nodot lietu izskatīšanai šķīrējtiesā.

164.pants. Atteikšanās no prasības, prasības atzīšana, izlīgums, vienošanās par lietas nodošanu šķīrējtiesai

(1) Atteikšanos no prasības vai prasības atzīšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā un attiecīgi paraksta prasītājs vai atbildētājs.

(2) Ja atteikšanās no prasības vai prasības atzīšana izteikta tiesai adresētos rakstveida pieteikumos, tos pievieno lietai.

(3) Izlīgums iesniedzams tiesai rakstveidā, un to pievieno lietai.

(4) Vienošanos par lietas nodošanu šķīrējtiesai noformē rakstveidā un pievieno lietai.

(5) Par prasītāja atteikšanos no prasības, par pušu vienošanos nodot lietu izskatīšanai šķīrējtiesā, kā arī par pušu izlīgumu tiesa pieņem lēmumu, ar kuru vienlaikus izbeidz tiesvedību lietā. Lēmumā par izlīguma apstiprināšanu norādāmi izlīguma noteikumi.

(6) Par atteikšanos apstiprināt izlīgumu tiesa pieņem motivētu lēmumu un turpina izskatīt lietu pēc būtības.

(7) Iekams lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, ir iespējams atteikties no prasības, atzīt prasību, noslēgt izlīgumu vai vienošanos par strīda nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā.

165.pants. Lietas dalībnieku paskaidrojumi

(1) Lietas dalībnieki dod paskaidrojumus tiesas sēdē šādā secībā: prasītājs, trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem un atbildētājs.

(2) Ja lietā piedalās trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu, tā dod paskaidrojumus pēc prasītāja vai atbildētāja atkarībā no tā, kura pusē šī trešā persona piedalās lietā.

(3) Ja prasību cēlis prokurors, valsts vai pašvaldības iestāde vai persona, kurai ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, tā dod paskaidrojumus tiesas sēdē pirmā.

(4) Lietas dalībnieku pārstāvji dod paskaidrojumus savu pārstāvamo vārdā.

(5) Lietas dalībnieki paskaidrojumos norāda visus apstākļus, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

166.pants. Lietas dalībnieku rakstveida paskaidrojumi

(1) Lietas dalībnieki ir tiesīgi savus paskaidrojumus iesniegt tiesai rakstveidā.

(2) Lietas dalībnieku rakstveida paskaidrojumus nolasa tiesas sēdē, ievērojot šā likuma 165.pantā noteikto secību, un pievieno lietai.

167.pants. Jautājumu uzdošanas kārtība

(1) Ar tiesas atļauju lietas dalībnieki var uzdot cits citam jautājumus. Tiesa var noraidīt jautājumus, kuri neattiecas uz lietu.

(2) Tiesnesis var uzdot jautājumu lietas dalībniekam, ja viņš izsakās neskaidri vai nenoteikti, kā arī tad, ja no paskaidrojumiem nav redzams, ka lietas dalībnieks atzītu vai noliegtu apstākļus, uz kuriem pamatoti pretējās puses prasījumi vai iebildumi.

(3) Ja puse atsakās atbildēt uz jautājumu par strīdīgiem apstākļiem vai izvairās dot paskaidrojumus par tiem, tiesa var pieļaut, ka puse šos apstākļus neapstrīd.

168.pants. Pierādījumu pārbaudes kārtības noteikšana

Tiesa, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un uzklusījusi viņu viedokli, nosaka liecinieku un ekspertu nopratināšanas un citu pierādījumu pārbaudes kārtību.

169.pants. Liecinieka brīdināšana

(1) Pirms liecinieka nopratināšanas tiesa noskaidro viņa personību un brīdina par atbildību par atteikšanos liecināt vai par apzināti nepatiesas liecības došanu, kā arī izskaidro šā likuma 107.panta saturu.

(2) Pirms nopratināšanas liecinieks paraksta šāda satura brīdinājumu:

"Es, . . . (liecinieka vārds un uzvārds), apņemos liecināt tiesai par visu, kas man zināms lietā, kurā esmu aicināts kā liecinieks. Man izskaidrots, ka par atteikšanos no liecināšanas vai par apzināti nepatiesas liecības došanu man draud kriminālatbildība saskaņā ar krimināllikumu."

(3) Liecinieka parakstīto brīdinājumu pievieno tiesas sēdes protokolam.

(4) Lieciniekam, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, tiesnesis izskaidro viņa pienākumu patiesi liecināt, izstāstīt visu viņam šajā lietā zināmo, bet nebrīdina šo liecinieku par atbildību par atteikšanos liecināt vai par apzināti nepatiesas liecības došanu

170.pants. Liecinieku nopratināšana

(1) Katru liecinieku nopratina atsevišķi.

(2) Vispirms nopratināmi prasītāja norādītie liecinieki, pēc tam — atbildētāja norādītie liecinieki. Vienas puses norādīto liecinieku nopratināšanas secību nosaka tiesa, ņemot vērā šīs puses viedokli.

(3) Liecinieks dod savas liecības un atbild uz jautājumiem mutvārdos.

(4) Tiesa noskaidro liecinieka attiecības ar pusēm un trešajām personām un aicina viņu izstāstīt tiesai visu, kas lieciniekam personīgi zināms lietā, izvairoties no tādu ziņu sniegšanas, kuru avotu viņš nevar uzrādīt, kā arī no savu pieņēmumu un secinājumu izteikšanas. Tiesa var pārtraukt liecinieka stāstījumu, ja viņš runā par apstākļiem, kas neattiecas uz lietu.

(5) Ar tiesas atļauju lietas dalībnieki var uzdot jautājumus lieciniekam. Pirmais jautājumus uzdod lietas dalībnieks, pēc kura lūguma liecinieks izsaukts, pēc tam — citi lietas dalībnieki.

(6) Tiesnesis var uzdot jautājumus lieciniekam jebkurā viņa nopratināšanas brīdī. Liecinieka nopratināšanas laikā jautājumus var uzdot arī lietas dalībniekiem.

(7) Tiesa var nopratināt liecinieku otrreiz tajā pašā vai citā tiesas sēdē, kā arī konfrontēt lieciniekus.

(8) Ja apstākļi, kuru noskaidrošanai liecinieki izsaukti, ir noskaidroti, tiesa ar lietas dalībnieku piekrišanu var nenopratināt ieradušos lieciniekus, pieņemot par to attiecīgu lēmumu. Lietas dalībnieku piekrišanu ieraksta tiesas sēdes protokolā, un to paraksta katrs lietas dalībnieks.

171.pants. Liecinieka tiesības lietot rakstveida piezīmes

Liecināšanas laikā liecinieks var lietot rakstveida piezīmes, ja viņa liecība saistīta ar aprēķiniem vai citiem datiem, kurus grūti atcerēties. Šīs piezīmes uzrādāmas tiesai un lietas dalībniekiem, un tās pēc tiesas lēmuma var pievienot lietai.

172.pants. Nepilngadīga liecinieka nopratināšana

(1) Nepilngadīga liecinieka nopratināšana pēc tiesas ieskata izdarāma likumiskā pārstāvja vai pedagoga klātbūtnē. Šīs personas var uzdot jautājumus nepilngadīgajam lieciniekam.

(2) Gadījumos, kad tas nepieciešams lietas apstākļu noskaidrošanai, nepilngadīgā liecinieka nopratināšanas laikā pēc tiesas lēmuma var izraidīt no tiesas sēžu zāles jebkuru lietas dalībnieku un sēžu zālē klātesošu personu. Pēc lietas

dalībnieka atgriešanās sēžu zālē viņu iepazīstina ar nepilngadīgā liecinieka liecību un viņam dod iespēju uzdot lieciniekam jautājumus.

(3) Liecinieks, kas nav sasniedzis 15 gadu vecumu, pēc nopratināšanas izraidāms no tiesas sēžu zāles, izņemot gadījumus, kad tiesa atzīst par nepieciešamu šā liecinieka klātbūtni tiesas sēžu zālē.

173.pants. Liecinieka liecības nolasīšana

Liecinieka liecību, kas iegūta pierādījumu nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā vai iepriekšējā tiesas sēdē, nolasa tiesas sēdē, kurā iztiesā lietu.

174.pants. Nopratinātā liecinieka pienākums

Nopratinātajam lieciniekam jāpaliek tiesas sēžu zālē līdz lietas iztiesāšanas beigām. Viņš var atstāt sēžu zāli pirms lietas iztiesāšanas beigām tikai saskaņā ar tiesas lēmumu, kas pieņemts pēc lietas dalībnieku viedokļu noklausīšanās.

175.pants. Eksperta atzinuma pārbaude un eksperta nopratināšana

(1) Eksperta atzinumu nolasa tiesas sēdē.

(2) Tiesa un lietas dalībnieki var uzdot ekspertam jautājumus tādā pašā kārtībā kā lieciniekiem.

(3) Šā likuma 125.pantā minētajos gadījumos tiesa var noteikt papildu vai atkārtotu ekspertīzi.

176.pants. Rakstveida pierādījumu pievienošana lietai

(1) Jautājumu par rakstveida pierādījumu pievienošanu lietai tiesa izlemj pēc tam, kad tā iepazīstinājusi lietas dalībniekus ar šo pierādījumu saturu un uzklusījusi viņu viedokli.

(2) Valsts noslēpumu objektus apkopo atsevišķā sējumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

177.pants. Rakstveida pierādījumu pārbaude

(1) Rakstveida pierādījumus vai to apskates protokolus nolasa tiesas sēdē vai uzrāda lietas dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Personisko korespondenci var nolasīt atklātā tiesas sēdē tikai ar sarakstē iesaistīto personu piekrišanu. Ja šādas piekrišanas nav vai personas mirušas, minētos pierādījumus nolasa un pārbauda slēgtā tiesas sēdē.

178.pants. Rakstveida pierādījumu apstrīdēšana

(1) Lietas dalībnieki var apstrīdēt rakstveida pierādījumu patiesīgumu.

(2) Pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kas to pati parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šo pierādījumu, ceļot atsevišķu prasību, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

(3) Zemesgrāmatu, notariālo un citu likumā noteiktajā kārtībā apliecināto aktu patiesīgumu nevar apšaubīt. Tos var apstrīdēt, ceļot atsevišķu prasību.

(4) Apstrīdētā rakstveida pierādījuma iesniedzējam jādod tajā pašā tiesas sēdē paskaidrojumi par to, vai viņš vēlas izmantot šo rakstveida pierādījumu vai arī lūdz to izslēgt no pierādījumiem.

(5) Ja lietas dalībnieks vēlas izmantot apstrīdēto pierādījumu, tiesa, salīdzinājusi šo pierādījumu ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, lemj par tā izmantošanas pieļaujamību.

179.pants. Pieteikums par rakstveida pierādījuma viltojumu

(1) Lietas dalībnieks var iesniegt motivētu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu.

(2) Persona, kura iesniegusi šo pierādījumu, var lūgt tiesu to izslēgt.

(3) Lai pārbaudītu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tiesa var noteikt ekspertīzi vai pieprasīt citus pierādījumus.

(4) Ja tiesa atzīst, ka rakstveida pierādījums viltots, tā izslēdz šo pierādījumu un par viltojuma faktu paziņo prokuroram.

(5) Ja tiesa atzīst, ka lietas dalībnieks apzināti nepamatoti ierosinājis strīdu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tā var šim lietas dalībniekam uzlikt naudas sodu līdz simt latiem.

180.pants. Lietisko pierādījumu pārbaude

(1) Lietiskos pierādījumus apskata tiesas sēdē un uzrāda lietas dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Lietas dalībnieki par lietiskajiem pierādījumiem var sniegt paskaidrojumus un izteikt savu viedokli un lūgumus.

(3) Lietisko pierādījumu apskates protokolu, kas sastādīts pierādījumu nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā, nolasa tiesas sēdē.

181.pants. Pierādījumu apskate un pārbaude uz vietas

(1) Ja rakstveida vai lietiskos pierādījumus nevar nogādāt tiesā, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa pieņem lēmumu par šo pierādījumu apskati un pārbaudi to atrašanās vietā.

(2) Par apskati uz vietas tiesa paziņo lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis apskates izdarīšanai.

(3) Izdarot apskati uz vietas, tiesa var izsaukt ekspertus un lieciniekus.

(4) Apskates norisi ieraksta tiesas sēdes protokolā, kuram pievieno apskatē sastādīto un pārbaudīto lietisko pierādījumu plānus, rasējumus un attēlus.

182.pants. Institūcijas atzinums

(1) Pēc pierādījumu pārbaudes tiesa noklausās tās institūcijas atzinumu, kura piedalās procesā saskaņā ar likumu vai tiesas lēmumu.

(2) Tiesnesis un lietas dalībnieki var uzdot šīs institūcijas pārstāvim jautājumus sakarā ar atzinumu.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

183.pants. Lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšana

(1) Pēc tam, kad pārbaudīti visi pieteiktie pierādījumi, tiesa noskaidro lietas dalībnieku viedokli par iespēju pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Ja nav nepieciešams pārbaudīt papildu pierādījumus, tiesa noskaidro, vai prasītājs uztur prasību un vai puses nevēlas noslēgt izlīgumu.

(3) Ja prasītājs neatsakās no prasības un puses nevēlas noslēgt izlīgumu, tiesa pasludina lietas izskatīšanu pēc būtības par pabeigtu un pāriet pie tiesas debatēm.

184.pants. Tiesas debates

(1) Tiesas debatēs pirmais runā prasītājs vai viņa pārstāvis, pēc tam — atbildētājs vai viņa pārstāvis. Prokurors, valsts vai pašvaldību iestādes pārstāvis un persona, kas griezušies tiesā, lai aizstāvētu citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, runā tiesas debatēs pirmie.

(2) Ja lietā piedalās trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem par strīda priekšmetu, šī persona vai tās pārstāvis runā pēc pusēm.

(3) Trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu par strīda priekšmetu, vai tās pārstāvis runā pēc prasītāja vai atbildētāja, kura pusē šī trešā persona piedalās lietā.

(4) Tiesas debašu dalībnieks nav tiesīgs savā runā atsaukties uz apstākļiem un pierādījumiem, kas nav pārbaudīti tiesas sēdē.

(5) Tiesa var pārtraukt debašu dalībnieku, ja viņš runā par apstākļiem, kas neattiecas uz lietu.

185.pants. Replikas

(1) Pēc tam, kad šā likuma 184.pantā minētie lietas dalībnieki runājuši debatēs, katram no viņiem ir tiesības uz vienu repliku.

(2) Tiesa var ierobežot repliku ilgumu.

186.pants. Prokurora atzinums

Ja lietā piedalās prokurors, kurš nav cēlis prasību, viņš pēc tiesas debatēm un replikām dod atzinumu par prasības pamatotību.

187.pants. Tiesas apspriede

(1) Pēc tiesas debatēm, kā arī replikām un prokurora atzinuma tiesa aiziet apspriežu istabā taisīt spriedumu, pirms tam paziņojot par to tiesas sēžu zālē esošajiem.

(2) Ja sarežģītā lietā tiesa atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams taisīt spriedumu, tā nosaka nākamo tiesas sēdi tuvāko 14 dienu laikā, kurā tā paziņos spriedumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

188.pants. Lietas izskatīšanas pēc būtības atsākšana

(1) Ja apspriedes laikā tiesa atzīst par nepieciešamu noskaidrot jaunus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, vai papildus pārbaudīt esošos vai jaunus pierādījumus, tā atsāk lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Tādā gadījumā tiesas sēde turpinās šajā nodaļā noteiktajā kārtībā.

22.nodaļa Spriedums

189.pants. Vispārīgie noteikumi

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, tiesa taisa sprieduma veidā un pasludina Latvijas Republikas vārdā.

(2) Spriedumu taisa un pasludina pēc lietas izskatīšanas.

(3) Spriedumam jābūt likumīgam un pamatotam.

(4) Nav pieļaujama nekāda tieša vai netieša iejaukšanās sprieduma taisīšanā vai tiesas iespaidošana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

190.pants. Sprieduma likumīgums un pamatotība

(1) Taisot spriedumu, tiesa vadās pēc materiālo un procesuālo tiesību normām.

(2) Tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā. Spriedumā tiesa neatspoguļo informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, bet norāda, ka ar šo informāciju ir iepazinusies un to izvērtējusi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

191.pants. Sprieduma taisīšanas kārtība

(1) *(Izslēgta ar 19.06.2003. likumu.)*

(2) Tiesnešu apspriedē drīkst būt klāt tikai tiesneši, kas ir tiesas sastāvā izskatāmajā lietā.

(3) Ja spriedumu taisa koleģiāli, tiesas sēdes priekšsēdētājs izsaka savu viedokli pēdējais.

(4) Tiesa, taisot spriedumu, visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Spriedumu paraksta visi tiesneši.

(5) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, spriedumu paraksta tiesnesis.

(6) Pēc sprieduma parakstīšanas to grozīt vai mainīt nav atļauts.

(7) Spriedumā dzēsumi un aizkrāsojumi nav pieļaujami, bet labojumi un pierakstījumi atrunājami pirms visu tiesnešu parakstiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

192.pants. Prasījuma robežu ievērošana

Tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

193.pants. Sprieduma forma un saturs

(1) Spriedumu sastāda rakstveidā.

(2) Spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(3) Ievaddaļā norāda, ka spriedums taisīts Latvijas Republikas vārdā, kā arī sprieduma taisīšanas laiku, tās tiesas nosaukumu, kas taisījusi spriedumu, tiesas sastāvu, tiesas sēdes sekretāru, lietas dalībniekus un strīda priekšmetu.

(4) Aprakstošajā daļā norāda prasītāja prasījumus, atbildētāja pretprasību, iebildumus, kā arī lietas dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtību.

(5) Motīvu daļā norāda lietā konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti tie vai citi pierādījumi. Šajā daļā norāda arī normatīvos aktus, pēc kuriem tiesa vadījies, un konstatēto lietas apstākļu juridisko novērtējumu, kā arī tiesas secinājumus par prasības pamatotību vai nepamatotību. Ja atbildētājs pilnībā atzinis prasību, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījies.

(6) Rezolutīvajā daļā norāda tiesas nolēmumu par prasības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai par tās pilnīgu vai daļēju noraidīšanu un sprieduma būtību. Turklāt norāda, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu, ja tiesa tādu noteikusi, sprieduma pārsūdzēšanas termiņu un kārtību, kā arī pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005., 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

194.pants. Saīsināts spriedums

Sarežģītā lietā tiesa var sastādīt saīsinātu spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas un rezolutīvās daļas. Šajā gadījumā pilnu spriedumu tiesa sastāda 14 dienu laikā.

195.pants. Spriedums par naudas summas piedziņu

Taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

196.pants. Spriedums par mantas atdošanu natūrā

Taisot spriedumu par mantas atdošanu natūrā, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda konkrēto mantu, kā arī nosaka, ka mantas neesamības gadījumā no atbildētāja piedzenama tās vērtība, minot konkrētu summu.

197.pants. Spriedums, kas uzliek pienākumu izpildīt noteiktas darbības

(1) Spriedumā, kas uzliek pienākumu izpildīt noteiktas darbības, tiesa nosaka, konkrēti kam, kādas darbības un kādā termiņā ir jāizpilda.

(2) Taisot spriedumu, kas atbildētājam uzliek pienākumu izpildīt noteiktas darbības, kuras nav saistītas ar mantas vai naudas summu nodošanu, tiesa spriedumā var norādīt, ka tad, ja atbildētājs noteiktā termiņā neizpildīs spriedumu, prasītājs ir tiesīgs izpildīt šīs darbības uz atbildētāja rēķina, pēc tam no viņa piedzenot nepieciešamos izdevumus.

198.pants. Spriedums vairāku prasītāju labā vai pret vairākiem atbildētājiem

(1) Spriedumā vairāku prasītāju labā tiesa norāda, kāda sprieduma daļa attiecas uz katru no viņiem, vai arī to, ka piedziņas tiesības ir solidāras.

(2) Spriedumā pret vairākiem atbildētājiem tiesa norāda, kāda sprieduma daļa izpildāma katram no viņiem, vai arī to, ka viņu atbildība ir solidāra.

199.pants. Sprieduma pasludināšana

(1) Pēc sprieduma parakstīšanas tiesa atgriežas tiesas sēžu zālē, kur tiesnesis pasludina spriedumu, to nolasot.

(2) Pēc sprieduma pasludināšanas tiesnesis izskaidro tā saturu, pārsūdzēšanas kārtību un termiņus.

(3) Pasludinot saīsinātu spriedumu, tiesa paziņo datumu, kad būs sastādīts pilns spriedums.

200.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka pieteikuma var izlabot spriedumā pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdu labošanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas spriedumā izlabo ar tiesas lēmumu.

(3) Par lēmumu izdarīt kļūdas labojumu spriedumā lietas dalībnieks var iesniegt blakus sūdzību.

201.pants. Papildspriedums

(1) Tiesa, kas taisījusi lietā spriedumu, ir tiesīga pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka pieteikuma taisīt papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem, par kuru lietas dalībnieki iesnieguši pierādījumus un devuši paskaidrojumus;

2) tiesa nav noteikusi piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, darbības, kas jāizpilda, vai tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

(2) Papildsprieduma taisīšanu var ierosināt likumā noteiktajā sprieduma pārsūdzēšanas termiņā.

(3) Par šā jautājuma izskatīšanas laiku un vietu tiesa paziņo lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis tam, lai izlemtu jautājumu par papildsprieduma taisīšanu.

(4) Par tiesas lēmumu atteikt papildsprieduma taisīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

202.pants. Sprieduma izskaidrošana

(1) Tiesa, kura taisījusi spriedumu, var pēc lietas dalībnieka pieteikuma ar savu lēmumu to izskaidrot, negrozot sprieduma saturu.

(2) Sprieduma izskaidrošana pieļaujama, ja tas vēl nav izpildīts un nav notecējis termiņš tā izpildīšanai piespiedu kārtā.

(3) Jautājumu par sprieduma izskaidrošanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(4) Par tiesas lēmumu jautājumā par sprieduma izskaidrošanu var iesniegt blakus sūdzību.

203.pants. Sprieduma stāšanās likumīgā spēkā

(1) Tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas kārtībā un sūdzība nav iesniegta. Ja apelācijas instances tiesa apelācijas sūdzību atstājusi bez izskatīšanas vai apelācijas tiesvedību izbeigusi, spriedums stājas spēkā no attiecīgā lēmuma pasludināšanas brīža.

(2) Ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, tā nepārsūdzētajā daļā spriedums stājas spēkā, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

(2¹) Ja attiecībā uz dažādiem lietas dalībniekiem termiņu apelācijas sūdzības iesniegšanai par pirmās instances tiesas spriedumu nosaka gan saskaņā ar šā likuma 415.panta pirmo vai otro daļu, gan 415.panta 2.²daļu vai attiecībā uz visiem lietas dalībniekiem termiņu apelācijas sūdzībai par pirmās instances tiesas spriedumu nosaka saskaņā ar šā likuma 415.panta trešo daļu, tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai, termiņu skaitot no vēlākā sprieduma noraksta izsniegšanas datuma, ja nav iesniegta apelācijas sūdzība.

(2²) Ja šā panta 2.¹daļā minētajos gadījumos nav saņemts attiecīgs apstiprinājums par sprieduma noraksta izsniegšanu (56.²pants), spriedums stājas likumīgā spēkā sešus mēnešus pēc tā pasludināšanas.

(3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā lietas dalībnieki, kā arī viņu tiesību pārņēmēji nav tiesīgi citā procesā apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus, kā arī no jauna celt tiesā prasību par to pašu priekšmetu uz tā paša pamata, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus.

(4) Ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stāties spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

(5) Spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir likuma spēks, tas ir obligāts un izpildāms visā valsts teritorijā, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

204.pants. Sprieduma izpildīšana

Spriedumu izpilda pēc tā stāšanās likumīgā spēkā, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties.

204.¹ pants. Sprieduma labprātīga izpilde

(1) Taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties.

(2) Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

205.pants. Nekavējoties izpildāmie spriedumi

(1) Pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi:

- 1) par līdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai;
- 2) par darba samaksas piedziņu;
- 3) par atjaunošanu darbā;
- 4) par atlīdzību par sakropļojumu vai citu veselības bojājumu;
- 5) par uzturlīdzekļu piedziņu sakarā ar tādas personas nāvi, kuras pienākums bijis kādu uzturēt;
- 6) lietās, kurās atbildētājs atzinis prasījumu;
- 7) lietās, kurās sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildīšanas novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus piedzinējam vai arī pati piedziņa var kļūt neiespējama .

(2) Sprieduma tūlītēja izpildīšana šā panta pirmās daļas 7.punktā paredzētajā gadījumā pieļaujama, vienīgi pieprasot no piedzinēja pienācīgu nodrošinājumu gadījumam, ja apelācijas instances tiesa spriedumu grozītu.

206.pants. Sprieduma izpildes atlikšana, sadalīšana termiņos, tā izpildes veida vai kārtības grozīšana

(1) Tiesa, kas taisījusi spriedumu lietā, ir tiesīga pēc lietas dalībnieka pieteikuma, ievērojot pušu mantisko stāvokli, bērnu tiesības vai citus apstākļus, pieņemot lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par sprieduma veida un kārtības grozīšanu.

(2) Pieteikums tiek izskatīts tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu atlikt sprieduma izpildīšanu vai to sadalīt termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.12.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

206.¹ pants. Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 861/2007 paredzētajā kārtībā taisītā sprieduma izpildes jautājumi

(1) Tiesa, kas taisījusi spriedumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [861/2007](#) paredzētajā kārtībā, ir tiesīga pēc parādnieka pieteikuma minētās regulas 15.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos:

1) aizstāt sprieduma izpildi ar šā likuma 138.pantā paredzētajiem pasākumiem šā sprieduma izpildes nodrošinājumam;

2) grozīt sprieduma izpildes veidu vai kārtību;

3) apturēt sprieduma izpildi.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto pieteikumu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

207.pants. Sprieduma izpildīšanas nodrošinājums

Pēc lietas dalībnieku pieteikuma tiesa spriedumā var noteikt šā likuma 138. pantā paredzētos pasākumus sprieduma izpildes nodrošinājumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

208.pants. Sprieduma noraksta nosūtīšana lietas dalībniekiem

(1) Lietas dalībniekam, kas nav piedalījies tiesas sēdē, sprieduma norakstu nosūta ne vēlāk kā trīs dienas pēc tā pasludināšanas, bet, ja ir pasludināts saīsināts spriedums, — triju dienu laikā pēc pilna sprieduma sastādīšanas.

(2) Ja lietas dalībnieks ir piedalījies tiesas sēdē un tiesa ir pasludinājusi saīsinātu spriedumu, pēc viņa rakstveida lūguma tiesa nosūta viņam pilna sprieduma norakstu triju dienu laikā pēc tā sastādīšanas.

(3) Ja sprieduma noraksts šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos nosūtāms personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu un šajā likumā paredzētajos gadījumos sprieduma norakstam pievienojams tulkojums, tiesa nosūta sprieduma norakstu kopā ar tulkojumu nekavējoties pēc tulkojuma sagatavošanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

22.¹ nodaļa Aizmugurisks spriedums

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

208.¹ pants. Aizmugurisks spriedums

(1) Aizmugurisks spriedums ir spriedums, ko pēc prasītāja lūguma pirmās instances tiesa taisa lietā, kurā atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies pēc tiesas aicinājuma, nepaziņojot neierašanās iemeslu.

(2) Aizmugurisku spriedumu tiesa taisa, pamatojoties uz prasītāja paskaidrojumiem un lietā esošajiem materiāliem, ja tiesa tos atzīst par pietiekamiem strīda izšķiršanai.

(3) Aizmugurisku spriedumu nevar taisīt lietās:

- 1) kuras nevar izbeigt ar izlīgumu;
 - 2) kurās atbildētāja dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijas Republikā;
 - 3) kurās atbildētājs aicināts uz tiesu ar publikāciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis";
 - 4) kurās ir vairāki atbildētāji un kaut viens piedalās procesā.
- (4) Noteikumi par aizmugurisku spriedumu neattiecas uz sevišķo tiesāšanas kārtību.

208.² pants. Aizmuguriska sprieduma forma un saturs

(1) Aizmugurisku spriedumu tiesa taisa un sastāda šā likuma 189.-198.pantā norādītajā kārtībā, ievērojot šajā pantā noteiktās īpatnības.

(2) To, ka spriedums ir aizmugurisks, norāda tā nosaukumā.

(3) Aizmuguriska sprieduma aprakstošajā daļā norāda prasītāja prasījumus, prasītāja paskaidrojuma būtību, šā sprieduma taisīšanas procesuālo pamatojumu.

(4) Aizmuguriska sprieduma rezolutīvajā daļā papildus šā likuma 193.panta sestajā daļā minētajam tiesa norāda, ka prasītājs ir tiesīgs pārsūdzēt spriedumu apelācijas kārtībā, bet atbildētājs 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgs iesniegt tiesai, kura taisījusi aizmugurisku spriedumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

208.³ pants. Aizmuguriska sprieduma noraksta nosūtīšana atbildētājam

Aizmuguriska sprieduma norakstu nosūta atbildētājam ierakstītā pasta sūtījumā.

208.⁴ pants. Aizmuguriska sprieduma pārsūdzēšana

(1) Prasītājs ir tiesīgs pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā.

(2) Atbildētājs nav tiesīgs pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā.

208.⁵ pants. Tiesvedības atjaunošana un lietas izskatīšana no jauna

(1) Atbildētājs ir tiesīgs 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas iesniegt tiesai, kas taisījusi aizmugurisku spriedumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

(2) Pieteikumā norāda:

- 1) tiesas nosaukumu, kas taisījusi aizmugurisku spriedumu;
- 2) atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);
- 3) aizmuguriska sprieduma taisīšanas datumu un būtību;
- 4) iemeslus, kuru dēļ atbildētājs nav ņēmis dalību lietā;
- 5) atbildētāja iebildumus pret prasību un spriedumu, iebildumu pamatojumu;
- 6) pierādījumus, kas apstiprina iebildumus un to pamatojumu, likumu, uz kuru tie pamatoti;
- 7) lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai to izprasīšanu;
- 8) lūgumu atjaunot tiesvedību lietā un izskatīt lietu no jauna.

(3) Pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina:

- 1) valsts nodevas un citu tiesas izdevumu samaksu likumā noteiktajā kārtībā un apmērā;
- 2) iebildumu pamatojumu.

(4) Pieteikumam pievieno tā norakstus un rakstveida pierādījumu norakstus nosūtīšanai prasītājam un trešajām personām.

208.⁶ pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības, ja:

- 1) pieteikumā nav visu šā likuma 208.⁵ panta otrajā daļā noteikto rekvizītu;
- 2) pieteikumam nav pievienoti šā likuma 208.⁵ panta trešajā un ceturtajā daļā noteiktie dokumenti.

(2) Par pieteikuma atstāšanu bez virzības tiesnesis pieņem motivētu lēmumu, kura norakstu nosūta atbildētājam, un nosaka termiņu, ne īsāku par 20 dienām, trūkumu novēršanai. Termiņu skaita no lēmuma izsniegšanas dienas. Tiesneša lēmums ir pārsūdzams šajā likumā noteiktajā kārtībā. Pārsūdzēšanas termiņu skaita no lēmuma izsniegšanas dienas.

(3) Ja atbildētājs tiesneša noteiktajā termiņā trūkumus nav novērsis, pieteikumu uzskata par neiesniegtu un atdod atbildētājam. Lēmums par pieteikuma atdošanu nav pārsūdzams.

(4) Ja pieteikums atdots atbildētājam, viņam nav tiesību atkārtoti iesniegt tiesai pieteikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

208.⁷ pants. Tiesneša rīcība pēc pieteikuma pieņemšanas

(1) Atzinis, ka pieteikums atbilst šā likuma 208.⁵ panta prasībām, tiesnesis paziņo par pieteikumu prasītājam un trešajām personām un nosūta viņiem pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstus.

(2) Tiesnesis izskata pieteikumu septiņu dienu laikā pēc tā saņemšanas un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna, ja atzīst, ka lietas izskatīšana bez atbildētāja piedalīšanās un viņa pieteikto pierādījumu pārbaudes novedusi vai varējusi novest pie lietas nepareizas izspriešanas;

2) par pieteikuma noraidīšanu, ja atzīst, ka lietas izskatīšanai no jauna nav šā panta otrās daļas 1.punktā norādītā pamata.

(3) Lēmumā par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna tiesnesis nosaka tiesas sēdes dienu un laiku un uz tiesu aicināmās un izsaukamās personas.

(4) Ja pieņemts lēmums par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna un prasītājs ir iesniedzis apelācijas sūdzību par aizmugurisku spriedumu, sūdzību atdod prasītājam.

(5) Par lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums, var iesniegt blakus sūdzību. Lēmums par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna nav pārsūdzams.

208.⁸ pants. Aizmuguriska sprieduma stāšanās likumīgā spēkā

(1) Aizmugurisks spriedums stājas likumīgā spēkā, ja likumā noteiktajā termiņā nav iesniegta apelācijas sūdzība un nav iesniegts pieteikums par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

(2) Ja ir noraidīts pieteikums par tiesvedības atjaunošanu un apelācijas sūdzība par tiesas spriedumu nav iesniegta, aizmugurisks spriedums stājas spēkā pēc tam, kad izbeidzies termiņš tiesneša lēmuma pārsūdzēšanai.

(3) Ja tiesneša lēmums par pieteikuma noraidīšanu ir pārsūdzēts un apelācijas instances tiesa to atstājusi negrozītu, aizmugurisks spriedums stājas spēkā no apelācijas instances tiesas lēmuma pasludināšanas brīža.

208.⁹ pants. Lietas izskatīšana no jauna

Ja ir pieņemts lēmums par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna, aizmugurisks spriedums spēkā nestājas un lieta tiek izskatīta no jauna pilnā apjomā šā likuma 21.nodaļā paredzētajā kārtībā. Uz šo gadījumu neattiecas likumā noteiktais ierobežojums tiesnesim piedalīties lietas izskatīšanā no jauna.

23.nodaļa Lietas izskatīšanas atlikšana

209.pants. Tiesas pienākums atlikt lietas izskatīšanu

Tiesa atlikt lietas izskatīšanu:

1) ja tiesas sēdē neierodas kāds no lietas dalībniekiem un viņam nav paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu;

2) ja kāds no lietas dalībniekiem, kam paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, neierodas tiesas sēdē tāda iemesla dēļ, kuru tiesa atzīst par attaisnojošu;

3) ja atbildētājam nav izsniegts prasības pieteikuma noraksts un tāpēc viņš lūdz lietas izskatīšanu atlikt;

4) ja nepieciešams pieaicināt par lietas dalībnieku personu, kuras tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses var tikt aizskartas ar tiesas spriedumu;

5) šā likuma 240.pantā paredzētajā gadījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

210.pants. Tiesas tiesības atlikt lietas izskatīšanu

(1) Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu:

1) ja prasītājs, kam paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, neierodas tiesas sēdē nezināma iemesla dēļ;

2) ja atbildētājs, kam paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, neierodas tiesas sēdē nezināma iemesla dēļ;

3) ja atzīst, ka nav iespējams izskatīt lietu tāpēc, ka nav ieradies kāds lietas dalībnieks, kura piedalīšanās lietas izskatīšanā saskaņā ar likumu ir obligāta, kā arī liecinieks, eksperts vai tulks;

4) pēc lietas dalībnieka lūguma, lai dotu viņam iespēju iesniegt papildu pierādījumus.

(2) Šā panta pirmās daļas 1. vai 2.punktā norādītā iemesla dēļ tiesa var atlikt lietas izskatīšanu ne vairāk kā vienu reizi.

211.pants. Lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu

(1) Lēmumu par lietas izskatīšanas atlikšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(2) Lēmumā par lietas izskatīšanas atlikšanu jāmin visas tās procesuālās darbības, kuras jāizpilda līdz nākamajai tiesas sēdei, kā arī jānosaka nākamās tiesas sēdes diena.

(3) Nākamās tiesas sēdes dienu tiesa paziņo pret parakstu personām, kuras ieradušās uz tiesas sēdi. Klātneesošās personas no jauna uzaicina vai izsauc uz tiesas sēdi.

(4) Lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu nav pārsūdzams, izņemot lēmumu, kurā nav noteikta nākamā tiesas sēdes diena.

212.pants. Liecinieku nopratināšana, atliekot lietas izskatīšanu

(1) Ja tiesas sēdē ir klāt visi lietas dalībnieki, tiesa, atliekot lietas izskatīšanu, var nopratināt ieradušos lieciniekus.

(2) Ja nepieciešams, nopratinātos lieciniekus var izsaukt uz nākamo tiesas sēdi.

213.pants. Lietas izskatīšanas atsākšana

(Izslēgts ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

24.nodaļa

Tiesvedības apturēšana civillietā

214.pants. Tiesas pienākums apturēt tiesvedību

Tiesa aptur tiesvedību, ja:

- 1) mirusi fiziskā persona vai beigusī pastāvēt juridiskā persona, kas lietā ir puse vai trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, un ja apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu;
- 2) puse vai trešā persona zaudējusi rīcībspēju;
- 3) puse vai trešā persona smagas slimības, vecuma vai invaliditātes dēļ vispār nespēj piedalīties lietas izskatīšanā;
- 4) tā pieņem lēmumu par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesai vai arī Satversmes tiesa ir ierosinājusi lietu sakarā ar puses vai trešās personas iesniegto konstitucionālo sūdzību;
- 4¹) tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Kopienu Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai;
- 5) lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izšķirta cita lieta, kas jāizskata civilā, kriminālā vai administratīvā kārtībā;
- 6) uz tiesas sēdi nav ieradies atbildētājs, kuram paziņojums par tiesas sēdes laiku un vietu vai prasības pieteikuma noraksts ir nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 07.04.2004., 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

215.pants. Tiesas tiesības apturēt tiesvedību

Tiesa pēc lietas dalībnieka vai savas iniciatīvas var apturēt tiesvedību, ja:

- 1) puse vai trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem atrodas ārpus Latvijas robežām sakarā ar ilgstošu komandējumu vai valsts pienākumu pildīšanu;
- 2) izsludināta atbildētāja meklēšana;
- 3) puse vai trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem slimības dēļ nespēj piedalīties lietas izskatīšanā;
- 4) tiesa nosaka ekspertīzi;
- 5) ir pušu savstarpēja vienošanās par tiesvedības apturēšanu un pret to neiebilst trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem.

216.pants. Tiesvedības apturēšanas termiņi

Tiesvedība tiek apturēta:

- 1) šā likuma 214.panta 1.punktā paredzētajos gadījumos — līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai vai likumiskā pārstāvja iecelšanai;

- 2) šā likuma 214.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos — līdz likumiskā pārstāvja iecelšanai;
- 3) šā likuma 214.panta 3.punktā paredzētajos gadījumos — līdz tiesas noteiktajam termiņam pārstāvības noformēšanai;
- 4) šā likuma 214.panta 4., 4.¹ un 5.punktā paredzētajos gadījumos — līdz likumīgā spēkā stājas Satversmes tiesas vai Eiropas Kopienų Tiesas nolēmums vai tiesas nolēmums civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā;
- 5) šā likuma 215.panta 1. — 4.punktā paredzētajos gadījumos — līdz brīdim, kad atkrituši šajos punktos minētie apstākļi;
- 6) šā likuma 215.panta 5.punktā paredzētajos gadījumos — līdz tiesas lēmumā noteiktajam termiņam;
- 7) šā likuma 214.panta 6.punktā paredzētajos gadījumos — līdz ir ievēroti Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 19.panta 2.punktā vai 1965.gada 15.novembra Hāgas konvencijas par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu civillietās un komercietās (turpmāk — Hāgas 1965.gada konvencija) 15.panta otrajā daļā minētie nosacījumi vai, ja šajā punktā minētie tiesību akti nav piemērojami, ir veikti līdzvērtīgi pasākumi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 07.04.2004. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

217.pants. Lēmums par tiesvedības apturēšanu

- (1) Par tiesvedības apturēšanu tiesa pieņem motivētu lēmumu, kuru noformē atsevišķā procesuālā dokumenta veidā.
- (2) Lēmumā norādāmi apstākļi, līdz kuru iestāšanās vai izbeigšanās brīdim tiesvedība apturēta, vai termiņš, uz kādu tiesvedība apturēta.
- (3) Par tiesas lēmumu apturēt tiesvedību var iesniegt blakus sūdzību.

218.pants. Tiesvedības atjaunošana

Tiesvedību atjauno tiesa ar lēmumu pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieku pieteikuma.

25.nodaļa Prasības atstāšana bez izskatīšanas

219.pants. Tiesas pienākums atstāt prasību bez izskatīšanas

- (1) Tiesa atstāj prasību bez izskatīšanas, ja:
 - 1) prasītājs nav ievērojis attiecīgajai lietu kategorijai noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību vai līdz prasības celšanai nav veicis likumā noteiktos pasākumus, lai noregulētu savu strīdu ar atbildētāju;
 - 2) prasības pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona vai persona, kurai nodibināta aizgādība atbilstoši Civillikuma 365.panta noteikumiem;
 - 3) prasību prasītāja vārdā cēlusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;
 - 4) strīds prasības lietā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata atrodas tās pašas vai citas tiesas izskatīšanā.

(2) Tiesa atstāj prasību bez izskatīšanas daļā, par kuru neizsniedz Eiropas maksājuma rīkojumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1896/2006](#) 10.panta 2.punktā paredzētajā gadījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

220.pants. Tiesas tiesības atstāt prasību bez izskatīšanas

Tiesa var atstāt prasību bez izskatīšanas, ja prasītājs vai viņa pārstāvis atkārtoti neierodas tiesā un nav lūdzis izskatīt lietu viņa prombūtnē.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

221.pants. Lēmums par prasības atstāšanu bez izskatīšanas

(1) Par prasības atstāšanu bez izskatīšanas tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(2) Par tiesas lēmumu atstāt prasību bez izskatīšanas var iesniegt blakus sūdzību.

222.pants. Sekas prasības atstāšanai bez izskatīšanas

Ja prasība atstāta bez izskatīšanas, prasītājs ir tiesīgs no jauna iesniegt prasības pieteikumu tiesā, ievērojot likumā noteikto kārtību.

26.nodaļa Tiesvedības izbeigšana

223.pants. Tiesvedības izbeigšanas pamats

Tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja:

- 1) lietas izskatīšana nav pakļauta tiesai;
- 2) prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesības;
- 3) likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums, kas taisīts strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, vai arī tiesas lēmums, ar kuru izbeigta tiesvedība;
- 4) prasītājs atteicies no prasības;
- 5) puses noslēgušas izlīgumu un tiesa to apstiprinājusi;
- 6) puses likumā noteiktajā kārtībā vienojušās par strīda nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā;
- 7) mirusi fiziskā persona, kura ir viena no pusēm lietā, un apstrīdētā tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu;
- 8) beigusī pastāvēt juridiskā persona, kura ir viena no pusēm lietā, un nav tās tiesību pārņēmēja.

224.pants. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu

(1) Tiesvedību izbeidz ar motivētu tiesas lēmumu, ko pieņem atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(2) Par tiesas lēmumu izbeigt tiesvedību var iesniegt blakus sūdzību.

225.pants. Tiesvedības izbeigšanas sekas

Ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

27.nodaļa Izlīgums

226.pants. Vienošanās par izlīgumu

(1) Izlīgums pieļaujams jebkurā procesa stadijā.

(2) Izlīgums pieļaujams jebkurā civiltiesiskā strīdā, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus.

(3) Izlīgums nav pieļaujams:

1) strīdos, kas saistīti ar grozījumiem civilstāvokļa aktu reģistros;

2) strīdos, kas saistīti ar aizbildnībā vai aizgādnībā esošu personu mantiskajām tiesībām;

3) strīdos par nekustamo īpašumu, ja dalībnieku vidū ir personas, kuru tiesības iegūt nekustamu lietu īpašumā vai valdījumā ir likumā noteiktajā kārtībā ierobežotas;

4) ja izlīguma noteikumi aizskar citas personas tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

227.pants. Izlīguma slēgšana

(1) Izlīgumu puses slēdz rakstveidā un iesniedz tiesai.

(2) Izlīgumā norāda:

1) prasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet, ja prasītājs ir juridiskā persona, — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

2) atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet, ja atbildētājs ir juridiskā persona, — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

3) strīda priekšmetu;

4) katras puses saistības, ko tā labprātīgi uzņemas izpildīt.

(3) Izlīgumu tiesa var apstiprināt bez pušu piedalīšanās, ja izlīgums apliecināts pie notāra un tajā ietverts pušu paziņojums, ka tām ir zināmas izlīguma apstiprināšanas procesuālās sekas.

228.pants. Tiesas lēmums par izlīguma apstiprināšanu

(1) Tiesa, saņēmusi pušu izlīgumu, noskaidro, vai puses labprātīgi vienojušās par izlīgumu, vai tas atbilst šā likuma 226. un 227.panta prasībām un vai pusēm ir zināmas izlīguma apstiprināšanas procesuālās sekas.

(2) Ja tiesa atzīst, ka izlīgums atbilst šā likuma prasībām, tā pieņem lēmumu, ar kuru apstiprina izlīgumu un izbeidz tiesvedību lietā.

(3) Ar tiesas lēmumu apstiprinātais izlīgums izpildāms, ievērojot tiesas spriedumu izpildes noteikumus.

28.nodaļa Tiesas lēmums

229.pants. Lēmuma pieņemšana

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lieta netiek izspriesta pēc būtības, pieņem lēmuma veidā.

(2) Lēmumu sastāda atsevišķa procesuālā dokumenta veidā vai ieraksta tiesas sēdes protokolā un pasludina pēc tā pieņemšanas.

(3) Atsevišķa procesuālā dokumenta veidā tiesas lēmumu sastāda šajā likumā paredzētajos gadījumos apspriežu istabā.

(4) Par tiesneša procesuālo darbību ārpus tiesas sēdes pieņemams lēmums, kas noformējams atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

230.pants. Lēmuma saturs

(1) Lēmumā tiesa vai tiesnesis norāda:

- 1) lēmuma pieņemšanas laiku un vietu;
- 2) tiesas nosaukumu un sastāvu;
- 3) lietas dalībniekus un strīda priekšmetu;
- 4) jautājumus, par kuriem pieņemts lēmums;
- 5) lēmuma motīvus;
- 6) tiesas vai tiesneša nolēmumu;
- 7) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību un termiņu.

(2) Lēmumos, kuri nepieciešami tiesu izpildītājam, papildus norādāmas ziņas par lietas dalībniekiem [fiziskajai personai — vārds, uzvārds, personas kods (ja tas ir zināms) un dzīvesvieta, juridiskajai personai — nosaukums, atrašanās vieta (juridiskā adrese) un reģistrācijas numurs (ja tas ir zināms)].

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

231.pants. Lēmuma noraksta nosūtīšana

(1) Tiesas lēmuma noraksts triju dienu laikā nosūtāms lietas dalībniekam, kas nav bijis klāt tā pasludināšanā.

(2) Tiesneša lēmuma noraksts triju dienu laikā nosūtāms personai, uz kuru tas attiecas.

(3) Ja tiesas lēmuma noraksts šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos ir nosūtīts personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu un šajā likumā paredzētajos gadījumos tiesas lēmuma norakstam pievienojams tulkojums, tiesa nosūta lēmuma norakstu kopā ar tulkojumu nekavējoties pēc tulkojuma sagatavošanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

232.pants. Tiesas blakus lēmums

(1) Ja, izskatot lietu, konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu likuma pārkāpumu, tiesa ir tiesīga pieņemt blakus lēmumu, ko nosūta attiecīgajai iestādei.

(2) Tiesas blakus lēmums nav pārsūdzams.

Piektā sadaļa Atsevišķu kategoriju lietu izskatīšanas īpatnības

29.nodaļa Lietas par laulības neesamību vai šķiršanu

233.pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas par laulības neesamību vai šķiršanu tiesa izskata prasības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

234.pants. Lietu piekritība

Prasību par laulības neesamību vai laulības šķiršanu var celt tiesā arī pēc prasītāja dzīvesvietas, ja:

- 1) pie prasītāja ir nepilngadīgi bērni;
- 2) laulība šķirama ar personu, kura noteiktā kārtībā atzīta par rīcībnespējīgu gara slimības dēļ vai kurai nodibināta aizgādība atbilstoši Civillikuma 365.panta noteikumiem;
- 3) laulība šķirama ar personu, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietā;
- 4) laulība šķirama ar personu, kuras dzīvesvieta nav zināma vai kura dzīvo ārzemēs.

235.pants. Lietas par laulības šķiršanu pēc abu laulāto pieteikuma

(1) Lietas par laulības šķiršanu, abiem laulātajiem par to vienojoties, tiesa izskata pēc abu laulāto kopīga pieteikuma.

(2) Pieteikumu var iesniegt tiesai pēc jebkura laulātā dzīvesvietas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

235.1 pants. Prasības pieteikums par laulības šķiršanu

Prasības pieteikumā papildus šā likuma 128.pantā noteiktajam norāda:

- 1) no kura laika puses dzīvo šķirti;
- 2) vai otrs laulātais piekrīt laulības šķiršanai;
- 3) vai puses ir vienojušās par bērna aizgādību, otra vecāka saskarsmes tiesības izmantošanas kārtību, uzturlīdzekļiem un laulības laikā iegūtās mantas sadali vai piesaka attiecīgus prasījumus.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

236.pants. Pušu piedalīšanās tiesas sēdē

- (1) Laulības šķiršanas lieta izskatāma, piedaloties abām pusēm.
- (2) Ja atbildētājs bez attaisnojoša iemesla neierodas pēc tiesas uzaicinājuma, viņu var atvest uz tiesu piespiedu kārtā.
- (3) Ja viena no pusēm dzīvo tālu vai cita iemesla dēļ nevar ierasties pēc tiesas uzaicinājuma, tiesa var atzīt par pietiekamu lietas izskatīšanai šīs puses rakstveida paskaidrojumu vai tās pārstāvja piedalīšanos.
- (4) Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma vai tā neatrodas Latvijā, lietu var izskatīt bez atbildētāja piedalīšanās, ja viņš likumā noteiktajā kārtībā ir aicināts uz tiesu.
- (5) Lietā par laulības šķiršanu vai neesamību puses pārstāvim jābūt speciāli pilnvarotam šīs lietas vešanai. Pilnvarojums par pārstāvību laulības šķiršanas vai neesamības lietā attiecas arī uz visiem citiem ar to saistītajiem prasījumiem.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

237.pants. Prasības celšana par laulības neesamību

Prasību par laulības neesamību var celt ieinteresētās personas un prokurors.

238.pants. Prasības sadalīšanas aizliegums un pagaidu lēmums atsevišķos strīdos

(1) Lietā par laulības šķiršanu vai neesamību prasījumi, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, izspriežami vienlaikus. Šādi prasījumi ir strīdi par:

- 1) aizgādības noteikšanu;
- 2) saskarsmes tiesības izmantošanu;
- 3) uzturlīdzekļiem bērnam;
- 4) līdzekļiem laulātā iepriekšējā labklājības līmeņa vai uztura nodrošināšanai;
- 5) kopīgo ģimenes mājokli un mājsaimniecības vai personiskās lietošanas priekšmetiem;

6) laulāto mantas dalīšanu (arī tad, ja tas skar trešās personas).

(2) Pēc puses lūguma tiesa var pieņemt lēmumu, ar kuru uz laiku līdz sprieduma taisīšanai par laulības šķiršanu vai laulības neesamību nosaka bērna aprūpes kārtību, saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, uzturlīdzekļus bērnam, aizliegumu bērnam izvešanai no valsts, līdzekļus otra laulātā iepriekšējā labklājības līmeņa vai uztura nodrošināšanai, laulāto kopīgā mājokļa lietošanas kārtību vai uzdod vienai pusei izsniegt otrai pusei mājāsaimniecības un personiskās lietošanas priekšmetus.

(3) Par tiesas sēdi paziņo pusēm, bet lietās, kas skar bērnu, — uz tiesas sēdi uzaicina bāriņtiesas pārstāvi, kā arī noskaidro bērna viedokli, ja viņš var savu viedokli formulēt. Otra laulātā neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(4) Lēmums zaudē spēku, ja attiecīgajā jautājumā tiek pieņemts cits nolēmums.

(5) Par tiesas lēmumu minētajos jautājumos var iesniegt blakus sūdzību.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

239.pants. Laulības šķiršanas lietu sagatavošana izskatīšanai un to izskatīšana

(1) Laulības šķiršanas vai neesamības lietā tiesa pēc savas iniciatīvas pieprasa pierādījumus, it īpaši tādu jautājumu izšķiršanai, kas skar bērna intereses.

(2) Jautājumos par aizgādības tiesību piešķiršanu, bērna aprūpi un saskarsmes tiesības izmantošanas kārtību tiesa pieprasa bāriņtiesas atzinumu un uzaicina tās pārstāvi piedalīties tiesas sēdē, kā arī noskaidro bērna viedokli, ja viņš var savu viedokli formulēt.

(3) Laulības šķiršanas lietas izskatāmas un spriedums pasludināms slēgtā tiesas sēdē. Dokumentu kopijas (pilns dokumentu teksts) izsniedzamas trešajām personām tikai tad, ja tas tieši attiecas uz šīm personām.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

240.pants. Laulības šķiršanas lietu izskatīšanas atlikšana

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas atliek lietas izskatīšanu nolūkā atjaunot laulāto kopdzīvi vai veicināt lietas mierīgu atrisinājumu. Pēc puses lūguma lietas izskatīšanu šajā nolūkā var atlikt arī atkārtoti.

(2) Tiesa nevar atlikt lietas izskatīšanu, ja puses ir dzīvojušas šķirti vairāk nekā trīs gadus un pret izskatīšanas atlikšanu iebilst abas puses.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

241.pants. Izlīgums un pušu samierināšanās

(1) Lietās par laulības šķiršanu vai neesamību pušu izlīgums pieļaujams tikai strīdos, kas saistīti ar ģimenes tiesiskajām attiecībām (238.panta pirmā daļa).

(2) Laulības šķiršanas prasības atsaukšana vai tiesvedības izbeigšana par laulības šķiršanu nav šķērslis pārējo prasījumu izskatīšanai pēc būtības.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

242.pants. Tiesas spriedums laulības šķiršanas lietās

Taisot spriedumu laulības šķiršanas lietā, tiesa:

- 1) izspriež visus prasījumus, kuri izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām un par kuriem celtas prasības;
- 2) nosaka, vai pusei, kura, stājoties laulībā, savu uzvārdu mainījusi, piešķirams pirmslaulības uzvārds;
- 3) sadala starp pusēm tiesāšanās izdevumus, ņemot vērā viņu materiālo stāvokli.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

243.pants. Tiesas spriedums lietās par laulības neesamību

Taisot spriedumu par laulības neesamību, tiesa spriedumā norāda:

- 1) laulības neesamības pamatu atbilstoši Civillikuma 60. — 67.pantam;
- 2) vai pusei, kura, stājoties laulībā, savu uzvārdu mainījusi, piešķirams pirmslaulības uzvārds vai atstājams laulības uzvārds;
- 3) pie kura no vecākiem un kuri bērni paliek, ja par to pastāv strīds;
- 4) no kura no vecākiem un kādā apmērā piedzenami līdzekļi bērna uzturam, ja par to pastāv strīds.

244.pants. Sprieduma noraksta izsniegšana, nosūtīšana un paziņošana par spriedumu

(1) Pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums attiecībā uz laulības neesamību vai šķiršanu, sprieduma norakstu vai izrakstu no šāda sprieduma nosūta tai dzimtsarakstu nodaļai, kurā laulība noslēgta vai kurā glabājas iepriekšējo gadu civilstāvokļa aktu reģistru pirmie eksemplāri, bet, ja laulība noslēgta pie garīdznieka, — attiecīgajai baznīcai (draudzes garīdzniekam) un dzimtsarakstu nodaļai, kuras darbības iecirknī atrodas baznīca (draudze).

(2) Lietā, kurā atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, tiesa paziņo par laulības neesamību laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(3) Tiesa bijušajiem laulātajiem izsniedz tā sprieduma norakstu, ar kuru laulība šķirta vai atzīta par spēkā neesošu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

29.¹ nodaļa **Lietas, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām**

(Nodaļa 07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

244.¹ pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, tiesa izskata prasības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

244.² pants. Prasības celšana

- (1) Prasību lietās, kas izriet no aizgādības tiesībām, var celt bērna vecāki, aizbildņi, bāriņtiesa vai prokurors.
- (2) Prasību lietās, kas izriet no saskarsmes tiesībām, var celt Civillikuma 181.pantā norādītās personas, kā arī prokurors vai bāriņtiesa.

244.³ pants. Lietu piekritība

- (1) Prasību lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, ceļ tiesā pēc bērna dzīvesvietas.
- (2) Ja lietas, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, izskatāmas līdz ar lietu par laulības šķiršanu vai laulības neesamību, piemērojami šā likuma 29.nodaļas noteikumi.

244.⁴ pants. Pušu piedalīšanās tiesas sēdē

- (1) Lieta, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, izskatāma, piedaloties pusēm.
- (2) Ja atbildētājs bez attaisnojoša iemesla neierodas pēc tiesas uzaicinājuma, viņu var atvest uz tiesu piespiedu kārtā.
- (3) Ja viena no pusēm dzīvo tālu vai cita iemesla dēļ nevar ierasties pēc tiesas uzaicinājuma, tiesa var atzīt par pietiekamu lietas izskatīšanai šīs puses rakstveida paskaidrojumu vai tās pārstāvja piedalīšanos.
- (4) Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma vai neatrodas Latvijā, lietu var izskatīt bez atbildētāja piedalīšanās, ja viņš likumā noteiktajā kārtībā ir aicināts uz tiesu.

244.⁵ pants. Lietu sagatavošana izskatīšanai un to izskatīšana

- (1) Lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, tiesa pēc savas iniciatīvas vai ieinteresēto personu lūguma pieprasa pierādījumus.
- (2) Lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, tiesa pēc savas iniciatīvas vai ieinteresēto personu lūguma pieprasa attiecīgās bāriņtiesas atzinumu un uzaicina tās pārstāvi piedalīties tiesas sēdē, kā arī noskaidro bērna viedokli, ja viņš var savu viedokli formulēt.
- (3) Pēc puses lūguma tiesa pieņem lēmumu, ar kuru uz laiku līdz sprieduma taisīšanai nosaka bērna dzīvesvietu, bērna aprūpes kārtību, saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, aizliegumu bērna izvešanai no valsts.
- (4) Tiesa, piemērojot 1996.gada 19.oktobra Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem un izvērtējot lietas piekritības atbilstību bērna interesēm, pēc savas iniciatīvas vai ieinteresēto personu lūguma var pieņemt lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai tiesā citā valstī, ja bērns tiesvedības procesa laikā iegūst dzīvesvietu šajā valstī un attiecīgās valsts tiesa ir piekritusi pārņemt lietu.
- (5) Ja iesaistīto valstu savstarpējās attiecībās piemērojama Padomes 2003.gada 27.novembra regula (EK) Nr. [2201/2003](#) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par regulas (EK) Nr. [1347/2000](#) atcelšanu (turpmāk — Padomes regula Nr. [2201/2003](#)), tiesa lēmumu par lietas nodošanu pieņem saskaņā ar minētās regulas noteikumiem.

244.⁶ pants. Pušu izlīgums

- (1) Lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, puses ir tiesīgas slēgt izlīgumu.
- (2) Izlīgums apstiprināms, tiesai pēc savas iniciatīvas pieprasot attiecīgās bāriņtiesas atzinumu vai uzaicinot tās pārstāvi piedalīties tiesas sēdē.

244.⁷ pants. Tiesas sprieduma sekas

Ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, mainās apstākļi, katra puse ir tiesīga iesniegt jaunu prasību tiesā vispārējā kārtībā.

30. nodaļa Lietas par bērna izcelšanās noteikšanu

(Nodaļa 19.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

245.pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas par bērna izcelšanās noteikšanu vai paternitātes apstrīdēšanu tiesa izskata pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

246.pants. Personas, kuras var apstrīdēt paternitātes pieņemumu

- (1) Paternitātes pieņemumu tiesā var apstrīdēt bērna māte, bērna mātes vīrs un bērns pats pēc pilngadības sasniegšanas.
- (2) Pēc bērna mātes vīra nāves šādu prasību var celt vīra vecāki, ja vīrs līdz nāves brīdim nav zinājis par bērna dzimšanu.
- (3) Pēc bērna mātes vīra nāves viņa likumiskie mantinieki var iestāties viņa uzsāktajā procesā kā tiesību pārņēmēji.
- (4) Ja tiesa personu, kurai ir tiesības apstrīdēt paternitātes pieņemumu, atzinusi par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ, tās vietā prasību var celt rīcībnespējīgās personas aizgādnis. Šajos gadījumos tiesa pieaicina lietā bāriņtiesu.
- (5) Šajā pantā minēto prasību var celt saskaņā ar Civillikuma 149.panta noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

247.pants. Personas, kuras var apstrīdēt paternitātes atzīšanu

- (1) Paternitāti, kas atzīta un reģistrēta dzimtsarakstu nodaļā, var apstrīdēt persona, kura paternitāti atzinusi, tās aizgādnis, ja šī persona atzīta par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ, vai bērna māte.
- (2) Bērns pats var celt šādu prasību pēc pilngadības sasniegšanas, ja viņa vecāki ir miruši.
- (3) Pēc bērna tēva nāves viņa likumiskie mantinieki var iestāties viņa uzsāktajā procesā kā tiesību pārņēmēji.
- (4) Nevar apstrīdēt paternitāti, kas noteikta ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu.

(5) Šajā pantā minēto prasību var celt saskaņā ar Civillikuma 156.panta noteikumiem.

248.pants. Personas, kuras var celt prasību par paternitātes noteikšanu

(1) Prasību noteikt bērna paternitāti tiesā var celt bērna māte vai bērna aizbildnis, kā arī bērna bioloģiskais tēvs.

(2) Bērns pats var celt šādu prasību pēc pilngadības sasniegšanas.

(3) Šajā pantā minēto prasību var celt saskaņā ar Civillikuma 158.panta pirmās daļas noteikumiem.

249.pants. Kārtība, kādā ceļama prasība par bērna paternitātes noteikšanu

(1) Bērna māte, bērns pats vai viņa aizbildnis var celt prasību par paternitātes noteikšanu pret personu, no kuras bērns izcēlies.

(2) Persona, no kuras bērns izcēlies, prasību par paternitātes noteikšanu var celt pret bērna māti gadījumā, ja viņa nepiekrīt paternitātes noteikšanai vai pastāv citi likumā norādītie šķēršļi paternitātes ieraksta izdarīšanai dzimšanas reģistrā.

(3) *(Izslēgta ar 07.09.2006. likumu.)*

(4) Prasījumus par paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanu un paternitātes noteikšanu var apvienot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

249.1 pants. Tiesu ekspertīzes noteikšana

(1) Tiesa pēc lietas dalībnieka lūguma nosaka ekspertīzi bērna bioloģiskās izcelšanās noteikšanai.

(2) Ja kāds no lietas dalībniekiem izvairās no ekspertīzes, tiesa pieņem lēmumu par šīs personas piespiedu nogādāšanu tiesu ekspertīzes izdarīšanai.

249.2 pants. Paternitātes fakta konstatēšana

Ja persona, no kuras bērns izcēlies, ir mirusi, paternitātes faktu var konstatēt sevišķā tiesāšanas kārtībā.

250.pants. Tiesas sprieduma norakstu nosūtīšana un izsniegšana

Tiesas spriedumu norakstu par paternitātes noteikšanu, paternitātes fakta konstatēšanu un paternitātes ieraksta atzīšanu par spēkā neesošu tiesa nosūta ieraksta grozīšanai tai dzimtsarakstu nodaļai, kurā reģistrēta bērna dzimšana.

30.¹ nodaļa

Lietas par mantojuma dališanu

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

250.¹ pants. Lietas piekritība

(1) Prasības pieteikums par mantojuma dalīšanu, ja mantinieki nevienojas par to mājas kārtībā vai pie notāra, iesniedzams tiesai pēc viena mantinieka dzīvesvietas, bet, ja mantojuma sastāvā ir nekustamais īpašums, — pēc tā atrašanās vietas.

(2) Pieteikumā par mantojuma dalīšanu norāda, kādas mantojumā ietilpstošās mantas ir pakļautas sadalīšanai un kuri mantinieki uz tām pretendē.

250.² pants. Tiesneša darbības lietas sagatavošanā

(1) Tiesnesis nosaka sagatavošanas sēdi, par ko paziņo pusēm.

(2) Pēc tiesneša lēmuma zemesgrāmatā izdarāma prasības nodrošināšanas atzīme atbilstoši noteikumiem par prasības nodrošināšanu.

(3) Tiesnesis var uzdot notāram, kurš izsniedzis mantojuma apliecību, vai citam tiesas apgabālā praktizējošam notāram pārzināt mantojuma dalīšanas projekta sastādīšanas gaitu.

250.³ pants. Mantojuma dalīšanas projekta sastādīšana

(1) Notārs, kurš saņēmis uzdevumu pārzināt mantojuma dalīšanas projekta sastādīšanas gaitu, ja tas nepieciešams, uzaicina tiesu izpildītāju sastādīt mantojamās mantas aprakstes aktu un veikt mantas novērtēšanu.

(2) Mantojamās mantas aprakstīšana notiek saskaņā ar šā likuma noteikumiem. Aprakstes aktā norāda arī zināmos parādus, saistības un ierakstus zemesgrāmatā, kas mantojumu apgrūtina.

(3) Notārs veic darbības, lai tuvinātu pušu viedokļus un panāktu vienošanos.

(4) Personas, kas sastāda mantojuma dalīšanas projektu, savā atzinumā norāda, kādu pamatojumu tās ņēmušas vērā.

(5) Mantas aprakstes aktu, mantas novērtējumu un mantojuma dalīšanas projektu notārs iesniedz tiesnesim.

250.⁴ pants. Tiesneša darbības pēc mantojuma dalīšanas projekta saņemšanas

(1) Notāra iesniegtos dokumentu norakstus tiesa nosūta līdzmantiniekiem un nosaka termiņu paskaidrojuma sniegšanai.

(2) Papildus rakstveida paskaidrojumiem tiesnesis var uzaicināt visus līdzmantiniekus aprēķinu pārbaudei un mantojuma dalīšanas projekta precizēšanai.

250.⁵ pants. Dalāmās mantas pārdošana izsolē

(1) Mantu novērtē un pārdod izsolē pēc šā likuma vispārējiem noteikumiem. Ja visi mantinieki un attiecīgos gadījumos arī bāriņtiesa (Civillikuma 280.—283.pants) tam piekrīt, mantu var pārdot par brīvu cenu.

(2) Nekustamā īpašuma pārdošana tā īstās vērtības noteikšanai izdarāma pēc noteikumiem par labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, ievērojot Civillikuma 737. un 738.panta noteikumus, turklāt nekustamo īpašumu apraksta un novērtē tikai tad, ja kāds no līdzmantiniekiem to prasa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

250.⁶ pants. Valsts nodeva mantas dalīšanas lietās

Mantas dalīšanas lietās valsts nodevu sadala starp mantiniekiem, ņemot vērā katram piešķirtās mantas vērtību.

250.⁷ pants. Kopīgas mantas dalīšana

Šīs nodaļas noteikumi piemērojami, dalot arī visāda veida kopīgu mantu un ievērojot šādā dalīšanā attiecīgo likumu noteikumus.

30.² nodaļa. Lietas par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību

(Nodaļa 14.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

250.⁸ Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību tiesa izskata prasības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

250.⁹ pants. Personas, kuras var iesniegt pieteikumu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību

Pieteikumu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību var iesniegt likumā noteiktās personas.

250.¹⁰ pants. Pagaidu aizsardzības noteikšanas pamats un līdzekļi

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekta tiesības tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas, tiesa pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu. Pieteikumā par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu norādāms pagaidu aizsardzības līdzeklis.

(2) Izskatīt jautājumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

(3) Pagaidu aizsardzības līdzekļi ir:

- 1) tādas kustamas mantas apķīlāšana, ar kuru iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- 2) pienākums atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- 3) aizliegums veikt noteiktas darbības gan atbildētājam, gan personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, vai personām, kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma izdarišanu.

250.¹¹ pants. Pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšana pirms prasības celšanas

(1) Triju mēnešu laikā no dienas, kad iespējama prasītājs uzzināja par pārkāpumu vai iespējamu pārkāpumu, viņš var lūgt, lai tiek noteikts pagaidu aizsardzības līdzeklis pirms prasības celšanas tiesā.

(2) Iesniedzot pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas, iespējama prasītājs sniedz pierādījumus, kas apliecina viņa intelektuālā īpašuma tiesības, kuras tiek pārkāptas, un pierādījumus, ka tās tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas.

(3) Pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas iesniedz tai tiesai, kurā ceļama prasība.

(4) Apmierinot pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis nosaka prasītājam termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā, ne ilgāku par 30 dienām.

250.¹² pants. Jautājuma par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu izskatīšana

(1) Pieteikuma par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj 10 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas vai lietas ierosināšanas, ja pieteikums iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu.

(2) Ja kavēšanās varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, tad pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez atbildētāja vai citu lietas dalībnieku klātbūtnes, atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem paziņo par šo lēmumu ne vēlāk kā minētā lēmuma izpildes brīdī.

(3) Apmierinot pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam, lai tas nodrošina zaudējumus, kas varētu rasties atbildētājam vai citām personām, kuras minētas šā likuma 250.¹⁰ panta trešās daļas 3.punktā sakarā ar pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju.

(4) Tiesa pēc prasītāja pieteikuma var aizstāt noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus ar citiem līdzekļiem.

(5) Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

(6) Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

(7) Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

(8) Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai cita iespējamā lietas dalībnieka vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu.

(9) Šā panta pirmajā, ceturtajā un piektajā daļā minētos pieteikumus izlemj tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

250.¹³ pants. Par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemto lēmumu pārsūdzēšana

(1) Par šā likuma 250.¹² panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā minētajiem lēmumiem un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, var iesniegt blakus sūdzību.

(2) Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas dienas.

250.¹⁴ pants. Lēmuma par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu izpilde

(1) Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu (250.¹² panta pirmā daļa) izpildāms 30 dienu laikā pēc tā pieņemšanas. Blakus sūdzības iesniegšana par šo lēmumu neaptur tā izpildi.

(2) Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, kas pieņemts ar šā likuma 250.¹² panta otrās daļas pirmajā teikumā minēto nosacījumu, izpildāms pēc tam, kad prasītājs iemaksājis tiesas vai tiesneša noteikto summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai iesniedzis līdzvērtīgu garantiju. Izpildu dokumentu izsniedz pēc tiesas noteiktās summas iemaksas vai līdzvērtīgās garantijas saņemšanas.

(3) Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, apķīlājot kustamu mantu, ar kuru, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda šā likuma 71.nodaļā noteiktajā kārtībā.

(4) Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, nosakot aizliegumu veikt konkrētas darbības vai pienākumu atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda tiesu izpildītājs un paziņo tiesas lēmumu atbildētājam vai attiecīgajai trešajai personai pret parakstu vai nosūtīt ierakstītā pasta sūtījumā.

(5) Piemērotā pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšana izpildāma pēc tā tiesu izpildītāja rīkojuma, kurš izpildījis lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu.

(6) Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa aizstāšanu izpilda tiesu izpildītājs, vispirms piemērojot aizstājošo pagaidu aizsardzības līdzekli un pēc tam atceļot aizstāto pagaidu aizsardzības līdzekli.

250.¹⁵ pants. Ar pagaidu aizsardzības līdzekli radīto zaudējumu atlīdzināšana

Atbildētājs ir tiesīgs prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas viņam radušies sakarā ar pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, ja pagaidu aizsardzības līdzeklis ir atcelts šā likuma 250.¹² pantā astotajā daļā noteiktajā gadījumā, ja pret viņu celtā prasība ir noraidīta, atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta šā likuma 223.panta 2. un 4. punktā noteiktajos gadījumos.

250.¹⁶ pants. Tiesības uz informāciju

(1) Lietās par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem pēc prasītāja motivēta lūguma tiesa, ievērojot lietas dalībnieku tiesības uz komercnoslēpuma aizsardzību, var pieprasīt, lai informāciju par preču vai pakalpojumu izcelsmi un to izplatīšanu sniegtu atbildētājs vai persona:

1) kuras rīcībā ir pārkāpuma preces (kontrafaktie eksemplāri) komerciālā mērogā;

2) kura komercionālā mērogā sniegusi vai izmantojusi pakalpojumus saistībā ar intelektuālā īpašuma objektu prettiesisku izmantošanu;

3) par kuru šīs daļas 1. un 2.punktā minētās personas sniegušas ziņas, ka tā iesaistīta pārkāpuma preču (kontrafakto eksemplāru) ražošanā, izplatīšanā vai piedāvāšanā vai tādu pakalpojumu sniegšanā vai piedāvāšanā, kuri saistīti ar intelektuālā īpašuma objektu prettiesisku izmantošanu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajā informācijā norādāmas ziņas par attiecīgo preču ražotāju, izplatītāju, piegādātāju, vairumtirgotāju un mazumtirgotāju vai attiecīgo pakalpojumu sniedzēju un izplatītāju [fiziskajai personai - vārds, uzvārds, personas kods (ja tas ir zināms) un dzīvesvieta, juridiskajai personai - nosaukums, atrašanās vieta (juridiskā adrese) un reģistrācijas numurs (ja tas ir zināms)], ziņas par saražoto, izplatīto, saņemto vai pasūtīto preču vai sniegto vai pasūtīto pakalpojumu daudzumu, kā arī cena, kāda par tiem maksāta.

(3) Ja pastāv acīmredzami intelektuālā īpašuma pārkāpuma fakta pierādījumi un intelektuālā īpašuma tiesību subjekts ir lūdzis piemērot šajā likumā noteikto pierādījumu nodrošināšanu, prasības nodrošināšanu vai pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, tad intelektuālā īpašuma tiesību subjekts ir tiesīgs lūgt, lai šā panta pirmajā un otrajā daļā minētā informācija tiktu nodrošināta arī pirms prasības celšanas tiesā šajā likumā noteiktās pierādījumu nodrošināšanas procedūras ietvaros.

250.¹⁷ pants. Tiesas spriedums intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu un aizsardzības lietās

(1) Ja pārkāpuma fakts ir pierādīts, tiesa spriedumā var noteikt vienu vai vairākus šādus pasākumus:

- 1) pārtraukt un aizliegt prettiesisku intelektuālā īpašuma tiesību objekta izmantošanu;
- 2) pārtraukt un aizliegt pasākumus, kas atzīstami par gatavošanos intelektuālā īpašuma tiesību objektu prettiesiskai izmantošanai;
- 3) pārtraukt un aizliegt sniegt pakalpojumus, kuri tiek izmantoti prettiesiskām darbībām ar intelektuālā īpašuma tiesību objektiem, personām:
 - a) kuru pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma subjektu tiesības,
 - b) kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma veikšanu;
- 4) atlīdzināt likumā noteiktajā kārtībā sakarā ar intelektuālā īpašuma tiesību objekta prettiesisku izmantošanu nodarītos zaudējumus un morālo kaitējumu.

(2) Tiesa pēc prasītāja pieteikuma neatkarīgi no prasītājam radītā kaitējuma un kaitējuma atlīdzības var noteikt vienu vai vairākus šādus pasākumus, kuri veicami par pārkāpēja līdzekļiem:

- 1) atsaukt vai pilnībā izņemt no tirdzniecības pārkāpuma preces (kontrafaktos eksemplārus);
- 2) iznīcināt pārkāpuma preces (kontrafaktos eksemplārus);
- 3) atsaukt vai pilnībā izņemt no tirdzniecības vai iznīcināt ierīces un materiālus, kas izmantoti vai paredzēti pārkāpuma preču (kontrafakto eksemplāru) izgatavošanai, ja to īpašnieks zināja vai viņam no lietas apstākļiem vajadzēja zināt, ka šīs ierīces un materiāli lietoti vai paredzēti prettiesisku darbību veikšanai;
- 4) publiskot pilnībā vai daļēji tiesas spriedumu laikrakstos un citos masu informācijas līdzekļos.

Sestā sadaļa Sevišķā tiesāšanas kārtība

31.nodaļa Vispārīgie noteikumi

251.pants. Lietas, kuras tiesa izskata sevišķā tiesāšanas kārtībā

Sevišķā tiesāšanas kārtībā tiesa izskata lietas:

- 1) par adopcijas apstiprināšanu un atcelšanu;
- 2) par personu atzīšanu par rīcībnespējīgām un aizgādības nodibināšanu;
- 3) par aizgādības nodibināšanu personām to izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ;
- 4) par aizgādības nodibināšanu promesošo vai pazudušo personu mantai;
- 5) par pazudušo personu izsludināšanu par mirušām;
- 6) par tādu faktu konstatēšanu, kuriem ir juridiska nozīme;
- 7) par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā;
- 8) par tiesību atjaunošanu pēc parāda aktiem vai uzrādītāja vērtspapīriem;
- 9) par mantojuma tiesībām;
- 10) par nekustamā īpašuma izpirkšanu;
- 11) par tiesiskās aizsardzības procesu un maksātnespējas procesu;
- 12) par kredītiestāžu likvidāciju vai maksātnespēju;
- 13) par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu;
- 14) par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

252.pants. Lietu ierosināšana

Sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmu lietu tiesnesis ierosina uz rakstveida pieteikuma pamata.

253.pants. Lietas dalībnieki

(1) Sevišķās tiesāšanas kārtības lietās lietas dalībnieki ir pieteicējs un viņa pārstāvis, ieinteresētā persona un tās pārstāvis, kā arī likumā paredzētajos gadījumos prokurors, valsts vai pašvaldības iestāde.

(2) Sevišķās tiesāšanas kārtības lietās lietas dalībniekiem ir šā likuma 74.panta otrajā daļā noteiktās pušu procesuālās tiesības.

254.pants. Pieteikums sevišķā tiesāšanas kārtībā

(1) Pieteikumā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;
- 2) pieteicēja un ieinteresētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi). Ieinteresētajai personai personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;
- 3) pieteikuma priekšmetu un pamatojumu;
- 4) apstākļus, uz kuriem pieteikums pamatots, un pierādījumus, kas tos apstiprina;
- 5) likumu, uz kuru pieteikums pamatots;
- 6) pieteicēja lūgumu;
- 7) pievienoto dokumentu sarakstu;
- 8) pieteikuma sastādīšanas laiku.

(2) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu parakstījis pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu griezties ar pieteikumu tiesā.

(3) Pieteikumu iesniedz tiesai, pievienojot tik norakstus, cik lietā ir ieinteresēto personu.

255.pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

Ja pieteikums neatbilst šā likuma 254.panta prasībām un šīs sadaļas atsevišķās nodaļās norādītajām prasībām vai nav samaksāti tiesas izdevumi, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

256.pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Sevišķā tiesāšanas kārtībā lietu izskatīšanai sagatavo tiesnesis, un tiesa to izskata saskaņā ar šā likuma noteikumiem, ievērojot sestās sadaļas atsevišķo nodaļu noteikumus.

257.pants. Spriedums

Spriedumam sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmajās lietās jāatbilst šā likuma 193.panta prasībām, ievērojot šīs sadaļas noteikumus.

258.pants. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas

Ja sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmajā lietā rodas strīds par tiesībām un šis strīds izšķirams tiesā prasības kārtībā, tiesa atkarībā no strīda satura pieteikumu atstāj bez izskatīšanas vai tiesvedību aptur līdz strīda izšķiršanai.

32.nodaļa

Adopcijas apstiprināšana un atcelšana

259.pants. Piekritība

(1) Pieteikums par adopcijas apstiprināšanu iesniedzams tiesai pēc adoptētāja dzīvesvietas, bet pieteikums par adopcijas atcelšanu — tiesai pēc viena pieteicēja dzīvesvietas.

(2) Ārvalstnieka vai ārvalstīs dzīvojošas personas pieteikums par adopcijas apstiprināšanu iesniedzams tiesai pēc adoptējamā dzīvesvietas.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

260.pants. Pieteikuma saturs

Pieteikumā norāda Civillikuma 162.—169.pantā minētos apstākļus, pievieno šos apstākļus apstiprinošus pierādījumus un bāriņtiesas lēmumu.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

261.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Lieta izskatāma, piedaloties vismaz vienam adoptētājam personiski un prokuroram.

(2) Lietas izskatīšanā pieaicina Civillikuma 169.pantā norādītās personas.

(3) Pēc adoptētāja lūguma tiesa nodrošina, lai adoptējamā bērna vecāki neuzzinātu adoptētāja identitāti. Ja tas nav iespējams, adoptējamā vecākus noklausās atsevišķā tiesas sēdē.

(4) Ja adoptētājs mirst, līdz tiesa adopciju apstiprinājusi, tas nav šķērslis adopcijas apstiprināšanai, bet, ja pirms apstiprināšanas mirst adoptējamais, lieta izbeidzama.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

262.pants. Tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu

(1) Tiesa, pārbaudījusi pieteikuma pamatotību un atbilstību likuma prasībām, taisa spriedumu par adopcijas apstiprināšanu vai par pieteikuma noraidīšanu.

(2) Tiesas spriedumā par adopcijas apstiprināšanu norāda ziņas, kas nepieciešamas, lai izdarītu ierakstu attiecīgajā dzimšanas reģistrā.

(3) Bērna bijušajiem vecākiem tiesa izsniedz izrakstu no sprieduma, kurā nav norādītas ziņas par adoptētāju.

(4) Likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu ir pamats, lai izdarītu ierakstu attiecīgajā dzimšanas reģistrā un izdotu jaunu adoptētā dzimšanas apliecību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

263.pants. Adopcijas atcelšana

(1) Tiesa adopciju var atcelt pēc adoptētāja un pilngadīgā adoptētā kopīga pieteikuma.

(2) Likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par adopcijas atcelšanu ir pamats, lai izdarītu ierakstu attiecīgajā dzimšanas reģistrā un izdotu jaunu dzimšanas apliecību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

33.nodaļa **Personas atzīšana par rīcībnespējīgu** **un aizgādnības nodibināšana**

264.pants. Piekritība

Pieteikums atzīt personu par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ iesniedzams tiesai pēc šīs personas dzīvesvietas, bet, ja persona ievietota ārstniecības iestādē, — pēc ārstniecības iestādes atrašanās vietas.

265.pants. Pieteikuma saturs

Pieteikumā norāda uz personas gara slimību vai plānprātību un pierādījumus, kas apstiprina šīs personas rīcības nespēju.

266.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Lietu par personas atzīšanu par rīcībnespējīgu un aizgādnības nodibināšanu tiesa izskata, piedaloties bāriņtiesas pārstāvim un prokuroram.

(2) Personu, par kuras rīcības nespēju izskata lietu, aicina uz tiesas sēdi, ja to atļauj šīs personas veselības stāvoklis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

267.pants. Tiesu ekspertīzes noteikšana

(1) Tiesa izlemj jautājumu par tiesu psihiatriskās un, ja nepieciešams, tiesu psiholoģiskās ekspertīzes noteikšanu.

(2) Ja persona, par kuru ierosināta lieta, izvairās no ekspertīzes, tiesa, piedaloties prokuroram un ekspertam, var pieņemt lēmumu par šīs personas nosūtīšanu uz tiesu ekspertīzi piespiedu kārtā.

(3) Nosakot tiesu ekspertīzi, tiesa var pieņemt lēmumu par pagaidu aizgādnības nodibināšanu personai un tās mantai. Lēmums nosūtāms bāriņtiesai izpildīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

268.pants. Tiesas spriedums

(1) Ja tiesa uz tiesu ekspertīzes atzinuma un citu pierādījumu pamata konstatē, ka personai gara slimības vai plānprātības dēļ trūkst visu vai lielākās daļas garīgo spēju un šī persona nespēj savu darbību vadīt vai saprast tās nozīmi, tā taīsa spriedumu par šīs personas atzīšanu par rīcībnespējīgu un aizgādnības nodibināšanu.

(2) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tā norakstu nosūta bāriņtiesai — aizgādņa iecelšanai personai un tās mantai. Sprieduma norakstu nosūta arī ieraksta izdarīšanai ledzīvotāju reģistrā un, ja nepieciešams, atzīmes ierakstīšanai zemesgrāmatā.

(3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, kurā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;
- 2) tās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu, attiecībā uz kuru taisīts spriedums;
- 3) to, ka šī persona atzīta par rīcībnespējīgu;
- 4) sprieduma spēkā stāšanās dienu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

269.pants. Tiesas izdevumi

- (1) Tiesas izdevumi šajās lietās sedzami no valsts līdzekļiem.
- (2) Ja tiesa atzīst, ka pieteicējs lietu ierosinājis ļaunprātīgi, tiesas izdevumi uzliekami šai personai.

270.pants. Personas atzīšana par rīcības spējīgu un aizgādības izbeigšana

- (1) Ja persona, kura ar tiesas spriedumu atzīta par rīcībnespējīgu, izveseļojas, tiesa pēc bāriņtiesas vai prokurora pieteikuma var atzīt šo personu par rīcības spējīgu un izbeigt aizgādību.
- (2) Izskatot lietu par personas atzīšanu par rīcības spējīgu, ir obligāts tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinums un, ja nepieciešams, pieaicināms arī psihologs.
- (3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tā norakstu nosūta bāriņtiesai — aizgādņa atcelšanai. Sprieduma norakstu nosūta arī ieraksta izdarīšanai Iedzīvotāju reģistrā un, ja nepieciešams, atzīmes dzēšanai zemesgrāmatā.
- (4) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, kurā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;
- 2) tās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu, attiecībā uz kuru taisīts spriedums;
- 3) to, ka šī persona atzīta par rīcības spējīgu;
- 4) sprieduma spēkā stāšanās dienu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

34.nodaļa

Aizgādnības nodibināšana personai tās izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ

271.pants. Piekritība

Pieteikums par aizgādnības nodibināšanu personai, kura izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ draud novest sevi vai savu ģimeni trūkumā vai nabadzībā, iesniedzams tiesai pēc šīs personas dzīvesvietas.

272.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā norāda, uz kāda pamata personai nodibināma aizgādnība un kādi pierādījumi to apstiprina.

(2) Pieteikumā var lūgt tūlītēju nodrošinājumu pret mantas izputināšanu, piemērojot šā likuma 138.pantā paredzētos nodrošinājuma līdzekļus. Šādu lūgumu tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

273.pants. Lietas sagatavošana izskatīšanai

(1) Pieteikuma noraksts nosūtāms personai, attiecībā uz kuru ierosināts nodibināt aizgādnību, nosakot tai laiku, ne ilgāku par 30 dienām, paskaidrojuma iesniegšanai.

(2) Tiesa var uzlikt pieteicējam par pienākumu iesniegt papildu pierādījumus.

274.pants. Prokurora piedalīšanās

Lieta par aizgādnības nodibināšanu personām to izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ izskatāma, piedaloties prokuroram.

275.pants. Tiesas spriedums

(1) Ja tiesa atzinusi, ka persona, izlaidīgi vai izšķērdīgi dzīvojot vai pārmērīgi lietojot alkoholu vai narkotikas, draud novest sevi vai savu ģimeni trūkumā vai nabadzībā, tā ar spriedumu nodibina šai personai aizgādnību un atņem tai tiesības pārvaldīt savu mantu un rīkoties ar to.

(2) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tā norakstu nosūta bāriņtiesai — aizgādņa iecelšanai. Sprieduma norakstu nosūta arī ieraksta izdarīšanai ledzīvotāju reģistrā un, ja nepieciešams, atzīmes ierakstīšanai zemesgrāmatā.

(3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, kurā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;

2) tās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu, attiecībā uz kuru taisīts spriedums;

3) to, ka šai personai atņemtas tiesības pārvaldīt savu mantu un rīkoties ar to un ka tai nodibināta aizgādnība;

4) sprieduma spēkā stāšanās dienu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

276.pants. Tiesas izdevumi

(1) Ja pieteikums tiek apmierināts, tiesas izdevumi piespriežami no tās personas mantas, kurai nodibināta aizgādība.

(2) Ja tiesa pieteikumu atzinusi par nepamatotu, tiesas izdevumi piespriežami no tās personas, pēc kuras pieteikuma lieta ierosināta, bet, ja lieta ierosināta pēc bāriņtiesas vai prokurora pieteikuma, — tie sedzami no valsts līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

277.pants. Aizgādības izbeigšana

(1) Ja atkrituši apstākļi, kas bija par pamatu aizgādības nodibināšanai, tā pati tiesa pēc aizgādņa vai aizgādībā esošās personas pieteikuma izbeidz nodibināto aizgādību.

(2) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tā norakstu nosūta bāriņtiesai — aizgādņa atcelšanai. Sprieduma norakstu nosūta arī ieraksta izdarīšanai ledzīvotāju reģistrā un, ja nepieciešams, atzīmes dzēšanai zemesgrāmatā.

(3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, kurā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;
- 2) tās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu, attiecībā uz kuru taisīts spriedums;
- 3) to, ka izbeigta šai personai nodibinātā aizgādība;
- 4) sprieduma spēkā stāšanās dienu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

35.nodaļa Aizgādības nodibināšana promesošo vai pazudušo personu mantai

278.pants. Piekritība

Lietas par promesošās vai pazudušās personas mantas aizgādību izskata tiesa pēc promesošās vai pazudušās personas pēdējās dzīvesvietas.

279.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumu nodibināt aizgādību promesošās vai pazudušās personas mantai var iesniegt personas, kuras ir ieinteresētas promesošās vai pazudušās personas mantas saglabāšanā vai šīs personas tiesību aizstāvēšanā, vai prokurors.

(2) Pieteikumā norāda apstākļus, kas apstiprina personas prombūtni, un vietu, kur atrodas šīs personas manta, kurai nepieciešams nodibināt aizgādību.

(3) Ja promesošās vai pazudušās personas atrašanās vieta ir zināma, tiesai tā jāpieaicina kā ieinteresētā persona.

280.pants. Tiesas spriedums

(1) Tiesa, atzinusi, ka pieteikums ir pamatots, taisa spriedumu par aizgādības nodibināšanu promesošās vai pazudušās personas mantai.

(2) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta sprieduma norakstu bāriņtiesai — aizgādņa iecelšanai.

(3) Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tiesa nosūta sprieduma norakstu promesošajai personai, ja tās uzturēšanās vieta ir zināma; ja nav, — nosūta attiecīgu paziņojumu publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

281.pants. Aizgādības izbeigšana

Iestājoties Civillikuma 375.panta 1.punktā norādītajiem apstākļiem, aizgādība izbeidzama ar tās tiesas spriedumu, kura aizgādību nodibinājusi.

36.nodaļa Pazudušās personas izsludināšana par mirušu

282.pants. Piekritība

Pieteikums par pazudušās personas izsludināšanu par mirušu iesniedzams tiesai pēc šīs personas pēdējās zināmās dzīvesvietas.

283.pants. Pieteikuma saturs

Pieteikumā norāda pazudušās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, ja tas ir zināms, dzimšanas gadu, kā arī laiku, kad tā atstājusi dzīvesvietu un kad saņemtas pēdējās ziņas par šo personu, un, ja iespējams, pazudušās personas dzimšanas vietu, tās vecāku vārdu, uzvārdu un citas ziņas.

284.pants. Paziņojums par pazudušu personu

(1) Pēc pieteikuma pieņemšanas tiesnesis pieņem lēmumu par paziņojuma publicēšanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" uz pieteicēja rēķina.

(2) Paziņojumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kura saņēmusi pieteikumu;

2) tās personas vārdu, uzvārdu un dzimšanas gadu, kuru ierosināts izsludināt par mirušu, kā arī citas pieteikumā norādītās ziņas par to;

3) priekšlikumu pazudušajai personai triju mēnešu laikā ierasties tiesā vai paziņot savu atrašanās vietu, kā arī norāda, ka pretējā gadījumā tā tiks izsludināta par mirušu;

4) aicinājumu visiem, kas zina pazudušās personas uzturēšanās vietu vai kam ir zināms par tās nāvi, triju mēnešu laikā paziņot par to tiesai.

285.pants. Prokurora piedalīšanās

Lietu par personas izsludināšanu par mirušu izskata, piedaloties prokuroram.

286.pants. Tiesas spriedums

(1) Tiesa, atzinusi, ka pieteikums ir pamatots, taisa spriedumu par pazudušās personas izsludināšanu par mirušu.

(2) Ja tiesa ir konstatējusi pieņemamo pazudušās personas nāves dienu, tā norādāma spriedumā.

(3) Ja pieņemamo nāves dienu tiesa nevar konstatēt, par pazudušās personas nāves dienu uzskatāma diena, kad pieteikums iesniegts tiesai, par ko tiesa norāda spriedumā.

(4) Pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru persona izsludināta par mirušu, tā noraksts nosūtāms dzimtsarakstu nodaļai — pazudušās personas nāves reģistrēšanai un bāriņtiesai — aizgādības nodibināšanai par mirušu izsludinātās personas mantai.

(5) Pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru persona izsludināta par mirušu, tiesa nosūta publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, kurā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu;

2) pazudušās personas vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu un citus konstatētos personas datus;

3) to, ka šī persona izsludināta par mirušu;

4) pieņemamo pazudušās personas nāves dienu vai dienu, ar kuru šī persona uzskatāma par mirušu

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

287.pants. Par mirušu izsludinātās personas ierašanās sekas

(1) Ja persona, kura ar tiesas spriedumu izsludināta par mirušu, ierodas vai ja noskaidrojas tās atrašanās vieta, tiesa, kas taisījusi spriedumu, ar jaunu spriedumu atceļ spriedumu par šīs personas izsludināšanu par mirušu.

(2) Pieteikumu par sprieduma atcelšanu var iesniegt persona, kura izsludināta par mirušu, persona, pēc kuras pieteikuma lieta ierosināta, vai prokurors.

(3) Pēc tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā tā noraksts nosūtāms dzimtsarakstu nodaļai — miršanas ieraksta anulēšanai un attiecīgs paziņojums — publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

37.nodaļa

Juridisko faktu konstatēšana

288.pants. Tiesā izskatāmās lietas

(1) Tiesa izskata lietas par tādu faktu konstatēšanu, no kuriem atkarīga fizisko un juridisko personu mantisko un nemantisko tiesību rašanās, grozīšanās vai izbeigšanās.

(2) Tiesa konstatē faktus par:

1) fizisko personu radniecības attiecībām;

2) personu atrašanos apgādībā;

3) adopcijas reģistrāciju, laulības noslēgšanas vai šķiršanas reģistrāciju, nāves reģistrāciju;

4) tiesību nodibinošu dokumentu (izņemot pasēs un apliecības, kuras izdod civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes) piederību fiziskajai personai, kuras vārds, tēvvārds, uzvārds vai dzimšanas dati, kas norādīti dokumentā, nesakrīt ar šīs personas vārdu, tēvvārdu, uzvārdu vai dzimšanas datiem, kas norādīti pasē vai dzimšanas apliecībā;

5) tiesību nodibinošu dokumentu (izņemot reģistrācijas apliecības) piederību juridiskajai personai, kuras nosaukums vai reģistrācijas dati, kas norādīti dokumentā, nesakrīt ar šīs personas nosaukumu vai reģistrācijas datiem, kas norādīti reģistrācijas apliecībā;

6) personas nāvi noteiktā laikā un noteiktos apstākļos, ja dzimtsarakstu nodaļa atsakās reģistrēt miršanas gadījumu.

(3) Tiesa konstatē arī citus faktus, kuriem ir juridiska nozīme, ja spēkā esošie normatīvie akti neparedz citādu kārtību to konstatēšanai.

289.pants. Juridisko faktu konstatēšanai nepieciešamie noteikumi

Tiesa konstatē juridiskos faktus tikai tad, ja iesniedzējam nav iespējams citādā kārtībā saņemt attiecīgos dokumentus, kas apstiprina šos faktus, vai ja šie dokumenti nozaudēti, nozagti vai iznīcināti un zudusi iespēja tos atjaunot.

290.pants. Piekritība

Pieteikumu par juridiskā fakta konstatēšanu iesniedz tiesai pēc pieteicēja dzīvesvietas.

291.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā norāda, kādam nolūkam pieteicējam nepieciešams konstatēt attiecīgo faktu.

(2) Pieteikumam pievieno pierādījumus, kas apstiprina, ka pieteicējam nav iespējams saņemt attiecīgos dokumentus vai nav iespējams atjaunot nozaudētos, nozagtos vai iznīcinātos dokumentus.

292.pants. Tiesas spriedums

(1) Apmierinot pieteikumu, tiesa spriedumā norāda, kāds fakts un kādam nolūkam ir konstatēts.

(2) Tiesas spriedums par tāda fakta konstatēšanu, kas reģistrējams dzimtsarakstu nodaļā vai noformējams citās iestādēs, neaizstāj šo iestāžu izdotos dokumentus, bet pēc stāšanās likumīgā spēkā ir pamats reģistrācijai vai noformēšanai šajās iestādēs.

38.nodaļa

Lietas par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā

293.pants.Uzaicinājuma kārtībā izskatāmās lietas

- (1) Uzaicinājuma kārtība piemērojama tikai likumā norādītajos gadījumos.
- (2) Uzaicinājumu izdara uz ieinteresētās personas pieteikuma pamata, ja likumā nav noteikts citādi.

294.pants. Pieteikuma iesniegšana

- (1) Pieteikumā par uzaicinājuma izdarīšanu un tiesību dzēšanu norāda:
 - 1) apstākļus, uz kuriem dibināts lūgums par uzaicinājumu, minot pierādījumus, kuri tos apstiprina;
 - 2) pieteicējam zināmās ieinteresētās personas;
 - 3) aicināmo personu neierašanās sekas.
- (2) Pieteikums par tādu tiesību dzēšanu, kas saistītas ar nekustamo īpašumu, iesniedzams tiesā pēc šā īpašuma atrašanās vietas, bet par citām tiesībām — pēc pieteicēja — fiziskās personas dzīvesvietas vai juridiskās personas atrašanās vietas (juridiskās adreses), ja likumā nav noteikts citādi.

295.pants. Lietas sagatavošana izskatīšanai

- (1) Pēc pieteikuma pieņemšanas tiesnesis lemj par sludinājuma publicēšanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" uz pieteicēja rēķina.
- (2) Sludinājumā norāda:
 - 1) tās tiesas nosaukumu, kurā saņemts pieteikums;
 - 2) pieteicēja vārdu un uzvārdu, bet juridiskajām personām — nosaukumu;
 - 3) uzaicinājuma pamatu un priekšmetu;
 - 4) termiņu tiesību pieteikšanai;
 - 5) termiņa neievērošanas sekas.
- (3) Termiņu, ja tas nav noteikts likumā, nosaka tiesa, bet tas nevar būt mazāks par trim mēnešiem no sludinājuma publicēšanas dienas.
- (4) Ja uzaicinājums attiecas uz tiesībām uz nekustamo īpašumu vai uz prasījumiem, kas nodrošināti ar hipotēku, sludinājums izliekams arī attiecīgajā zemesgrāmatu nodaļā.

296.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Lietu tiesa izskata pēc sludinājumā norādītā termiņa notecējuma, uzaicinot pieteicēju, pieteicēja norādītās ieinteresētās personas, kā arī personas, kuras termiņā pieteikušas savas tiesības.

(2) Pieteikums par tiesībām, kas iesniegts pēc sludinājumā norādītā termiņa, bet pirms sprieduma taisīšanas lietā, atzīstams par iesniegtu termiņā.

(3) Ja sakarā ar uzaicinājumu rodas strīds par tiesībām, kas var ietekmēt spriedumu lietā, tiesa aptur tiesvedību, nosakot termiņu prasības celšanai.

(4) Ja prasība noteiktā termiņā netiek celta vai arī ir iesniegts spriedums par strīda izšķiršanu, tiesvedība tiek atjaunota.

297.pants. Tiesas spriedums

(1) Apmierinot pieteikumu, tiesa taisa spriedumu par visu termiņā nepieteikto tiesību atzīšanu par spēkā neesošām, izņemot šā likuma 327.panta otrajā daļā minētās tiesības.

(2) Tiesību dzēšana nav šķērslis prasības celšanai vispārējā kārtībā šā likuma 327.panta trešajā daļā paredzētajos gadījumos.

39.nodaļa Tiesību atjaunošana pēc parāda aktiem vai uzrādītāja vērtspapīriem

298.pants. Pieteikuma iesniegšana

Gadījumos, kad parāda akts vai uzrādītāja vērtspapīrs nozaudēts, nozagts vai iznīcināts, kreditors vai persona, kurai dokuments iekļāts, nodots glabājumā, pārvaldīšanā vai komisijā vai arī kā citādi uzticēts, kā arī tā pēdējais turētājs, ja dokuments bija izrakstīts uzrādītājam vai dokumentam bija blanko uzraksts, var lūgt tiesu anulēt šo dokumentu un atjaunot tiesības pēc tā

299.pants. Piekritība

Pieteikums par nozaudētā, nozagtā vai iznīcinātā dokumenta anulēšanu un tiesību atjaunošanu iesniedzams tiesai pēc dokumentā norādītās maksāšanas vietas, bet, ja maksāšanas vieta nav zināma, — tiesai pēc parādnieka — fiziskās personas dzīvesvietas vai juridiskās personas atrašanās vietas (juridiskās adreses); ja arī tā nav zināma, — pēc dokumenta izdošanas vietas.

300.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā par nozaudētā, nozagtā vai iznīcinātā dokumenta anulēšanu norāda:

1) pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet, ja pieteicējs ir juridiskā persona, — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

2) tās personas vārdu, uzvārdu (nosaukumu) un dzīvesvietu (adresi), kura izdevusi dokumentu, un tās personas vārdu, uzvārdu (nosaukumu) un dzīvesvietu (adresi), kurai saskaņā ar dokumentu jāpilda saistība. Norāda arī šo personu personas kodu vai reģistrācijas numuru, ja tas ir zināms;

3) dokumenta nosaukumu, saturu un atšķirības pazīmes;

4) apstākļus, kādos dokuments nozaudēts, nozagts vai iznīcināts.

(2) Pieteikumam, ja iespējams, pievieno dokumenta norakstu.

301.pants. Lietas sagatavošana izskatīšanai

(1) Pēc pieteikuma pieņemšanas tiesnesis lemj:

1) par aizliegumu personai, kurai pēc dokumenta jāpilda saistība, izdarīt pēc šā dokumenta maksājumus vai devumus;

2) par sludinājuma publicēšanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(2) Sludinājumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurā saņemts pieteikums;

2) pieteicēja vārdu un uzvārdu, bet, ja pieteicējs ir juridiskā persona, — tās nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);

3) nozaudētā, nozagtā vai iznīcinātā dokumenta nosaukumu, saturu un atšķirības pazīmes;

4) priekšlikumu dokumenta turētājam triju mēnešu laikā, bet vekseļa vai čeka turētājam — divu mēnešu laikā no sludinājuma publicēšanas dienas iesniegt tiesai pieteikumu par savām tiesībām uz šo dokumentu, kā arī norāda, ka pretējā gadījumā dokumentu var atzīt par anulētu.

(3) Šā panta pirmās daļas 1.punktā paredzētā lēmuma norakstu tiesa nosūta personai, kurai saskaņā ar dokumentu jāpilda saistība, kā arī paziņo par pieņemto lēmumu visām dokumentā minētajām personām, ja tas iespējams.

302.pants. Dokumenta turētāja pienākums

(1) Dokumenta turētājam pēc tam, kad paziņots par dokumenta nozaudēšanu, nozagšanu vai iznīcināšanu, ir pienākums sludinājumā norādītajā termiņā iesniegt tiesai, kas pieņēmusi lēmumu, pieteikumu par savām tiesībām uz šo dokumentu kopā ar dokumenta oriģinālu.

(2) Ja dokumenta turētājs šādu pieteikumu nav iesniedzis, bet ar dokumenta anulēšanu tiek aizskartas viņa tiesības, savas aizskartās tiesības viņš var aizstāvēt prasības tiesvedības kārtībā.

303.pants. Tiesas rīcība pēc pieteikuma saņemšanas no dokumenta turētāja

(1) Ja sludinājumā norādītajā termiņā tiesā saņemts pieteikums no dokumenta turētāja, tiesa atstāj bez izskatīšanas tās personas pieteikumu, kura lūdz dokumentu anulēt, un nosaka termiņu, kurā aizliegts izdarīt saskaņā ar dokumentu maksājumus un devumus. Šis termiņš nedrīkst pārsniegt divus mēnešus.

(2) Vienlaikus tiesa izskaidro pieteicējam viņa tiesības celt prasību pret dokumenta turētāju par šā dokumenta izprasīšanu, bet dokumenta turētājam — viņa tiesības pieprasīt no iesniedzēja zaudējumus, ko radījuši tiesas noteiktie aizlieguma līdzekļi.

(3) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

304.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Lietu par dokumenta anulēšanu un tiesību atjaunošanu tiesa izskata pēc sludinājumā norādītā termiņa notecējuma, ja nav saņemts pieteikums no dokumenta turētāja.

(2) Par lietas izskatīšanas laiku un vietu tiesa paziņo iesniedzējam un personai, kas dokumentu izsniegusi, kā arī visām dokumentā minētajām personām, ja tas iespējams. Šo personu neierašanās nav šķērslis lietas izskatīšanai.

305.pants. Tiesas spriedums

(1) Ja tiesa atzīst, ka pieteikumā norādītais dokuments nozaudēts, nozagts vai iznīcināts un ka pieteicējs bijis likumīgs šā dokumenta turētājs, tā taīsa spriedumu par šā dokumenta anulēšanu un pieteicēja tiesību atjaunošanu.

(2) Likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums ir pamats jauna dokumenta izsniegšanai anulētā dokumenta vietā, ja tas paredzēts likumā .

(3) Ja likums nenosaka jauna dokumenta izsniegšanas iespēju, spriedums ir pamats, lai prasītu no anulētā dokumenta izrietošo tiesību apmierinājumu.

40.nodaļa

Pēdējās gribas rīkojuma akta nolasišana un stāšanās likumīgā spēkā

306.pants. Pēdējās gribas rīkojuma akta iesniegšana tiesai

(1) Personai vai iestādei, pie kuras atrodas kāds pēdējās gribas rīkojuma akts (turpmāk — arī testaments), tas pēc testatora nāves vai atzīšanas par mirušu nekavējoties iesniedzams tiesai pēc testatora pēdējās dzīvesvietas, bet, ja tā nav zināma, — pēc mantojamās mantas vai tās galvenās daļas atrašanās vietas. Pēdējās gribas rīkojuma akta iesniedzējs norāda visus viņam zināmos mantiniekus un viņu dzīvesvietas.

(2) Savstarpējs testaments iesniedzams tiesai, tiklīdz nomirst kāds no testatoriem.

307.pants. Pēdējās gribas rīkojuma akta nolasišanas laika noteikšana

Tiklīdz pēdējās gribas rīkojuma akts iesniegts, tiesnesis, kuram lieta nodota izskatīšanai, nenogaidot lūgumu par to, ar rakstveida lēmumu nosaka akta nolasišanas dienu. Par to izliek sludinājumu tiesas telpās visiem redzamā vietā un paziņo visiem zināmajiem mantiniekiem.

308.pants. Pēdējās gribas rīkojuma akta nolasīšanas kārtība

(1) Noteiktā dienā tiesa atklātā sēdē atver pēdējās gribas rīkojuma aktu un šā likuma 170.pantā noteiktajā kārtībā nopratina lieciniekus, kuri parakstījuši aktu, par viņu parakstu īstumu. Pēc tam tiek nolasīts viss pēdējās gribas rīkojuma akts.

(2) Ja ir vairāki pēdējās gribas rīkojuma akti, tos visus atver un nolasa. Atver un nolasa arī tādus aktus, par kuriem apgalvo, ka tie ir nelikumīgi vai viltoti. Nolasot pēdējās gribas rīkojuma aktu, ievēro Civillikuma 785.panta noteikumus.

(3) Ja pēdējās gribas rīkojuma akts ir vairākos vienāda satura oriģināleksempļāros, nolasāms tikai viens no tiem. Noraksta nolasīšana nav pielīdzināma oriģināla nolasīšanai, izņemot gadījumu, kad oriģināls ir nozudis vai kad nav iespējams to drīzumā iesniegt; tādā gadījumā ieinteresētajām personām tomēr jāpierāda, ka pēdējās gribas rīkojuma akts tiešām pastāv un, ja noraksts nav pienācīgi apliecināts, jāpierāda arī tā saturs.

(4) Par testamenta satura pierādījumu var uzskatīt tikai dokumentus vai testatora vēstuli, kurā testamenta noraksts minēts, vai arī to liecinieku liecības, kuri norakstā minēti kā testamenta liecnieki.

(5) Par visu pēdējās gribas rīkojuma akta atvēršanas un nolasīšanas gaitu sastādāms tiesas sēdes protokols, kurā ne vien pilnīgi ierakstāmi visi katrā testamentā ietvertie novēlējumi, bet arī ziņas par to:

- 1) vai zīmogi bijuši neskarti, ja akts bijis aizzīmogots;
- 2) kuri no lieciniekiem piedalījušies tiesas sēdē un kādas liecības viņi devuši;
- 3) vai bijuši iebildumi pret pēdējās gribas rīkojuma akta īstumu vai likumīgo spēku;
- 4) vai aktā nav nekādu īpatnību — labojumu, dzēsumu, svītrojumu

309.pants. Mutiska testamenta konstatēšana

(1) Ja testators savu pēdējo gribu izteicis mutvārdos, tiesa pēc ieinteresēto personu pieteikuma var konstatēt un formulēt mutisku testamentu. Šajā nolūkā tiesa aicina lieciniekus, kuri bija klāt, kad testators izteica savu gribu, un tiesas sēdē viņus nopratina par testatora vārdu, uzvārdu un vecumu, par mutiskā testamenta saturu, kā arī par tā sastādīšanas vietu, laiku un citiem apstākļiem, kuriem bijis sakars ar testamenta sastādīšanu un kuri var ietekmēt tā likumīgo spēku. Liecinieku liecības ierakstāmas tiesas sēdes protokolā, kas jānolasa un lieciniekiem jāparaksta.

(2) Pēc liecinieku liecībām tiesa rakstveida lēmumā formulē mutiskā testamenta saturu. Lēmumu nolasa tiesas sēdē.

(3) Ja tiesa, novērtējusi liecinieku liecības, atzīst, ka uz to pamata nevar formulēt mutisku testamentu, tā ar spriedumu noraida mutiskā testamenta pasludināšanu.

(4) Ja tiesa noskaidro, ka ir rakstveidā izteikts pēdējās gribas rīkojuma akts, tā pieteikumu par mutiska testamenta konstatēšanu atstāj bez izskatīšanas.

310.pants. Tiesas darbība, ja testamentā ir novēlējums vispārņoderīgiem un labdarīgiem mērķiem

Kad nolasīts testaments, kurā ir novēlējums vispārņoderīgiem un labdarīgiem mērķiem, tiesa nosūta prokuroram izrakstu no testamenta kopā ar ziņām par testamenta izpildītāju vai to personu vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu, kuras iesniegušas testamentu nolasīšanai.

311.pants. Uzaicinājuma par mantojuma atklāšanos izsludināšana

(1) Pēc pēdējās gribas rīkojuma akta nolasīšanas tiesa šā likuma 326.pantā noteiktajā kārtībā izsludina uzaicinājumu par mantojuma atklāšanos.

(2) Ja testamentā ir norādīts termiņš mantojuma pieņemšanai, tiesa to ņem vērā, nosakot uzaicinājuma termiņu.

312.pants. Mantinieku un ieinteresēto personu tiesības

(1) Kamēr testaments nav stājies likumīgā spēkā, tas glabājams tiesā, lai ieinteresētās personas varētu ar to iepazīties. Mantiniekiem pēc viņu lūguma var izsniegt šā testamenta norakstus ar uzrakstu, ka tas ir nolasīts un atbilst likumā noteiktajai formai, bet nav stājies likumīgā spēkā.

(2) Uzaicinājumā norādītajā termiņā testamentārajam mantiniekam ir tiesības iesniegt tiesā pieteikumu par pēdējās gribas rīkojuma atzīšanu par spēkā stājušos, bet personai, kuras tiesības ar pēdējās gribas rīkojumu ir aizskartas, — iesniegt iebildumus un apstrīdēt testamentu.

313.pants. Pieteikums par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā

(1) Persona, kas vēlas mantot, iesniedz tiesai pieteikumu par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā, pievienojot pēdējās gribas rīkojuma aktu, ja šis akts jau nav tiesas rīcībā (šā likuma 306.pants).

(2) Pieteikumam pievieno arī:

- 1) testatora miršanas apliecību;
- 2) pierādījumus par testatora pēdējo dzīvesvietu;
- 3) mantojamās mantas sarakstu ar novērtējumu;
- 4) kvīti par valsts nodevas samaksu.

(3) Pieteikumā norādāmi visi pieteicējam zināmie mantinieki.

314.pants. Testamenta apstrīdēšanas kārtība

(1) Ja ieinteresētā persona apstrīd pēdējās gribas rīkojuma aktu, tiesa aptur tiesvedību lietā par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā un, ja nepieciešams, nosaka termiņu prasības celšanai. Ja noteiktā laikā prasība nav celta, tiesa atjauno tiesvedību un izskata lietu par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā.

(2) Ja prasības kārtībā pēdējās gribas rīkojuma akts tiek atzīts par spēkā neesošu pilnā apjomā, tiesa izbeidz tiesvedību sevišķā tiesāšanas kārtībā.

(3) Ja prasības kārtībā pēdējās gribas rīkojuma akts tiek atzīts par spēkā neesošu kādā tā daļā, tiesa atzīst to par spēkā stājušos pārējā daļā.

(4) Ja lietā par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā neatraidāmie mantinieki piesaka tiesības uz mantojumu saskaņā ar likumu un ja starp ieinteresētajām personām nepastāv strīds par tiesībām uz mantojumu, tiesa izskata šo pieteikumu šajā pašā lietā.

315.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Tiesa izskata pieteikumu, kad notecējis uzaicinājumā noteiktais termiņš.

(2) Uz tiesas sēdi aicina pieteicēju un ieinteresētās personas.

316.pants. Spriedums par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā

(1) Atzīstot pieteikumu par pamatotu, tiesa taisa spriedumu par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā.

(2) Spriedumā tiesa lemj par termiņā nepieteikto tiesību dzēšanu.

(3) Akta oriģināls kopā ar spriedumu pēc tā stāšanās likumīgā spēkā, caursūts un apzīmogots, ar norādi, ka testaments ir nolasīts un stājies likumīgā spēkā, izsniedzams mantiniekam vai testamenta izpildītājam, ja testators nav devis citādu rīkojumu. Pēdējās gribas rīkojuma akta oriģinālu izsniedz tikai pēc tam, kad samaksāta valsts nodeva un citi tiesas izdevumi.

41.nodaļa Mantojuma apsardzība un aizgādība

317.pants. Mantojuma apsardzības piekritība, pamats un līdzekļi

(1) Par mantojamās mantas apsardzību gādā tiesa pēc mantojuma atstājēja pēdējās dzīvesvietas. Ja mantojamā manta atrodas citas tiesas teritorijā, tiesa, kura pieņēmusi pieteikumu, var uzdot šai tiesai gādāt par mantojamās mantas apsardzību.

(2) Mirušā mantu apsargāt var lūgt:

1) mantinieks;

2) testamenta izpildītājs vai mantojuma aizgādnis;

3) mirušās personas darbavietas administrācija — bet tikai attiecībā uz darbavietas naudu, lietām vai dokumentiem, kas palikuši mirušā mantā;

4) kreditori — attiecībā uz tādām pretenzijām, kas viņiem ar tiesas spriedumu piespriestas vai nodrošinātas. Šajā gadījumā apsargājama tikai tā mantojamās mantas daļa, ar kuru pietiek minēto pretenziju apmierināšanai.

(3) Likumā noteiktajos gadījumos (Civillikuma 659.pants) tiesa gādā par mantojuma apsardzību pēc jebkuras personas paziņojuma, ja tiesai droši zināms par mantojuma atstājēja nāvi.

(4) Atzinis, ka ir pamats mantojuma apsardzībai, tiesnesis pieņem par to lēmumu.

(5) Mantojuma apsardzības līdzekļi ir mantojamās mantas:

1) aizzīmogošana;

2) aprakstīšana un novērtēšana;

3) nodošana glabāšanā.

318.pants. Mantojamās mantas aizzīmogošana

(1) Mantojamo mantu aizzīmogo tikai tādā gadījumā, ja ieinteresētās personas to lūdz vai ja tiesnesis atzīst aizzīmogošanu par nepieciešamu, vai ja pamatotu iemeslu dēļ nav iespējams nekavējoties aprakstīt mantu.

(2) Aizzīmogošanu izdara tiesu izpildītājs, pieaicinot vismaz divus lieciniekus un aizzīmogojot lietu glabātavas vai pašas lietas. Pie aizzīmogošanas var būt klāt šā likuma 317.panta otrajā daļā norādītās personas.

(3) Pirms aizzīmogošanas tiesu izpildītājs ņem no personām, kas dzīvojušas ar mirušo vienā namā vai dzīvoklī, ja tādas ir, parakstu par to, ka tās no palikušās mantas nav neko noslēpušas un tām nav zināms, ka kāda mantas daļa būtu noslēpta, paņemta vai aiznesta.

(4) Ja ir saņemts paziņojums, ka starp mirušā lietām atrodas testaments, tiesu izpildītājs to uzmeklē vispirms. Ja testamentu atrod, tiesu izpildītājs to neatvērtu nosūta tiesnesim, uz kura lēmuma pamata tiek izdarīta aizzīmogošana.

(5) Atrastie vērtspapīri, skaidra nauda un vērtslietas nododamas glabāšanā likumā noteiktajā kārtībā.

(6) Lietas, uz kurām pretenzijas pieteikušas trešās personas, aizzīmogo, un aizzīmogošanas aktā norāda pieteikto pretenziju.

(7) Tiesu izpildītājs visu ar aizzīmogošanu saistīto darbību ieraksta aktā, kuru paraksta visas pieaicinātās personas. Akts kopā ar visiem pieteikumiem iesniedzams tiesai, uz kuras lēmuma pamata izdarīta aizzīmogošana.

319.pants. Lietas, kuras neaizzīmogo

Nav aizzīmogojamas lietas, kas nepieciešamas ikdienas lietošanai mirušā namā vai dzīvoklī palikušajām personām, kā arī lietas, kuras pēc to rakstura nevar aizzīmogot. Par neaizzīmogotajām lietām sastādāms saraksts.

320.pants. Zīmogu noņemšana

(1) Lēmumu par zīmoga noņemšanu no aizzīmogatās mantas pieņem vai nu tās tiesas tiesnesis, uz kuras lēmuma pamata manta aizzīmogota, vai tā tiesa, kas izskata mantojuma lietu.

(2) Ja aizzīmogošana izdarīta tādēļ, ka mantinieki nav zināmi, vai viņu prombūtnes dēļ, zīmogus var noņemt pēc tam, kad mantojumam iecelts aizgādnis.

(3) Zīmogus noņem tiesu izpildītājs vismaz divu liecinieku klātbūtnē.

(4) Zīmogus noņemot, ir tiesības būt klāt šā likuma 317.panta otrajā daļā norādītajām personām un personām, kas pieteikušas pretenzijas uz aizzīmogatajām lietām. Šīm personām tiesu izpildītājs paziņo par zīmogu noņemšanas laiku.

(5) Visa ar zīmogu noņemšanu saistītā tiesu izpildītāja darbība ierakstāma aktā, ko paraksta liecinieki un klātesošās šā panta ceturtajā daļā minētās ieinteresētās personas. Akts iesniedzams tiesai, pēc kuras lēmuma zīmogi noņemti.

321.pants. Mantojamās mantas aprakstīšana

(1) Mantojamās mantas aprakstīšanu un novērtēšanu pēc tiesneša lēmuma izdara tiesu izpildītājs vismaz divu liecinieku klātbūtnē likumā noteiktajā kārtībā. Ja aprakstīšana uzsākta, iepriekš mantu neaizzīmogojot, jāievēro šā likuma 318.panta trešajā, piektajā, sestajā un septītajā daļā paredzētie noteikumi.

(2) Neatliekamajos gadījumos mantas aprakstīšanu pēc tiesneša lēmuma var uzsākt, nenogaidot, kamēr ieinteresētajām personām tiks paziņots par aprakstīšanai noteikto termiņu.

(3) Tiesu izpildītājs par aprakstīšanas darbībām sastāda aktu, ko paraksta liecinieki un klātesošās šā likuma 317.panta otrajā daļā minētās ieinteresētās personas. Akts iesniedzams tiesai, uz kuras lēmuma pamata izdarīta aprakstīšana un novērtēšana.

322. pants. Aizzīmogotas vai aprakstītas mantas glabāšana

(1) Aizzīmogotā vai aprakstītā manta nododama glabāšanā aizgādnim, bet, ja tas nav iecelts, — citai personai šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Lietas, kuras atprasa trešās personas, tām var atdot pēc tiesneša lēmuma, ja lietu piederība šīm personām ir neapšaubāma un ja to atdošanu neapstrīd neviena ieinteresētā persona.

(3) Lietas, kas ātri bojājas, nekavējoties pārdodamas, pamatojoties uz tiesneša lēmumu, bet par tām ieņemtā nauda pēc pārdošanas izdevumu atskaitīšanas ieskaitāma tiesu izpildītāju kantora depozīta kontā.

323.pants. Aizgādnība mantojumam

Ja tiesa, kura izskata mantojuma lietu, atzīst par nepieciešamu nodibināt mantojumam aizgādnību, tā pieņem par to lēmumu, kuru nosūta izpildīšanai bāriņtiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

42.nodaļa Sludinājums par mantojuma atklāšanos

324.pants. Izsludināšanas pamats

(1) Mantojuma atklāšanos tiesa vai tiesnesis izsludina pēc savas iniciatīvas vai ieinteresēto personu lūguma.

(2) Pieteikumu par izsludināšanu var iesniegt mantinieks (substitūts, pēcmantinieks), testamenta izpildītājs, aizgādnis un visas personas, kas pieteikušas pretenzijas uz mantojumu kā legatāri vai kreditori.

325.pants. Pieteikums par izsludināšanu

(1) Pieteikums par izsludināšanu iesniedzams tiesai pēc mantojuma atstājēja pēdējās dzīvesvietas, bet, ja tā nav zināma, — pēc mantojamās mantas vai tās galvenās daļas atrašanās vietas.

(2) Pieteikumā norāda:

- 1) apstākļus, uz kuriem dibināts lūgums par izsludināšanu, un pierādījumus, kas to apstiprina;
- 2) lietā ieinteresētās personas, kas pieteicējam zināmas, un to dzīvesvietu;
- 3) aicināmo personu neierašanās sekas.

326.pants. Izsludināšanas kārtība

(1) Sludinājumā tiesa uzaicina pieteikties visus tos, kuriem kā mantiniekiem, kreditoriem vai kā citādi ir kādas tiesības uz mantojumu, norādot, ka gadījumā, ja viņi nepieteiks savas tiesības uzaicinājumā noteiktajā termiņā, nepieteiktās tiesības tiks dzēstas. Ja izsludināšana notiek sakarā ar testamenta nolasīšanu, tiesa ar sludinājumu uzaicina pieteikt savas tiesības arī personas, kurām ir iebildumi pret testamentu, norādot, ka pretējā gadījumā tās tiks atzītas par tādām, kas atteikušās no iebildumiem.

(2) Sludinājums par mantojuma atklāšanos publicējams laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", bet, ja mantojuma atstājēja atstātās mantas vērtība, pēc tiesas rīcībā esošajām ziņām, nepārsniedz tūkstoš latus, sludinājums izliekams tikai tiesas telpās visiem redzamā vietā.

(3) Par izsludināšanu un sludinājuma saturu tiesa nekavējoties paziņo tai zināmām ieinteresētajām personām.

327.pants. Uzaicinājuma spēks

(1) Tiesības, kas nav pieteiktas uzaicinājuma termiņā, tiek dzēstas.

(2) Uzaicinājuma spēks neattiecas uz:

- 1) zemesgrāmatā ierakstītu prasījumu, izņemot procentus un citus blakus prasījumus;
- 2) prasījumu, kas tiesai pieteikts pirms sludinājuma par mantojuma atklāšanos;
- 3) prasījumu, kas mantiniekam zināms.

(3) Personai, kas sludinājumā norādītajā termiņā nav pieteikusi savas tiesības, to dzēšana nav šķērslis prasības celšanai vispārējā kārtībā, ja:

- 1) pārkāpti likuma noteikumi par sludinājuma saturu vai izsludināšanas kārtību;
- 2) spriedums lietā taisīts, pirms beidzies sludinājumā norādītais termiņš tiesību pieteikšanai;
- 3) tiesa atstājusi bez izskatīšanas termiņā iesniegtu pieteikumu par tiesībām;
- 4) pie teikumā par izsludināšanu sniegtas nepareizas ziņas, kurām ir būtiska nozīme;
- 5) pierādīts viltojums pieteikumam pievienotajos dokumentos.

43.nodaļa Mantojuma pieņemšana

328.pants. Aicinājums mantiniekiem izteikt attieksmi pret mantojumu

(1) Ja mantinieki nav izteikuši savu gribu pieņemt mantojumu, mantojuma atstājēja kreditori, legatāri, kā arī substitūti un pēcmantinieki var iesniegt tiesai, kurai piekrīt mantojuma lieta, pieteikumu par mantinieku uzaicināšanu izteikt attieksmi pret mantojuma pieņemšanu.

(2) Pieteikumā norāda:

1) mantot aicinātās personas, ja tās ir zināmas;

2) mantošanas pamatu: testamentu, līgumu vai likumu;

3) pieteicēja pretenziju uz mantojumu.

(3) Ja mantinieki ir zināmi, tiesa, neizsludinot mantojuma atklāšanos, izskata pieteikumu tiesas sēdē, uz kuru aicina pieteikumā norādītos mantiniekus.

(4) Tiesa, nepārbaudot pieteicēja pretenziju pareizību, noklausās klātesošo mantinieku paskaidrojumus, noskaidro, vai mantojums atrodas kāda mantinieka valdījumā, un nosaka termiņu, kurā mantiniekiem jāpaziņo, vai viņi vēlas vai nevēlas pieņemt mantojumu.

(5) Ja mantinieki pieteicējam nav zināmi vai arī nav ieradušies uz tiesas sēdi, tiesa šā likuma 326.pantā noteiktajā kārtībā izsludina laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" mantojuma atklāšanos un paziņo par to zināmajiem mantiniekiem.

(6) Ja uzaicinājuma termiņā mantinieki nav pieteikušies vai arī ir atteikušies no mantojuma, tiesa izbeidz tiesvedību šajā lietā un paziņo Finanšu ministrijai par bezmantinieka mantu.

329.pants. Mantojuma pieņemšana uz inventāra tiesību pamata

(1) Pieteikums par mantojuma pieņemšanu uz inventāra tiesību (Civillikuma 709.pants) pamata iesniedzams tiesai, kurai piekrīt mantojuma lieta.

(2) Pieteikumu var iesniegt divu mēnešu laikā no dienas, kad mantiniekiem kļuvis zināms par mantojuma atklāšanos.

(3) Pēc pieteikuma saņemšanas tiesa vai tiesnesis pieņem lēmumu par inventāra saraksta sastādīšanu, kuru nodod izpildei tiesu izpildītājam vai attiecīgajai bāriņtiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006. Sk. Pārejas noteikumus.)

330.pants. Mantojuma atraidīšana

(1) Iesniegumu par atteikšanos no mantošanas vai mantojuma atraidīšanu (Civillikuma 609., 651., 689. un 775. — 783.pants) var iesniegt rakstveidā tiesai, kurai piekrīt mantojuma lieta, vai par to paziņot tiesas sēdē.

(2) Mantot aicinātās personas paziņojumu par atteikšanos no mantošanas vai mantojuma atraidīšanu, kas izteikts tiesas sēdē, ieraksta tiesas sēdes protokolā, un to paraksta attiecīgā mantot aicinātā persona.

44.nodaļa

Apstiprināšana mantojuma tiesībās pēc likuma

331.pants. Pieteikums par apstiprināšanu mantojuma tiesībās

- (1) Likumiskie mantinieki var griezties tiesā ar pieteikumu par apstiprināšanu mantojuma tiesībās.
- (2) Pieteikums iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc mantojuma atstājēja pēdējās dzīvesvietas, bet, ja tā nav zināma, — pēc mantojamās mantas vai tās galvenās daļas atrašanās vietas.
- (3) Pieteikumā norāda visas lietā ieinteresētās personas, mantojamo mantu un tās vērtību. Pieteikumam pievieno pierādījumus, kas apstiprina pieteicēja tiesību mantot.

332.pants. Uzaicinājuma par mantojuma atklāšanos izsludināšana

Pēc pieteikuma saņemšanas tiesa vai tiesnesis šā likuma 326.pantā noteiktajā kārtībā izsludina uzaicinājumu par mantojuma atklāšanos.

333.pants. Pieteikuma izskatīšana

- (1) Pieteikumu tiesa izskata, kad notecējis uzaicinājumā noteiktais termiņš.
- (2) Uz tiesas sēdi aicina pieteicēju un ieinteresētās personas.

334.pants. Spriedums par apstiprināšanu mantojuma tiesībās

- (1) Atzīstot pieteikumu par pamatotu, tiesa taisa spriedumu par pieteicēja apstiprināšanu mantojuma tiesībās uz visu mantojumu vai uz noteiktu tā domājamo daļu.
- (2) Spriedumā tiesa lemj par nepieteikto tiesību dzēšanu.
- (3) Apstiprinot pieteicēju mantojuma tiesībās, likumam neatbilstošas mantinieku savstarpējās vienošanās nav ņemamas vērā.

335.pants. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas

Ja lietā rodas strīds par tiesībām uz mantojumu, kas izšķirams prasības kārtībā, tiesa pieteikumu atstāj bez izskatīšanas.

45.nodaļa

Nekustamā īpašuma izpirkšana

336.pants. Lietu piekritība

Pieteikums par nekustamā īpašuma izpirkšanu iesniedzams tiesai pēc izpērkamā nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

337.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā norāda izpērkamā nekustamā īpašuma atrašanās vietu, tā ieguvēju un izpirkuma tiesību pamatu (Civillikuma 1382.pants).

(2) Pieteikumam pievieno:

- 1) tā akta norakstu, uz kura pamata nekustamais īpašums atsavināts;
- 2) pierādījumus par iesniedzēja tiesībām izpirkt nekustamo īpašumu;
- 3) ziņas par nekustamā īpašuma pārdošanas summu, atsavināšanas izmaksām un nodevām un par to samaksu.

338.pants. Pieteikuma noraksta nosūtīšana nekustamā īpašuma ieguvējam

Pieteikuma norakstu tiesa nosūta nekustamā īpašuma ieguvējam, nosakot viena mēneša termiņu paskaidrojuma iesniegšanai un ziņu sniegšanai par nekustamajam īpašumam izdarītiem nepieciešamiem un derīgiem izdevumiem.

339.pants. Pieteikuma izskatīšana

Pieteikumu izskata tiesas sēdē, uz kuru uzaicina pieteicēju un nekustamā īpašuma ieguvēju

340.pants. Tiesas spriedums

Atzinusi pieteikumu par pamatotu, tiesa taisa spriedumu par iesniedzēja izpirkuma tiesību uz nekustamo īpašumu un izpērkamā īpašuma ieguvēja tiesību uz izdevumu atlīdzību.

341.pants. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas

Ja nekustamā īpašuma ieguvējs apstrīd iesniedzēja izpirkuma tiesību, tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, paskaidrojot lietas dalībniekiem, ka strīds izšķirams prasības kārtībā.

46.nodaļa Tiesiskās aizsardzības procesa lietas

(Nodaļas nosaukums 01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

342.pants. Tiesiskās aizsardzības procesa lietas piekritība

Lietu par tiesiskās aizsardzības procesu izskata tiesa pēc komercsabiedrības juridiskās adreses.

(01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

343.pants. Maksātnespējas pieteikums

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

344.pants. Tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma saņemšana un reģistrācija

(1) Tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu tiesa pieņem no komercsabiedrības, kuras vārdā tiek iesniegts pieteikums, vai personas, kurai ir pilnvarojums pieteikuma iesniegšanai.

(2) Saņemot pieteikumu, pārbaudāma pieteikuma iesniedzēja personība. Ja nav iespējams to pārbaudīt vai pieteikuma iesniedzējam nav attiecīga pilnvarojuma, pieteikumu nepieņem.

(3) Tiesiskās aizsardzības procesa pieteikums reģistrējams atsevišķā reģistrā, kurā parakstās pieteikuma iesniedzējs un saņēmējs.

(4) Tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumam pievienojami dokumenti, un tajā iekļaujamas Maksātnespējas likumā norādītās ziņas.

(01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

345.pants. Tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšana

(1) Lēmumu par tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanu vai par atteikšanos pieņemt tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu tiesnesis pieņem ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, bet, ja pieteikums ir bijis atstāts bez virzības, — ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad novērsti tiesneša lēmumā norādītie trūkumi vai beidzies termiņš trūkumu novēršanai.

(2) Pieņemot lēmumu par tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanu, tiesnesis nosaka termiņu tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna saskaņošanai ar kreditoriem.

(3) Termiņš tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna saskaņošanai ar kreditoriem nedrīkst būt garāks par 30 dienām.

(01.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009. Grozījumi trešajā daļā stājas spēkā 01.07.2009. Sk. Pārejas noteikumu 41.punktu.)

346.pants. Tiesas darbības, sagatavojot lietu izskatīšanai

(1) Tiesas lēmuma par tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanu norakstu pēc šā lēmuma pieņemšanas nekavējoties nosūta:

1) Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā;

2) Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, ja lēmums pieņemts par finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku, kura darbības uzraudzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām veic Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(2) Tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par Maksātnespējas administrācijas izvirzītā administratora amata kandidāta atbilstību administratora pienākumu pildīšanai konkrētajā tiesiskās aizsardzības procesā un par viņa iecelšanu par administratoru. Lēmuma par administratora iecelšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(01.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

347.pants. Maksātnespējas lietas izskatīšana

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

348.pants. Tiesiskās aizsardzības procesa lietas izskatīšana un spriedums tiesiskās aizsardzības procesa lietā

(1) Tiesiskās aizsardzības procesa lietu tiesa izskata 45 dienu laikā no lietas ierosināšanas dienas.

(2) Uz tiesas sēdi aicina tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzēju, administratoru un nodrošināto kreditoru.

(3) Lietas izskatīšanas gaitā tiesa:

1) izvērtē, vai tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns ir saskaņots Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā;

2) noskaidro tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzēja, administratora un nodrošinātā kreditora viedokli par tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna izpildes iespējām.

(4) Taisot spriedumu par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu, tiesa apstiprina tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu un nosaka tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas termiņu.

(5) Noraidot tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu, tiesa vienlaikus izbeidz tiesiskās aizsardzības procesu un lemj, vai tiesiskās aizsardzības procesa pieteikums ir izmantots, lai izvairītos no saistību izpildes.

(6) Atzinusi pieteikumu par nepamatotu vai apzināti nepatiesu, tiesa piedzen no tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzēja tiesas izdevumus un administratora atlīdzību.

(7) Tiesas spriedums tiesiskās aizsardzības procesa lietā nav pārsūdzams.

(8) Tiesa sprieduma norakstu izsniedz tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzējam un administratoram, kā arī nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(9) Noraidījusi tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu, tiesa sprieduma norakstu nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(01.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

348.¹ pants. Lēmums par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā

(1) Tiesiskās aizsardzības procesa lietu ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā tiesa izskata rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi, 15 dienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

(2) Lemjot par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā, tiesa nepiemēro šā likuma 345.panta otrās un trešās daļas, 346. un 348.panta noteikumus.

(3) Tiesa pieņem lēmumu par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā, ja pastāv Maksātnespējas likuma 46.¹ panta pirmajā daļā minētie nosacījumi.

(4) Lemjot par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā, tiesa apstiprina ārpus tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu, nosaka tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas termiņu, kā arī vienlaikus ieceļ komercsabiedrības ieteikto administratoru.

(5) Tiesas lēmums tiesiskās aizsardzības procesa lietā ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā nav pārsūdzams.

(6) Tiesa lēmuma norakstu izsniedz tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzējam un administratoram, kā arī nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(7) Tiesiskās aizsardzības procesa lietās ārpus tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā piemēro šīs nodaļas noteikumus, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

349.pants. Jautājumi, kas tiesai izlemjami pēc nolēmuma par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu

(1) Pēc nolēmuma par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu uz attiecīga pieteikuma pamata tiesa lemj par:

1) tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna grozījumu apstiprināšanu;

1¹⁾ ieķīlātās komercsabiedrības mantas pārdošanas atļaujas došanu nodrošinātajam kreditoram;

2) administratora atkāpšanos, ja administrators iesniedz pieteikumu par atkāpšanos, kuram pievienots darbības pārskats, kā arī dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta projekts;

2¹⁾ administratora atcelšanu, nosakot termiņu dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta sastādīšanai un dokumentu un mantas nodošanai citam administratoram;

3) lauksaimniecības produktu ražotāja tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas termiņa pagarināšanu;

4) tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu.

(1¹⁾ Administratoru var atcelt tiesa pēc savas iniciatīvas, ja tā, izskatot konkrētu jautājumu vai sūdzību tiesiskās aizsardzības procesa lietā, konstatē, ka administrators neievēro normatīvo aktu prasības vai nepilda tiesas nolēmumu.

(1²⁾ Ja pēc nolēmuma par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu tiesa ir pieņēmusi lēmumu par administratora atkāpšanos vai atcelšanu, tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par cita administratora iecelšanu un tiesa lēmuma norakstu nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu norakstus tiesa nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā. Lēmuma par administratora atkāpšanos vai atcelšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta arī Maksātnespējas administrācijai.

(3) Tiesa izskata sūdzību par Maksātnespējas administrācijas lēmumu par administratora rīcību tiesiskās aizsardzības procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu.

(4) Par pieteikuma un sūdzības izskatīšanu tiesa pieņem lēmumu, kas nav pārsūdzams.

(5) Pieteikumus un sūdzības tiesa izskata 15 dienu laikā no to saņemšanas dienas. Uz tiesas sēdi tiek aicināts pieteikuma vai sūdzības iesniedzējs, administrators, komercsabiedrības pārstāvis un citas ieinteresētās personas. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē. Taču tiesa var atzīt komercsabiedrības pārstāvju ierašanos par obligātu un likt viņus atvest piespiedu kārtā.

(6) Tiesa sakarā ar šajā pantā minēto jautājumu izskatīšanu var pieprasīt, lai administrators iesniedz savas darbības pārskatu vai citu informāciju.

(01.11.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

350.pants. Sūdzības par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību tiesiskās aizsardzības procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu izskatīšana tiesā

(1) Tiesa izskata kreditora, komercsabiedrības pārstāvja, administratora vai trešās personas, kuras likumiskās tiesības ir aizskartas, sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību tiesiskās aizsardzības procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un lemj par:

- 1) Maksātnespējas administrācijas lēmuma atcelšanu pilnībā vai daļēji;
- 2) pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai pieņemt vai izskatīt sūdzību par administratora rīcību;
- 3) pienākuma uzlikšanu administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums ir likumīgs, tā sūdzību noraida.

(4) Sūdzības iesniedzējam ir tiesības atsaukt savu sūdzību, kamēr nav pabeigta sūdzības izskatīšana pēc būtības. Ja sūdzības iesniedzējs atsauc iesniegto sūdzību, tiesa pieņem lēmumu par sūdzības tiesvedības izbeigšanu.

(5) Pēc sūdzības izskatīšanas tiesa lēmuma norakstu nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai.

(01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

350.¹ pants. Lēmums par tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu

(1) Tiesa lemj par tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu pēc savas iniciatīvas vai uz komercsabiedrības pieteikuma pamata.

(2) Tiesa izbeidz tiesiskās aizsardzības procesu, ja:

- 1) tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns nav atbalstīts Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā un termiņā;
- 2) pret komercsabiedrību Latvijā tiek uzsākta Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktā maksātnespējas procedūra.

(3) Tiesa izbeidz tiesiskās aizsardzības procesu pēc komercsabiedrības pieteikuma, ja komercsabiedrība ir izpildījusi tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu.

(4) Lēmuma par tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta pieteikuma iesniedzējam, administratoram, kā arī ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

350.² pants. Lēmums par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu, izbeidzot tiesiskās aizsardzības procesu

(1) Tiesa, kura ir pieņēmusi nolēmumu par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu, lemj par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu uz komercsabiedrības vai administratora pieteikuma pamata.

(2) Lēmumu par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu tiesa pieņem šā likuma 349.panta piektajā daļā noteiktajā kārtībā.

(3) Tiesa pasludina komercsabiedrības maksātnespējas procesu un izbeidz tiesiskās aizsardzības procesu pēc komercsabiedrības pieteikuma, ja komercsabiedrība nespēj nokārtot tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā noteiktās saistības.

(4) Tiesa pasludina komercsabiedrības maksātnespējas procesu un izbeidz tiesiskās aizsardzības procesu pēc administratora pieteikuma, ja komercsabiedrība:

1) īstenojot tiesiskās aizsardzības procesu, nav veikusi Maksātnespējas likumā noteiktās darbības vai ir sniegusi nepatiesas ziņas;

2) nepilda tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu;

3) pārkāpj Maksātnespējas likumā noteiktos rīcības ierobežojumus.

(5) Tiesa, pasludinot komercsabiedrības maksātnespējas procesu un izbeidzot tiesiskās aizsardzības procesu, vienlaikus ieceļ administratoru, kurš pēdējais ir pildījis administratora pienākumus šīs komercsabiedrības tiesiskās aizsardzības procesā.

(6) Tiesa lēmumā par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu nosaka maksātnespējas procesa iestāšanās dienu. Par maksātnespējas procesa iestāšanās dienu atzīstama maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas diena.

(7) Ja šajā pantā minētās maksātnespējas procesa pazīmes netiek konstatētas, tiesa maksātnespējas procesa pieteikumu noraida un tiesiskās aizsardzības process netiek izbeigts.

(8) Lēmums par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu nav pārsūdzams.

(9) Lēmuma par komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(10) Komercsabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanas un tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanas gadījumā tiesa piemēro šā likuma 46.¹ nodaļas noteikumus, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

351.pants. Izlīguma apstiprināšana

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

352.pants. Izlīguma atcelšana

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

353.pants. Lēmums par sanācības plānu

(Izslēgts ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

354.pants. Lēmums par sanācības pārtraukšanu

(Izslēgts ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

354.¹pants. Sanācības noslēguma apstiprināšana

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

355.pants. Lēmums par bankrota procedūras uzsākšanu

(Izslēgts ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

356.pants. Lēmums par administrācijas izmaksām un parādu segšanas kārtību

(Izslēgts ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

357.pants. Lēmums par bankrota procedūras pabeigšanu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

358.pants. Sūdzība par kreditoru sapulces lēmumu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

359.pants. Sūdzība par kreditoru komitejas lēmumu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

360.pants. Sūdzība par aģentūras lēmumu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

361.pants. Vairāku administratoru iecelšana

(Izslēgts ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

362.pants. Lēmums par administratora atkāpšanos vai viņa atcelšanu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

363.pants. Lēmums par maksātnespējas procesa izbeigšanu

(Izslēgts ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

46.¹ nodaļa
Juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas

(Nodaļa 01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

363.¹ pants. Juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas piekritība

(1) Juridiskās personas maksātnespējas procesu saskaņā ar likumu piemēro attiecībā uz juridisko personu, personālsabiedrību, individuālo komersantu, ārvalstī reģistrētu personu, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, un likumā noteiktiem speciāliem subjektiem (turpmāk šajā nodaļā — parādnieks).

(2) Juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu (turpmāk šajā nodaļā — maksātnespējas procesa lieta) tiesa izskata pēc parādnieka atrašanās vietas (juridiskās adreses).

(3) Lietu par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu izskata tiesa pēc parādnieka galveno interešu centra atrašanās vietas, bet minētās regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanas gadījumā — pēc parādnieka uzņēmuma (Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 2.panta "h" punkta izpratnē) atrašanās vietas.

363.² pants. Juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma saņemšana un reģistrācija

(1) Juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu (turpmāk šajā nodaļā — maksātnespējas procesa pieteikums) tiesa pieņem no personas, kuras vārdā tiek iesniegts pieteikums, vai personas, kurai ir pilnvarojums pieteikuma iesniegšanai.

(2) Saņemot maksātnespējas procesa pieteikumu, pārbaudāma pieteikuma iesniedzēja personība. Ja nav iespējams to pārbaudīt vai pieteikuma iesniedzējam nav attiecīga pilnvarojuma, pieteikumu nepieņem.

(3) Maksātnespējas procesa pieteikums reģistrējams atsevišķā reģistrā, kurā parakstās pieteikuma iesniedzējs un saņēmējs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.³ pants. Maksātnespējas procesa lietas ierosināšana

(1) Lēmumu par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu vai par atteikšanos pieņemt maksātnespējas procesa pieteikumu pieņem tiesnesis ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, bet, ja maksātnespējas procesa pieteikums ir bijis atstāts bez virzības, - ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad novērsti tiesas lēmumā norādītie trūkumi vai beidzies termiņš šo trūkumu novēršanai.

(2) Ierosinot lietu, tiesnesis lemj par to, vai parādniekam nosakāms aizliegums rīkoties ar savu mantu.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.⁴ pants. Prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošana

(1) Ierosinot maksātnespējas procesa lietu, tiesnesis apķīlā parādnieka pamatlīdzekļus un lemj par citu šajā likumā noteikto prasības nodrošinājuma līdzekļu piemērošanu, ja tas nerada šķēršļus parādnieka saimnieciskajai darbībai. Apķīlājama arī personālsabiedrības biedra manta, ar kuru parādnieks atbild par savām saistībām.

(2) Atkarībā no piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa lēmuma par prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu norakstu tiesa nosūta ierakstīšanai attiecīgajā publiskajā reģistrā.

(3) Izpildu rakstu par prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu tiesa izsniedz pieteikuma iesniedzējam. Administratoram vai likvidatoram Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 2.panta "b" punkta izpratnē izpildu rakstu izsniedz pēc viņu lūguma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.⁵ pants. Tiesas darbības, sagatavojot juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu izskatīšanai

(1) Tiesa lēmuma par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu norakstu pēc lēmuma pieņemšanas nekavējoties nosūta:

- 1) Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā;
- 2) Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, ja lēmums pieņemts par finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku, kura darbības uzraudzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām veic Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(2) Tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par Maksātnespējas administrācijas ieteiktā administratora amata kandidāta iecelšanu par administratoru, un tiesa lēmuma norakstu nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.⁶ pants. Maksātnespējas procesa lietas izskatīšana

(1) Maksātnespējas procesa lietu tiesa izskata 30 dienu laikā no tās ierosināšanas dienas.

(2) Uz tiesas sēdi aicina maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzēju, parādnieku un administratoru.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

363.⁷ pants. Tiesas spriedums maksātnespējas procesa lietā

(1) Parādnieka maksātnespējas procesu pasludina tiesa, un tās spriedums nav pārsūdzams.

(2) Tiesa pasludina parādnieka maksātnespējas procesu, ja tā konstatē vismaz vienu maksātnespējas procesa pazīmi.

(3) Ja maksātnespējas procesa pieteikums iesniegts, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 50.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procesa pazīmi, tad tiesa pasludina parādnieka maksātnespējas procesu, ja tā papildus šā panta otrajā daļā noteiktajam konstatē arī to, ka parādnieka parādsaistības pārsniedz viņa aktīvus.

(4) Tiesa, pasludinot parādnieka maksātnespējas procesu, nosaka maksātnespējas procesa iestāšanās dienu. Par maksātnespējas procesa iestāšanās dienu atzīstama maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas diena, ja tiesa nav konstatējusi agrāku maksātnespējas procesa iestāšanās dienu.

(5) Lemjot par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu pret parādnieku, tiesa papildus šā panta otrajā vai trešajā daļā noteiktajam pārbauda, vai tās piekritības teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs.

(6) Ja tiesa, lemjot par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu pret parādnieku, konstatē, ka tās piekritības teritorijā atrodas parādnieka uzņēmums minētās regulas 2.panta "h" punkta izpratnē un ka citas dalībvalsts tiesa, kas uzsākusi pret parādnieku šīs regulas 3.panta 1.punktā noteikto maksātnespējas procedūru, bija tiesīga šādu procedūru uzsākt, tad tiesa taisa spriedumu par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu pret parādnieku, neievērojot šā panta otrajā un trešajā daļā noteikto.

(7) Apmierinot pieteikumu, tiesa:

- 1) uzklausā administratora viedokli un nosaka kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņu, ja pret parādnieku Latvijā uzsākta Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1. vai 2.punktā noteiktā maksātnespējas procedūra;

2) dzēs aizlieguma atzīmi zemesgrāmatā, ja tā ierakstīta prasījumu nodrošināšanas kārtībā, un lemj par maksātnespējas atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatā;

3) apstiprina maksātnespējas procesa izdevumus, kas radušies līdz tiesas spriedumam maksātnespējas procesa lietā;

4) lemj, vai uzlikt administratoram par pienākumu publicēt paziņojumu par parādnieka maksātnespējas procesu tās valsts oficiālajā laikrakstā, kuras teritorijā atrodas parādnieka uzņēmums Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 2.panta "h" punkta izpratnē vai manta, ja administratoram ir izvēles tiesības publicēt citā Eiropas Savienības dalībvalstī (turpmāk — cita dalībvalsts) šādu paziņojumu un tiesa pret parādnieku uzsāk minētās regulas 3.panta 1.punktā noteikto maksātnespējas procedūru.

(8) Ja maksātnespējas procesa pazīmes netiek konstatētas, tiesa maksātnespējas procesa pieteikumu noraida, vienlaikus atceļot piemēroto prasības nodrošinājuma līdzekli, un izbeidz maksātnespējas procesu, kā arī izlemj jautājumu, vai maksātnespējas procesa pieteikums atzīstams par nepamatotu vai apzināti nepatiesu vai arī maksātnespējas procesa pieteikums bijis pamatots, bet parādnieks, būdams maksātspējīgs, nav pildījis savas saistības.

(9) Atzinusi maksātnespējas procesa pieteikumu par nepamatotu vai apzināti nepatiesu, tiesa piedzen no maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzēja tiesas izdevumus un administratora atlīdzību. Pārējos gadījumos šie izdevumi piedzenami no parādnieka.

(10) Tiesa sprieduma norakstu izsniedz maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējam un administratoram, kā arī Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītajam likvidatoram, ja tā pret parādnieku Latvijā uzsākusi minētās regulas 3.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procedūru. Tiesa sprieduma norakstu nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(11) Ja tiesa noraida maksātnespējas procesa pieteikumu, tā sprieduma norakstu nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008., 05.02.2009. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

363.⁸ pants. Jautājumi, kas tiesai izlemjami pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas

(1) Pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas uz attiecīga pieteikuma pamata tiesa lemj par:

1) *(izslēgts ar 11.06.2009. likumu);*

2) izlīguma apstiprināšanu vai atcelšanu;

3) kreditoru sapulces lēmuma par sanācijas plāna pieņemšanu vai grozīšanu, kā arī sanācijas plāna vai tā grozījuma jaunās redakcijas apstiprināšanu;

4) kreditoru sapulces lēmuma par sanācijas plāna īstenošanu un sanācijas pabeigšanu apstiprināšanu;

5) kreditoru sapulces lēmuma par sanācijas atcelšanu apstiprināšanu;

6) administratora atkāpšanos, ja administrators iesniedz pieteikumu par atkāpšanos, kuram pievienots darbības pārskats, kā arī dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta projekts;

7) administratora atcelšanu, nosakot termiņu dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta sastādīšanai un dokumentu un mantas nodošanai citam administratoram;

8) maksātnespējas procesa izbeigšanu;

- 9) nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu;
- 10) maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā;
- 11) Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 33. un 37.pantā noteikto darbību veikšanu;
- 12) kreditoru sapulces lēmuma par reorganizāciju atzīšanu par spēkā neesošu.

(1¹) Pēc administratora lūguma tiesnesis pieņem lēmumu par mantas atbrīvošanu no apķīlājuma vai cita piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu un mantas nodošanu administratoram. Lēmuma par prasības nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu norakstu tiesa nosūta ierakstīšanai attiecīgajā publiskajā reģistrā, kā arī ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(1²) Administratoru var atcelt tiesa pēc savas iniciatīvas, ja tā, izskatot konkrētu jautājumu vai sūdzību maksātnespējas procesa lietā, konstatē, ka administrators neievēro normatīvo aktu prasības vai nepilda tiesas nolēmumu.

(1³) Ja pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas tiesa ir pieņēmusi lēmumu par administratora atkāpšanos vai atcelšanu, tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par cita administratora iecelšanu un tiesa lēmuma norakstu nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(2) Lemjot par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 33.panta 1.punktā noteikto darbību veikšanu, tiesa konstatē, vai šīs darbības ir minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras kreditoru interesēs, un nosaka piemērotus pasākumus šīs regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras kreditoru interešu nodrošināšanai, kā arī to, kādas sekas rada bankrota procedūras (arī tās norisē pieņemtās sanācības vai izlīguma procedūras) apturēšana.

(3) Lemjot par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 33.panta 2.punktā noteiktās darbības veikšanu, tiesa pārliecinās, ka minētās darbības veikšana vairs nav pamatota.

(4) Lēmuma par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 33.pantā noteikto darbību veikšanu norakstu tiesa nosūta parādnieka pārstāvim, administratoram un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(5) Lemjot par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 37.pantā noteiktās darbības veikšanu, tiesa konstatē, vai šī darbība ir minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras kreditoru interesēs.

(6) Šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu norakstus tiesa nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā. Lēmuma par administratora atkāpšanos vai atcelšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta arī Maksātnespējas administrācijai.

(7) Tiesa izskata sūdzību par kreditoru sapulces lēmumu, sūdzību par administratora lēmumu vai rīcību, kā arī sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu. Tiesa pēc sūdzības izskatīšanas lēmuma norakstu, izņemot lēmumu par sūdzību saistībā ar kreditoru sapulces lēmumu, nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai.

(8) Tiesas lēmums par pieteikuma un sūdzības izskatīšanu nav pārsūdzams, izņemot gadījumu, kad tiesa pieņem lēmumu par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā. Pārsūdzams ir arī tāds lēmums, ar kuru noraidīts pieteikums par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā, kā arī lēmums, ar kuru tiesa atzinusi izsoli par spēkā neesošu. Apelācijas instances tiesas lēmums jautājumos par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā nav pārsūdzams.

(9) Pieteikumu un sūdzību tiesa izskata 15 dienu laikā no pieteikuma un sūdzības saņemšanas dienas. Uz tiesas sēdi tiek aicināts pieteikuma vai sūdzības iesniedzējs, administrators, parādnieka pārstāvis un citas ieinteresētās personas. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē. Taču tiesa var atzīt parādnieka pārstāvja ierašanos par obligātu un likt viņu atvest piespiedu kārtā.

(10) Sakarā ar šajā pantā minēto jautājumu izskatīšanu tiesa var pieprasīt, lai administrators iesniedz savas darbības pārskatu vai citu informāciju, bet Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītais likvidators — informāciju, kas nepieciešama šajā pantā minēto nolēmumu pieņemšanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

363.⁹ pants. Izlīgums juridiskās personas maksātnespējas procesā

(1) Tiesa izskata administratora iesniegto izlīgumu jebkurā maksātnespējas procesa stadijā līdz parādnieka mantas izsoles sākumam.

(2) Kopā ar izlīgumu tiesā iesniedzams arī kreditoru sapulces lēmuma par izlīguma noslēgšanu noraksts.

(3) Tiesa apstiprina izlīgumu, ja tas noslēgts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un tā noteikumi nav pretlikumīgi.

(4) Ja tiesa pret parādnieku uzsākusi Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procedūru, tā apstiprina izlīgumu, ja šo izlīgumu rakstveidā apstiprinājis minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītais likvidators.

(5) Ja pret parādnieku Latvijā uzsākta Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktā maksātnespējas procedūra un izlīgumu nav apstiprinājis minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītais likvidators, tiesa pirms izlīguma apstiprināšanas uzklausa attiecīgo likvidatoru un apstiprina izlīgumu, ja konstatē, ka Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras pabeigšana ar izlīgumu neietekmē šīs regulas 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras kreditoru finanšu intereses.

(6) Lēmuma par izlīguma apstiprināšanu norakstu tiesa nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(7) Tiesa atceļ izlīgumu, ja parādnieks nepilda tajā paredzētās saistības.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

363.¹⁰ pants. Sanācijas pabeigšanas apstiprināšana

(1) Tiesa apstiprina kreditoru sapulces lēmumu par sanācijas plāna īstenošanu un kreditoru sapulces lēmumu par sanācijas pabeigšanu un vienlaikus pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu.

(2) Ja tiesa pret parādnieku uzsākusi Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procedūru, tad tiesa apstiprina kreditoru sapulces lēmumu par sanācijas pabeigšanu, ja to rakstveidā apstiprinājis minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītais likvidators.

(3) Ja pret parādnieku Latvijā uzsākta Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktā maksātnespējas procedūra un šīs regulas 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītais likvidators nav apstiprinājis kreditoru sapulces lēmumu par sanācijas pabeigšanu, tad tiesa pirms kreditoru sapulces lēmuma par sanācijas pabeigšanu apstiprināšanas uzklausa attiecīgo likvidatoru un apstiprina minēto kreditoru sapulces protokolu, ja tā konstatē, ka Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras pabeigšana ar sanāciju neietekmē minētās regulas 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras kreditoru finanšu intereses.

(4) Lēmuma par sanācijas pabeigšanu un maksātnespējas atjaunošanu norakstu tiesa nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.¹¹ pants. Sūdzības par administratora lēmumu vai rīcību juridiskās personas maksātnespējas procesā izskatīšana tiesā

(1) Tiesa izskata kreditora, parādnieka pārstāvja vai trešās personas, kuras likumiskās tiesības ir aizskartas, sūdzību par administratora lēmumu vai rīcību juridiskās personas maksātnespējas procesā.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais administratora lēmums vai rīcība neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un uzdod administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētais administratora lēmums vai rīcība ir likumīga, tā sūdzību noraida.

(4) Ja, izskatot sūdzību par administratora lēmumu vai rīcību, tiesa konstatē, ka ir strīds par tiesībām, tā nosaka termiņu, kādā sūdzības iesniedzējs var celt prasību tiesā vispārējā kārtībā.

(5) Sūdzības iesniedzējam ir tiesības atsaukt savu sūdzību, kamēr nav pabeigta sūdzības izskatīšana pēc būtības. Ja sūdzības iesniedzējs atsauc iesniegto sūdzību, tiesa pieņem lēmumu par sūdzības tiesvedības izbeigšanu.

363.¹² pants. Sūdzības par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību juridiskās personas maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu izskatīšana tiesā

(1) Tiesa izskata kreditora, parādnieka pārstāvja, administratora vai trešās personas, kuras likumiskās tiesības ir aizskartas, sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un lemj par:

- 1) Maksātnespējas administrācijas pieņemtā lēmuma atcelšanu pilnībā vai daļēji;
- 2) pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai pieņemt vai izskatīt sūdzību par administratora rīcību;
- 3) pienākuma uzlikšanu administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums ir likumīgs, tā sūdzību noraida.

(4) Sūdzības iesniedzējam ir tiesības atsaukt savu sūdzību, kamēr nav pabeigta sūdzības izskatīšana pēc būtības. Ja sūdzības iesniedzējs atsauc iesniegto sūdzību, tiesa pieņem lēmumu par sūdzības tiesvedības izbeigšanu.

(5) Tiesa pēc sūdzības izskatīšanas nekavējoties nosūta pieņemtā lēmuma norakstu Maksātnespējas administrācijai.

363.¹³ pants. Maksātnespējas procesa izbeigšana

(1) Tiesa izbeidz maksātnespējas procesu, noraidot maksātnespējas procesa pieteikumu vai izbeidzot maksātnespējas procesa lietu.

(2) Tiesa izskata pieteikumu par maksātnespējas procesa lietas izbeigšanu, ja:

- 1) parādnieks nokārtojis visas savas saistības;
- 2) izpildīts izlīgums;
- 3) pabeigta sanācija;
- 4) reorganizācijas rezultātā sanācijas ietvaros parādnieks beidz pastāvēt;
- 5) pabeigta bankrota procedūra.

(3) Pieteikumam par maksātnespējas procesa lietas izbeigšanu administrators pievieno pierādījumus, kas apliecina šā panta otrajā daļā minētos apstākļus, kā arī attiecīgu kreditoru sapulces lēmumu vai pierādījumus, ka kreditoru sapulces sasaukšana bijusi nesekmīga.

(3¹) Pieteikumam par maksātnespējas procesa lietas izbeigšanu, ja pabeigta bankrota procedūra, papildus šā panta trešajā daļā minētajiem dokumentiem pievieno savas darbības pārskatu un apliecinājumu par naudas līdzekļu pārpalikuma samaksu Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītajam likvidatoram, ja tiesa pret parādnieku uzsākusi minētās regulas 3.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procedūru.

(4) Izskatot pieteikumus par maksātnespējas procesa izbeigšanu šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos, tiesa pieņemto lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu norakstus nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

46.2 nodaļa **Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas**

(Nodaļa 01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

363.¹⁴ pants. Lietu izskatīšanai piemērojamās normas

Fiziskās personas maksātnespējas procesā tiesa piemēro šā likuma 46.¹ nodaļas noteikumus, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

363.¹⁵ pants. Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas piekritība

- (1) Lietu par fiziskās personas maksātnespējas procesu izskata tiesa pēc fiziskās personas dzīvesvietas.
- (2) Lietu par Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu izskata tiesa pēc fiziskās personas galveno interešu centra atrašanās vietas, bet minētās regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanas gadījumā — pēc fiziskās personas uzņēmuma (Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 2.panta "h" punkta izpratnē) atrašanās vietas.

363.¹⁶ pants. Fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma saņemšana un reģistrācija

- (1) Tiesa pieņem fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu (turpmāk šajā nodaļā — pieteikums) no fiziskās personas, tās aizbildņa vai aizgādņa.
- (2) Saņemot pieteikumu, pārbaudāma pieteikuma iesniedzēja personība. Ja nav iespējams to pārbaudīt vai iesniedzējam nav attiecīga pilnvarojuma, pieteikumu nepieņem.

(3) Pieteikums reģistrējams atsevišķā reģistrā, kurā parakstās pieteikuma iesniedzējs un saņēmējs.

(4) Pieteikumam pievienojami dokumenti, un tajā iekļaujamās Maksātnespējas likumā norādītās ziņas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.¹⁷ pants. Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas ierosināšana

Lēmumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu vai par atteikšanos pieņemt fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu tiesnesis pieņem ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas tiesā, bet, ja pieteikums ir bijis atstāts bez virzības, — ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad novērsti tiesas lēmumā norādītie trūkumi vai beidzies termiņš šo trūkumu novēršanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.¹⁸ pants. Tiesas darbības, sagatavojot fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu izskatīšanai

(1) Tiesa lēmuma par fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu norakstu lēmuma pieņemšanas dienā nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(2) Tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par Maksātnespējas administrācijas ieteiktā administratora amata kandidāta iecelšanu par administratoru, un tiesa lēmuma norakstu nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.¹⁹ pants. Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas izskatīšana un spriedums fiziskās personas maksātnespējas procesa lietā

(1) Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu tiesa izskata 35 dienu laikā no tās ierosināšanas dienas.

(2) Tiesa pasludina fiziskās personas maksātnespējas procesu, ja konstatē, ka fiziskajai personai ir maksātnespējas procesa pazīme un šīs personas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns atbilst šā likuma prasībām.

(3) Tiesa, pasludinot fiziskās personas maksātnespējas procesu:

1) apstiprina šīs personas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānu;

2) uzsāk šīs personas bankrota procedūru;

3) nosaka šīs personas bankrota procedūras termiņu. Tiesa var noteikt īsāku termiņu, nekā tas paredzēts Maksātnespējas likuma 174.panta otrajā daļā, ja fiziskā persona pierāda, ka visas parādsaistības tiks izpildītas pilnā apmērā;

4) norāda aizbildni vai aizgādni un pārstāvības pamatu, ja fiziskajai personai ir aizbildnis vai aizgādnis.

(4) Tiesa nepasludina fiziskās personas maksātnespējas procesu, ja konstatē, ka:

1) uz šo personu attiecas vismaz viens no Maksātnespējas likumā noteiktajiem ierobežojumiem;

2) šīs personas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns neatbilst likuma prasībām.

(5) Ja tiesa noraida fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, tā vienlaikus izbeidz šīs personas maksātnespējas procesu.

(6) Noraidot fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, tiesa lemj, vai šīs personas maksātnespējas procesa pieteikums ir izmantots, lai izvairītos no saistību izpildes. Atzinusi pieteikumu par nepamatotu vai apzināti nepatiesu, tiesa piedzen no pieteikuma iesniedzēja tiesas izdevumus.

(7) Tiesas spriedums fiziskās personas maksātnespējas procesā nav pārsūdzams.

(8) Tiesas sprieduma norakstu izsniedz pieteikuma iesniedzējam un administratoram, kā arī Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1.punktā noteiktajā maksātnespējas procedūrā iesaistītajam likvidatoram, ja tā pret parādnieku Latvijā uzsākusi minētās regulas 3.panta 2.punktā noteikto maksātnespējas procedūru. Tiesas sprieduma norakstu nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(9) Ja tiesa noraida fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, tā sprieduma norakstu nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

363.²⁰ pants. Jautājumi, kas tiesai izlemjami pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas

(1) Pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas tiesnesis lemj par prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu. Atkarībā no piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa lēmuma par prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu norakstu tiesa nosūta ierakstīšanai attiecīgajā publiskajā reģistrā.

(2) Tiesas uz attiecīga pieteikuma pamata lemj par:

1) fiziskās personas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plāna grozīšanu, apstiprinot grozījumus piecu dienu laikā no to saņemšanas dienas;

2) izlīguma apstiprināšanu;

3) nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu;

4) maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā;

5) bankrota procedūras pabeigšanu;

6) administratora atkāpšanos, ja administrators iesniedz pieteikumu par atkāpšanos, kuram pievienots darbības pārskats, kā arī dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta projekts;

6¹) administratora atcelšanu, nosakot termiņu dokumentu un mantas pieņemšanas un nodošanas akta sastādīšanai un dokumentu un mantas nodošanai citam administratoram;

7) fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu uz administratora vai fiziskās personas pieteikuma pamata.

(2¹) Pēc administratora lūguma tiesnesis pieņem lēmumu par mantas atbrīvošanu no apķīlājuma vai cita piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu un mantas nodošanu administratoram. Lēmuma par prasības

nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu norakstu tiesa nosūta ierakstīšanai attiecīgajā publiskajā reģistrā, kā arī ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(2²) Administratoru var atcelt tiesa pēc savas iniciatīvas, ja tā, izskatot konkrētu jautājumu vai sūdzību fiziskās personas maksātnespējas procesa lietā, konstatē, ka administrators neievēro normatīvo aktu prasības vai nepilda tiesas nolēmumu.

(2³) Ja pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas tiesa ir pieņēmusi lēmumu par administratora atkāpšanos vai atcelšanu, tiesnesis pēc Maksātnespējas administrācijas priekšlikuma saņemšanas nekavējoties lemj par cita administratora iecelšanu un tiesa lēmuma norakstu nosūta Maksātnespējas administrācijai un ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā.

(3) Šā panta otrajā daļā minēto lēmumu norakstus tiesa nosūta ar likumu pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā. Lēmuma par administratora atkāpšanos vai atcelšanu norakstu tiesa nekavējoties nosūta arī Maksātnespējas administrācijai.

(4) Tiesa izskata sūdzību par administratora lēmumu, kā arī sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību fiziskās personas maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu. Tiesa pēc sūdzības izskatīšanas pieņemtā lēmuma norakstu nekavējoties nosūta Maksātnespējas administrācijai.

(5) Tiesas lēmums par pieteikuma un sūdzības izskatīšanu nav pārsūdzams, izņemot gadījumu, kad tiesa pieņem lēmumu par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā. Pārsūdzams ir arī tāds lēmums, ar kuru noraidīts pieteikums par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā, kā arī lēmums, ar kuru tiesa atzinusi izsoli par spēkā neesošu. Apelācijas instances tiesas lēmums jautājumos par nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšanu un maksātnespējas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā nav pārsūdzams.

(6) Pieteikumu un sūdzību tiesa izskata 15 dienu laikā no pieteikuma un sūdzības saņemšanas dienas. Uz tiesas sēdi tiek aicināts pieteikuma vai sūdzības iesniedzējs, administrators, fiziskā persona un citas ieinteresētās personas. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē.

(7) Tiesa sakarā ar šajā pantā minēto jautājumu izskatīšanu var pieprasīt, lai administrators iesniedz savas darbības pārskatu vai citu informāciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

363.²¹ pants. Sūdzības par administratora lēmumu vai rīcību fiziskās personas maksātnespējas procesā izskatīšana tiesā

(1) Tiesa izskata kreditora, fiziskās personas (šīs personas maksātnespējas procesā) vai trešās personas, kuras likumiskās tiesības ir aizskartas, sūdzību par administratora lēmumu vai rīcību fiziskās personas maksātnespējas procesā.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais administratora lēmums vai rīcība neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un uzdod administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētais administratora lēmums vai rīcība ir likumīga, tā sūdzību noraida.

(4) Ja, izskatot sūdzību par administratora lēmumu vai rīcību, tiesa konstatē, ka ir strīds par tiesībām, tā nosaka termiņu, kādā sūdzības iesniedzējs var celt prasību tiesā vispārējā kārtībā.

(5) Sūdzības iesniedzējam ir tiesības atsaukt savu sūdzību, kamēr nav pabeigta sūdzības izskatīšana pēc būtības. Ja sūdzības iesniedzējs atsauc iesniegto sūdzību, tiesa pieņem lēmumu par sūdzības tiesvedības izbeigšanu.

363.²² pants. Sūdzības par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību fiziskās personas maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu izskatīšana tiesā

(1) Tiesa izskata kreditora, fiziskās personas (šīs personas maksātnespējas procesā), administratora vai trešās personas, kuras likumiskās tiesības ir aizskartas, sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību maksātnespējas procesā vai tiesiskā pienākuma uzlikšanu.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā apmierina sūdzību un lemj par:

- 1) Maksātnespējas administrācijas pieņemtā lēmuma atcelšanu pilnībā vai daļēji;
- 2) pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai pieņemt vai izskatīt sūdzību par administratora rīcību;
- 3) pienākuma uzlikšanu administratoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētais Maksātnespējas administrācijas lēmums ir likumīgs, tā sūdzību noraida.

(4) Sūdzības iesniedzējam ir tiesības atsaukt savu sūdzību, kamēr nav pabeigta sūdzības izskatīšana pēc būtības. Ja sūdzības iesniedzējs atsauc iesniegto sūdzību, tiesa pieņem lēmumu par sūdzības tiesvedības izbeigšanu.

(5) Tiesa pēc sūdzības izskatīšanas nekavējoties nosūta pieņemtā lēmuma norakstu Maksātnespējas administrācijai.

363.²³ pants. Izlīguma apstiprināšana fiziskās personas maksātnespējas procesā

(1) Tiesa izskata administratora iesniegto izlīgumu jebkurā bankrota procedūras stadijā.

(2) Tiesa, apstiprinot noslēgto izlīgumu, vienlaikus pieņem lēmumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu.

47.nodaļa

Kredītiestāžu maksātnespējas un likvidācijas lietas

364.pants. Lietu piekritība

Kredītiestādes maksātnespējas vai likvidācijas lietu izskata tiesa pēc kredītiestādes atrašanās vietas (juridiskās adreses).

365.pants. Maksātnespējas pieteikuma iesniedzēji

Maksātnespējas pieteikumu tiesai var iesniegt:

- 1) kredītiestāde vai kredītiestādes likvidators;
- 2) kreditors vai kreditoru grupa;

3) administrators citā maksātnespējas procesā;

4) Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

366.pants. Likvidācijas pieteikuma iesniegšana

Likvidācijas pieteikumu tiesai iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

367.pants. Maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas kārtība

(1) Kredītiestāde, kredītiestādes likvidators, kreditors vai kreditoru grupa, administrators citā maksātnespējas procesā kredītiestādes maksātnespējas pieteikumu var iesniegt tiesai pēc tam, kad to izskatījusi Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(2) Maksātnespējas pieteikumu tiesai iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisija, pievienojot tam savu lēmumu par pieteikuma iesniegšanu tiesai un citus dokumentus, kuriem varētu būt nozīme lietā. Par pieteicēju šajā gadījumā uzskatāma persona, kuras vārdā sastādīts maksātnespējas pieteikums un kura to iesniegusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijai. Maksātnespējas pieteikumam jāatbilst šā likuma 368. un 369.panta prasībām.

(3) Ja Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir noraidījusi maksātnespējas pieteikumu, šā panta pirmajā daļā minētās personas var to iesniegt tieši tiesai. Šādā gadījumā maksātnespējas pieteikumam pievienojams Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmums par atteikumu iesniegt tiesai maksātnespējas pieteikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

368.pants. Maksātnespējas pieteikums, kuru iesniedz kreditors, kreditoru grupa vai administrators citā maksātnespējas procesā

(1) Maksātnespējas pieteikumā, kuru iesniedz kreditors, kreditoru grupa vai administrators citā maksātnespējas procesā, norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai piekrīt lieta;

2) pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi), kā arī ziņas par pārstāvi (vārds, uzvārds, personas kods, amats un adrese), ja pieteikumu iesniedz pārstāvis;

3) kredītiestādes nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);

4) faktiskās maksātnespējas apstākļus un pierādījumus, kas šos apstākļus apstiprina;

5) maksātnespējas pieteikumam pievienotos dokumentus.

(2) Maksātnespējas pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina kredītiestādes faktisko maksātnespēju, kā arī Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmumu par atteikumu iesniegt tiesai maksātnespējas pieteikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

369.pants. Kredītiestādes maksātnespējas pieteikums

(1) Maksātnespējas pieteikumā, kuru iesniedz kredītiestāde, norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai piekrīt lieta;
- 2) kredītiestādes nosaukumu, reģistrācijas numuru, kredītiestādes darbībai izsniegtās licences numuru, izsniegšanas un pārreģistrācijas datumu, atrašanās vietu (juridisko adresi) un visu kredītiestādei atvērto kontu rekvizītus;
- 3) faktiskās maksātnespējas vai tās iestāšanās iespējas apstākļus un pierādījumus, kas šos apstākļus apstiprina;
- 4) maksātnespējas pieteikumam pievienotos dokumentus.

(2) Maksātnespējas pieteikumam pievieno:

- 1) kredītiestādes padomes, valdes un revīzijas institūciju priekšsēdētāju un locekļu un kredītiestādes pārstāvju sarakstu (vārds, uzvārds, personas kods un adrese);
- 2) kredītiestādes pēdējo bilanci, kas sagatavota atbilstoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas norādījumiem par gada pārskata sagatavošanu;
- 3) dokumentus, kas apstiprina kredītiestādes faktiskās maksātnespējas vai tās iestāšanās iespējas apstākļus;
- 4) kredītiestādes valdījumā vai turējumā esošās trešajām personām piederošās mantas sarakstu, izņemot noguldījumus un procentus par tiem;
- 5) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmumu par atteikumu iesniegt tiesai maksātnespējas pieteikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

370.pants. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pieteikums par kredītiestādes maksātnespēju

(1) Maksātnespējas pieteikumā, kuru iesniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisija, norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai piekrīt lieta;
- 2) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas adresi un ziņas par tās pārstāvi (vārds, uzvārds, personas kods un amats), kas iesniedz pieteikumu;
- 3) kredītiestādes nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);
- 4) faktiskās maksātnespējas vai tās iestāšanās iespējas apstākļus un pierādījumus, kas šos apstākļus apstiprina;
- 5) maksātnespējas pieteikumam pievienotos dokumentus.

(2) Maksātnespējas pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina kredītiestādes faktiskās maksātnespējas vai tās iestāšanās iespējas apstākļus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

371.pants. Kredītiestādes likvidācijas pieteikuma saturs

(1) Kredītiestādes likvidācijas pieteikumā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai piekrīt lieta;
- 2) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas adresi un ziņas par tās pārstāvi (vārds, uzvārds, personas kods un amats), kas iesniedz pieteikumu;
- 3) kredītiestādes nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);
- 4) kredītiestādes pārstāvjus un personas, kuru piedalīšanās kredītiestādes likvidācijā ir obligāta;
- 5) apstākļus, kuru dēļ kredītiestādei anulēta tās darbībai izsniegtā licence, un pierādījumus, kas šos apstākļus apstiprina;
- 6) pieteikumam pievienotos dokumentus.

(2) Likvidācijas pieteikumam pievieno Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmumu par kredītiestādes darbībai izsniegtās licences anulēšanu un dokumentus, kas apstiprina apstākļus, kuru dēļ kredītiestādei anulēta tās darbībai izsniegtā licence.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 12.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 19.02.2009.)

372.pants. Kredītiestādes maksātnespējas pieteikuma un likvidācijas pieteikuma iesniegšana un reģistrācija

(1) Kredītiestādes maksātnespējas pieteikumu vai likvidācijas pieteikumu tiesai var iesniegt Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvis, bet šā likuma 367.panta trešajā daļā paredzētajā gadījumā — pieteicējs vai viņa pārstāvis.

(2) Saņemot pieteikumu, pārbaudāma iesniedzēja personība. Ja nav iespējams to pārbaudīt vai iesniedzējam nav attiecīga pilnvarojuma, pieteikumu nepieņem.

(3) Kredītiestādes maksātnespējas pieteikums un likvidācijas pieteikums reģistrējams atsevišķā reģistrā, kurā parakstās pieteikuma iesniedzējs un saņēmējs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

373.pants. Kredītiestādes maksātnespējas lietas un likvidācijas lietas ierosināšana

(1) Lēmumu par kredītiestādes maksātnespējas lietas un likvidācijas lietas ierosināšanu vai par atteikšanos pieņemt pieteikumu tiesnesis pieņem ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas tiesā, bet, ja pieteikums atstāts bez virzības, — ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad novērsti tiesneša lēmumā norādītie trūkumi vai beidzies termiņš trūkumu novēršanai.

(2) Ierosinot lietu, tiesa apķīlā kredītiestādes mantu, izņemot gadījumus, kad maksātnespējas pieteikums iesniegts šā likuma 367.panta trešajā daļā paredzētajā kārtībā.

374.pants. Tiesneša darbības, sagatavojot kredītiestādes maksātnespējas lietu izskatīšanai

(1) Ierosinot kredītiestādes maksātnespējas lietu, ar tiesneša lēmumu ieceļ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteiktu kredītiestādes administratoru.

(2) Par administratoru nevar iecelt personu, uz kuru attiecas Kredītiestāžu likumā noteiktie ierobežojumi.

(3) Ieceļot administratoru, viņam uzdod:

1) sagatavot to personu sarakstu, kuru piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta;

2) sagatavot pārskatu par kredītiestādes aktīviem (mantu) to reālajā (tirgus) vērtībā;

3) apzināt kredītiestādes valdījumā vai turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu un sagatavot šīs mantas sarakstu;

4) sagatavot kreditoru sarakstu pēc kredītiestādes grāmatvedībā esošajiem datiem, norādot informāciju par kreditoriem, parādu un saistību apmēriem un izpildes termiņiem;

5) iesniegt minētās ziņas tiesai līdz lietas izskatīšanai.

(4) Lietai pievieno administratora parakstītu deklarāciju, kura apstiprina viņa piekrišanu stāties amatā un uzņemties likumā noteikto atbildību.

(5) Tiesnesis apliecina administratora apliecību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

375.pants. Kredītiestādes maksātnespējas lietas un likvidācijas lietas izskatīšana

(1) Kredītiestādes maksātnespējas lietu un likvidācijas lietu tiesa izskata septiņu dienu laikā no lietas ierosināšanas dienas.

(2) Uz tiesas sēdi aicina pieteicēju, kredītiestādes pārstāvi, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvi, bet maksātnespējas lietā — arī administratoru.

(3) Kredītiestādes maksātnespējas lietā un likvidācijas lietā nav pieļaujama atteikšanās no pieteikuma vai tā grozīšana.

(4) Izskatot kredītiestādes maksātnespējas lietu, tiesa pārbauda, vai ir kāds no Kredītiestāžu likumā noteiktajiem apstākļiem, kas norāda uz kredītiestādes maksātnespēju, un vai ir ievērota šā likuma 367.pantā noteiktā pieteikuma pirmstiesas izskatīšanas kārtība.

(5) Izskatot kredītiestādes likvidācijas lietu, tiesa nevērtē kredītiestādes maksātnespēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 12.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 19.02.2009.)

376.pants. Tiesas spriedums kredītiestādes maksātnespējas lietā

(1) Ja tiesa konstatē kādu no apstākļiem, kas norāda uz kredītiestādes maksātnespēju, tā ar savu spriedumu pasludina kredītiestādi par maksātnespējīgu un nosaka maksātnespējas iestāšanās dienu — maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas dienu vai pierādīto faktiskās maksātnespējas iestāšanās dienu. Ja maksātnespējas

pieteikumu iesniedzis likvidators, tiesa, izsludinot kredītiestādi par maksātnespējīgu, vienlaikus uz likvidatora pieteikuma pamata pieņem lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu. Spriedums ir galīgs un apelācijas kārtībā nav pārsūdzams.

(2) Taisot spriedumu par kredītiestādes maksātnespēju, tiesa apstiprina iecelto administratoru.

(3) Uz Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pieteikuma un administratora sagatavotā saraksta pamata tiesa nosaka tos kredītiestādes pārstāvjus un personas, kuru piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta.

(4) Spriedums ir pamats tiesvedības apturēšanai civillietās, kas ierosinātas pret kredītiestādi, un spriedumu izpildīšanas lietvedības izbeigšanai lietās par piespriesto, bet no kredītiestādes nepiedzīto summu piedziņu.

(5) Ja tiesa nekonstatē apstākļus, kas norāda uz kredītiestādes maksātnespēju, tā pieteikumu noraida, vienlaikus izbeidzot maksātnespējas procesu un izlemjot jautājumu, vai pieteikums atbilstoši Kredītiestāžu likumam nav atzīstams par apzināti nepatiesu.

(6) Atzīstot pieteikumu par apzināti nepatiesu, tiesa piedzen no pieteicēja tiesas izdevumus, kā arī administratora un administratora palīga atlīdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

377.pants. Tiesas spriedums kredītiestādes likvidācijas lietā

(1) Ja tiesa konstatē, ka Finanšu un kapitāla tirgus komisija anulējusi kredītiestādes darbībai izsniegto licenci saskaņā ar Kredītiestāžu likumu, tā atzīst kredītiestādi par likvidējamu. Spriedums ir galīgs un apelācijas kārtībā nav pārsūdzams.

(2) Taisot spriedumu par kredītiestādes likvidāciju, tiesa ieceļ kredītiestādes likvidatoru. Par kredītiestādes likvidatoru tiesa ieceļ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteiktu personu.

(3) Par likvidatoru nevar iecelt personu, uz kuru attiecas Kredītiestāžu likumā noteiktie ierobežojumi.

(4) Uz Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pieteikuma pamata tiesa nosaka tos kredītiestādes pārstāvjus un personas, kuru piedalīšanās kredītiestādes likvidācijā ir obligāta.

(5) Spriedums ir pamats tiesvedības apturēšanai civillietās, kas ierosinātas pret kredītiestādi, un spriedumu izpildīšanas lietvedības izbeigšanai lietās par piespriesto, bet no kredītiestādes nepiedzīto summu piedziņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 12.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 19.02.2009.)

378.pants. Tiesas darbības pēc kredītiestādes maksātnespējas vai likvidācijas pasludināšanas

(1) Pēc sprieduma pasludināšanas tiesa izsniedz administratoram vai likvidatoram trīs noteiktā kārtībā apliecinātus sprieduma norakstus ar atzīmi par sprieduma stāšanos spēkā.

(2) Spriedumā noteiktos kredītiestādes pārstāvjus un personas, kuru piedalīšanās maksātnespējas procesā vai kredītiestādes likvidācijā ir obligāta, tiesnesis pret parakstu brīdina par to, ka:

1) viņu pienākums ir ierasties uz visām tiesas sēdēm, viņu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē, taču tiesa var atzīt viņu ierašanos par obligātu un likt viņus atvest piespiedu kārtā;

2) viņiem ir pienākums sniegt tiesai un administratoram vai likvidatoram nepieciešamo informāciju;

3) dzīvesvietas maiņas gadījumā viņiem triju dienu laikā jāpaziņo tiesai un administratoram vai likvidatoram jaunā adrese;

4) pienākumu neizpildīšanas gadījumā viņus var saukt pie likumā noteiktās atbildības.

(2¹) Pēc sprieduma pasludināšanas tiesa par to informē Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, nodrošinot, lai komisija saņemtu attiecīgu informāciju sprieduma pasludināšanas dienā. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas informēšanas kārtību nosaka tieslietu ministrs.

(3) Pēc administratora vai likvidatora lūguma tiesa pieņem lēmumu par mantas atbrīvošanu no apķīlājuma un tās nodošanu administratoram vai likvidatoram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004. Sk. Pārejas noteikumus.)

379.pants. Jautājumi, kas tiesai izlemjami pēc kredītiestādes maksātnespējas pasludināšanas

(1) Pēc kredītiestādes maksātnespējas pasludināšanas uz attiecīgu pieteikumu pamata tiesa lemj par:

1) sanācības atcelšanu;

2) bankrota procedūras uzsākšanu un pabeigšanu;

3) maksātnespējas procesa izdevumiem;

4) par ādu segšanas kārtību un termiņiem;

5) maksātnespējas procesa izbeigšanu;

6) vairāku administratoru iecelšanu;

7) administratora atkāpšanās pieņemšanu vai viņa atcelšanu un cita administratora iecelšanu.

(2) Tiesa izskata arī sūdzības par administratora rīcību un izlemj citus ar maksātnespējas procesu saistītos jautājumus.

(3) Tiesa sakarā ar šajā pantā minēto jautājumu izskatīšanu var pieprasīt, lai administrators iesniedz savas darbības pārskatu vai citu informāciju.

(4) Pieteikumus un sūdzības tiesa izskata 15 dienu laikā no to saņemšanas dienas. Uz tiesas sēdi tiek aicināts pieteikuma vai sūdzības iesniedzējs, administrators, tiesas noteiktie kredītiestādes pārstāvji un personas, kuru piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē. Taču tiesa var atzīt, ka kredītiestādes pārstāvjiem vai personām, kuru piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta, jāierodas uz tiesas sēdi, un likt viņus atvest piespiedu kārtā.

(5) Par pieteikumu un sūdzību izskatīšanu tiesa pieņem lēmumus, kuri nav pārsūdzami.

380.pants. Jautājumi, kas tiesai izlemjami pēc kredītiestādes likvidācijas pasludināšanas

(1) Pēc kredītiestādes likvidācijas pasludināšanas uz attiecīgu pieteikumu pamata tiesa lemj par:

1) vairāku likvidatoru iecelšanu;

2) likvidatora atkāpšanās pieņemšanu vai viņa atcelšanu un cita likvidatora iecelšanu;

3) likvidācijas pabeigšanu un likvidatora pārskata apstiprināšanu.

(2) Tiesa izskata arī sūdzības par likvidatora rīcību un izlemj citus ar likvidāciju saistītos jautājumus.

(3) Tiesa sakarā ar šajā pantā minēto jautājumu izskatīšanu var pieprasīt, lai likvidators iesniedz savas darbības pārskatu vai citu informāciju.

(4) Pieteikumus un sūdzības tiesa izskata 15 dienu laikā no to saņemšanas dienas. Uz tiesas sēdi tiek aicināts pieteikuma vai sūdzības iesniedzējs, likvidators, tiesas noteiktie kredītiestādes pārstāvji un personas, kuru piedalīšanās kredītiestādes likvidācijā ir obligāta. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai tiesas sēdē. Taču tiesa var atzīt, ka kredītiestādes pārstāvjiem vai personām, kuru piedalīšanās likvidācijā ir obligāta, jāierodas uz tiesas sēdi, un likt viņus atvest piespiedu kārtā.

(5) Par pieteikumu un sūdzību izskatīšanu tiesa pieņem lēmumus, kuri nav pārsūdzami.

381.pants. Sanācijas atcelšana

(1) Par sanācijas atcelšanu tiesa lemj pēc administratora pieteikuma.

(2) Administratora pieteikumā norādāmi apstākļi, kādos pieņemts lēmums par kredītiestādes sanāciju. Pieteikumam pievienojams sanācijas plāns un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atzinums par sanācijas atcelšanu.

(3) Tiesa atceļ lēmumu par kredītiestādes sanāciju tikai tad, ja konstatē, ka šāda lēmuma pieņemšana panākta, lietojot viltu vai spaidus, vai notikusi maldības ietekmē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

382.pants. Lēmums par bankrota procedūras uzsākšanu

Lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu tiesa pieņem pēc administratora pieteikuma. Pieteikumam pievienojams attiecīgs administratora lēmums, ko apstiprinājusi Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

383.pants. Maksātnespējas procesa un likvidācijas izdevumu un parādu segšanas kārtības apstrīdēšana

(1) Pēc kreditora vai kreditoru grupas pieteikuma tiesa lemj par to, vai administratora vai likvidatora lēmums, ar kuru noteikta maksātnespējas procesa vai likvidācijas izdevumu un parādu segšanas kārtība, atbilst likumam.

(2) Ja tiesa konstatē, ka administratora noteiktā maksātnespējas procesa izdevumu un parādu segšanas kārtība vai likvidatora noteiktā likvidācijas izdevumu un parādu segšanas kārtība neatbilst likumam, tā pieņem lēmumu, kurā nosaka maksātnespējas procesa vai likvidācijas izdevumu un parādu segšanas kārtību, vienlaikus, ja nepieciešams, izlemjot jautājumu par nepamatoto maksātnespējas procesa vai likvidācijas izdevumu segšanu no administratora vai likvidatora nodrošinājuma.

384.pants. Lēmums par bankrota procedūras pabeigšanu

(1) Par bankrota procedūras pabeigšanu tiesa lemj pēc administratora pieteikuma, kuram pievienoti dokumenti, kas apliecina naudas izmaksas.

(2) Vienlaikus tiesa pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu.

(3) Pēc lēmuma pieņemšanas tiesa saņem no administratora viņa apliecību un zīmogu un iznīcina tos.

385.pants. Lēmums par likvidācijas pabeigšanu

(1) Par likvidācijas pabeigšanu tiesa lemj pēc likvidatora pieteikuma.

(2) Tiesa pieņem lēmumu par likvidācijas pabeigšanu, vienlaikus apstiprinot likvidatora pārskatu par visu likvidācijas periodu.

(3) Pēc lēmuma pieņemšanas tiesa saņem no likvidatora viņa apliecību un zīmogu un iznīcina tos.

386.pants. Sūdzības par administratora vai likvidatora rīcību

(1) Izskatot sūdzību par administratora vai likvidatora rīcību, tiesa var pieprasīt administratora vai likvidatora darbības pārskatu un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atzinumu par administratora vai likvidatora darbību un lemt par viņa atcelšanu.

(2) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētā rīcība neatbilst likumam, tā apmierina sūdzību un uzdod administratoram vai likvidatoram novērst pieļauto pārkāpumu.

(3) Ja tiesa konstatē, ka pārsūdzētā rīcība ir likumīga, tā sūdzību noraida.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

387.pants. Lēmums par administratora vai likvidatora atkāpšanās pieņemšanu vai viņa atcelšanu

(1) Tiesa pieņem administratora vai likvidatora atkāpšanos, ja viņš iesniedz motivētu iesniegumu, kuram pievienots viņa darbības pārskats.

(2) Administratoru vai likvidatoru var atcelt tiesa pēc Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pieteikuma. Pieteikumam pievienojams Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmums par neuzticības izteikšanu administratoram vai likvidatoram sakarā ar kādu no šādiem apstākļiem:

1) administrators vai likvidators neatbilst Kredītiestāžu likuma 131.panta pirmās daļas vai 131.¹ panta pirmās daļas noteikumiem vai atklājas kāds no 132. vai 132.¹ pantā minētajiem apstākļiem;

2) administrators vai likvidators nav kompetents;

3) administrators vai likvidators ļaunprātīgi izmanto savas pilnvaras.

(3) Tiesa var izskatīt jautājumu par administratora vai likvidatora atcelšanu pēc kreditora vai kreditoru grupas pieteikuma vai savas iniciatīvas, ja tās rīcībā ir pierādījumi, ka administrators vai likvidators, pildot savus pienākumus, neievēro Kredītiestāžu likuma un citu normatīvo aktu noteikumus un tiesas nolēmumus, neatbilst Kredītiestāžu likuma 131.panta pirmās daļas vai 131.¹ panta pirmās daļas noteikumiem vai atklājas kāds no 132. vai 132.¹ pantā minētajiem apstākļiem, administrators vai likvidators nav kompetents vai ļaunprātīgi izmanto savas pilnvaras.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 12.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 19.02.2009.)

388.pants. Jauna administratora vai likvidatora iecelšana administratora vai likvidatora atkāpšanās vai atcelšanas gadījumā

Administratora vai likvidatora atkāpšanās vai atcelšanas gadījumā tiesa pēc Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteikuma nekavējoties ieceļ citu administratoru vai likvidatoru, kā arī nosaka termiņu nodrošinājumu apstiprinoša dokumenta iesniegšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

389.pants. Vairāku administratoru vai likvidatoru iecelšana

(1) Ņemot vērā kredītiestādes aktīvu apjomu, pēc Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lūguma tiesa var iecelt vairākus administratorus vai likvidatorus, nosakot viņu funkcijas un savstarpējo pakļautību.

(2) Uz jebkuru administratora vai likvidatora amata kandidātu attiecas likumā noteiktie ierobežojumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

48.nodaļa Streika vai streika pieteikuma atzīšana par nelikumīgu

390.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Pieteikumu par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu saskaņā ar Streiku likumā minēto pamatu un noteikto kārtību var iesniegt darba devējs.

(2) Pieteikums par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu iesniedzams tiesai pēc streika norises vietas.

391.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā norāda streika pieteicējus, streika pieteicēju vai streikotāju prasības, streika komitejas vadītāju, sastāvu, atrašanās vietu, Streiku likumā minēto pamatu, saskaņā ar kuru streiks vai streika pieteikums atzīstams par nelikumīgu.

(2) Pieteikumam pievieno darba devēja un darbinieku vai darbinieku arodorganizācijas streika sarunu protokolu.

392.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Tiesa izskata pieteikumu 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Pieteikumu izskata tiesas sēdē, par kuru iepriekš paziņo darba devējam, Valsts darba inspekcijai un streika komitejai.

(2) Pieteikuma iesniedzēja piedalīšanās tiesas sēdē ir obligāta. Viņa neierašanās gadījumā tiesai ir pamats lietu izbeigt.

393.pants. Prokurora piedalīšanās obligātums

Lietas sakarā ar pieteikumiem par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu tiesa izskata, obligāti piedaloties prokuroram.

394.pants. Tiesas spriedums par pieteikumu

(1) Izskatījusi pieteikumu, tiesa taisa spriedumu, ar kuru:

- 1) atzīst darba devēja pieteikumu par nepamatotu un noraida to;
- 2) atzīst darba devēja pieteikumu par pamatotu, bet streiku vai streika pieteikumu par nelikumīgu.

(2) Tiesas spriedums ir galīgs un apelācijas kārtībā nav pārsūdzams.

48.¹ nodaļa Lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšana par nelikumīgu

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

394.¹ pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Pieteikumu par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu saskaņā ar Darba strīdu likumā minēto pamatu un noteikto kārtību var iesniegt darbinieku pārstāvji.

(2) Pieteikums par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu iesniedzams tiesai pēc lokauta norises vietas.

394.² pants. Pieteikuma saturs

Pieteikumā norāda lokauta pieteicēju un Darba strīdu likumā minēto pamatu, saskaņā ar kuru lokauts vai lokauta pieteikums atzīstams par nelikumīgu.

394.³ pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Tiesa izskata pieteikumu 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Pieteikumu izskata tiesas sēdē, par kuru iepriekš paziņo darbinieku pārstāvjiem, Valsts darba inspekcijai un lokauta pieteicējiem.

(2) Pieteikuma iesniedzēja piedalīšanās tiesas sēdē ir obligāta. Ja pieteikuma iesniedzējs neierodas uz tiesas sēdi, tiesai ir pamats lietu izbeigt.

394.⁴ pants. Prokurora piedalīšanās obligātums

Lietas sakarā ar pieteikumiem par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu tiesa izskata, obligāti piedaloties prokuroram.

394.⁵ pants. Tiesas spriedums par pieteikumu

(1) Izskatījusi pieteikumu, tiesa taisa spriedumu, ar kuru darbinieku pārstāvju pieteikumu atzīst par:

- 1) nepamatotu un noraida to;
- 2) pamatotu, bet lokautu vai lokauta pieteikumu par nelikumīgu.

(2) Tiesas spriedums ir galīgs un apelācijas kārtībā nav pārsūdzams.

Septītā sadaļa Saistību izpildīšana tiesas ceļā

49.nodaļa Nekustamā īpašuma labprātīga pārdošana izsolē tiesas ceļā

395.pants. Piekritība

Pieteikums par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

396.pants. Pieteikums par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā

(1) Pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā var iesniegt īpašnieks vai ķīlas ņēmējs, kuram ir tiesības pārdot ķīlu par brīvu cenu.

(2) Pieteikumam par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā pievienojami pārdošanas nosacījumi un apliecināta izdruka no attiecīgā zemesgrāmatas nodaļuma, kurā norādīti spēkā esošie ieraksti un atzīmes, bet, ja pieteikumu iesniedzis ķīlas ņēmējs, — arī ķīlas līguma noraksts, pierādījumi par parādnieka brīdinājumu, ja vien no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams.

(3) Pārdošanas nosacījumos norāda:

- 1) pārdodamā nekustamā īpašuma sastāvu;
- 2) nekustamā īpašuma apgrūtinājumus un ieķīlājumus;
- 3) izsoles sākumcenu;
- 4) nosolītās augstākās cenas samaksas veidu un kārtību;
- 5) tiesības nekustamajā īpašumā, kuras īpašnieks patur sev;
- 6) citus pārdošanas nosacījumus, kurus pārdevējs atzīst par nepieciešamiem.

(4) Ja pārdodamais nekustamais īpašums atrodas vairāku personu kopīgā īpašumā, tad, nosakot pārdošanu izsolē tiesas ceļā pēc īpašnieka pieteikuma, ir vajadzīga visu līdzīpašnieku piekrišana.

(5) Ja vienam un tam pašam ķīlas ņēmējam viena un tā paša parādnieka nekustamajiem īpašumiem ir reģistrētas pirmās hipotēkas un tie savstarpēji ir funkcionāli saistīti vai tiem ir kopēja robeža, pieteicējam ir tiesības lūgt tiesu pieteikumā norādītos nekustamos īpašumus izsolīt kā kopību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

397.pants. Tiesneša lēmums

(1) Pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē izskata tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam.

(2) Tiesnesis pieņem lēmumu atļaut pārdošanu izsolē, pārliecinājies, ka:

1) nekustamais īpašums pieder pieteikuma iesniedzējam vai kļīlas ņēmēja parādniekam un kļīlas ņēmējam ir tiesības nekustamo īpašumu pārdot par brīvu cenu;

2) nav likumīgu šķēršļu šā nekustamā īpašuma pārdošanai ar pieteikumā norādītajiem nosacījumiem.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

398.pants. Izsoles kārtība

Pārdošanu izsolē veic tiesu izpildītājs kārtībā, kāda šajā likumā noteikta tiesas spriedumu izpildei, ievērojot Civillikuma 2075., 2083., 2084., 2087., 2089. un 2090.panta noteikumus un šādus nosacījumus:

1) nekustamais īpašums aprakstāms un novērtējams tikai tajā gadījumā, ja to lūdz persona, uz kuras pieteikuma pamata notiek pārdošana;

2) sludinājumā norādāmi pārdošanas nosacījumi, kā arī tas, ka pārdošana ir labprātīga;

3) izsoli uzsāk, nolasot pārdošanas nosacījumus;

4) pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma izsoli var atzīt par notikušu arī tajā gadījumā, ja ieradies tikai viens pircējs;

5) ja saskaņā ar pārdošanas nosacījumiem nosolītās augstākās cenas pieņemšana ir atkarīga no personas, uz kuras pieteikuma pamata notiek pārdošana, un ja viņš pārdošanas nosacījumos paredzētajā vai tiesas noteiktajā laikā par to nav izteicies, atzīstams, ka viņš klusējot piekritis nosolītajai augstākajai cenai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

399.pants. Pircējam izsniedzamie dokumenti

(1) Pēc tam, kad nekustamā īpašuma pircējs izpildījis visus pārdošanas nosacījumus, apgabaltiesa lemj par izsoles akta apstiprināšanu (611. un 613.pants) un pārdotā nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz pircēja vārda.

(2) Tiesas lēmumu kopā ar izsoles nosacījumiem un izsoles aktu izsniedz pircējam.

(19.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

50.nodaļa Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana

400.pants. Saistības, pēc kurām pieļaujama bezstrīdus piespiedu izpildīšana

(1) Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama:

1) pēc līgumiem par saistībām, kas nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komercķīlu;

2) pēc notariāli apliecinātiem un tiem juridiskā spēka ziņā pielīdzinātiem terminētiem līgumiem par naudas samaksu vai par kustamās mantas atdošanu;

3) pēc notariāli apliecinātiem vai zemesgrāmatā ierakstītiem terminētiem īpašuma nomas vai īres līgumiem, kas paredz nomnieka vai īrnieka pienākumu termiņa notecējuma dēļ atstāt vai nodot nomāto vai īrēto īpašumu (izņemot dzīvokli), kā arī pienākumu samaksāt nomas vai īres maksu;

4) pēc protestētiem vekseliem.

(2) Šā panta pirmajā daļā norādītās saistības nav pakļautas bezstrīdus piespiedu izpildīšanai, ja:

1) šī izpildīšana vērsta pret valsts īpašumu;

2) saistība ir dzēsta ar noilgumu, kura notecējums neapšaubāmi redzams no paša akta.

401.pants. Personas, kuras var iesniegt pieteikumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu

Iesniegt pieteikumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu var:

1) persona, uz kuras vārda akts (līgums, vekselis) izdots;

2) persona, kurai akts nodots ar uzrādījuma kārtībā apliecinātu uzrakstu, atsevišķu zemesgrāmatas aktu, uzrādījuma kārtībā apliecinātu aktu vai notariālu aktu;

3) minēto personu mantinieks, ja viņa mantojuma tiesības pierādītas ar tiesas spriedumu vai mantojuma apliecību par testamenta stāšanos likumīgā spēkā vai apstiprināšanu mantojuma tiesībās, vai tiesas lēmumu, ar kuru viņš ievests novēlētās mantas valdījumā (Civillikuma 638.pants), vai tiesas lēmumu vai notāra apliecinājumu, ar kuru atzīts, ka viņš mantojumu pieņēmis (Civillikuma 697.pants);

4) galvinieks, kurš samaksājis parādnieka vietā uz tiesas sprieduma pamata vai piespiedu izpildīšanas kārtībā, vai arī kura izdarītā samaksa ir apstiprināta ar uzrādījuma kārtībā apliecinātu kvīti vai uzrakstu uz akta;

5) pēc nekustamā īpašuma nomas vai īres līgumiem — šā īpašuma ieguvējs, ja ieguvēja tiesības apliecinātas ar zemesgrāmatas aktu vai ar šā panta 3.punktā norādītajiem dokumentiem par īpašuma pāreju mantošanas ceļā;

6) pēc protestētiem vekseliem — vekselja turētājs, kura vārdā vekselis protestēts, kā arī galvinieks, indosants (žirants) un starpnieks, kuri vekseli samaksājuši un ceļ regresa prasījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

402.pants. Personas, pret kurām pieļaujama bezstrīdus piespiedu izpildīšana

Bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama:

1) pret personu, kuras vārdā akts izdots (līgumslēdzējs), bet pēc protestēta vekseļa — pret visām par to atbildīgajām personām;

2) pret galvinieku, ja viņš uzņēmis saistību kā pats parādnieks (Civillikuma 1702.panta otrā daļa);

3) pret saistību uzņēmušās personas mantinieku, ja par mantojuma pieņemšanu ir šā likuma 401.panta 3.punktā minētie pierādījumi.

403.pants. Piekritība

(1) Pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu naudas maksājumu saistībās vai kustamās mantas atdošanas saistībās iesniedzami rajona (pilsētas) tiesai pēc parādnieka dzīvesvietas.

(2) Pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc nekustamā īpašuma ieķīlājuma aktiem un pēc saistībām atstāt vai atdot nomāto vai īrēto nekustamo īpašumu iesniedzami rajona (pilsētas) tiesai pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

(3) Pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc kuģa hipotēkas obligācijas iesniedzami rajona (pilsētas) tiesai pēc hipotēkas reģistrācijas vietas.

404.pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikumā norāda, kādu saistību un pēc kāda akta kreditors lūdz pakļaut bezstrīdus piespiedu izpildīšanai.

(2) Pieteikumā par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu par naudas samaksu norāda piedzenamo galveno parādu, līgumsodu un procentus — kā nolīgtos, tā likumā noteiktos, bet pēc vekseļa — arī ar protestu saistītos izdevumus un likumā noteikto atlīdzību.

(3) Pieteikumam pievieno:

1) bez strīdus piespiedu kārtībā izpildāmo aktu un tā norakstu, bet pēc vekseļa — arī protesta aktu;

2) dokumentu par valsts nodevas samaksu;

3) pierādījumu par brīdinājuma izsniegšanu parādniekam, ja no paša akta vai likuma neizriet, ka šāds brīdinājums nav nepieciešams.

405.pants. Tiesneša lēmums

(1) Pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu izlemj tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam.

(2) Tiesnesis, pārbaudījis iesniegtā pieteikuma pamatotību un atzinis, ka tas apmierināms, pieņem lēmumu, ar kuru nosaka, kāda saistība un kādā apmērā ir izpildāma bezstrīdus piespiedu kārtībā. Lēmuma noraksts triju dienu laikā nosūtāms pieteicējam un parādniekam.

(3) Tiesneša lēmums stājas spēkā nekavējoties, un tam ir izpildu dokumenta spēks. Lēmums izpildāms saskaņā ar sprieduma izpildīšanas noteikumiem. Tas iesniedzams izpildīšanai kopā ar bezstrīdus piespiedu izpildīšanai pakļautā akta norakstu.

(4) Ja tiesnesis atzīst, ka pieteikums nav pamatots vai pieteikumā norādītā līgumsoda apmērs ir nesamērīgs ar galveno parādu, vai izpildāmais akts satur patērētāju tiesības aizskarošus netaisnīgus līguma noteikumus, viņš pieņem lēmumu par tā noraidīšanu. Lēmuma norakstu kopā ar iesniegtajiem dokumentiem tiesnesis nosūta pieteicējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.pants. Bezstrīdus piespiedu izpildīšanas apstrīdēšanas kārtība

(1) Ja parādnieks uzskata, ka kreditora prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš sešu mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. Prasība ceļama tiesā šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Ceļot prasību, parādnieks var lūgt apturēt bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, bet, ja piedzinējs šādā kārtībā jau saņēmis apmierinājumu, — lūgt nodrošināt prasību.

50.¹ nodaļa Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

406.¹ pants. Saistības, pēc kurām pieļaujama piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā

(1) Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā pieļaujama maksājuma saistībās, kuras pamatotas ar dokumentu un kurām ir iestājies izpildes termiņš, kā arī maksājuma saistībās par tādas atlīdzības samaksu, kas nolīgta līgumā par preces piegādi, preces pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ja šīs saistības ir pamatotas ar dokumentu un tām nav noteikts izpildes termiņš.

(2) Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā nav pieļaujama:

- 1) par maksājumiem, kas ir saistīti ar neizpildītu pretizpildījumu;
- 2) ja parādnieka dzīvesvieta nav zināma;
- 3) ja parādnieka dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijas Republikā;
- 4) ja pieprasītais līgumsods pārsniedz galvenā parāda summu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.² pants. Piekritība

(1) Saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā tiek ierosināta pēc kreditora pieteikuma.

(2) Pieteikums par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc parādnieka dzīvesvietas vai atrašanās vietas (juridiskās adreses).

406.³ pants. Pieteikuma saturs

(1) Pieteikums noformējams atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam.

(2) Pieteikumā norādāms:

- 1) tās tiesas nosaukums, kurai iesniegts pieteikums;
- 2) pieteicēja, kā arī viņa pārstāvja, ja pieteikumu iesniedz pārstāvis, un parādnieka vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvieta, bet juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un atrašanās vieta (juridiskā adrese).

Pieteicējs norāda korespondences adresi, kā arī elektroniskā pasta adresi tiesas paziņojumu saņemšanai, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot elektronisko pastu;

3) maksājuma saistība, sakarā ar kuru tiek iesniegts pieteikums, norādot saistību pamatojošo dokumentu identificējošu informāciju un saistības izpildes termiņu, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds ir;

4) pieprasītā summa un tās aprēķins, norādot galveno parādu, līgumsodu, nolīgtos vai likumā noteiktos procentus un tiesas izdevumus;

5) pieteicēja apliecinājums, ka prasījums nav atkarīgs no pretizpildījuma vai ka pretizpildījums ir izdarīts;

6) lūgums tiesai izsniegt parādniekam brīdinājumu;

7) lūgums izlemt par maksājuma saistības piespiedu izpildi un tiesas izdevumu piedziņu.

(3) Pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina valsts nodevas un ar brīdinājuma izsniegšanu saistīto izdevumu samaksu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁴ pants. Pieteikuma nepieņemšanas pamats

(1) Tiesnesis atsaka pieņemt pieteikumu, ja tas neatbilst šā likuma 406.¹, 406.² un 406.³ panta prasībām.

(2) Par atteikumu pieņemt pieteikumu tiesnesis pieņem motivētu lēmumu. Lēmuma norakstu kopā ar dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas samaksu, nosūta pieteicējam.

(3) Lēmums par atteikšanos pieņemt pieteikumu nav pārsūdzams.

(4) Tiesneša atteikums pieņemt pieteikumu nav šķērslis tāda paša pieteikuma iesniegšanai tiesā, kad būs novērsti pieļautie trūkumi, vai arī prasības celšanai vispārējā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁵ pants. Brīdinājuma saturs

(1) Brīdinājums noformējams atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam.

(2) Brīdinājumā norādāms:

1) brīdinājuma numurs un tās tiesas nosaukums, kura izsaka brīdinājumu;

2) pieteicējs, maksājuma saistība, saistību pamatojošo dokumentu identificējoša informācija, saistības izpildes termiņš, pieprasītā summa un tās aprēķins, kredītiestādes nosaukums un konta numurs, kurā veicama samaksa, ja tāds ir;

3) parādnieks;

4) tas, ka tiesa nav pārbaudījusi prasījuma pamatotību;

5) priekšlikums parādniekam 14 dienu laikā no brīdinājuma izsniegšanas dienas samaksāt pieteikumā norādīto summu, paziņojot par to tiesai, vai iesniegt tiesā iebildumus;

6) tas, ka brīdinājumā norādītā saistība tiks nodota piespiedu izpildei, ja noteikto 14 dienu laikā nebūs iesniegti iebildumi vai pierādījumi par samaksu.

(3) Brīdinājumu paraksta tiesnesis. Ja brīdinājums sagatavots elektroniski, tas ir saistošs bez paraksta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁶ pants. Brīdinājuma izsniegšana parādniekam

(1) Brīdinājumu un atbildes veidlapu, kas noformēta atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam, izsniedz parādniekam pret parakstu. Dokuments ar parakstu par saņemšanu un atzīmi par brīdinājuma izsniegšanas datumu iesniedzams tiesā.

(2) Ja brīdinājuma izsniegšana parādniekam nav iespējama, tiesnesis pieņem lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas. Lēmuma norakstu kopā ar pieteikumam pievienoto dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas samaksu, nosūta pieteicējam.

(3) Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis atkārtotai pieteikuma iesniegšanai par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā vai prasības celšanai vispārīgā kārtībā. Šajos gadījumos samaksāto valsts nodevu atmaksā vai tā tiek ieskaitīta, ja prasību ceļ prasības tiesvedības kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁷ pants. Parādnieka atbilde

(1) Termiņā iesniegtie parādnieka iebildumi pret maksājuma saistības pamatotību vai parāda samaksa ir pamats tiesvedības izbeigšanai saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā.

(2) Ja parādnieks atzīst pieteikumu kādā tā daļā, pieteicējam paziņo parādnieka atbildi un nosaka termiņu, kurā viņš paziņo tiesai par saistības nodošanu piespiedu izpildei atzītajā daļā.

(3) Ja pieteicējs nepiekrīt saistību izpildei atzītajā daļā vai nav sniedzis atbildi paziņojumā noteiktajā termiņā, tiesvedība izbeidzama.

(4) Ja pieteicējs piekrīt saistību izpildīšanai atzītajā daļā, tiesnesis pieņem lēmumu atbilstoši šā likuma 406.⁹ panta prasībām.

(5) Parādnieka atbilde, kas iesniegta pēc noteiktā termiņa, bet līdz lēmuma pieņemšanai lietā, uzskatāma par iesniegtu termiņā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁸ pants. Tiesvedības izbeigšana

(1) Par tiesvedības izbeigšanu saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā tiesnesis pieņem lēmumu. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu nav pārsūdzams.

(2) Lēmuma norakstu kopā ar parādnieka atbildi un pieteikumam pievienoto dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas samaksu, nosūta pieteicējam.

(3) Lēmums par tiesvedības izbeigšanu saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā sakarā ar parādnieka iebildumiem nav šķērslis prasības celšanai prasības tiesvedības kārtībā. Šajos gadījumos samaksāto valsts nodevu atmaksā vai tā tiek ieskaitīta, ja prasību ceļ prasības tiesvedības kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

406.⁹ pants. Tiesneša lēmums par saistības piespiedu izpildi

(1) Ja brīdinājumā noteiktajā termiņā parādnieks nav iesniedzis iebildumus, tiesnesis septiņu dienu laikā no iebildumu termiņa izbeigšanās dienas pieņem lēmumu par pieteikumā norādītās maksājumu saistības piespiedu izpildi un tiesas izdevumu piedziņu. Lēmuma noraksts triju dienu laikā nosūtāms pieteicējam un parādniekam.

(2) Tiesneša lēmums stājas spēkā nekavējoties, tam ir izpildu dokumenta spēks, un tas izpildāms saskaņā ar tiesas spriedumu izpildīšanas noteikumiem.

406.¹⁰ pants. Saistības piespiedu izpildīšanas apstrīdēšanas kārtība

(1) Ja parādnieks uzskata, ka pieteicēja prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš triju mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. Prasība ceļama tiesā šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Ceļot prasību, parādnieks var lūgt apturēt saistības piespiedu izpildīšanu, bet, ja kreditors šādā kārtībā jau saņēmis apmierinājumu, lūgt nodrošināt prasību.

51.nodaļa Saistības priekšmeta iesniegšana tiesai glabājumā

407.pants. Saistības priekšmeta glabājuma pamats

Ja Civillikuma 1837.pantā noteiktajos gadījumos parādnieks nevar izpildīt saistību, viņam ir tiesības iesniegt saistības priekšmetu glabājumā rajona (pilsētas) tiesai pēc saistības izpildīšanas vietas.

408.pants. Saistības priekšmets

(1) Tiesai var iesniegt glabājumā:

- 1) skaidru naudu;
- 2) vērtspapīrus;
- 3) dokumentus;
- 4) vērtslietas.

(2) Citus priekšmetus tiesai glabājumā var iesniegt vienīgi tajā gadījumā, ja šo priekšmetu īpašību dēļ tiesai ir iespējams tos uzglabāt vai apsargāt.

409.pants. Pieteikuma saturs

Iesniedzot saistības priekšmetu tiesai glabājumā, pieteikumā norāda:

- 1) kreditora vai viņa tiesību pārņēmēja vārdu, uzvārdu vai nosaukumu un dzīvesvietu vai atrašanās vietu (juridisko adresi), ja tiesību pārņēmējs parādniekam zināms, kā arī minēto personu dzīvesvietu vai atrašanās vietu (juridisko adresi) vai norādījumu, ka tā parādniekam nav zināma;
- 2) tās saistības apzīmējumu, kuras izpildīšanai iesniedz naudu vai citus priekšmetus;
- 3) iemeslu, kura dēļ nav bijis iespējams izpildīt saistību;
- 4) iesniedzamo naudas summu vai priekšmetu sīku apzīmējumu;
- 5) lūgumu izsniegt glabājumā iesniegto saistības priekšmetu kreditoram uz pieprasījumu.

410.pants. Tiesneša rīcība pēc pieteikuma saņemšanas

(1) Tiesnesis pēc pieteikuma saņemšanas, nepārbaudot tā pareizību, izsniedz pieteicējam (parādniekam) dokumentu par iesniegtās naudas vai citu priekšmetu saņemšanu un pieņem lēmumu uzaicināt kreditoru saņemt glabājumā pieņemto saistības priekšmetu. Uzaicinājums izdarāms ar pavēsti, bet, ja kreditora vai viņa tiesību pārņēmēja dzīvesvieta vai atrašanās vieta (juridiskā adrese) nav zināma, — ar sludinājumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(2) Pavēstē vai sludinājumā norāda saistību, pēc kuras saistības priekšmets iesniegts tiesai glabājumā, un uzaicina kreditoru saņemt glabājumā pieņemto saistības priekšmetu.

(3) Saņemot kreditora iesniegumu par glabājumā pieņemtā saistības priekšmeta izsniegšanu, tiesnesis noliek lietu izskatīšanai tiesas sēdē.

411.pants. Pieteicēja tiesības saņemt iesniegto priekšmetu atpakaļ

(1) Kamēr kreditors nav iesniedzis iesniegumu par glabājumā iesniegtā saistības priekšmeta izsniegšanu, pieteicējs (parādnieks) var saņemt iesniegto priekšmetu atpakaļ.

(2) Naudu, kas iemaksāta tiesā, lai dzēstu saistību vai prasījumus, kuri nodrošināti ar atzīmi zemesgrāmatā, ja šī atzīme ir jau dzēsta, pieteicējs (parādnieks) var saņemt atpakaļ tikai ar kreditora piekrišanu vai pamatojoties uz likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu, kas iemaksu atzīst par spēkā neesošu.

(3) Ja pieteicējs (parādnieks) šajā pantā noteiktajā kārtībā saistības priekšmetu saņem atpakaļ, tiesa tiesvedību lietā izbeidz.

412.pants. Saistības priekšmeta izsniegšana kreditoram

(1) Iesniegumu par saistības priekšmeta izsniegšanu izskata tiesas sēdē, uz kuru uzaicina pieteicēju (parādnieku) un kreditoru. Šo personu neierašanās nav šķērslis iesnieguma izskatīšanai.

(2) Tiesa, konstatējusi, ka kreditors piekrīt saņemt glabājumā pieņemto saistības priekšmetu, pieņem lēmumu par tā izsniegšanu kreditoram, kā arī par tiesas un glabāšanas izdevumu piedziņu no kreditora.

(3) Pirms pieņemt lēmumu par saistības priekšmeta izsniegšanu kreditoram, tiesa pieprasa no viņa aktu (ja tāds ir taisīts), kas ir par pamatu saistībai, kura dzēšama ar glabājumā iesniegto saistības priekšmetu.

(4) Ja ar kreditoram izsniegto saistības priekšmetu saistība dzēsta pilnīgi, tiesa iesniegto aktu nodod pieteicējam (parādniekam). Pretējā gadījumā tiesa uz akta taisa attiecīgu uzrakstu un nodod aktu kreditoram.

(5) Ja kreditors atsakās saņemt glabājumā pieņemto saistības priekšmetu un rodas strīds par tiesībām, tiesa pieņem lēmumu par tiesvedības izbeigšanu, atdod glabājumā pieņemto saistības priekšmetu pieteicējam un izskaidro lietas dalībniekiem tiesības izšķirt strīdu prasības kārtībā.

C daļa

Tiesas spriedumu un lēmumu pārsūdzēšana

Astotā sadaļa

Apelācijas tiesvedība

52.nodaļa

Apelācijas sūdzības iesniegšana

413.pants. Tiesības iesniegt apelācijas sūdzību vai apelācijas protestu

(1) Par pirmās instances tiesas spriedumu (papildspriedumu) lietas dalībnieki var iesniegt apelācijas sūdzību, bet prokurors — apelācijas protestu šajā nodaļā noteiktajā kārtībā, izņemot spriedumus, kuru pārsūdzēšanu apelācijas kārtībā likums neparedz. Pārstāvis sūdzību iesniedz atbilstoši šā likuma 86.panta prasībām.

(2) Apelācijas protests iesniedzams un izskatāms tādā pašā kārtībā kā apelācijas sūdzība, ja šajā sadaļā nav noteikts citādi.

414.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Rajona (pilsētas) tiesas spriedumu, kas nav stājies likumīgā spēkā, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā attiecīgajā apgabaltiesā.

(2) Apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas spriedumu, kas nav stājies likumīgā spēkā, apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā.

(3) Apelācijas instances tiesai adresētā apelācijas sūdzība iesniedzama tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(4) Ja apelācijas sūdzību termiņā iesniedz tieši apelācijas instances tiesai, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

415.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņi

(1) Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu var iesniegt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas.

(2) Ja pasludināts saīsināts spriedums, pārsūdzēšanas termiņu skaita no datuma, kuru tiesa paziņojusi pilna sprieduma sastādīšanai (199.pants).

(2¹) *(Izslēgta ar 22.05.2008. likumu.)*

(2²) Šā panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajos gadījumos lietas dalībnieks, kuram spriedums nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, apelācijas sūdzību var iesniegt 20 dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas.

(3) Apelācijas sūdzību, kas iesniegta pēc termiņa notecēšanas, nepieņem un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 01.11.2007., 22.05.2008. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

416.pants. Apelācijas sūdzības saturs

(1) Apelācijas sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

3) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību, un tiesu, kas taisījusi spriedumu;

4) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;

5) kā izpaužas sprieduma nepareizība;

6) vai tiek pieteikti jauni pierādījumi, kādi, par kādiem apstākļiem un kādēļ šie pierādījumi nebija iesniegti pirmās instances tiesai;

7) sūdzības iesniedzēja lūgumu;

8) sūdzībai pievienoto dokumentu sarakstu.

(2) Apelācijas sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Apelācijas protestu paraksta likumā noteiktā prokuratūras amatpersona.

(3) Apelācijas sūdzību, ko iesniegusi persona, kas nav pilnvarota pārsūdzēt tiesas spriedumu, nepieņem un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

417.pants. Apelācijas sūdzības noraksti

(1) Apelācijas sūdzībai pievieno tās norakstus un pievienoto dokumentu norakstus, kuru skaits atbilst lietas dalībnieku skaitam.

(2) Šis noteikums neattiecas uz dokumentiem, kuru oriģināli vai noraksti jau atrodas pie lietas dalībniekiem.

(3) Likumā paredzētajos gadījumos apelācijas sūdzībai un tai pievienoto dokumentu norakstiem pievienojams noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums, ja dokumenti paredzēti izsniegšanai personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu.

Tulkojumu nepievieno persona, kas atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

418.pants. Apelācijas sūdzības robežas

(1) Apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt prasības priekšmetu vai pamatu, ietvert jaunus prasījumus, kas nav celti pirmās instances tiesā.

(2) Par jauniem prasījumiem nav uzskatāma:

- 1) prasījumu precizēšana;
- 2) acīm redzamu kļūdu izlabošana prasībā;
- 3) procentu un pieaugumu pievienošana prasībai;
- 4) prasība atlīdzināt mantas vērtību sakarā ar prasītās mantas atsavināšanu, zaudēšanu vai izmaiņām tās sastāvā;
- 5) prasījuma kopējās summas sastāvdaļu grozīšana šīs summas robežās;
- 6) prasījuma, ar kuru lūgts atzīt tiesības, grozīšana uz prasījumu atjaunot aizskartās tiesības lietas gaitā mainījušos apstākļu dēļ;
- 7) prasības summas palielināšana sakarā ar lietas gaitā pieaugušajām tirgus cenām.

419.pants. Pievienošanās apelācijas sūdzībai

(1) Līdzdalībnieki un trešās personas, kas piedalās procesā tās personas pusē, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Par pievienošanos sūdzībai paziņo rakstveidā apelācijas instances tiesai ne vēlāk kā 10 dienas pirms lietas izskatīšanas apelācijas instancē.

(3) Iesniegumu par pievienošanos apelācijas sūdzībai ar valsts nodevu neapmaksā.

420.pants. Apelācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Pirmās instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības un nosaka iesniedzējam termiņu trūkumu novēršanai, ja:

- 1) iesniegta apelācijas sūdzība, kura neatbilst šā likuma 416.panta pirmās vai otrās daļas prasībām;
- 2) apelācijas sūdzībai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti vai likumā paredzētajos gadījumos nav pievienots noteiktā kārtībā apliecināts apelācijas sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstu tulkojums;
- 3) iesniegta apelācijas sūdzība, par kuru nav samaksāta valsts nodeva.

(2) Ja noteiktā termiņā trūkumi novērsti, apelācijas sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

421.pants. Tiesneša lēmuma pārsūdzēšana

Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt apelācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

422.pants. Pirmās instances tiesas rīcība pēc apelācijas sūdzības saņemšanas

(1) Pirmās instances tiesas tiesnesis, pārliecinājies, ka apelācijas sūdzība atbilst šā likuma 416. un 417.panta prasībām, nekavējoties paziņo par šo sūdzību pārējiem lietas dalībniekiem un nosūta viņiem sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstus, norādot termiņu rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai.

(2) Pēc apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa notecēšanas tiesnesis nekavējoties nosūta lietu ar sūdzību un tai pievienotajiem dokumentiem apelācijas instances tiesai.

423.pants. Lietas dalībnieka rakstveida paskaidrojums

(1) Lietas dalībnieks rakstveida paskaidrojumu uz iesniegto apelācijas sūdzību kopā ar tā norakstiem, kuru skaits atbilst lietas dalībnieku skaitam, var iesniegt apelācijas instances tiesai 30 dienu laikā no dienas, kad viņam nosūtīts apelācijas sūdzības noraksts.

(2) Paskaidrojuma norakstus tiesa nosūta pārējiem lietas dalībniekiem.

(3) *(Izslēgta ar 22.05.2008. likumu.)*

(4) Ja apelācijas sūdzības noraksts nosūtīts lietas dalībniekam saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, termiņu rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai skaita no dienas, kad apelācijas sūdzības noraksts izsniegts lietas dalībniekam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2007., 22.05.2008. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

424.pants. Pretapelācijas sūdzība

(1) Pēc apelācijas sūdzības noraksta izsniegšanas puse ir tiesīga iesniegt pretapelācijas sūdzību.

(2) Pretapelācijas sūdzībai jāatbilst šā likuma 413., 416., 417. un 418.panta prasībām.

(3) Pretapelācijas sūdzība iesniedzama apelācijas instances tiesai termiņā, kas paredzēts šā likuma 423.pantā.

(4) Pēc pretapelācijas sūdzības saņemšanas apelācijas instances tiesa nekavējoties nosūta pārējiem lietas dalībniekiem sūdzības norakstus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

53.nodaļa Lietas izskatīšana apelācijas instancē

425.pants. Apelācijas tiesvedības ierosināšana

(1) Pārliecinājies, ka ir ievērota apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība, tiesnesis pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa notecēšanas pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un noliek lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesas sēdē.

(1¹) Lietās par darbinieka atjaunošanu darbā un lietās par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu tiesas sēdes diena nosakāma ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc paskaidrojuma saņemšanas vai tā iesniegšanas termiņa notecēšanas.

(2) Konstatējis, ka apelācijas sūdzība nosūtīta apelācijas instances tiesai, pārkāpjot šajā likumā noteikto apelācijas sūdzību iesniegšanas kārtību, tiesnesis pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību, ja nokavēts apelācijas sūdzības iesniegšanai noteiktais termiņš vai ja apelācijas sūdzību iesniegusi persona, kas nav pilnvarota pārsūdzēt tiesas spriedumu; šajā gadījumā sūdzību kopā ar lietu nosūta pirmās instances tiesai, kura sūdzību atdod iesniedzējam;

2) par lietas nosūtīšanu pirmās instances tiesai likumā noteikto darbību izpildei, ja, iesniedzot apelācijas sūdzību, pieļauti šā likuma 416.panta pirmajā daļā norādītie trūkumi vai nav samaksāta valsts nodeva.

(3) Ja šā panta otrās daļas 1.punktā norādītie apstākļi konstatēti apelācijas instances tiesas sēdē, tiesa pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 07.04.2004., 01.11.2007. un 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

426.pants. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē

(1) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

(2) Apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

(3) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, nenosūtot to jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, izņemot šā likuma 427.pantā norādītos gadījumus.

427.pants. Gadījumi, kad pirmās instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā

(1) Apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka:

1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;

2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka pienākumu paziņot lietas dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu;

3) pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;

4) tiesas spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personai, kura nav pieaicināta lietā kā lietas dalībnieks;

5) lietā nav tiesas sēdes protokola vai pilna tiesas sprieduma.

(2) Apelācijas instances tiesa, atzīstot par pamatotu apelācijas sūdzību par tiesas spriedumu daļā, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta vai prasība atstāta bez izskatīšanas, atceļ pirmās instances spriedumu šajā daļā un lietu nosūta izskatīšanai pirmās instances tiesā.

428.pants. Iztiesāšanas kārtība apelācijas instances tiesā

- (1) Lietas dalībniekus aicina un citas personas izsauc uz tiesu saskaņā ar šā likuma 6.nodaļas noteikumiem.
- (2) Apelācijas instances tiesas sēde notiek saskaņā ar šā likuma 21.nodaļas noteikumiem, ievērojot šajā nodaļā noteiktās īpatnības.

429.pants. Paskaidrojumu sniegšana apelācijas instances tiesā

- (1) Apelācijas instances tiesas sēdē paskaidrojumus pirmais sniedz apelācijas sūdzības iesniedzējs, bet, ja sūdzību iesniegušas abas puses, — prasītājs.
- (2) Ja prokurors iesniedzis apelācijas protestu, viņš sniedz paskaidrojumus pirms pārējo lietas dalībnieku paskaidrojumiem.

430.pants. Pierādījumu pārbaude apelācijas instances tiesā

- (1) Apelācijas instances tiesa pati izlemj, kurus pierādījumus pārbaudīt tiesas sēdē.
- (2) Pārbaudot un vērtējot pierādījumus, apelācijas instances tiesa ievēro šā likuma trešās sadaļas noteikumus.
- (3) Fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.
- (4) Ja apelācijas instances tiesā lietas dalībnieks iesniedz vai lūdz pārbaudīt pierādījumus, kurus viņam bija iespējams pieteikt lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, un ja apelācijas instances tiesa atzīst, ka ar šādu rīcību apzināti kavēta lietas iztiesāšana, apelācijas instances tiesa var viņam uzlikt naudas sodu līdz simt latiem.

431.pants. Apelācijas tiesvedības izbeigšana

- (1) Apelācijas (pretapelācijas) sūdzības iesniedzējs ir tiesīgs to atsaukt, kamēr nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.
- (2) Ja apelācijas sūdzību atsauc, apelācijas instances tiesa pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu, izņemot gadījumus, kad apelācijas (pretapelācijas) sūdzību iesnieguši citi lietas dalībnieki vai kad iesniegts apelācijas protests.
- (3) Ja apelācijas sūdzības iesniedzējs bez attaisnojoša iemesla divas reizes neierodas tiesas sēdē un nav lūdzis lietu izskatīt viņa prombūtnē, tiesa var izbeigt apelācijas tiesvedību.
- (4) Ja apelācijas tiesvedību izbeidz, valsts nodevu neatmaksā.

54.nodaļa Apelācijas instances tiesas spriedums vai lēmums

432.pants. Apelācijas instances tiesas spriedums

- (1) Apelācijas instances tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, tiesa taisa sprieduma veidā.

(2) Apelācijas instances tiesa spriedumu taisa un sastāda šā likuma 189. — 198.pantā noteiktajā kārtībā, ievērojot šajā pantā norādītās īpatnības.

(3) Sprieduma ievaddaļā papildus šā likuma 193.panta trešajā daļā minētajiem apstākļiem tiesa norāda apelācijas sūdzības iesniedzēju un tiesas spriedumu, par kuru iesniegta sūdzība.

(4) Sprieduma aprakstošajā daļā papildus šā likuma 193.panta ceturtajā daļā minētajiem apstākļiem tiesa norāda pirmās instances tiesas sprieduma saturu, apelācijas (pretapelācijas) sūdzības un iebildumu saturu.

(5) Sprieduma motīvu daļā papildus šā likuma 193.panta piektajā daļā minētajiem apstākļiem tiesa motīvē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu un pret apelācijas (pretapelācijas) sūdzību.

433.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma pasludināšana

(1) Apelācijas instances tiesa pasludina spriedumu šā likuma 199.pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Sprieduma norakstu lietas dalībniekiem nosūta šā likuma 208.pantā paredzētajos gadījumos un kārtībā.

434.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā

(1) Apelācijas instances tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā un kasācijas sūdzība nav iesniegta.

(2) Ja kasācijas sūdzība ir iesniegta, apelācijas instances tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā vienlaikus ar:

1) Senāta rīcības sēdes lēmumu, ja ir atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību (464.panta trešā daļa un 464.¹ pants);

2) kasācijas instances tiesas spriedumu, ja apelācijas instances tiesas spriedums nav atcelts vai spriedums vai tā daļa ir atcelta un pietiekums atstāts bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta (474.pants).

(3) Uz apelācijas instances tiesas sprieduma likumīgo spēku attiecināmi šā likuma 203.panta otrās, trešās, ceturtais un piektās daļas noteikumi.

(3¹) Ja attiecībā uz dažādiem lietas dalībniekiem termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai par apelācijas instances tiesas spriedumu nosaka gan saskaņā ar šā likuma 454.panta pirmo vai otro daļu, gan 454.panta 2.² daļu vai attiecībā uz visiem lietas dalībniekiem termiņu apelācijas sūdzībai par pirmās instances tiesas spriedumu nosaka saskaņā ar šā likuma 454.panta 2.² daļu, apelācijas instances tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai, termiņu skaitot no vēlākā sprieduma noraksta izsniegšanas datuma, ja nav iesniegta apelācijas sūdzība.

(3²) Ja šā panta 3.¹ daļā minētajos gadījumos nav saņemts attiecīgs apstiprinājums par sprieduma noraksta izsniegšanu (56.²pants), spriedums stājas likumīgā spēkā sešus mēnešus pēc tā pasludināšanas.

(4) Apelācijas instances tiesas spriedums tiek izpildīts saskaņā ar šā likuma 204., 204.¹ pantu un 205.panta pirmās daļas noteikumiem. Sprieduma tūlītēja izpildīšana šā likuma 205.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētajā gadījumā pieļaujama vienīgi pieprasot no piedzinēja pienācīgu nodrošinājumu gadījumam, ja kasācijas instances tiesa pieņemtu šā likuma 474.panta 2., 3. vai 4.punktā minēto spriedumu.

(22.05.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

435.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu izlabošana apelācijas instances tiesas spriedumā

(1) Apelācijas instances tiesa pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka pieteikuma ir tiesīga izlabot spriedumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas.

(2) Jautājumu par kļūdu izlabošanu izlemj tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma par kļūdu izlabošanu izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu izdarīt kļūdas labojumu spriedumā lietas dalībnieks var iesniegt blakus sūdzību.

436.pants. Apelācijas instances tiesas papildspriedums

(1) Apelācijas instances tiesa var pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka pieteikuma taisīt papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem, kas ir bijis apelācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets;

2) tiesa nav noteikusi piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, vai darbības, kas jāizpilda;

3) spriedumā nav izlemts par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

(2) Papildsprieduma taisīšanu var ierosināt likumā noteiktajā sprieduma pārsūdzēšanas termiņā.

(3) Papildspriedumu tiesa taisa pēc jautājuma izskatīšanas tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis papildsprieduma taisīšanai vai pieteikuma noraidīšanai.

(4) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(5) Par tiesas lēmumu atteikt papildsprieduma taisīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

437.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izskaidrošana

(1) Apelācijas instances tiesa var pēc lietas dalībnieka pieteikuma ar savu lēmumu izskaidrot spriedumu, negrozot tā saturu.

(2) Sprieduma izskaidrošana ir pieļaujama, ja tas vēl nav izpildīts un nav notecējis termiņš sprieduma izpildīšanai piespiedu kārtā.

(3) Jautājumu par sprieduma izskaidrošanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(4) Par tiesas lēmumu jautājumā par sprieduma izskaidrošanu var iesniegt blakus sūdzību.

438.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izpildes atlikšana, sadalīšana termiņos, tā izpildes veida un kārtības grozīšana

(1) Apelācijas instances tiesa ir tiesīga pēc lietas dalībnieka pieteikuma, ievērojot pušu mantisko stāvokli vai citus svarīgus apstākļus, atlikt sprieduma izpildi vai sadalīt to termiņos, kā arī grozīt tā izpildes veidu un kārtību.

(2) Pieteikumu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu atlikt sprieduma izpildi vai to sadalīt termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

439.pants. Apelācijas instances tiesas rīcība, ja spriedums netiek pārsūdzēts kasācijas kārtībā

Pēc kasācijas sūdzības iesniegšanai paredzētā termiņa notecēšanas, ja kasācijas sūdzība nav iesniegta, apelācijas instances tiesa nosūta lietu pirmās instances tiesai.

439.¹ pants. Apelācijas instances tiesas rīcība pēc kasācijas instances tiesas darbību izpildes

Pēc tam, kad apelācijas instances tiesa pēc šā likuma 477.¹ pantā noteikto kasācijas instances tiesas darbību izpildes ir saņēmusi lietu, tā izraksta izpildu rakstu. Pēc izpildu raksta izrakstīšanas apelācijas instances tiesa nosūta lietu pirmās instances tiesai.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008. Sk. Pārejas noteikumus.)

440.pants. Tiesvedības apturēšana, prasības atstāšana bez izskatīšanas, tiesvedības izbeigšana apelācijas instances tiesā

Apelācijas instances tiesa aptur tiesvedību, atstāj prasību bez izskatīšanas vai izbeidz tiesvedību gadījumos un kārtībā, kāda noteikta šā likuma 24., 25. vai 26.nodaļā.

Devītā sadaļa Pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu pārsūdzēšana

55.nodaļa Blakus sūdzības iesniegšana un izskatīšana

441.pants. Pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu pārsūdzēšanas vai protestēšanas pamats

(1) Pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumus var pārsūdzēt atsevišķi no tiesas sprieduma lietas dalībnieki, iesniedzot blakus sūdzību, kā arī prokurors, iesniedzot blakus protestu:

1) šajā likumā noteiktajos gadījumos;

2) ja tiesas lēmums kavē lietas virzību.

(2) Par citiem pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumiem blakus sūdzību neiesniedz, bet iebildumus par šiem lēmumiem var izteikt apelācijas vai kasācijas sūdzībā.

(3) Blakus protests iesniedzams un izskatāms tādā pašā kārtībā kā blakus sūdzība.

442.pants. Termiņš blakus sūdzības iesniegšanai

(1) Blakus sūdzību var iesniegt 10 dienu laikā no dienas, kad tiesa pieņēmusi lēmumu, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(1¹) Lietas dalībnieks, kuram tiesas lēmums nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, blakus sūdzību var iesniegt 15 dienu laikā no lēmuma noraksta izsniegšanas dienas vai, ja tiesa pasludinājusi saīsinātu lēmumu, no pilna lēmuma noraksta izsniegšanas dienas.

(2) Blakus sūdzību, kas iesniegta pēc minētā termiņa notecēšanas, nepieņem un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

443.pants. Blakus sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Blakus sūdzība iesniedzama tiesai, kas šo lēmumu pieņēmusi, un tā adresējama:

1) par pirmās instances tiesas lēmumu — attiecīgajai apelācijas instances tiesai;

2) par apgabaltiesas kā apelācijas instances lēmumu — Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātai;

3) par Tiesu palātas lēmumu — Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam.

(2) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

444.pants. Blakus sūdzības noraksti

(1) Blakus sūdzībai pievienojami tās noraksti un tai pievienoto dokumentu noraksti, kuru skaits atbilst lietas dalībnieku skaitam.

(2) Likumā paredzētajos gadījumos blakus sūdzībai un tai pievienoto dokumentu norakstiem pievienojams noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums, ja dokumenti paredzēti izsniegšanai personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu. Tulkojumu nepievieno persona, kas atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

445.pants. Blakus sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Ja iesniedzējs nav parakstījis blakus sūdzību vai tai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti vai likumā paredzētajos gadījumos nav pievienots noteiktā kārtībā apliecināts blakus sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstu tulkojums, tiesnesis pieņem lēmumu atstāt blakus sūdzību bez virzības un nosaka termiņu trūkumu novēršanai.

(2) Ja iesniedzējs noteiktā termiņā novērs lēmumā norādītos trūkumus, blakus sūdzība uzskatāma par iesniegtu dienā, kad tā pirmoreiz iesniegta tiesai. Pretējā gadījumā blakus sūdzība uzskatāma par neiesniegtu un atdodama iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

446.pants. Tiesas rīcība pēc blakus sūdzības saņemšanas

(1) Pēc blakus sūdzības saņemšanas tiesnesis sūdzības norakstus un tai pievienoto dokumentu norakstus nekavējoties nosūta lietas dalībniekiem.

(2) Izbeidzoties pārsūdzēšanas termiņam, tiesnesis nekavējoties nosūta lietu ar blakus sūdzību tai tiesu instancei, kurai sūdzība adresēta.

447.pants. Blakus sūdzības izskatīšanas kārtība

(1) Blakus sūdzību izskata tādā kārtībā, kāda šajā likumā noteikta lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesā, izņemot šā panta otrajā daļā paredzētos gadījumos.

(2) Blakus sūdzības par tiesneša lēmumiem ārpus tiesas sēdes, par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu lēmumiem, kā arī par lēmumiem maksātspējas procesa lietās izskata rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi. Par blakus sūdzības izskatīšanas dienu tiesa paziņo lietas dalībniekiem.

(25.05.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

448.pants. Apgabaltiesas, Tiesu palātas un Senāta kompetence

(1) Apgabaltiesai, Tiesu palātai un Senātam, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

- 1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt lēmumu pilnīgi vai kādā tā daļā un nodot jautājumu jaunai izskatīšanai tai tiesai, kura lēmumu pieņēmusi;
- 3) atcelt lēmumu pilnīgi vai kādā tā daļā un ar savu lēmumu izlemt jautājumu pēc būtības;
- 4) grozīt lēmumu.

(2) Apgabaltiesai vai Tiesu palātai, izskatot blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna tādā lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums, ir tiesības:

- 1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt lēmumu, atjaunot tiesvedību un nosūtīt lietu izskatīšanai no jauna pirmās instances tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

449.pants. Par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma likumīgais spēks

(1) Par blakus sūdzību pieņemtais lēmums nav pārsūdzams, un tas stājas likumīgā spēkā tā pieņemšanas brīdī, izņemot šajā pantā un šā likuma 641.pantā paredzētos gadījumus.

(2) Apgabaltiesas vai Tiesu palātas lēmumu par blakus sūdzību var pārsūdzēt Senātā 10 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas, ja ar šo lēmumu:

- 1) noraidīta blakus sūdzība par lēmumu atteikties pieņemt prasību, pamatojoties uz šā likuma 132.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu;
- 2) noraidīta blakus sūdzība par tiesvedības izbeigšanu, pamatojoties uz šā likuma 223.panta 1. un 2.punktu;

3) izlemjot jautājumu pēc būtības saskaņā ar šā likuma 448.panta 3.punktu, pieņemts lēmums atteikties pieņemt prasību, pamatojoties uz šā likuma 132.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, vai lēmums izbeigt tiesvedību, pamatojoties uz šā likuma 223.panta 1. un 2.punktu.

(3) Tiesu palātas lēmums par blakus sūdzību par zemesgrāmatu tiesneša lēmumu pārsūdzams Senātā 10 dienu laikā no tā pieņemšanas dienas.

(3¹) Šā panta otrajā un trešajā daļā minētos termiņus attiecībā uz lietas dalībnieku, kuram lēmums nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, skaita no lēmuma noraksta izsniegšanas dienas.

(4) Pārsūdzot Senātā šā panta otrajā un trešajā daļā, kā arī šā likuma 641.panta pirmajā daļā paredzētos lēmumus, iemaksājama drošības nauda 40 latu apmērā. Drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu vai tiesas vai tiesneša lēmumu ir atbrīvotas no valsts nodevas. Tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji var atbrīvot personu no drošības naudas samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 07.04.2004. likumu, Satversmes tiesas 14.03.2006. spriedumu, 25.05.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

Desmitā sadaļa Kasācijas tiesvedība

56.nodaļa Kasācijas sūdzības iesniegšana

450.pants. Tiesības iesniegt kasācijas sūdzību vai kasācijas protestu

(1) Apelācijas instances tiesas spriedumu (papildspriedumu) lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, bet prokurors — iesniegt kasācijas protestu.

(2) Kasācijas protests iesniedzams un izskatāms tādā pašā kārtībā kā kasācijas sūdzība, ja šajā sadaļā nav noteikts citādi.

(3) Kasācijas kārtībā var pārsūdzēt apelācijas instances tiesas spriedumu, ja tiesa nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi materiālo tiesību normu, pārkāpusi procesuālo tiesību normu vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

451.pants. Materiālo tiesību normu nepareiza piemērošana

Tiesa materiālo tiesību normu ir piemērojusi nepareizi, ja tā nepareizi attiecināta uz tiesas konstatētajiem apstākļiem vai ja materiālo tiesību norma nepareizi iztulkota.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

452.pants. Procesuālo tiesību normas pārkāpums

(1) Tiesa ir pieļāvusi procesuālās tiesību normas pārkāpumu, ja tiesvedības laikā nav nodrošinājusi likumam atbilstošu procesuālo kārtību vai personu procesuālo tiesību ievērošanu, attiecīgo tiesību normu nepiemērojot vai nepareizi iztulkojot.

(2) Procesuālo tiesību normas pārkāpums var būt pamats sprieduma pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā, ja šis pārkāpums novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

(3) Par procesuālo tiesību normas pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, katrā ziņā uzskatāms tas, ka:

- 1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;
- 2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka pienākumu paziņot procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu;
- 3) pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;
- 4) tiesas spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personai, kura nav pieaicināta lietā kā procesa dalībnieks;
- 5) lietā nav tiesas sēdes protokola vai pilna tiesas sprieduma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

453.pants. Kasācijas sūdzības saturs

(1) Kasācijas sūdzībā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība (Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments);
- 2) sūdzības iesniedzēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);
- 3) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību, un tiesu, kas taisījusi spriedumu;
- 4) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;
- 5) kādu materiālo tiesību normu tiesa piemērojusi vai iztulkojusi nepareizi, kādu procesuālo tiesību normu pārkāpusi un kā tas ietekmējis lietas izspriešanu vai kā izpaužties tiesas kompetences robežu pārkāpums;
- 6) lūgumu Senāta rīcības sēdei nodot lietu izskatīšanai kasācijas kārtībā;
- 7) Senātam izteikto lūgumu.

(2) Kasācijas sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Ja kasācijas sūdzību iesniedzis pārstāvis, sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja tiesības. Kasācijas protestu paraksta likumā noteiktā prokuratūras amatpersona.

(3) Kasācijas sūdzību, kuru iesniegusi persona, kas nav tam pilnvarota, nepieņem un atdod iesniedzējam, atmaksājot drošības naudu.

(4) Kasācijas sūdzībai pievieno dokumentu, kas apliecina drošības naudas nomaksu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, Satversmes tiesas 27.06.2003. spriedumu, 12.02.2004. un 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

454.pants. Termiņš kasācijas sūdzības iesniegšanai

(1) Kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas.

(2) Ja pasludināts saīsināts spriedums, pārsūdzēšanas termiņu skaita no datuma, kuru tiesa paziņojusi pilna sprieduma sastādīšanai (199.pants). Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā datuma, sprieduma pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma faktiskās sastādīšanas dienas.

(2¹) Lietas dalībnieks, kuram sprieduma noraksts nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas.

(3) Sūdzību, kas iesniegta pēc šā termiņa notecēšanas, nepieņem un atdod iesniedzējam, atmaksājot drošības naudu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 22.05.2008. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

455.pants. Tiesneša lēmuma pārsūdzēšana

Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt kasācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

456.pants. Kasācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Kasācijas sūdzība iesniedzama tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(2) Ja kasācijas sūdzību termiņā iesniedz tieši kasācijas instances tiesai, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

457.pants. Kasācijas sūdzības noraksti

(1) Kasācijas sūdzību iesniedz kopā ar tās norakstiem, kuru skaits atbilst lietas dalībnieku skaitam.

(2) Likumā paredzētajos gadījumos kasācijas sūdzībai un tās norakstiem pievienojams noteiktā kārtībā apliecināts tulkojums, ja dokumenti paredzēti izsniegšanai personai saskaņā ar šā likuma 56.² pantu. Tulkojumu nepievieno persona, kas atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

458.pants. Drošības nauda

(1) Iesniedzot kasācijas sūdzību, iemaksājama drošības nauda piecdesmit latu apmērā.

(2) Ja Senāts pārsūdzēto tiesas spriedumu pilnīgi vai daļēji atceļ vai groza, drošības nauda atmaksājama. Ja kasācijas sūdzību noraida, drošības naudu neatmaksā.

(3) Ja kasācijas sūdzību atsauc līdz Senāta rīcības sēdei, sūdzības iesniedzējam atmaksā drošības naudu.

(4) Drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu vai tiesas vai tiesneša lēmumu ir atbrīvotas no valsts nodevas. Tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

459.pants. Kasācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Ja iesniegta kasācijas sūdzība, kura neatbilst šā likuma 453.panta otrās daļas prasībām, ja kasācijas sūdzībai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti vai likumā paredzētajos gadījumos nav pievienots noteiktā kārtībā apliecināts kasācijas sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstu tulkojums, ja nav samaksāta drošības nauda, apelācijas instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu atstāt kasācijas sūdzību bez virzības un nosaka termiņu trūkumu novēršanai.

(2) Ja iesniedzējs noteiktā termiņā novērš lēmumā norādītos trūkumus, kasācijas sūdzība uzskatāma par iesniegtu dienā, kad tā pirmoreiz iesniegta tiesai.

(3) Ja iesniedzējs noteiktā termiņā lēmumā norādītos trūkumus nav novērsis, kasācijas sūdzība uzskatāma par neiesniegtu un atdodama iesniedzējam.

(4) Par tiesneša lēmumu, ar kuru kasācijas sūdzība atdota iesniedzējam, var iesniegt blakus sūdzību.

(5) Ja šā panta pirmajā daļā norādītie trūkumi konstatēti Senātā, kasācijas sūdzība tiek atdota apelācijas instances tiesai šā panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteikto darbību izpildei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

460.pants. Apelācijas instances tiesas rīcība pēc kasācijas sūdzības saņemšanas

(1) Apelācijas instances tiesas tiesnesis nosūta pārējiem lietas dalībniekiem kasācijas sūdzības norakstus un paziņo, ka viņiem 30 dienu laikā no norakstu nosūtīšanas dienas ir tiesības iesniegt Senātam paskaidrojumus sakarā ar kasācijas sūdzību.

(1¹) Ja kasācijas sūdzības noraksts nosūtīts lietas dalībniekam saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, termiņu paskaidrojuma iesniegšanai skaita no dienas, kad kasācijas sūdzības noraksts izsniegts lietas dalībniekam.

(2) Izbeidzoties sprieduma pārsūdzēšanas termiņam, apelācijas instances tiesa civillietu kopā ar kasācijas sūdzību nekavējoties nosūta Senātam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

461.pants. Pievienošanās kasācijas sūdzībai

(1) Līdzdalībnieki un trešās personas, kas piedalās procesā tās personas pusē, kura iesniegusi kasācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Iesniedzot pieteikumu par pievienošanos kasācijas sūdzībai, drošības nauda nav jāmaksā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

462.pants. Kasācijas sūdzības atsaukšana

(1) Persona, kas iesniegusi kasācijas sūdzību, ir tiesīga to atsaukt līdz kasācijas instances tiesas sēdei.

(2) Ja kasācijas sūdzību atsauc, kasācijas tiesvedību lietā izbeidz.

463.pants. Pretsūdzības iesniegšana

(1) Lietas dalībnieks 30 dienu laikā no kasācijas sūdzības noraksta nosūtīšanas dienas var iesniegt Senātam savu pretsūdzību. Lietas dalībnieks, kuram kasācijas sūdzības noraksts nosūtīts saskaņā ar šā likuma 56.² pantu, Senātam savu pretsūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no kasācijas sūdzības noraksta izsniegšanas dienas.

(2) Iesniedzot pretsūdzību, jāievēro šā likuma 450., 451., 452., 453., 457. un 458.panta noteikumi.

(3) Senāts nosūta pārējiem procesa dalībniekiem pretsūdzības norakstu un paziņo, ka viņiem 30 dienu laikā no noraksta nosūtīšanas dienas ir tiesības iesniegt Senātam paskaidrojumus sakarā ar pretsūdzību.

(4) Ja kasācijas sūdzība atsaukta, pretsūdzību izskata patstāvīgi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.05.2008. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

57.nodaļa

Kasācijas tiesvedības ierosināšana un lietas izskatīšana kasācijas instancē

(Nodaļas nosaukums 22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

464.pants. Senāta rīcības sēde

(1) Lai izlemtu jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, kasācijas sūdzības, pretsūdzības un protestus pēc šā likuma 460.panta pirmajā daļā un 463.panta trešajā daļā noteikto paskaidrojumu iesniegšanas termiņa izbeigšanās izskata Senāta rīcības sēdē departamenta priekšsēdētāja noteiktā kārtībā izveidota senatoru kolēģija triju senatoru sastāvā.

(2) Ja kaut viens no senatoriem uzskata, ka lieta izskatāma kasācijas instancē, senatoru kolēģija pieņem lēmumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu.

(3) Ja senatoru kolēģija vienbalsīgi atzīst, ka kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, tā ar savu rīcības sēdes lēmumu atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību.

(4) Ar senatoru kolēģijas vienbalsīgu lēmumu lietu var nodot izskatīšanai kasācijas kārtībā Senāta paplašinātā sastāvā.

(5) Ja kasācijas tiesvedība tiek ierosināta, pēc puses lūguma senatoru kolēģija var pieņemt lēmumu par sprieduma izpildes apturēšanu līdz lietas izskatīšanai kasācijas kārtībā.

(6) Senāta rīcības sēdē senatoru kolēģija var izlemt arī jautājumu par atteikumu pieņemt iesniegto blakus sūdzību un citus procesuālos jautājumus, kuru izlemšanai nav nepieciešama tiesas sēde, kā arī pieņemt lēmumu uzdot Eiropas Kopienas Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai vai iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam).

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008. Sk. Pārejas noteikumus.)

464.¹ pants. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību

(1) Senatoru kolēģija atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība neatbilst šā likuma 450.-454.panta prasībām.

(2) Ja kasācijas sūdzība formāli atbilst šā panta pirmajā daļā minētajām prasībām un ja apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi šā likuma 452.panta trešās daļas noteikumu pārkāpumu, senatoru kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību arī šādos gadījumos:

1) jautājumā par kasācijas sūdzībā norādīto materiālo tiesību piemērošanu vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju Senāta spriedumos citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra, un apelācijas instances spriedums atbilst tai;

2) nerodas šaubas par apelācijas instances tiesas sprieduma tiesiskumu, un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008. Sk. Pārejas noteikumus.)

465.pants. Lietas nolikšana izskatīšanai Senāta sēdē

(1) Lietas izskatīšanas laiku, tiesas sastāvu un referentu nosaka Senāta departamenta priekšsēdētājs. Par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņo lietas dalībniekiem.

(2) Kasācijas instancē lietu izskata trīs senatori, bet šajā likumā noteiktajos gadījumos — senatoru kolēģija ne mazāk kā septiņu senatoru sastāvā.

466.pants. Lietas izskatīšanas sākums

(1) Sēdes priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi un paziņo, kādu lietu Senāts izskata.

(2) Sēdes priekšsēdētājs noskaidro, kuri lietas dalībnieki ieradušies, viņu personību un pārstāvju pilnvarojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

467.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana lietas dalībniekiem

(1) Sēdes priekšsēdētājs paziņo tiesas sastāvu, kā arī nosauc prokuroru un tulku, ja tas piedalās tiesas sēdē, un izskaidro lietas dalībniekiem viņu tiesības pieteikt noraidījumus, kā arī citas procesuālās tiesības un pienākumus.

(2) Noraidījuma pamatu un noraidījuma izlemšanas kārtību nosaka šā likuma 19. — 21.pants.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

468.pants. Sekas, kas rodas, ja tiesas sēdē neierodas lietas dalībnieki

To lietas dalībnieku neierašanās, kuriem pienācīgi paziņots par kasācijas instances tiesas sēdes laiku un vietu, nav šķērslis lietas izskatīšanai.

469.pants. Pieteikuma izlemšana

Lietas dalībnieku pieteikumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, izlemj pēc citu lietas dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

470.pants. Ziņojums par lietu

Lietas izskatīšana sākas ar senatora referenta ziņojumu par lietu.

471.pants. Lietas dalībnieku paskaidrojumi un prokurora atzinums

(1) Pēc senatora ziņojuma tiesa noklausās pušu vai to pārstāvju paskaidrojumus. Tiesa var iepriekš noteikt laiku paskaidrojumu sniegšanai, taču abām pusēm tas piešķirams vienāds.

(2) Pirmais runā lietas dalībnieks, kas iesniedzis kasācijas sūdzību, vai prokurors, ja viņš iesniedzis protestu. Ja spriedumu pārsūdzējušas abas puses, pirmais runā prasītājs.

(3) Senatori var uzdot lietas dalībniekiem jautājumus.

(4) Katrai pusei ir tiesības uz vienu repliku.

(5) Ja prokurors piedalās lietā, kurā nav iesniegts kasācijas protests, viņš dod atzinumu pēc pušu paskaidrojumiem un replikām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 12.02.2004. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

472.pants. Sprieduma taisīšana

(1) Pēc lietas dalībnieku paskaidrojumiem un prokurora atzinuma tiesa aiziet apspriežu istabā, lai taisītu spriedumu.

(2) Ja, izskatot lietu triju senatoru sastāvā, tiesa nenonāk pie vienota viedokļa vai visi senatori uzskata, ka lieta izskatāma paplašinātā sastāvā, tiesa pieņem lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai paplašinātā Senāta sastāvā.

(3) Izskatot lietu paplašinātā sastāvā, spriedumu taisa ar balsu vairākumu un to paraksta visi senatori.

(4) Pēc senatoru apspriedes tiesa atgriežas sēžu zālē un sēdes priekšsēdētājs pasludina spriedumu, nolasot tā rezolutīvo daļu, un paziņo, kad lietas dalībnieki var iepazīties ar pilnu sprieduma tekstu.

(5) Senators, kuram, lietu izskatot Senāta paplašinātajā sastāvā, bijis atšķirīgs viedoklis par likuma tulkojumu vai likuma piemērošanu, 15 dienu laikā pēc sprieduma pilna teksta sastādīšanas ir tiesīgs rakstveidā izteikt savas atsevišķās domas, kas pievienojamas lietai.

(6) Ja senatori atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams taisīt spriedumu, Senāts nosaka nākamo tiesas sēdi, kura notiks tuvāko 14 dienu laikā un kurā tas paziņos spriedumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

472.¹ pants. Tiesvedības apturēšana kasācijas instancē

Ja kasācijas instances tiesa pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Kopienu Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, tā aptur tiesvedību, līdz likumīgā spēkā stājas Eiropas Kopienu Tiesas nolēmums.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

58.nodaļa

Kasācijas instances tiesas spriedums

473.pants. Lietas izskatīšanas robežas

(1) Tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma likumību pārsūdzētajā daļā attiecībā uz personām, kas spriedumu pārsūdzējušas vai pievienojušās kasācijas sūdzībai, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā.

(2) Tiesa var atcelt visu spriedumu, lai gan pārsūdzēta tikai tā daļa, ja konstatē tādus likuma pārkāpumus, kas noveduši pie visas lietas nepareizas izspriešanas.

474.pants. Kasācijas instances tiesas tiesības

Tiesa, izskatījusi lietu, var taisīt vienu no šādiem spriedumiem:

- 1) atstāt spriedumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt visu spriedumu vai kādā tā daļā un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas vai pirmās instances tiesā;
- 3) atcelt visu spriedumu vai tā daļu un atstāt pieteikumu bez izskatīšanas vai arī izbeigt tiesvedību, ja otrās instances tiesa nav ievērojusi šā likuma 219. vai 223.panta noteikumus;
- 4) grozīt spriedumu daļā par prasības apmēru, ja tas nepareizi noteikts, kļūdaini piemērojot materiālo tiesību normu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

475.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma saturs

(1) Kasācijas instances tiesas spriedums sastāv no ievada, aprakstošās, motīvu un rezolutīvās daļas.

(2) Ievada daļā tiesa norāda:

- 1) tiesas nosaukumu un sastāvu;
- 2) sprieduma taisīšanas laiku;
- 3) lietas dalībniekus un strīda priekšmetu;
- 4) personas, kas iesniegušas kasācijas sūdzību (pretsūdzību) vai tai pievienojušās.

(3) Aprakstošajā daļā tiesa norāda:

- 1) īsu lietas apstākļu izklāstījumu;
- 2) apelācijas instances tiesas sprieduma būtību;
- 3) kasācijas sūdzības motīvus;
- 4) pretsūdzības motīvus vai paskaidrojumu būtību.

(4) Motīvu daļā tiesa norāda:

- 1) noraidot kasācijas sūdzību — argumentus, kuru dēļ sūdzība noraidīta;
- 2) apmierinot kasācijas sūdzību — argumentus par apelācijas instances tiesas pieļautajiem tiesību normu pārkāpumiem, to nepareizu iztulkošanu vai kompetences ietvaru pārkāpumu.

(5) Rezolutīvajā daļā tiesa norāda nolēmumu saskaņā ar šā likuma 474.panta attiecīgo punktu.

476.pants. Kasācijas instances tiesas norādījumu obligātums

- (1) Likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna.
- (2) Kasācijas instances tiesa nenorāda savā spriedumā, kāds spriedums jātaisa, izskatot lietu no jauna.

477.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma likumīgais spēks

Kasācijas instances tiesas spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

477.¹ pants. Kasācijas instances tiesas rīcība pēc kasācijas sūdzības un kasācijas protesta izskatīšanas

Pēc šā likuma 462.panta otrajā daļā, 464.panta trešajā daļā un 474.panta 1. un 4.punktā minētā pilna nolēmuma taisīšanas (pieņemšanas) kasācijas instances tiesa nekavējoties nosūta lietu apelācijas instances tiesai izpildu raksta izrakstīšanai.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008. Sk. Pārejas noteikums.)

Vienpadsmitā sadaļa Lietas, kurā spriedums vai lēmums stājies likumīgā spēkā, jauna izskatīšana

59.nodaļa Lietas jauna izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

478.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem var ierosināt lietas dalībnieks, iesniedzot pieteikumu:

- 1) par rajona (pilsētas) tiesas sprieduma vai lēmuma

atcelšanu — attiecīgajai apgabaltiesai;

- 2) par apgabaltiesas sprieduma vai lēmuma atcelšanu — Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātai;

- 3) par Tiesu palātas sprieduma vai lēmuma atcelšanu — Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam.

(2) Pieteikumu var iesniegt triju mēnešu laikā no dienas, kad konstatēti apstākļi, kas ir par pamatu lietas jaunai izskatīšanai.

(3) Pieteikumu nevar iesniegt, ja kopš sprieduma vai lēmuma spēkā stāšanās pagājuši vairāk nekā 10 gadi.

(4) Pieteikumu, kurā nav norādīts uz apstākļiem, kas saskaņā ar šā likuma 479.pantu var tikt atzīti par jaunatklātiem apstākļiem, nepieņem un atdod iesniedzējam. Tiesnesis atsaka pieņemt izskatīšanai pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem arī tad, ja pieteikums iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie vai faktiskie apstākļi mainījušies. Par šādu tiesneša lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

479.pants. Jaunatklātie apstākļi

Par jaunatklātiem apstākļiem atzīst:

- 1) būtiskus lietas apstākļus, kas pastāvēja lietas izskatīšanas laikā, bet nebija un nevarēja būt zināmi pieteikuma iesniedzējam;
- 2) ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas apzināti nepatiesas liecinieku liecības, apzināti nepatiesu eksperta atzinumu, apzināti nepatiesu tulkojumu, viltotus rakstveida vai lietiskos pierādījumus, uz kuru pamata taisīts spriedums;
- 3) ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas noziedzīgās darbības, kuru dēļ taisīts nelikumīgs vai nepamatots spriedums vai pieņemts lēmums;
- 4) tā tiesas sprieduma vai citas iestādes lēmuma atcelšanu, uz kura pamata taisīts spriedums vai pieņemts lēmums šajā lietā;
- 5) lietas izspriešanā piemērotās tiesību normas atzīšanu par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai;
- 6) Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums šajā lietā, no kura izriet, ka tiesvedība ir jāuzsāk no jauna. Šādā gadījumā tiesai, pieņemot nolēmumu atsāktajā lietā, jābalstās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 22.05.2008. likumu, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

480.pants. Pieteikuma iesniegšanas termiņa aprēķināšana

Pieteikuma iesniegšanas termiņu aprēķina:

- 1) šā likuma 479.panta 1.punktā norādītajiem apstākļiem — no šo apstākļu atklāšanas dienas;
- 2) šā likuma 479.panta 2. un 3.punktā norādītajos gadījumos — no dienas, kad likumīgā spēkā stājies spriedums krimināllietā;
- 3) šā likuma 479.panta 4.punktā norādītajos gadījumos — no dienas, kad likumīgā spēkā stājies tiesas nolēmums, ar kuru atcelts spriedums civillietā vai krimināllietā, vai arī kad atcelts citas iestādes lēmums, uz kura pamatots tas spriedums vai lēmums, kuru lūdz atcelt sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem;
- 4) šā likuma 479.panta 5.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā spriedums vai cits lēmums, sakarā ar kuru piemērotā tiesību norma zaudē spēku kā neatbilstoša augstāka juridiska spēka tiesību normai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

481.pants. Pieteikuma izskatīšana

Pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem izskata rakstveida procesā.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

482.pants. Tiesas lēmums

(1) Tiesa, izskatījusi pieteikumu, pārbauda, vai apstākļi, kurus norāda pieteicējs, atzīstami par jaunatklātiem apstākļiem saskaņā ar šā likuma 479.pantu.

(2) Ja tiesa konstatē jaunatklātus apstākļus, tā atceļ apstrīdēto spriedumu vai lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un nodod lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

(3) Ja tiesa atzīst, ka pieteikumā norādītie apstākļi nav uzskatāmi par jaunatklātiem, tā pieteikumu noraida.

(4) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

60.nodaļa **Lietu jauna izskatīšana sakarā ar būtiskiem** **materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumiem**

483.pants. Protesta iesniegšana

Protestu par spēkā stājušos tiesas nolēmumu Senātam var iesniegt Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs vai ģenerālprokurors, ja kopš nolēmuma spēkā stāšanās nav pagājuši vairāk kā 10 gadi.

484.pants. Pamats protesta iesniegšanai

Pamats protesta iesniegšanai par spēkā stājušos tiesas nolēmumu ir būtiski materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumi, kas konstatēti lietās, kuras ir izskatītas tikai pirmās instances tiesā, ja tiesas nolēmums nav pārsūdzēts likumā noteiktajā kārtībā no lietas dalībniekiem neatkarīgu iemeslu dēļ vai ar tiesas nolēmumu aizskartas valsts vai pašvaldību iestāžu tiesības vai to personu tiesības, kuras nav bijušas lietas dalībnieki.

485.pants. Protesta izskatīšanas kārtība

Protestu izskata Senāts šā likuma 464.—477.pantā norādītajā kārtībā.

D daļa Šķirējtiesa

Divpadsmitā sadaļa Šķirējtiesas izveidošana un darbība

61.nodaļa Vispārīgie noteikumi

486.pants. Šķirējtiesas izveidošana

(1) Šķirējtiesu var izveidot konkrēta strīda izšķiršanai. Šķirējtiesa var darboties arī pastāvīgi.

(2) Pastāvīgā šķirējtiesa darbojas uz reglamenta pamata, bet šķirējtiesa konkrēta strīda izšķiršanai tiek izveidota šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Pastāvīgo šķirējtiesu var izveidot viena vai vairākas juridiskās personas. Pastāvīgā šķirējtiesa uzsāk darbību pēc reģistrācijas šķirējtiesu reģistrā. Šķirējtiesu reģistru ved Uzņēmumu reģistrs. Par ierakstu izdarīšanu šķirējtiesu reģistrā maksājamās valsts nodevas apmēru, samaksas kārtību un atvieglojumus nosaka Ministru kabinets.

(4) Lai šķirējtiesu reģistrētu šķirējtiesu reģistrā, šķirējtiesas dibinātāji iesniedz Uzņēmumu reģistram šķirējtiesas reglamentu un citus dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šķirējtiesu reģistrācijas kārtību.

(5) Pastāvīgās šķirējtiesas nosaukums nedrīkst sakrist ar šķirējtiesu reģistrā jau reģistrētas vai reģistrācijai pieteiktas šķirējtiesas nosaukumu, kā arī nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par šķirējtiesas darbībai svarīgiem apstākļiem. Uz šķirējtiesu nosaukumiem attiecas komersantiem noteiktie firmas izvēles ierobežojumi.

(6) Strīdu izšķiršana šķirējtiesā nav komercdarbība.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

486.¹ pants. Šķirējtiesas reglaments

(1) Pastāvīgās šķirējtiesas reglamentā norāda:

1) šķirējtiesas nosaukumu. Papildus šķirējtiesas nosaukumam latviešu valodā reglamentā var norādīt šķirējtiesas nosaukumu arī vienā vai vairākās svešvalodās;

2) šķirējtiesnešu iecelšanas, noraidīšanas un pilnvaru izbeigšanas kārtību;

3) kārtību, kādā apliecināmi šķirējtiesnešu paraksti uz nolēmuma;

4) šķirējtiesas procesa sagatavošanas kārtību;

5) strīda izšķiršanas kārtību — procesuālos termiņus, to atjaunošanas vai pagarināšanas kārtību, pretprasības iesniegšanas kārtību, strīda izšķiršanas atlikšanas, šķirējtiesas procesa apturēšanas kārtību un citus procesuālus jautājumus;

6) dibinātāja nosaukumu (firmu);

7) citus noteikumus, kas nav pretrunā ar likumu.

(2) Ja reglamentā izdarīti grozījumi, Uzņēmumu reģistram iesniedz grozījumu tekstu, kā arī pilnu reglamenta tekstu jaunajā redakcijā. Reglamenta grozījumi iegūst juridisku spēku pēc to reģistrācijas.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005. Pants stājas spēkā 01.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

487.pants. Šķīrējtiesā izšķīramie strīdi

(1) Šķīrējtiesā var nodot izšķiršanai jebkuru civiltiesisku strīdu, izņemot strīdu:

1) kura izspriešana varētu aizskart tādas personas tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, kura nav šķīrējtiesas līguma dalībiece;

2) kurā kaut viena puse ir valsts vai pašvaldības iestāde vai ar šķīrējtiesas nolēmumu var tikt skartas valsts vai pašvaldības iestāžu tiesības;

3) kurš saistīts ar grozījumiem civilstāvokļa aktu reģistrā;

4) par aizbildnībā vai aizgādībā esošu personu tiesībām un pienākumiem vai ar likumu aizsargātām interesēm;

5) par lietu tiesību nodibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu attiecībā uz nekustamo īpašumu, ja strīda dalībnieks ir persona, kurai ar likumu ir ierobežotas tiesības iegūt nekustamo lietu īpašumā, valdījumā vai lietošanā;

6) par personu izlikšanu no dzīvojamām telpām;

7) starp darbinieku un darba devēju, ja strīds radies, slēdzot, grozot, izbeidzot vai pildot darba līgumu, kā arī piemērojot vai tulkojot normatīvo aktu noteikumus, darba koplīguma vai darba kārtības noteikumus (individuāls darba tiesību strīds);

8) par to personu tiesībām un pienākumiem, attiecībā uz kurām līdz šķīrējtiesas nolēmuma pieņemšanai ir ierosinātas lietas par maksātnespējas procesu vai tiesiskās aizsardzības procesu.

(2) Šķīrējtiesā netiek izšķirti strīdi, kas saistīti ar sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmajiem jautājumiem.

(17.02.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

488.pants. Strīda izšķiršanā piemērojamās procesuālās normas

Šķīrējtiesai saistošas ir tikai šā likuma D daļā noteiktās procesuālās normas, ja vien šajā daļā nav noteikts citādi.

489.pants. Strīda izšķiršanā piemērojamās materiālo tiesību normas

(1) Izšķirot strīdu, šķīrējtiesai vispirms jāapsver, vai puses ir vienojušās par to, pēc kādiem likumiem vai kādām darījumu paražām apspriežamas to savstarpējās attiecības. Tāda vienošanās ir spēkā, ciktāl tā nav pretrunā ar Civillikuma 19., 24. un 25.panta noteikumiem.

(2) Ja šādas vienošanās nav bijis vai šķīrējtiesa to atzinusi par spēkā neesošu, pušu tiesiskajai attiecībai piemērojamais likums nosakāms saskaņā ar Civillikuma Ievada noteikumiem.

62.nodaļa Šķirējtiesas līgums

490.pants. Šķirējtiesas līguma jēdziens

(1) Šķirējtiesas līgums ir šajā likumā noteiktajā kārtībā noslēgta vienošanās starp pusēm par strīda nodošanu izšķiršanai šķirējtiesā.

(2) Puses var vienoties par tāda strīda nodošanu izšķiršanai šķirējtiesā, kas jau radies vai var rasties nākotnē.

491.pants. Šķirējtiesas līguma puses

Šķirējtiesas līgumu var noslēgt:

- 1) rīcībspējīga fiziskā persona neatkarīgi no pilsonības un dzīvesvietas;
- 2) Latvijā vai ārvalstī reģistrēta juridiskā persona;
- 3) cits privāto tiesību subjekts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

492.pants. Šķirējtiesas līguma forma

(1) Šķirējtiesas līgumu noslēdz rakstveidā. To kā atsevišķu noteikumu (šķirējtiesas klauzulu) var ietvert jebkurā līgumā.

(2) Par rakstveida līgumu uzskatāma arī vienošanās, kas noslēgta, apmainoties ar vēstulēm, faksogrammām, telegrammām vai izmantojot citus telekomunikācijas līdzekļus, kas nodrošina, ka tiek fiksēta pušu griba nodot strīdu vai iespējamo strīdu izšķiršanai šķirējtiesā.

(3) Līgumā var iekļaut atrunu par strīda izskatīšanas kārtību saskaņā ar šķirējtiesas reglamentu vai pušu vienošanos.

(4) Šķirējtiesas līgumu var atcelt vai grozīt saskaņā ar pušu rakstveida vienošanos.

493.pants. Šķirējtiesas līguma spēks

(1) Personas, kas noslēgušas līgumu par strīda nodošanu izšķiršanai šķirējtiesā, nav tiesīgas no tā atteikties, ja likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā šķirējtiesas līgums nav grozīts vai atcelts.

(2) Šķirējtiesas līgums ir spēkā, kamēr nav izbeigusies tiesiskā attiecība, kuras sakarā tas noslēgts.

(3) Ja vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai šķirējtiesā kā atsevišķs noteikums ir ietverts pušu noslēgtajā līgumā, šī vienošanās uzskatāma par patstāvīgu līgumu. Ja līguma termiņš izbeidzies vai līgums atzīts par spēkā neesošu, vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai šķirējtiesā paliek spēkā.

(4) Katra puse ir tiesīga vienpusēji atkāpties no šķirējtiesas līguma, paziņojot par to otrai pusei, ja puses nav noteikušas citu termiņu lietas izskatīšanai šķirējtiesā un ir viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) šķīrējtiesas procesā ilgāk par četriem mēnešiem netiek izveidots šķīrējtiesas sastāvs vai netiek veiktas nekādas procesuālās darbības;
- 2) šķīrējtiesa gada laikā no šķīrējtiesas procesa uzsākšanas nav pabeigusi strīda izskatīšanu ar nolēmumu.

494.pants. Šķīrējtiesas līgumam piemērojamais likums

Ja šķīrējtiesas līgumā nav noteikts, pēc kādas valsts likumiem apspriežama šā līguma spēkā esamība, šķīrējtiesas līgumam piemērojamais likums nosakāms saskaņā ar Civillikuma 19. un 25.pantu.

63.nodaļa Šķīrējtiesas procesa sagatavošana

495.pants. Strīda pakļautības noteikšana

- (1) Par strīda pakļautību lemj pati šķīrējtiesa, arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību.
- (2) Iesniegumu par to, ka strīds nav pakļauts šķīrējtiesai, puse var iesniegt līdz dienai, kad beidzas atsaukšanas iesniegšanas termiņš.
- (3) Šķīrējtiesa jautājumu par strīda pakļautību tai var izlemt jebkurā šķīrējtiesas procesa stadijā.

496.pants. Prasības nodrošinājums pirms prasības celšanas strīdos, kas pakļauti izšķiršanai šķīrējtiesā

- (1) Pēc iespējamā prasītāja pieteikuma tiesa pēc parādnieka vai viņa mantas atrašanās vietas šā likuma 139.pantā noteiktajā kārtībā var nodrošināt prasību pirms tās celšanas. Tā pati tiesa pēc puses vai šķīrējtiesas līguma lemj par prasības nodrošinājuma atcelšanu vai grozīšanu.
 - (2) Pieteikums par prasības nodrošinājumu vai pieteikums par prasības nodrošinājuma grozīšanu nav uzskatāms par šķīrējtiesas vienošanās neievērošanu un nav šķērslis strīda izšķiršanai šķīrējtiesā.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)*

497.pants. Šķīrējtiesnesis

- (1) Šķīrējtiesnesis ir persona, kas atbilstoši šķīrējtiesas līguma un šā likuma noteikumiem ir iecelta strīda izšķiršanai.
- (2) Par šķīrējtiesnesi var iecelt jebkuru rīcībspējīgu personu neatkarīgi no tās pilsonības un dzīvesvietas, ja šī persona rakstveidā ir piekritusi būt par šķīrējtiesnesi.
- (3) Šķīrējtiesnesim jāpilda savi pienākumi godprātīgi, nepakļaujoties nekādai ietekmei, viņam jābūt objektīvam un neatkarīgam.

498.pants. Šķīrējtiesnešu skaits

- (1) Šķīrējtiesnešu skaitam jāveido nepāra skaitlis. Ja puses nav vienojušās par šķīrējtiesnešu skaitu, šķīrējtiesa sastāv no trim šķīrējtiesnešiem.

(2) Šķirējtiesa var sastāvēt arī no viena šķirējtiesneša, ja puses tā vienojušās.

499.pants. Šķirējtiesnešu iecelšana

(1) Šķirējtiesnešu iecelšanas kārtību nosaka puses.

(2) Puses šķirējtiesnešu iecelšanu var uzticēt jebkurai rīcībspējīgai fiziskajai vai juridiskajai personai.

(3) Ja puses vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai pastāvīgajai šķirējtiesai, bet nav vienojušās par šķirējtiesnešu iecelšanas kārtību, šķirējtiesnešus ieceļ saskaņā ar attiecīgās šķirējtiesas reglamentu, ievērojot pušu līdztiesību.

(4) Ja puses nav vienojušās par strīda nodošanu pastāvīgajai šķirējtiesai un par šķirējtiesnešu iecelšanas kārtību, katra puse ieceļ pa vienam šķirējtiesnesim, kuri, savstarpēji vienojoties, ieceļ trešo šķirējtiesnesi, kas ir šķirējtiesas sastāva priekšsēdētājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

500.pants. Šķirējtiesneša atcelšana

Ja puse iecēlusi šķirējtiesnesi un par to ir paziņots otrai pusei, tā nevar atcelt šo šķirējtiesnesi bez otras puses piekrišanas.

501.pants. Šķirējtiesneša noraidījuma pamati

(1) Personai, kurai tiek prasīta piekrišana tās iecelšanai par šķirējtiesnesi, jāatklāj pusēm jebkādi apstākļi, kuri var izraisīt pamatotas šaubas par šīs personas objektivitāti un neatkarību. Ja šādi apstākļi šķirējtiesnesim kļuvuši zināmi līdz šķirējtiesas procesa beigām, viņam tie nekavējoties jāatklāj pusēm.

(2) Šķirējtiesnesi var noraidīt, ja pastāv apstākļi, kuri izraisa pamatotas šaubas par viņa objektivitāti un neatkarību, kā arī tad, ja viņa kvalifikācija neatbilst tai, par kādu puses vienojušās. Puse var noraidīt šķirējtiesnesi, kuru tā iecēlusi vai kura iecelšanā tā piedalījies, tikai tad, ja noraidījuma pamati šai pusei kļuvuši zināmi pēc šķirējtiesneša iecelšanas.

502.pants. Šķirējtiesneša noraidījuma kārtība

(1) Puses var vienoties par šķirējtiesneša noraidījuma kārtību.

(2) Ja strīdu izšķir pastāvīgā šķirējtiesa un puses nav vienojušās par šķirējtiesneša noraidījuma kārtību, to nosaka saskaņā ar šķirējtiesas reglamentu.

(3) Ja strīdu izšķir šķirējtiesa, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, un puses nav vienojušās par šķirējtiesneša noraidījuma kārtību, puse, kura vēlas noraidīt šķirējtiesnesi, 15 dienu laikā no dienas, kad tā uzzinājusi par šā šķirējtiesneša iecelšanu vai tai kļuvis zināms kā d s no šā likuma 501.pantā minētajiem apstākļiem, nosūta šķirējtiesnešiem paziņojumu, norādot tajā, kuru šķirējtiesnesi tā noraida, un noraidījuma pamatu. Ja šķirējtiesnesis, kuram pieteikts noraidījums, neatsakās no savu pienākumu pildīšanas, jautājumu par noraidījumu izlemj pārējie šķirējtiesneši. Ja strīdu izšķir viens šķirējtiesnesis, jautājumu par noraidījumu izlemj šis šķirējtiesnesis.

503.pants. Šķirējtiesneša pilnvaru izbeigšanās

(1) Šķirējtiesneša pilnvaras izbeidzas:

- 1) ja pieņemts šķirējtiesneša noraidījums;
- 2) ja šķirējtiesnesis atteicies no strīda izšķiršanas;
- 3) ja puses vienojas par šķirējtiesneša pilnvaru izbeigšanu;
- 4) ar šķirējtiesneša nāvi.

(2) Par šķirējtiesneša pilnvaru izbeigšanas kārtību puses var brīvi vienoties. Ja puses nav vienojušās par šķirējtiesneša pilnvaru izbeigšanas kārtību un strīdu izskata pastāvīgā šķirējtiesā, piemērojami šķirējtiesas reglamenta noteikumi.

504.pants. Jauna šķirējtiesneša iecelšana

Ja šķirējtiesneša pilnvaras izbeigušās, jaunu šķirējtiesnesi iecel šā likuma 499.pantā noteiktajā kārtībā.

64.nodaļa Strīda izšķiršana šķirējtiesā

505.pants. Pušu līdztiesība un sacikste

Šķirējtiesā, izšķirot strīdu, ievēro pušu līdztiesības un sacikstes principu. Katrai pusei ir vienādas tiesības izklāstīt savu viedokli un aizstāvēt savas tiesības.

506.pants. Šķirējtiesas procesa kārtības noteikšana

(1) Pusēm ir tiesības brīvi noteikt šķirējtiesas procesa kārtību.

(2) Ja puses ir vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai pastāvīgā šķirējtiesā, bet nav vienojušās par šķirējtiesas procesa kārtību, strīdu izšķir saskaņā ar pastāvīgās šķirējtiesas reglamentu.

(3) Ja strīdu izšķir šķirējtiesā, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, un puses nav vienojušās par šķirējtiesas procesa kārtību, šķirējtiesa pati nosaka šo kārtību.

(4) Šķirējtiesas sastāva priekšsēdētājs var patstāvīgi izlemt procesuālos jautājumus, ja viņam to uzticējušas puses vai pārējie šķirējtiesneši.

507.pants. Termiņi

(1) Šķirējtiesa pati nosaka procesuālos termiņus šā likuma 493.pantā noteikto termiņu ietvaros.

(2) Pastāvīgā šķirējtiesā ievēro šķirējtiesas reglamentā noteiktos procesuālos termiņus.

(3) Procesuālos termiņus pastāvīgā šķirējtiesā atjauno vai pagarina tās reglamentā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

508.pants. Strīda izšķiršanas vieta

Pusēm ir tiesības brīvi noteikt strīda izšķiršanas vietu. Ja puses par to nav vienojušās, strīda izšķiršanas vietu nosaka šķirētiesa.

509.pants. Šķirētises valoda

(1) Process šķirētisē notiek valsts valodā. Citā valodā process var notikt, ja par to ir vienojušās puses.

(2) Ja kāds no procesa dalībniekiem nepārvalda valodu, kurā notiek process, šķirētise pieaicina tulku. Kārtību, kādā tiek apmaksāti tulka pakalpojumi, nosaka šķirētise.

(3) Šķirētise var pieprasīt pusēm jebkura rakstveida pierādījuma tulkojumu vai notariāli apliecinātu tulkojumu valodā, kurā notiek process.

510.pants. Pušu pārstāvība

(1) Fiziskās personas savas lietas šķirētisē ved pašas vai ar pilnvarotu pārstāvju starpniecību.

(2) Juridisko personu lietas šķirētisē ved to amatpersonas, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī citi juridisko personu pilnvaroti pārstāvji.

(3) Puses šķirētises procesā var pieaicināt advokātus juridiskās palīdzības sniegšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2001.)

511.pants. Šķirētises procesa izdevumi

(1) Šķirētises procesa izdevumos ietilpst ar strīda izskatīšanu saistītās maksas, kā arī šķirētisesneša honorārs.

(2) Šķirētises procesa izdevumu apmēru, kā arī samaksas termiņus un kārtību nosaka šķirētise, ievērojot prasības summu, strīda sarežģītību un šķirētises līgumā minētos nosacījumus.

(3) Šķirētise, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, šķirētisesneša honorāru nosaka pēc šķirētisesneša iecelšanas, ja vien puses līgumā nav noteikušas citādi.

512.pants. Šķirētises procesa konfidencialitāte

(1) Šķirētises sēdes ir slēgtas. Personas, kas nav procesa dalībnieki, var būt klāt šķirētises sēdē tikai ar pušu piekrišanu.

(2) Šķirētise ziņas par šķirētises procesu nesniedz trešajām personām un npublicē.

513.pants. Šķirētises procesa uzsākšana

(1) Šķirētisē, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, ja puses šķirētises līgumā ir vienojušās par šķirētises sastāvu, kā arī pastāvīgā šķirētisē process sākas ar prasības pieteikuma iesniegšanas brīdi.

(2) Šķīrējtiesā, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, ja puses līgumā nav vienojušās par šķīrējtiesas sastāvu, šķīrējtiesas process sākas ar brīdi, kad atbildētājs saņem no prasītāja prasības pieteikuma norakstu un paziņojumu par šķīrējtiesneša iecelšanu.

514.pants. Prasības pieteikuma iesniegšana

(1) Prasības pieteikumu šķīrējtiesai iesniedz rakstveidā.

(2) Prasības pieteikumā norāda:

1) informāciju par pusēm:

a) juridiskajām personām: nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi) un, ja prasītājam ir zināmi, — arī reģistrācijas numuru un tālruņa numuru,

b) fiziskajām personām: vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu un, ja prasītājam ir zināmi, — arī personas kodu un tālruņa numuru;

2) prasības priekšmetu, summu, prasības summas aprēķinu;

3) prasības pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina;

4) prasītāja prasījumus;

5) pievienoto dokumentu sarakstu.

(3) Prasības pieteikumam pievieno:

1) pušu vienošanos par šķīrējtiesu, ja vien šī vienošanās nav ietverta līgumā, kura sakarā radies strīds;

2) līgumu, kura sakarā radies strīds;

3) dokumentus, uz kuriem prasītājs atsaucas prasības pieteikumā;

4) pierādījumus par prasības pieteikuma nosūtīšanu atbildētājam.

515.pants. Atsauksme uz prasību

(1) Atsauksmi uz prasību atbildētājs iesniedz pušu vai šķīrējtiesas noteiktajā termiņā. Atsauksmes iesniegšanas termiņš nedrīkst būt īsāks par 15 dienām, skaitot no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas.

(2) Atsauksmē atbildētājs norāda:

1) vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā;

2) savus iebildumus pret prasību un to pamatojumu;

3) pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus pret prasību un to pamatojumu, kā arī likumu, uz kuru tie pamatoti;

4) lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai izprasīšanu;

5) citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

516.pants. Pretprasība

(1) Puses var brīvi vienoties par pretprasības iesniegšanas kārtību, ja pretprasības priekšmets ir aptverts ar šķīrējtiesas līgumu.

(2) Ja puses ir vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai pastāvīgā šķīrējtiesā, bet nav vienojušās par pretprasības iesniegšanas kārtību, to nosaka pastāvīgās šķīrējtiesas reglaments.

(3) Ja strīdu izšķir šķīrējtiesa, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, un puses nav vienojušās par pretprasības iesniegšanas kārtību, atbildētājs ir tiesīgs iesniegt pretprasību ne vēlāk kā līdz tā termiņa notecējumam, kāds noteikts atsauksmes iesniegšanai.

517.pants. Prasības grozīšana un papildināšana

Ja puses nav vienojušās citādi, puse var grozīt un papildināt prasību visā šķīrējtiesas procesa laikā, līdz tiek uzsākta strīda izšķiršana.

518.pants. Strīda izšķiršana šķīrējtiesā

(1) Ievērojot pušu noslēgto šķīrējtiesas līgumu, šķīrējtiesa rīko sēdes, lai noklausītos pušu paskaidrojumus un iebildumus, kā arī lai pārbaudītu pierādījumus (mutvārdu process), vai izšķir strīdu, pamatojoties tikai uz iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un materiāliem (rakstveida process). Šķīrējtiesa rīko mutvārdu procesu arī tad, ja puses vienojušās par rakstveida procesu, bet kāda no pusēm līdz nolēmuma pieņemšanai pieprasa mutvārdu procesu.

(2) Šķīrējtiesa savlaicīgi paziņo pusēm par šķīrējtiesas sēdi. Paziņojumu par pirmo šķīrējtiesas sēdi nosūta lietas dalībniekiem ne vēlāk kā 15 dienas pirms sēdes, ja puses nav vienojušās par īsāku termiņu.

(3) Šķīrējtiesa iepazīstina puses ar jebkuriem iesniegumiem, dokumentiem un citu informāciju, kuru tā saņēmusi, kā arī ar ekspertu atzinumiem un citiem pierādījumiem.

(4) Pastāvīgā šķīrējtiesa reglamentā noteiktajā kārtībā var pieņemt lēmumu par strīda izšķiršanas atlikšanu un citiem jautājumiem, neizspriežot lietu pēc būtības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

519.pants. Korespondence

(1) Šķīrējtiesas procesā visi paziņojumi, pieteikumi un cita veida korespondence nosūtāma ierakstītā vēstulē vai citādi, fiksējot nosūtīšanas faktu, vai arī nogādājama adresātam personīgi pret parakstu.

(2) Korespondence uzskatāma par saņemtu, ja tā ir piegādāta adresātam personīgi vai pēc adresāta uzrādītās pasta adreses, vai juridiskās personas atrašanās vietas (juridiskās adreses), vai fiziskās personas dzīvesvietas, bet, ja adresi nevar noskaidrot, — pēc pēdējās zināmās adreses.

520.pants. Sekas, ja puse nepiedalās šķīrējtiesas procesā

(1) Ja atbildētājs neiesniedz atsaukumi uz prasību saskaņā ar šā likuma 515.pantu, šķīrējtiesa turpina procesu, neuzskatot šādu neiesniegšanu par prasības atzīšanu, ja vien šķīrējtiesas līgumā nav noteikts citādi.

(2) Ja puses bez attaisnojoša iemesla neierodas uz šķīrējtiesas mutvārdu sēdi vai neiesniedz rakstveida pierādījumus, šķīrējtiesa turpina procesu un izšķir strīdu, pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem pierādījumiem.

521.pants. Pierādījumi

(1) Pierādīšanas līdzekļi šķīrējtiesā var būt pušu paskaidrojumi, rakstveida pierādījumi, lietiskie pierādījumi un ekspertu atzinumi.

(2) Pierādījumus iesniedz puses. Katrai pusei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu prasījumu vai iebildumu pamatojumu. Šķīrējtiesa var pieprasīt, lai puses iesniedz papildu dokumentus vai citus pierādījumus.

(3) Rakstveida pierādījumus iesniedz oriģinālā vai noraksta veidā. Ja puse iesniedz dokumenta norakstu, šķīrējtiesa pati vai pēc otras puses lūguma var pieprasīt iesniegt oriģināldokumentu. Oriģināldokumentu pēc tās personas lūguma, kas iesniegusi šo dokumentu, šķīrējtiesa atdod atpakaļ, atstājot procesa materiālos apliecinātu tā norakstu.

(4) Šķīrējtiesa pati nosaka pierādījumu pieļaujamību un attiecināmību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

522.pants. Ekspertīze

(1) Ja šķīrējtiesas līgumā nav noteikts citādi, šķīrējtiesa pēc puses lūguma var noteikt ekspertīzi, uzaicināt vienu vai vairākus ekspertus. Ekspertīze notiek tikai tad, ja puse iepriekš samaksājusi par eksperta pakalpojumiem.

(2) Puses pēc šķīrējtiesas pieprasījuma iesniedz ekspertam nepieciešamās ziņas vai dokumentus, uzrāda preces vai citus priekšmetus.

(3) Pēc puses pieprasījuma šķīrējtiesa uzaicina ekspertu pēc atzinuma došanas piedalīties šķīrējtiesas sēdē, lai sniegtu paskaidrojumus un atbildētu uz pušu jautājumiem par atzinumu.

(4) Šķīrējtiesa nosaka kārtību, kādā starp pusēm tiek sadalīti izdevumi par eksperta pakalpojumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

523.pants. Prasības nodrošināšana

(Izslēgts ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

524.pants. Puses izstāšanās procesuālās sekas

(1) Fakts, ka fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, beigusi pastāvēt, pats par sevi neizbeidz šķīrējtiesas līgumu, ja puses nav vienojušās citādi un apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu.

(2) Šajā gadījumā šķīrējtiesa aptur šķīrējtiesas procesu līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai.

(3) Prasījuma cesija vai parāda pārvede var būt par pamatu šķīrējtiesas procesa izbeigšanai tikai tajos gadījumos, kad šķīrējtiesas līgums tiek atcelts likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā.

525.pants. Tiesības uz iebildumiem

(1) Ja ir pārkāpts vai nav ievērots kāds no šķīrējtiesas procesa noteikumiem, puse, kas piedalās šķīrējtiesas procesā, nekavējoties, tiklīdz tai par šo pārkāpumu ir kļuvis zināms vai vajadzētu kļūt zināmam, iesniedz šķīrējtiesai un otrai pusei rakstveida iebildumus.

(2) Par iebildumu pamatotību lemj šķīrējtiesa.

(3) Ja puse neiesniedz iebildumus, uzskatāms, ka tā ir atteikusies no savām tiesībām celt šādus iebildumus.

526.pants. Protokols

(1) Šķīrējtiesas sēdes protokolē tikai tad, ja kāda no pusēm to pieprasa un ir iemaksājusi šķīrējtiesā atlīdzību par sekretāra pakalpojumiem.

(2) Protokolu raksta šķīrējtiesas izraudzīts sekretārs.

(3) Protokolu paraksta visi šķīrējtiesneši un sekretārs. Pusēm ir tiesības iepazīties ar protokolu un piecu dienu laikā pēc tā parakstīšanas iesniegt rakstveida piezīmes vai iebildumus par protokolu. Par iebildumu pamatotību vai piezīmju atbilstību šķīrējtiesas sēdē notikušajam lemj šķīrējtiesa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

527.pants. Procesa dokumentu glabāšana pēc šķīrējtiesas procesa pabeigšanas

(1) Ja strīdu izšķir pastāvīgā šķīrējtiesa, procesa dokumenti 10 gadus pēc šķīrējtiesas procesa pabeigšanas paliek glabāšanā šķīrējtiesā. Šķīrējtiesa dokumentus glabā likumā noteiktajā arhīvu glabāšanas kārtībā.

(2) Ja strīdu izšķir šķīrējtiesa, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, procesa dokumenti tiek noformēti tādā eksemplāru skaitā, lai pēc šķīrējtiesas procesa pabeigšanas tos vienā eksemplārā izsniegtu katrai pusei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

65.nodaļa Šķīrējtiesas nolēmumi

528.pants. Nolēmumu pieņemšana šķīrējtiesā

(1) Visi nolēmumi (lēmumi un spriedumi) šķīrējtiesā, ja tā sastāv vairāk kā no viena šķīrējtiesneša, tiek pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu.

(2) Šķīrējtiesas nolēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā. Tas nav pārsūdzams, un par to nevar iesniegt protestu.

529.pants. Izlīgums

(1) Ja šķīrējtiesas procesa laikā puses noslēdz izlīgumu, šķīrējtiesa procesu izbeidz.

(2) Izlīgumu puses slēdz rakstveidā un tajā norāda: juridiskajām personām — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi), fiziskajām personām — vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, kā arī strīda priekšmetu un katras puses saistības, ko tās labprātīgi uzņemas pildīt.

(3) Pēc pušu pieprasījuma šķīrējtiesa ar savu lēmumu apstiprina izlīgumu, ja tā noteikumi nav pretrunā ar likumu. Šādam lēmumam ir tāds pats juridisks spēks kā šķīrējtiesas spriedumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

530.pants. Šķīrējtiesas spriedums

(1) Šķīrējtiesa spriedumu taisa rakstveidā, un to paraksta šķīrējtiesneši. Ja šķīrējtiesa sastāv no vairākiem šķīrējtiesnešiem, spriedumu paraksta visi šķīrējtiesneši, bet, ja kāds no šķīrējtiesnešiem neparaksta spriedumu, šķīrējtiesas spriedumā norādāms iemesls, kāpēc nav viņa paraksta.

(2) Spriedumā norāda:

1) šķīrējtiesas sastāvu;

2) sprieduma taisīšanas datumu un vietu;

3) ziņas par pusēm;

4) strīda priekšmetu;

5) sprieduma motivējumu, ja vien puses nav vienojušās citādi;

6) secinājumu par prasības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai par tās pilnīgu vai daļēju noraidīšanu un šķīrējtiesas sprieduma būtību;

7) piedzenamo summu, ja spriedums taisīts par naudas piedziņu;

8) konkrēto mantu un tās vērtību, kas piedzenama mantas neesamības gadījumā, ja spriedums taisīts par mantas atdošanu natūrā;

9) kam, kādas darbības un kādā termiņā jāizpilda, ja spriedums uzliek par pienākumu izpildīt noteiktas darbības;

10) kāda sprieduma daļa attiecas uz katru no prasītājiem, ja spriedums taisīts vairāku prasītāju labā, vai kāda sprieduma daļa jāizpilda katram no atbildētājiem, ja spriedums taisīts pret vairākiem atbildētājiem;

11) šķīrējtiesas procesa izdevumus, kā arī šo izdevumu un izdevumu par juridisko palīdzību sadalījumu starp pusēm.

(3) Šķīrējtiesas sprieduma norakstu nosūta pusēm. Rakstveida procesa gadījumā šķīrējtiesa sprieduma norakstu pusēm nosūta triju dienu laikā.

(4) Katra puse, paziņojot par to otrai pusei, līdz sprieduma izpildei var lūgt šķīrējtiesu:

1) izlabot jebkuru spriedumā pieļauto kļūdu aprēķinos, gramatisko vai drukas kļūdu. Šādas kļūdas šķīrējtiesa var izlabot arī pēc savas iniciatīvas;

2) izskaidrot spriedumu. Sprieduma izskaidrojums no tā pieņemšanas brīža kļūst par sprieduma neatņemamu sastāvdaļu;

3) 30 dienu laikā no sprieduma nosūtīšanas dienas pieņem papildu spriedumu, ja spriedumā nav izšķirta kāda līdz sprieduma pieņemšanai iesniegtā prasība. Ja šķīrējtiesa uzskata lūgumu par pamatotu, tā šo lūgumu izlemj, taisot papildu spriedumu.

(5) Šķīrējtiesa lemj, vai pušu piedalīšanās ir nepieciešama, šķīrējtiesai izlemjot šādu jautājumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

531.pants. Kārtība, kādā apliecināmi šķīrējtiesnešu paraksti uz nolēmuma

Pastāvīgā šķīrējtiesā kārtību, kādā apliecināmi šķīrējtiesnešu paraksti uz nolēmuma, nosaka pastāvīgās šķīrējtiesas reglaments, bet šķīrējtiesā, kas izveidota konkrēta strīda izšķiršanai, pirms nolēmuma izsniegšanas šķīrējtiesnešu parakstus apliecina notariāli.

532.pants. Šķīrējtiesas procesa izbeigšana

(1) Šķīrējtiesa pieņem lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu, ja:

1) prasītājs atsauc savu prasību un atbildētājs neiebilst pret to;

2) puses vienojas par strīda izbeigšanu ar izlīgumu;

3) šķīrējtiesas līgums likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā zaudējis spēku;

4) šķīrējtiesa atzīst, ka strīds nav pakļauts šķīrējtiesai;

5) fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, ir beigusi pastāvēt un tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu vai puses ir vienojušās, ka process šādā gadījumā izbeidzams.

(2) Ja šķīrējtiesas process izbeigts šā panta pirmās daļas 1. vai 2.punktā norādīto iemeslu dēļ, atkārtota griešanās šķīrējtiesā vai griešanās tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

(3) Ja šķīrējtiesas process izbeigts šā panta pirmās daļas 3. vai 4.punktā norādīto iemeslu dēļ vai ja fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, ir beigusi pastāvēt un puses ir vienojušās, ka šķīrējtiesas process šādā gadījumā izbeidzams, puses ir tiesīgas griezties tiesā.

66.nodaļa Šķīrējtiesas nolēmuma izpilde

533.pants. Šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšanas kārtība

(1) Šķīrējtiesas nolēmums pusēm ir obligāts un izpildāms labprātīgi šajā nolēmumā noteiktajā termiņā. Labprātīgai sprieduma izpildei nosaka termiņu, kas nav īsāks par piecām dienām.

(2) Ja pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmums izpildāms Latvijā un labprātīgi netiek pildīts, ieinteresētā puse ir tiesīga vērsties rajona (pilsētas) tiesā pēc parādnieka dzīvesvietas vai atrašanās vietas (juridiskās adreses) ar pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmuma piespiedu izpildei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

534.pants. Pieteikuma iesniegšana par pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmuma piespiedu izpildi

(1) Pieteikumam par izpildu raksta izsniegšanu pievieno:

- 1) pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmumu;
- 2) dokumentu, kas apliecina pušu rakstveida vienošanos par strīda nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā, vai notariāli apliecinātu tā norakstu;
- 3) pieteikuma norakstus atbilstoši pārējo lietas dalībnieku skaitam;
- 4) dokumentu par valsts nodevas samaksu;
- 5) izziņu, kas apliecina fiziskās personas deklarēto dzīvesvietu.

(2) Dokumentus iesniedz valsts valodā vai kopā ar to notariāli apliecinātu tulkojumu valsts valodā.

(3) Pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmumu pēc puses lūguma var izsniegt atpakaļ, aizstājot to ar apliecinātu norakstu.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

534.¹ pants. Pieteikuma nosūtīšana lietas dalībniekiem

(1) Kad tiesā saņemts pieteikums par izpildu raksta izsniegšanu, pieteikumu nekavējoties nosūta pārējiem lietas dalībniekiem ierakstītā pasta sūtījumā, nosakot rakstveida paskaidrojuma iesniegšanas termiņu, kas nav īsāks par 10 dienām un ilgāks par 15 dienām no pieteikuma nosūtīšanas dienas.

(2) Paskaidrojumā lietas dalībnieks norāda:

- 1) vai viņš atzīst pieteikumu pilnībā vai kādā tā daļā;
- 2) savus iebildumus pret pieteikumu un to pamatojumu;
- 3) pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus un to pamatojumu, kā arī likumu, uz kuru tie pamatoti;
- 4) lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai izprasīšanu;
- 5) citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem pieteikuma izskatīšanā.

(3) Lietas dalībnieks pievieno paskaidrojumam tā norakstus atbilstoši pārējo lietas dalībnieku skaitam.

(4) Pēc paskaidrojuma saņemšanas tiesnesis tā norakstu nekavējoties nosūta pārējiem lietas dalībniekiem.

(5) Paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis pieteikuma par izpildu raksta izsniegšanu izskatīšanai.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

535.pants. Pieteikuma izlemšana par šķīrējtiesas nolēmuma piespiedu izpildi

(1) Lēmumu par izpildu raksta izsniegšanu vai motivētu atteikumu to izsniegt pieņem tiesnesis uz iesniegto dokumentu pamata, neaicinot lietas dalībniekus, 10 dienu laikā no dienas, kad beidzies termiņš paskaidrojumu sniegšanai, bet, ja paskaidrojumi nosūtīti pārējiem lietas dalībniekiem, — 10 dienu laikā no paskaidrojumu

nosūtīšanas dienas. Pieņemot lēmumu par izpildu raksta izsniegšanu, tiesnesis izlemj arī jautājumu, vai atlīdzināma valsts nodeva par izpildu raksta izsniegšanu.

(2) Lēmums par izpildu raksta izsniegšanu stājas spēkā nekavējoties.

(3) Par lēmumu atteikt izsniegt izpildu rakstu var iesniegt blakus sūdzību 10 dienu laikā no dienas, kad prasītājs saņēmis lēmuma norakstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

536.pants. Izpildu raksta izsniegšanas atteikuma pamats

Tiesnesis atsaka izpildu raksta izsniegšanu, ja:

1) konkrēto strīdu var izšķirt tikai tiesa;

2) šķīrējtiesas līgumu noslēgusi rīcībnespējīga persona;

3) šķīrējtiesas līgums likumā noteiktajā kārtībā ir atcelts vai atzīts par spēkā neesošu;

4) pusei nebija pienācīgā veidā paziņots par šķīrējtiesas procesu vai tā citu iemeslu dēļ nevarēja iesniegt savus paskaidrojumus un tas būtiski ietekmējis šķīrējtiesas procesu;

5) pusei nebija pienācīgā veidā paziņots par šķīrējtiesnesu iecelšanu un tas būtiski ietekmējis šķīrējtiesas procesu;

6) šķīrējtiesa netika izveidota vai šķīrējtiesas process nenotika atbilstoši šķīrējtiesas līguma vai šā likuma D daļas noteikumiem;

7) šķīrējtiesas nolēmums pieņemts par strīdu, kurš nav paredzēts šķīrējtiesas līgumā vai kurš neatbilst šķīrējtiesas līguma noteikumiem, vai arī tajā ir izšķirti jautājumi, kurus neietver šķīrējtiesas līgums. Šādā gadījumā izpildu rakstu var izsniegt tajā šķīrējtiesas nolēmuma daļā, kura atbilst šķīrējtiesas līgumam, ja vien to var nošķirt no jautājumiem, kas nav ietverti šķīrējtiesas līgumā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

537.pants. Izpildu raksta izsniegšanas atteikuma sekas

Pēc tam, kad lēmums par atteikumu izsniegt izpildu rakstu stājies spēkā:

1) strīdu var izšķirt tiesā vispārējā kārtībā, ja izpildu rakstu atteikts izsniegt uz šā likuma 536.panta 1., 2., 3. un 7.punkta pamata;

2) strīdu var atkārtoti nodot izšķiršanai šķīrējtiesā, ja izpildu rakstu atteikts izsniegt uz šā likuma 536.panta 4., 5. un 6.punkta pamata.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

E daļa Tiesas spriedumu izpilde

Trīspadsmītā sadaļa Tiesas spriedumu izpildes vispārīgie noteikumi

67.nodaļa Izpildu dokumenti

538.pants. Tiesas spriedumu un lēmumu izpilde

Tiesas spriedumi un lēmumi izpildāmi pēc to stāšanās likumīgā spēkā, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar likumu vai tiesas spriedumu tie izpildāmi nekavējoties. Norādei, ka spriedums vai lēmums izpildāms nekavējoties, jābūt pašā izpildu dokumentā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

539.pants. Tiesu un citu institūciju nolēmumi, kas jāizpilda

(1) Šajā likumā noteiktajā tiesas spriedumu izpildes kārtībā izpildāmi šādi tiesu nolēmumi, tiesnešu lēmumi vai citu institūciju nolēmumi:

- 1) tiesas spriedumi un tiesas vai tiesneša lēmumi civillietās, kā arī lietās, kas rodas no administratīvi tiesiskajām attiecībām;
- 2) uz naudas maksājumu vērsti ar valsts varu apveltītu iestāžu un amatpersonu izdoti administratīvie akti;
- 3) tiesneša vai tiesas lēmumi lietās par administratīvajiem pārkāpumiem daļā par mantiskajām piedziņām;
- 4) tiesas lēmumi par izlīguma apstiprināšanu;
- 5) pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmumi;
- 6) ārvalstu tiesu vai kompetento iestāžu un ārvalstu šķīrējtiesu nolēmumi likumā paredzētajos gadījumos;
- 7) tiesas lēmumi par procesuālo sankciju piemērošanu — naudas sodu uzlikšanu;
- 8) darba strīdu komisiju lēmumi.

(2) Tiesas spriedumu izpildei noteiktajā kārtībā, ja likumā nav noteikts citādi, izpildāmi arī:

- 1) institūciju un amatpersonu lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās likumā noteiktajos gadījumos;
- 2) to institūciju un amatpersonu lēmumi, kurām ar likumu piešķirtas tiesības izdarīt piedziņu bezstrīdus kārtībā;
- 3) tiesu sistēmai piederīgo personu (notāri, advokāti, tiesu izpildītāji) nolēmumi par amata atlīdzību, atlīdzību par sniegto juridisko palīdzību un par izdevumiem, kas saistīti ar sniegtajiem pakalpojumiem, un valsts nodevu;
- 4) saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 256.pantu pieņemtie Eiropas Padomes vai Komisijas lēmumi.

(3) Šā likuma 142.pantā noteiktajā kārtībā izpildāmi atbildīgās iestādes lēmumi par starptautisko organizāciju noteikto sankciju piespiedu izpildi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 12.02.2004., 07.04.2004., 17.02.2005., 07.09.2006., 26.10.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

540.pants. Izpildu dokumenti

Izpildu dokumenti ir:

1) izpildu raksti, kas izsniegti, pamatojoties uz tiesas spriedumiem un tiesas vai tiesneša lēmumiem civillietās, kā arī lietās, kas rodas no administratīvi tiesiskajām attiecībām, un krimināllietās, tiesas lēmumiem par izlīgumu apstiprināšanu, pastāvīgās šķīrējtiesas nolēmumiem, darba strīdu komisijas lēmumiem, ārvalstu tiesu un ārvalstu šķīrējtiesu nolēmumiem, saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 256.pantu pieņemtajiem Eiropas Padomes vai Komisijas lēmumiem;

2) institūciju un amatpersonu lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās;

3) uz administratīvā akta pamata izdotie izpildrīkojumi (šā likuma 539.panta otrās daļas 2.punkts);

4) tiesneša lēmumi par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā vai nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā;

5) tiesas lēmumi par procesuālo sankciju piemērošanu — naudas sodu uzlikšanu;

6) notāru, advokātu un tiesu izpildītāju izrakstītie rēķini;

7) ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes izsniegts Eiropas izpildes rīkojums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 21.aprīļa regulu (EK) Nr. [805/2004](#), ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. [805/2004](#));

8) ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes izsniegta apliecība saskaņā ar Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktu vai 42.panta 1.punktu;

9) atbildīgās iestādes lēmumi par starptautisko organizāciju noteikto sankciju piespiedu izpildi;

10) tiesas, arī ārvalsts tiesas, izsniegta apliecība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [861/2007](#) 20.panta 2.punktu;

11) tiesas, arī ārvalsts tiesas, izsniegts Eiropas maksājuma rīkojums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1896/2006](#) 18.pantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003., 12.02.2004., 07.04.2004., 17.02.2005., 07.09.2006., 26.10.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

541.pants. Izpildu raksta izsniegšana

(1) Izpildu rakstu pirmās instances vai apelācijas instances tiesa izraksta pēc sprieduma vai lēmuma stāšanās likumīgā spēkā, bet gadījumos, kad spriedums vai lēmums izpildāms nekavējoties, — tūlīt pēc sprieduma pasludināšanas vai lēmuma pieņemšanas.

(2) Ja tiesas sprieduma izpildei ir noteikts labprātīgas izpildes termiņš un spriedums nav izpildīts, tiesa izraksta izpildu rakstu pēc labprātīgas izpildes termiņa izbeigšanās.

(3) Izpildu rakstu izsniedz piedzinējam uz viņa rakstveida lūguma pamata tā tiesa, kurā tajā laikā atrodas lieta.

(3¹) Šā likuma 539.panta otrās daļas 4.punktā minētajā gadījumā izpildu rakstu izsniedz piedzinējam uz viņa rakstveida lūguma pamata rajona (pilsētas) tiesa pēc nolēmuma izpildīšanas vietas vai arī pēc parādnieka — fiziskās personas — dzīvesvietas vai juridiskās personas atrašanās vietas (juridiskās adreses).

(4) Ja saskaņā ar tiesas spriedumu naudas summas piedzenamas valsts ienākumos, tiesa pēc tiesas noteiktā labprātīgas izpildes termiņa izbeigšanās nosūta izpildu rakstu tiesu izpildītājam pēc parādnieka — fiziskās personas — dzīvesvietas vai juridiskās personas atrašanās vietas (juridiskās adreses).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 17.02.2005. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

541.¹ pants. Eiropas Savienības izpildu dokumentu un ar izpildi saistītu dokumentu izsniegšana

(1) Eiropas izpildes rīkojumu, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. [805/2004](#), tiesa izraksta pēc piedzinēja lūguma, kad spriedums vai lēmums stājies likumīgā spēkā, bet gadījumos, kad spriedums vai lēmums izpildāms nekavējoties, — tūlīt pēc sprieduma pasludināšanas vai lēmuma pieņemšanas.

(2) Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktā vai 42.panta 1.punktā minēto apliecību, pamatojoties uz šīs regulas noteikumiem, tiesa izraksta pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka lūguma, kad spriedums vai lēmums stājies likumīgā spēkā, bet gadījumos, kad spriedums vai lēmums izpildāms nekavējoties, — tūlīt pēc sprieduma pasludināšanas vai lēmuma pieņemšanas.

(3) Padomes 2000.gada 22.decembra regulas (EK) Nr. [44/2001](#) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (turpmāk — Padomes regula Nr. [44/2001](#)) 54. un 58.pantā minēto apliecību un Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 39.pantā minētās apliecības tiesa izraksta pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka lūguma.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 6.panta 2. un 3.punktā minētās veidlapas tiesa izraksta pēc lietas dalībnieka lūguma.

(4¹) Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [861/2007](#) 20.panta 2.punktā minēto apliecību tiesa izraksta pēc lietas dalībnieka lūguma.

(4²) Eiropas maksājuma rīkojumu tiesa izraksta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1896/2006](#) 18.pantu.

(5) Šā panta pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā daļā un 4.¹ daļā minētos dokumentus izsniedz tiesa, kurā tajā laikā atrodas lieta.

(6) Par atteikšanos izsniegt šā panta pirmajā un otrajā daļā minētos dokumentus tiesa pieņem motivētu lēmumu.

(7) Par tiesas lēmumu atteikt izsniegt šā panta pirmajā un otrajā daļā minētos dokumentus var iesniegt blakus sūdzību.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

542.pants. Vairāku izpildu rakstu izsniegšana par vienu spriedumu

(1) Par katru spriedumu izsniedz vienu izpildu rakstu.

(2) Ja sprieduma izpilde izdarāma dažādās vietās, spriedums kādā tā daļā izpildāms nekavējoties vai spriedums taisīts par labu vairākiem prasītājiem vai vērsts pret vairākiem atbildētājiem, pēc piedzinēja lūguma tiesa izsniedz vairākus izpildu rakstus. Izsniedzot vairākus izpildu rakstus, katrā no tiem precīzi norāda izpildes vietu vai to sprieduma daļu, kura pēc šā izpildu raksta izpildāma, bet solidārās piedziņas gadījumā — arī atbildētāju, pret kuru vēršama piedziņa pēc šā izpildu raksta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

543.pants. Izpildu raksta saturs

(1) Izpildu rakstā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kas izsniegusi izpildu rakstu;
- 2) lietu, kurā izsniegts izpildu raksts;
- 3) nolēmuma taisīšanas laiku;
- 4) nolēmuma rezolutīvo daļu;
- 5) laiku, kad nolēmums stājas likumīgā spēkā, vai norādi, ka nolēmums izpildāms nekavējoties;
- 6) izpildu raksta izsniegšanas laiku;
- 7) ziņas par piedzinēju un parādnieku: fiziskajām personām — vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajām personām — nosaukumu, atrašanās vietu (juridisko adresi) un reģistrācijas numuru.

(2) Izpildu rakstu paraksta tiesnesis, un to apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Citu izpildu dokumentu saturu nosaka attiecīgi likumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

543.¹ pants. Kļūdu labošana Eiropas Savienības izpildu dokumentos

(1) Tiesa, kura taisījusi spriedumu vai pieņēmusi lēmumu, pēc lietas dalībnieka pieteikuma var izlabot kļūdas Eiropas izpildes rīkojumā, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 10.pantu, vai Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktā vai 42.panta 1.punktā minētajā apliecībā, pamatojoties uz Padomes regulu Nr. [2201/2003](#).

(2) Iesniedzot pieteikumu par Eiropas izpildes rīkojuma labošanu, izmanto Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 10.panta 3.punktā minēto veidlapu.

(3) Jautājumu par kļūdu labošanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(4) Šā panta pirmajā daļā minētajos izpildu dokumentos kļūdas izlabo ar tiesas lēmumu.

(5) Par tiesas lēmumu izdarīt kļūdas labojumu izpildu dokumentos var iesniegt blakus sūdzību.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

544.pants. Izpildu raksta dublikāta izsniegšana

(1) Ja izpildu raksts nozaudēts, nozagts vai iznīcināts, tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, pēc piedzinēja pieteikuma, bet, ja tas noticis sprieduma izpildes procesā, — pēc tiesu izpildītāja pieteikuma var izsniegt izpildu raksta dublikātu. Pieteikumā norādāmi apstākļi, kādos izpildu raksts nozaudēts, nozagts vai iznīcināts.

(2) Pieteikumu par dublikāta izsniegšanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot piedzinējam un parādniekam. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai par izpildu raksta dublikāta izsniegšanu.

(3) Pieņemot lēmumu par izpildu raksta dublikāta izsniegšanu, tiesa vienlaikus pasludina nozaudēto, nozagto vai iznīcināto izpildu rakstu par spēku zaudējušu un atbrīvo piedzinēju no kancelejas nodevas samaksas, ja nav konstatēta viņa vaina izpildu raksta nozaudēšanā, iznīcināšanā vai nozagšanā.

(4) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(5) Izpildu raksta dublikāts izsniedzams piedzinējam pēc lēmuma stāšanās spēkā un kancelejas nodevas samaksas, ja piedzinējs nav no tās atbrīvots.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

544.¹ pants. Darba strīdu komisijas lēmuma piespiedu izpilde

(1) Tiesā iesniegtajam pieteikumam par izpildu raksta izsniegšanu pievieno darba strīdu komisijas lēmumu.

(2) Lēmumu par izpildu raksta izsniegšanu vai motivētu atteikumu to izsniegt pieņem tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienotā darba strīdu komisijas lēmuma pamata triju dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, neaicinot puses.

(3) Lēmums par izpildu raksta izsniegšanu stājas spēkā nekavējoties.

(4) Par lēmumu atteikt izsniegt izpildu rakstu var iesniegt blakus sūdzību 10 dienu laikā no dienas, kad lēmuma noraksts izsniegts prasītājam.

(5) Tiesa atsaka izpildu raksta izsniegšanu, ja konstatē, ka saskaņā ar likumu konkrēto strīdu var izšķirt tikai tiesā.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

545.pants. Atbildība par izpildu dokumenta saglabāšanu

Amatpersonai, kas nav nodrošinājusi tai nodotā izpildu dokumenta saglabāšanu, tiesa var uzlikt naudas sodu līdz simt latiem.

545.¹ pants. Eiropas izpildes rīkojuma atsaukšana

(1) Tiesa, kura taisījusi spriedumu vai pieņēmusi lēmumu, pēc lietas dalībnieka pieteikuma saņemšanas, izmantojot Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 10.panta 3.punktā minēto veidlapu, var atsaukt Eiropas izpildes rīkojumu, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 10.pantu.

(2) Pieteikumu par Eiropas izpildes rīkojuma atsaukšanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

546.pants. Termiņi, kādos izpildu dokumenti iesniedzami izpildei

(1) Izpildu dokumentu var iesniegt piespiedu izpildei 10 gadu laikā no tiesas vai tiesneša nolēmuma spēkā stāšanās dienas, ja likumā nav noteikti citi noilguma termiņi.

(2) Ja pēc tiesas sprieduma tiek piedzīti periodiski maksājumi, izpildu dokuments saglabā savu spēku visu periodu, uz kuru piespriesti maksājumi, bet termiņa tecējums, kas paredzēts šā panta pirmajā daļā, sākas no katra maksājuma izbeigšanās dienas.

(3) Termiņus, kādos citi šā likuma 540.pantā norādītie izpildu dokumenti iesniedzami izpildei, nosaka attiecīgie likumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

547.pants. Izpildu dokumenta iesniegšanas noilguma termiņa pārtraukšana

(1) Noilguma termiņš tiek pārtraukts, iesniedzot izpildu dokumentu izpildei. Noilguma termiņš tiek pārtraukts arī ar daļēju labprātīgu nolēmuma izpildi.

(2) Pēc pārtraukuma termiņa tecējums sākas no jauna, neieskaitot pirms tam notecējušo laiku. Ja pēc izpildu dokumenta nav izdarīta pilnīga piedziņa un tas izsniegts atpakaļ piedzinējam, jaunu termiņu dokumenta iesniegšanai skaita no dienas, kad tas izsniegts piedzinējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

68.nodaļa Tiesu izpildītāja statuss

548.pants. Tiesu izpildītājs

(1) Tiesas un citus šā likuma 539.pantā norādītos nolēmumus izpilda tiesu izpildītājs.

(2) Tiesu izpildītāja darbības uzraudzība notiek šajā likumā un Tiesu izpildītāju likumā noteiktajā kārtībā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

549.pants. Tiesu izpildītāja darbības vispārīgie noteikumi

(1) Tiesu izpildītājs uzsāk izpildu darbības pēc piedzinēja rakstveida pieteikuma un likumā noteiktajos gadījumos pēc Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes, atbildīgās iestādes vai pēc tiesas iniciatīvas, pamatojoties uz izpildu dokumentu.

(2) Tiesu izpildītājam jāpieņem izpildei izpildu dokuments, ja parādnieka dzīvesvieta (juridiskajām personām — juridiskā adrese), mantas atrašanās vieta vai darbavieta ir tiesu izpildītāja amata vietai noteiktajās robežās (iecirknī), kā arī šā panta 2.¹ daļā minētajā gadījumā. Tiesu izpildītājs var pieņemt arī citus izpildu dokumentus, kuru izpilde veicama tās apgabaltiesas darbības teritorijā, pie kuras viņš pastāv.

(2¹) Tiesu izpildītājam jāpieņem izpildei šā likuma 540.panta 9.punktā norādītais izpildu dokuments neatkarīgi no parādnieka dzīvesvietas (juridiskajām personām — juridiskās adreses), mantas atrašanās vietas vai darbavietas.

(3) Ārpus sava iecirkņa robežām, kā arī attiecībā uz parādnieku, kura dzīvesvieta (juridiskajām personām — juridiskā adrese) ir citā iecirknī, tiesu izpildītājs sprieduma izpildi veic saziņā ar attiecīgā iecirkņa tiesu izpildītāju kārtībā, kuru nosaka Ministru kabinets.

(4) Svētdienās un svētku dienās sprieduma izpilde tiek pieļauta tikai neatliekamajos gadījumos.

(5) Sprieduma izpilde laikā no pulksten 24 līdz pulksten 6 netiek pieļauta.

(6) Piedzinējam un parādniekam ir tiesības būt klāt pie izpildu darbībām, pieaicināt ne vairāk kā divus lieciniekus un saņemt ziņas, kas saistītas ar sprieduma izpildi.

(7) Tiesu izpildītājs pēc savas iniciatīvas vai ieinteresētās personas lūguma, pieņemot attiecīgu lēmumu, var izlabot pārrakstīšanās kļūdas viņa lietvedībā esošajās izpildu lietās sastādītajos procesuālajos dokumentos. Pirms kļūdu labošanas viņš pieprasa atsaukumi no personām, kas piedalījušās akta sastādīšanā. Acīmredzamas kļūdas var izlabot, nepieprasot atsaukumi. Tiesu izpildītāja lēmumam, saskaņā ar kuru tiek izlabotas kļūdas, nav nekādu seku attiecībā uz personām, kuru tiesības vai pienākumi izriet no procesuālā dokumenta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003., 07.09.2006. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

550.pants. Tiesu izpildītāja atstatīšana vai noraidīšana

(1) Tiesu izpildītājam aizliegts veikt izpildu darbības lietās, kurās viena no pusēm ir viņš pats, viņa laulātais, arī bijušais laulātais, viņa vai viņa laulātā radnieks taisnā līnijā visās pakāpēs, sānu līnijā — līdz ceturtajai pakāpei un svainības attiecībās — līdz trešajai pakāpei, viņa vai viņa laulātā aizbildnībā vai aizgādībā esošas personas vai viņa vai viņa laulātā adoptētāji vai adoptētie, kā arī tad, ja pastāv citi apstākļi, kuru ietekmē tiesu izpildītājs pamatoti nevar saglabāt objektivitāti un neitralitāti.

(2) Noraidījumu tiesu izpildītājam, iesniedzot viņam rakstveida pieteikumu, var pieteikt piedzinējs vai parādnieks, ja ir apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par tiesu izpildītāja objektivitāti. Pieteikumu tiesu izpildītājs izlemj nekavējoties. Lēmumu, ar kuru pieteikums atstāts bez apmierinājuma, var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tiesu izpildītāja amata vietas. Sūdzības iesniegšana neaptur izpildu darbības.

(3) Par tiesas lēmumu atteikt tiesu izpildītāja noraidījumu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Ja tiesu izpildītājs sevi atstatījis vai ir noraidīts, viņš izpildu dokumentu nodod tālākai izpildīšanai citam tiesu izpildītājam Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes noteiktajā kārtībā.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

551.pants. Tiesu izpildītāja prasību vai rīkojumu obligātums

(1) Tiesu izpildītāja prasības un rīkojumi, izpildot tiesu spriedumus un citus nolēmumus, ir obligāti fiziskajām un juridiskajām personām visā valsts teritorijā.

(2) Ja tiesu izpildītāja prasības vai rīkojumi netiek izpildīti, tiesu izpildītājs par to sastāda aktu un iesniedz tiesai, lai tā izlemtu jautājumu par atbildību. Tiesa vainīgajām personām var uzlikt naudas sodu fiziskajai personai līdz divsimt piecdesmit latiem, bet amatpersonai līdz piecšimt latiem.

(3) Personai (darba devējam), kurai pēc tiesas nolēmuma bija jāietur uzturlīdzekļi bērnu uzturēšanai un kura likumā noteiktajā termiņā tiesu izpildītājam un uzturlīdzekļu saņēmējam nav paziņojusi par uzturlīdzekļu maksātāja atbrīvošanu no darba, kā arī par viņa jauno darbavietu vai dzīvesvietu, ja tā šai personai zināma, tiesa var uzlikt naudas sodu līdz simt latiem.

(4) Ja, izpildot spriedumu, tiek izrādīta pretošanās, tiesu izpildītājs pieaicināto personu klātbūtnē, bet, ja pieaicināt personas nav iespējams, — vienpersoniski sastāda par to aktu un, lai novērstu šķēršļus, griežas pēc palīdzības policijā. Aktu iesniedz tiesai, lai tā izlemtu jautājumu par to personu atbildību, kuras pretojušās sprieduma izpildei.

(5) Ja piedzinējs vai parādnieks atsakās parakstīt tiesu izpildītāja sastādīto aktu, par to izdarāma atzīme sastādītajā aktā, norādot atteikšanās motīvus. Atteikšanās parakstīt tiesu izpildītāja sastādīto aktu neietekmē akta spēku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

552.pants. Parādnieka pienākumi un to neizpildīšanas sekas

(1) Parādnieks pēc uzaicinājuma ierodas pie tiesu izpildītāja un sniedz paskaidrojumus par savu mantisko stāvokli un darbavietu.

(2) Parādnieks paziņo tiesu izpildītājam par darbavietas vai dzīvesvietas maiņu nolēmuma izpildes laikā, kā arī par papildu ienākumu avotiem.

(3) Ja parādnieks pēc uzaicinājuma neierodas pie tiesu izpildītāja, atsakās dot paskaidrojumus vai nesniedz likumā noteiktās ziņas, tiesu izpildītājs var griezties tiesā, lai tā izlemtu jautājumu par šīs personas atbildību. Tiesa var pieņemt lēmumu par parādnieka atvešanu piespiedu kārtā, kā arī uzlikt viņam naudas sodu fiziskajai personai līdz piecdesmit latiem, bet amatpersonai — līdz divsimt piecdesmit latiem.

(4) Ja tiek konstatēts, ka parādnieks sniedzis apzināti nepatiesas ziņas, tiesu izpildītājs griežas tiesā, lai tā izlemtu jautājumu par administratīvā pārkāpuma lietas vai krimināllietas ierosināšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

69.nodaļa Izpildu lietvedības vispārīgie noteikumi

552.¹ pants. Izpildu lietas ieviešana

(1) Tiesu izpildītājs katram saņemtajam izpildu dokumentam ieved atsevišķu izpildu lietu.

(2) Ja izpildu dokuments nav noformēts likumā noteiktajā kārtībā, nav nomaksāta valsts nodeva vai citi sprieduma izpildes izdevumi, tiesu izpildītājs trūkumu novēršanai nosaka termiņu, kas nevar būt mazāks par 10 dienām.

(3) Ja trūkumi tiek novērsti noteiktajā termiņā, tiek ieviesta izpildu lieta un izpildu dokuments uzskatāms par iesniegtu dienā, kad tas pirmoreiz tika iesniegts tiesu izpildītājam.

(4) Ja piedzinējs noteiktajā termiņā trūkumus nenovērš, izpildu dokumentu uzskata par neiesniegtu un atdod atpakaļ piedzinējam.

(5) Izpildu dokumenta atdošana piedzinējam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesu izpildītājam, ievērojot likumā noteikto izpildu dokumentu iesniegšanas kārtību.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

553.pants. Izpildāmā tiesas nolēmuma izskaidrošana

Ja izpildāmais tiesas nolēmums nav skaidrs, tiesu izpildītājs ir tiesīgs lūgt tiesu, kura pieņēmusi nolēmumu, to izskaidrot. Nolēmuma izskaidrošana notiek šā likuma 202. vai 437.pantā noteiktajā kārtībā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

554.pants. Sprieduma izpildes atlikšana, sadalīšana termiņos, tā izpildes veida un kārtības grozīšana

(1) Ja ir apstākļi, kas apgrūtina tiesas sprieduma izpildi vai padara to neiespējamu, tiesu izpildītājs ir tiesīgs iesniegt tiesai, kura taisījusi spriedumu lietā, priekšlikumu par sprieduma izpildes atlikšanu, sadalīšanu termiņos, tā izpildes veida vai kārtības grozīšanu.

(2) Tiesu izpildītāja pieteikumu par sprieduma izpildes atlikšanu, sadalīšanu termiņos, tā izpildes veida vai kārtības grozīšanu tiesa izskata šā likuma 206. vai 438.pantā noteiktajā kārtībā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

555.pants. Priekšlikums izpildīt nolēmumu labprātīgi

(1) Tiesu izpildītājs, stājoties pie izpildes, paziņo parādniekam, nosūtot vai izsniedzot priekšlikumu, par pienākumu izpildīt nolēmumu labprātīgi 10 dienu laikā. Ja nolēmums izpildāms nekavējoties, termiņš labprātīgai izpildei nosakāms ne īsāks par trim dienām. Lietās par darba samaksas piedziņu, atjaunošanu darbā (amatā), atlīdzību par sakropļojumu vai citu veselības bojājumu, kā arī uzturlīdzekļu piedziņu sakarā ar tādas personas nāvi, kuras pienākums bijis kādu uzturēt, priekšlikums labprātīgi izpildīt spriedumu netiek sūtīts.

(2) Ja parādnieks ir fiziskā persona, tiesu izpildītājs nosūta parādniekam priekšlikumu ierakstītā pasta sūtījumā uz viņa pēdējo zināmo dzīvesvietu vai izsniedz parādniekam personiski pret parakstu. Ja tiesu izpildītājs nesastop parādnieku tā dzīvesvietā, viņš izsniedz priekšlikumu kādam no kopā ar parādnieku dzīvojošiem pieaugušajiem ģimenes locekļiem.

(3) Ja parādnieka — fiziskās personas — dzīvesvieta nav zināma, priekšlikums izpildīt nolēmumu labprātīgi tiek publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(4) Ja parādnieks ir juridiskā persona, tiesu izpildītājs nosūta priekšlikumu ierakstītā pasta sūtījumā uz parādnieka atrašanās vietu vai juridisko adresi, ja parādnieka atrašanās vieta nav zināma, vai izsniedz personiski pret parakstu parādnieka izpildinstitūcijas pārstāvim.

(5) Ja parādnieks vai parādnieka izpildinstitūcijas pārstāvis atsakās priekšlikumu pieņemt vai parakstīt, tiesu izpildītājs vai priekšlikuma piegādātājs divu pieaicinātu personu klātbūtnē sastāda par to aktu. Atteikšanās pieņemt vai parakstīt priekšlikumu nav šķērslis nolēmuma piespiedu izpildei.

(6) Ja priekšlikums piegādāts šajā pantā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka parādniekam ir paziņots par nolēmuma labprātīgas izpildes termiņu.

(7) Tiesu izpildītājs jebkurā izpildes procesa stadijā var:

1) pieprasīt, lai parādnieks deklarē savu mantisko stāvokli un pārmaiņas tajā pēdējā gada laikā, brīdinot parādnieku par kriminālatbildību;

2) apķīlāt parādnieka mantu, tai skaitā apķīlāt naudas līdzekļus un noguldījumus kredītiestādē, naudas līdzekļus, kas pienākas no citām personām, vai mantu, kas atrodas pie citām personām;

3) iesniegt nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatu nodaļai piedziņas atzīmes ierakstīšanai zemesgrāmatā vai nosūtīt rīkojumu citam publiskam reģistram atsavināšanas vai citu darbību aizlieguma ierakstīšanai.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

556.pants. Tiesas sprieduma piespiedu izpilde

Tiesas sprieduma piespiedu izpildi izdara pēc tam, kad notecējis šā likuma 555.pantā paredzētais tiesas sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

557.pants. Piespiedu izpildes līdzekļi

Piespiedu izpildes līdzekļi ir:

- 1) piedziņas vēršana uz parādnieka kustamo mantu, tai skaitā mantu, kas atrodas pie citām personām, un bezķermeniskām lietām, tās pārdodot;
- 2) piedziņas vēršana uz naudu, kas parādniekam pienākas no citām personām (darba samaksu, tai pielīdzinātiem maksājumiem, citiem parādnieka ienākumiem, noguldījumiem kredītiestādēs);
- 3) piedziņas vēršana uz parādnieka nekustamo īpašumu, to pārdodot;
- 4) tiesas piespīestās mantas nodošana piedzinējam un ar tiesas spriedumu uzlikto darbību izpildīšana;
- 5) spriedumā norādīto personu un mantu izlikšana no telpām;
- 6) ievēšana valdījumā;
- 7) citi līdzekļi, kas norādīti spriedumā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

558.pants. Parādnieka telpu apskate

(1) Tiesu izpildītājs ir tiesīgs, ja tas nepieciešams piedziņas izdarīšanai, izdarīt parādnieka telpu un viņa glabātavu apskati. Ja parādnieks nepiedalās telpu un glabātavu apskatē, tā izdarāma pieaicināto personu klātbūtnē.

(2) Ja parādnieks atsakās ielaist tiesu izpildītāju telpā, kuru viņš aizņēmis, vai mantas atrašanās vietā vai arī atsakās atvērt glabātavu, tiesu izpildītājs pieaicina policijas pārstāvi, kura klātbūtnē atver telpu vai glabātavu un veic to apskati.

(3) Ja parādniekam piederošā nekustamā īpašuma pārvaldnieks nolēmuma piespiedu izpildes laikā izvairās vai atsakās ielaist tiesu izpildītāju nekustamajā īpašumā un par nekustamā īpašuma apskates laiku pārvaldniekam rakstveidā paziņots ne mazāk kā piecas dienas iepriekš, nekustamā īpašuma apskati tiesu izpildītājs var veikt policijas pārstāvja klātbūtnē bez pārvaldnieka piedalīšanās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

559.pants. Izpildu darbības atlikšana

(1) Tiesu izpildītājs izpildu darbību atliek, pamatojoties uz piedzinēja pieteikumu vai tiesas vai tiesneša lēmumu par izpildu darbības atlikšanu vai mantas pārdošanas apturēšanu, kas pieņemts saskaņā ar šā likuma 138.panta pirmās daļas 7.punktu vai tiesas lēmumu par sprieduma izpildes atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kas pieņemts saskaņā ar šā likuma 206., 438. vai 644.¹ pantu.

(2) Tiesu izpildītājs izpildu darbību atliek, pamatojoties uz tiesas lēmumu par ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes nolēmuma izpildes aizstāšanu ar šā likuma 138.pantā paredzētajiem pasākumiem šā nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumam (644.² pants).

(2¹) Tiesu izpildītājs atliek piedziņas vēršanu uz mantu, kurai kriminālprocesuālā kārtībā uzlikts arests un kuras realizēšanai procesa virzītājs nav devis atļauju, līdz mantas aresta atcelšanai kriminālprocesā vai procesa virzītāja atļaujas saņemšanai.

(3) Tiesu izpildītājs paziņo piedzinējam un parādniekam par izpildu darbības atlikšanu, ja to nav iespējams veikt tehnisku vai citu no tiesu izpildītāja neatkarīgu iemeslu dēļ.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003., 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

560.pants. Tiesu izpildītāja pienākums apturēt izpildes lietvedību

(1) Tiesu izpildītājs aptur izpildes lietvedību, ja:

1) fiziskā persona, kas ir parādnieks vai piedzinējs, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir parādnieks vai piedzinējs, beigusi pastāvēt un tiesas nodibinātā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu;

2) parādnieks zaudējis rīcībspēju;

3) Senāts rīcības sēdē pieņēmis lēmumu par sprieduma izpildes apturēšanu;

4) institūcijas vai amatpersonas lēmuma izpilde ir apturama saskaņā ar likumu vai tiesas nolēmumu;

5) tiesa vai tiesnesis pieņēmis lēmumu par saistības piespiedu izpildīšanas apturēšanu (406. un 406.¹⁰ pants);

6) tiesa pieņēmusi lēmumu par ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes nolēmuma izpildes apturēšanu (644.² pants);

7) attiecībā uz parādnieku ierosināts tiesiskās aizsardzības process vai pieņemts nolēmums par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu ārpus tiesas tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā.

(2) Ja likumā noteiktajā kārtībā ir pieņemts lēmums par uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības privatizāciju, izpildu lietvedība pēc privatizāciju veicošās iestādes lūguma apturama, izņemot izpildu lietvedību par zaudējumu atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 07.09.2006., 05.02.2009. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

561.pants. Tiesu izpildītāja tiesības apturēt izpildu lietvedību

Tiesu izpildītājs var apturēt izpildu lietvedību, ja:

1) parādnieks atrodas ārstniecības iestādē un tas kavē izpildu darbību veikšanu;

2) iesniegta sūdzība par tiesu izpildītāja darbībām;

3) *(izslēgts ar 31.10.2002. likumu);*

4) *(izslēgts ar 14.12.2006. likumu).*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003. un 14.12.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

562.pants. Izpildu lietvedības apturēšanas termiņi

(1) Izpildu lietvedība tiek apturēta:

- 1) šā likuma 560.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētajos gadījumos — līdz parādnieka vai piedzinēja tiesību pārņēmēja noteikšanai;
- 2) šā likuma 560.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētajos gadījumos — līdz aizgādņa iecelšanai rīcībnespējīgam parādniekam;
- 3) šā likuma 560.panta pirmās daļas 3., 5. un 6.punktā paredzētajos gadījumos — līdz laikam, kāds norādīts tiesas lēmumā, vai līdz šā lēmuma atcelšanai;
- 4) *(izslēgts ar 19.06.2003. likumu)*;
- 5) šā likuma 560.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētajos gadījumos — līdz laikam, kad saskaņā ar likumu apturējums izbeidzas, vai laikam, kāds norādīts tiesas nolēmumā, vai līdz šā nolēmuma atcelšanai;
- 6) šā likuma 560.panta otrajā daļā paredzētajā gadījumā — līdz parādnieka tiesību pārņēmēja noteikšanai un uzņēmuma nodošanai viņam vai uzņēmējsabiedrības pamatdokumentu grozījumu izdarīšanai Uzņēmumu reģistrā;
- 7) šā likuma 561.panta 1.punktā paredzētajā gadījumā — līdz brīdim, kad atkrituši šajā punktā minētie apstākļi;
- 8) šā likuma 561.panta 2.punktā paredzētajos gadījumā — līdz tam brīdim, kad likumīgā spēkā stājas tiesas spriedums vai lēmums sakarā ar sūdzību;
- 9) *(izslēgts ar 19.06.2003. likumu)*;
- 10) šā likuma 560.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētajos gadījumos — līdz brīdim, kad attiecībā uz parādnieku tiek izbeigts tiesiskās aizsardzības process vai tiesa šā likuma 349.panta pirmās daļas 1.¹ punktā minētajā gadījumā dod atļauju pārdot ieķīlāto komercsabiedrības mantu.

(2) Laikā, kad izpildu lietvedība ir apturēta, tiesu izpildītājs piespiedu izpildes darbības neveic.

(3) Izpildu lietvedība tiek atjaunota pēc piedzinēja pieteikuma vai tiesu izpildītāja iniciatīvas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003., 07.09.2006., 14.12.2006. un 11.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

563.pants. Izpildu lietvedības izbeigšana

(1) Izpildu lietvedību pēc ieinteresētās personas lūguma izbeidz, ja:

- 1) piedzinējs atteicies no piedziņas un tiesa par to pieņēmusi attiecīgu lēmumu;
- 2) iesniegts tiesas apstiprināts piedzinēja un parādnieka izlīgums;
- 3) prasījums vai pienākums nevar pāriet tiesību pārņēmējam pēc tās fiziskās personas nāves vai juridiskās personas izbeigšanās, kura bija piedzinējs vai parādnieks;
- 4) šim piedziņas veidam noteicējis likumā noteiktais noilguma termiņš;

5) atcelts tiesas nolēmums vai attiecīgas institūcijas vai amatpersonas lēmums, uz kura pamata izsniegts izpildu dokuments;

6) atjaunots apelācijas vai blakus sūdzības iesniegšanas termiņš par tiesas nolēmumu, uz kura pamata izsniegts izpildu dokuments;

7) atteikta ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes nolēmuma izpilde (644.³ pants);

8) ārvalsts tiesa vai kompetentā iestāde atsauc izsniegto Eiropas izpildes rīkojumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. [805/2004](#).

(2) Izpildu lietvedība par piespiesto naudas summu piedziņu no uzņēmumiem vai uzņēmējsabiedrībām izbeidzama pēc administratora pieteikuma, ja parādnieks likumā noteiktajā kārtībā atzīts par maksātnespējīgu. Šajā gadījumā tiesu izpildītājs pabeidz uzsākto mantas pārdošanu, ja tāda jau ir izsludināta vai ja manta nodota tirdzniecības uzņēmumam pārdošanai. No pārdošanā saņemtās naudas tiesu izpildītājs ietur sprieduma izpildes izdevumus un pārējo naudu nodod maksātnespējīgā uzņēmuma administratoram. Tiesu izpildītājs paziņo mantas glabātājam par pienākumu nodot administratoram mantu, kuras pārdošana nav uzsākta.

(3) Šā panta pirmās daļas 3. un 4.punktā paredzētajos gadījumos tiesu izpildītājs var izbeigt izpildu lietvedību arī pēc savas iniciatīvas.

(4) Ja izpildu lietvedību izbeidz, pēc sprieduma izpildes izdevumu segšanas visi tiesu izpildītāja pieņemtie piespiedu izpildu līdzekļi tiek atcelti.

(5) Izbeigto izpildu lietvedību nevar uzsākt no jauna.

(6) Ja ārvalsts tiesa vai kompetentā iestāde labo Eiropas izpildes rīkojumu, kas izsniegts, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. [805/2004](#), nolēmuma izpilde atceltajā daļā izbeidzama un izpilde turpināma atbilstoši labotajam Eiropas izpildes rīkojumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

564.pants. Izpildu darbību atlikšanas, izpildu lietvedības apturēšanas, atjaunošanas vai izbeigšanas kārtība

(1) Par izpildu darbību atlikšanu, izpildu lietvedības apturēšanu, atjaunošanu vai izbeigšanu lemj tas tiesu izpildītājs, kura lietvedībā atrodas izpildu dokuments.

(2) Tiesu izpildītājs lēmumu pieņem līdz atliekamajai vai izpildāmajai darbībai, bet ne vēlāk kā triju dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas.

(3) Tiesu izpildītājs lēmumu paziņo piedzinējam, parādniekam un attiecīgajai trešajai personai, kas iesniegusi lūgumu, triju dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

565.pants. Izpildu dokumenta izsniegšana atpakaļ piedzinējam

(1) Izpildu dokumentu, pēc kura piedziņa nav izdarīta vai izdarīta nepilnīgi, izsniedz atpakaļ piedzinējam:

1) pēc piedzinēja pieteikuma;

2) ja parādniekam nav mantas un ienākumu, uz kuriem var vērst piedziņu;

- 3) ja piedzinējs atteicies saņemt parādniekam izņemtos priekšmetus, kas norādīti tiesas spriedumā;
- 4) ja pēc piedzinēja norādītās adreses parādnieks nedzīvo vai nestrādā vai tur neatrodas viņa manta;
- 5) ja piedzinējs, kas nav atbrīvots no sprieduma izpildes izdevumu samaksas, nav tos samaksājis;
- 6) ja, piemērojot piedzinēja norādīto piespiedu izpildes līdzekli, spriedumu izpildīt nav iespējams un piedzinējs 10 dienu laikā pēc uzaicinājuma izsniegšanas nav paziņojis par cita piespiedu izpildu līdzekļa piemērošanu.

(2) Šā panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punktā minētajos gadījumos tiesu izpildītājs sastāda attiecīgu aktu.

(2¹) Ja izpildu lietā par periodisku maksājumu piedziņu pilnībā tiek segts parāds un sprieduma izpildes izdevumi, izpildu dokumentu izsniedz piedzinējam.

(3) Izpildu dokumentu piedzinējam izsniedz, ja ir segti sprieduma izpildes izdevumi, izņemot gadījumu, kad sprieduma izpildes izdevumus saskaņā ar šā likuma noteikumiem maksā piedzinējs. Izsniedzot izpildu dokumentu piedzinējam, tiesu izpildītājs atceļ visus pieņemtos piespiedu izpildes līdzekļus.

(4) Izpildu dokumenta izsniegšana atpakaļ piedzinējam nav šķērslis šā dokumenta jaunai iesniegšanai izpildei likumā noteiktajā termiņā.

(5) Izpildu dokumentu, pēc kura izpilde izdarāma valsts ienākumos, tiesu izpildītājs izsniedz Valsts ieņēmumu dienestam.

(6) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003., 17.06.2004. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

566.pants. Sprieduma izpildes izdevumi

(1) Sprieduma izpildes izdevumos ietilpst valsts nodeva un ar tiesas sprieduma izpildi saistītie izdevumi (39.pants): tiesu izpildītāja amata atlīdzība taksas apmērā un izpildu darbību veikšanai nepieciešamie izdevumi. Tie ir:

- 1) ar pavēstes un citu dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi;
- 2) izdevumi sakarā ar izpildu lietā nepieciešamās informācijas saņemšanu;
- 3) izdevumi sakarā ar bankas un citu iestāžu pakalpojumiem;
- 4) izdevumi sakarā ar parādnieka mantas glabāšanu, pārvadāšanu vai iznīcināšanu;
- 5) ceļa izdevumi nokļūšanai sprieduma izpildes vietā;
- 6) samaksa ekspertam;
- 7) samaksa par mantas izsoles sludinājuma, uzaicinājuma un citu izpildes gaitā nepieciešamo sludinājumu publicēšanu;
- 8) citi piespiedu izpildes darbību veikšanai nepieciešamie izdevumi.

(2) Nosakot ar prasības nodrošināšanu, mantojuma apsardzību un inventāra saraksta sastādīšanu (39.p.) saistītos izdevumus, piemērojami noteikumi par sprieduma izpildes izdevumiem, ciktāl šīs darbības veicis tiesu izpildītājs.

(20.06.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003. Sk. Pārejas noteikumus.)

567.pants. Sprieduma izpildes izdevumu maksāšanas kārtība izpildes procesā

(1) Piedzinējs, iesniedzot izpildu dokumentu izpildei, norāda piespiedu izpildes līdzekli, ievērojot šā likuma 570. un 572.panta noteikumus, samaksā valsts nodevu un sedz citus sprieduma izpildes izdevumus tādā apmērā, kāds nepieciešams izpildes uzsākšanai piedzinēja norādītajā veidā. Sprieduma izpildes laikā piedzinējs pēc tiesu izpildītāja norādījuma iemaksā papildus nepieciešamos sprieduma izpildes izdevumus. Likumā norādītajos gadījumos sprieduma izpildes laikā sprieduma izpildes izdevumus par atsevišķām procesuālajām darbībām maksā parādnieks.

(2) No sprieduma izpildes izdevumu samaksas tiesu izpildītājam ir atbrīvoti piedzinēji:

1) prasībās par darba samaksas piedziņu un citiem darbinieku un dienestā esošu personu prasījumiem, kas izriet no darba vai dienesta tiesiskajām attiecībām vai ir ar tām saistīti;

2) prasībās, kas izriet no personiskiem aizskārumiem, kuru dēļ radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

3) prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu;

4) gadījumos, kad piedziņa izdarāma valsts ienākumos;

5) gadījumos, kad persona no tiesas izdevumu samaksas atbrīvota ar tiesas lēmumu, — pilnībā vai daļēji atbilstoši tiesas lēmumam.

(3) Gadījumos, kad piedzinējs ir atbrīvots no sprieduma izpildes izdevumu samaksas, izpildu darbību veikšanai nepieciešamie izdevumi tiek segti no valsts budžeta līdzekļiem.

(4) Izpildu darbību veikšanai nepieciešamo izdevumu apmēru un to maksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Ja izpildāms atbildīgās iestādes lēmums par starptautisko organizāciju noteikto sankciju piespiedu izpildi, amata atlīdzība taksas apmērā un izpildu darbību veikšanai nepieciešamie izdevumi tiesu izpildītājam tiek segti no valsts budžeta līdzekļiem kārtībā, kuru nosaka Ministru kabinets.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003., 26.10.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

568.pants. Sprieduma izpildes izdevumu ieturēšana

(1) Sprieduma izpilde notiek uz parādnieka rēķina. Pēc tam, kad izpildu dokuments iesniegts izpildei, sprieduma labprātīga izpilde vai sprieduma izpilde tieši piedzinējam neatbrīvo parādnieku no sprieduma izpildes izdevumu atlīdzināšanas.

(1¹) Ja izpildu dokumentu izsniedz piedzinējam (arī šā likuma 567.panta otrās daļas 1., 2., 3. un 5.punktā minētajās lietās) saskaņā ar šā likuma 565.panta pirmās daļas 1.punktu vai pēc izpildu lietas ieviešanas tiesu izpildītājs konstatē, ka parādnieks ir izpildījis savas saistības pirms izpildu dokumenta iesniegšanas, sprieduma izpildes izdevumus sedz piedzinējs.

(2) Tiesu izpildītājs par sprieduma izpildes izdevumiem sastāda aprēķinu un nosūta parādniekam un piedzinējam. Aprēķinu var pārsūdzēt šā likuma 632.pantā noteiktajā kārtībā.

(3) Aprēķinā tiek norādīts, kādā apmērā sprieduma izpildes izdevumi atlīdzināmi tiesu izpildītājam (amata atlīdzība), piedzinējam (viņa samaksātā valsts nodeva un citi sprieduma izpildes izdevumi) vai ieskaitāmi valsts ienākumos.

(4) Ja nav iespējams sprieduma izpildes izdevumus ieturēt no parādnieka vai piedzinēja, tiesu izpildītājs uz sastādītā aprēķina pamata izraksta rēķinu un nodod to piespiedu izpildei.

(5) Rēķinu piespiedu izpildei nodod pēc tam, kad izbeidzies tiesu izpildītāja sastādītā sprieduma izpildes izdevumu aprēķina pārsūdzēšanas termiņš, bet, ja tas ir pārsūdzēts, — pēc tiesas nolēmuma stāšanās likumīgā spēkā.

(6) Izdevumus, kas saistīti ar tiesas lēmuma par prasības nodrošināšanu vai pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu izpildi, sedz prasītājs.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

569.pants. Parādnieka meklēšana

(1) Ja parādnieka atrašanās vieta nav zināma, tiesnesis pēc ieinteresētās puses lūguma pieņem lēmumu par parādnieka meklēšanu ar policijas palīdzību šādās lietās:

1) par uzturlīdzekļu piedziņu;

2) par prasījumiem personisku aizskārumu dēļ, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

3) par piedziņu valsts ienākumos.

(2) Pēc policijas iestādes iesnieguma tiesa pieņem lēmumu par meklēšanas izdevumu piedziņu no parādnieka.

Četrpadsmitā sadaļa Piespiedu izpildes līdzekļu piemērošana

(Sadaļas nosaukums 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

70.nodaļa Piedzīgas vispārīgie noteikumi

570.pants. Piedzīgas vēršana uz fiziskās personas mantu

(1) Piedzīgu vērš uz fiziskās personas mantu, arī uz šīs personas daļu kopīpašumā un laulāto kopmantā, kā arī likumā noteiktajos gadījumos — uz laulāto mantas kopību.

(2) Piedzīga uz parādnieka mantu netiek vērsta, ja parādnieks strādā vai saņem pensiju vai stipendiju un piedzīgas apmērs nepārsniedz to mēneša ienākumu daļu, uz kuru pēc likuma var vērst piedzīgu.

571.pants. Manta, uz kuru nedrīkst vērst piedzīgu

Izpildot spriedumus, piedzīgu nedrīkst vērst uz šā likuma 1.pielikumā minēto mantu, izņemot tādu parādu piedzīgu, kas nodrošināti, iekļājot attiecīgās lietas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

572.pants. Piedziņa no juridiskās personas

(1) Piedziņu pēc izpildu dokumentiem tiesu izpildītājs vispirms vērš uz juridiskās personas naudas līdzekļiem, kuri atrodas kredītiestādēs.

(2) Ja, vēršot piedziņu uz juridiskās personas naudas līdzekļiem kredītiestādēs, piedzinēja prasījums netiek apmierināts, piedziņu vērš uz juridiskās personas mantu.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

572.¹ pants. Piedziņa Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas labā

(1) Ja piedzinējs ir izteicis attiecīgu lūgumu un ja, piemērojot visus šā likuma 557.panta 1., 2. un 3.punktā norādītos piespiedu izpildes līdzekļus, tiesu izpildītājs konstatē, ka uzturlīdzekļu piedziņa no parādnieka nav iespējama vai iespējama tādā apmērā, kas ir mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, tiesu izpildītājs izsniedz piedzinējam izziņu par uzturlīdzekļu piedziņas neiespējamību vai daļēju piedziņu iesniegšanai Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijai.

(2) Ja Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija, pamatojoties uz Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 5.panta otrās daļas 1.punktu, stājusies piedzinēja vietā uzturlīdzekļu piedziņas lietā daļā par to uzturlīdzekļu piedziņu no parādnieka, kuri izmaksāti no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, tai ir visas šajā likumā noteiktās piedzinēja tiesības un pienākumi.

(3) Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas izpildrīkojumu par nepamatoti izmaksāto uzturlīdzekļu summu piedziņu no iesniedzēja piedzinējam atpakaļ neizsniedz. Ja uzturlīdzekļu piedzinējs saņēmis tiesu izpildītāja izziņu par uzturlīdzekļu piedziņas neiespējamību vai daļēju piedziņu, izpildu dokumentu piedzinējam izsniedz tikai pēc tam, kad no Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas saņemts apliecinājums par prasījuma neesamību.

(05.02.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

71.nodaļa Piedziņas vēršana uz kustamo mantu

573.pants. Parādnieka kustamās mantas apķīlāšana

(1) Parādnieka kustamās mantas apķīlāšana izpaužas šīs mantas aprakstīšanā, apzīmogošanā (norādot, kas un kādā lietā mantu apķīlājis) un apsardzībā. Mantas apzīmogošanu var neveikt, ja tas var bojāt mantu vai būtiski ietekmēt tās vērtību. Kustamo lietu reģistros iekļautās mantas nav apzīmogojamas. Ministru kabinets nosaka apķīlāto kustamo lietu apzīmogošanas kārtību.

(2) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(3) Tiesu izpildītājs kustamās lietas neapķīlā, ja varētu būt neiespējami tās pārdot un sprieduma izpildes izdevumi varētu pārsniegt no pārdošanas iegūstamo naudas summu.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

574.pants. Parādnieka kustamās mantas apķīlāšanas vispārīgie noteikumi

(1) Tiesu izpildītājs apķīlā parādnieka kustamo mantu tādā daudzumā, kāds nepieciešams, lai dzēstu piedzenamo summu un segtu sprieduma izpildes izdevumus. Tiesu izpildītājs neapķīlā galvenās lietas blakus lietas šķirti no galvenās lietas.

(2) Tiesu izpildītājs var apķīlāt parādnieka kustamo mantu, kuras vērtība pārsniedz piedzinējam piespriesto summu un sprieduma izpildes izdevumus, ja parādniekam nav citas apķīlāšanai pakļautas mantas vai šo mantu vērtība nesedz piedzenamo summu un sprieduma izpildes izdevumus.

(3) Pēc kustamās mantas apķīlāšanas tiesu izpildītājs pieprasa ziņas no kustamo lietu reģistriem par šādu lietu piederību parādniekam, kā arī komercķīlu reģistrā noskaidro, vai parādniekam piederošās kustamās lietas nav ieķīlātas. Ja tiesu izpildītājs konstatē, ka apķīlātā manta pieder trešajām personām, viņš nekavējoties atbrīvo to no apķīlājuma. Ja komercķīlu reģistrā uz parādnieka kustamo mantu ir reģistrēta komercķīla par labu trešajām personām, tiesu izpildītājs pieprasa, lai parādnieks un komercķīlas ņēmējs paziņo par atlikušo parāda apmēru.

(4) Uz kustamām lietām, kas ieķīlātas kā komercķīla vai rokas ķīla trešo personu prasījumu nodrošināšanai, tiesu izpildītājs var vērst piedziņu ar attiecīgā ķīlas ņēmēja piekrišanu, kā arī var vērst piedziņu uz naudas pārpalikumu ķīlas pārdošanas gadījumā. Ja ķīlas ņēmējs pārdošanai nepiekrīt un pats bez attaisnojoša iemesla vilcinās pārdot ieķīlāto lietu, tiesu izpildītājs izskaidro piedzinējam, ka viņš var lūgt tiesu noteikt laiku ieķīlāto lietu pārdošanai, lai varētu vērst piedziņu uz naudas pārpalikumu, kā arī izskaidro tiesības nodibināt komercķīlu.

(5) Ja tiesu izpildītājs konstatē, ka kustamā manta jau ir apķīlāta citai piedziņai, viņš salīdzina mantu ar iepriekšējā apķīlāšanā sastādīto mantas aprakstes aktu un apķīlā tikai tos priekšmetus, kas nav ierakstīti agrākajā aprakstes aktā.

(6) Ja parādnieks atrodas prombūtnē vai izvairās no nolēmuma izpildes, kustamo mantu apķīlā tiesu izpildītājs, piedaloties pašvaldības vai policijas pārstāvim.

(7) Pie parādnieka kustamās mantas apķīlāšanas parādniekam un piedzinējam ir tiesības pieaicināt ne vairāk kā divus lieciniekus. Liecinieku neierašanās neaptur mantas apķīlāšanu.

(8) Notiekot kustamās mantas apķīlāšanai, parādnieks ir tiesīgs paziņot tiesu izpildītājam, uz kuriem priekšmetiem vispirms būtu vērsama piedziņa. Tiesu izpildītājs šādu pieteikumu apmierina, ja tas nav pretrunā ar šā likuma normām un nekavē nolēmuma izpildi.

(9) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(10) Kuģa apķīlājums attiecas ne vien uz kuģa korpusu, bet arī uz visiem kuģa piederumiem, ieskaitot tos, kuri nodrošina kuģa navigāciju. Kopīpašumā esošs kuģis apķīlājams visā tā sastāvā, iepriekš neatdalot parādnieka tiesības uz viņa daļu. Par kuģa apķīlāšanu paziņo Kuģu reģistram.

(11) Ja tiek apķīlāts transportlīdzeklis vai cita reģistrācijai pakļauta kustamā manta, par tās apķīlāšanu tiesu izpildītājs paziņo attiecīgajai reģistra iestādei.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

575.pants. Parādnieka mantas apķīlāšana, ja manta atrodas pie citas personas

(1) Ja ir pierādījumi, ka parādnieka manta atrodas pie citas personas, tiesu izpildītājs apķīlā šo mantu vispārējā kārtībā.

(2) *(Izslēgta ar 31.10.2002. likumu.)*

(3) Ja parādnieka mantas atrašanās pie citas personas noteikta ar savstarpēji noslēgtu līgumu, jautājumu par citas personas no līguma izrietošo tiesību saglabāšanu izšķir tiesa prasības kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

576.pants. Kustamās mantas aprakstīšana

(1) Aprakstot kustamo mantu, precīzi norāda tās individuālās īpašības un daudzumu.

(2) Aprakstot kustamo mantu, jāatšķir jauni priekšmeti no lietotiem, kuriem norāda nolietojuma pakāpi.

(3) Aprakstot dārgmetālus, norāda provi (raudzi), ja tā ir zināma. Ja apraksta dārgakmeņiem izgreznotas lietas, norāda šo akmeņu skaitu, lielumu un nosaukumu.

(4) Aprakstot preces, kā arī preču iesaiņojumos esošos izstrādājumus un materiālus, norāda uz iesaiņojumiem esošos numurus vai zīmes un šajos iesaiņojumos glabājamo preču nosaukumu un aprakstu.

(5) Aprakstot vērtspapīrus, norāda to skaitu, šķiru, nominālvērtību un numurus.

(6) Aprakstot kustamo mantu, tiesu izpildītājs var atsevišķus priekšmetus sasaiņot pakās, norādot uz iesaiņojuma aprakstīto priekšmetu nosaukumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

577.pants. Mantas aprakstes akts

(1) Mantas aprakstes aktā norāda:

1) akta sastādīšanas laiku un vietu;

2) tiesu izpildītāja amata vietu un prakses vietu, tiesu izpildītāja vārdu un uzvārdu;

3) tiesas vai citas institūcijas vai amatpersonas nolēmumu, kas tiek pildīts;

4) piedzinēja un parādnieka vai mantas aprakstē klātesošo viņu pilnvaroto pārstāvju vārdu un uzvārdu;

5) liecinieku vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu, bet amatpersonai — vārdu, uzvārdu un ieņemamo amatu;

6) katra aprakstītā priekšmeta nosaukumu, tā īpašās pazīmes (576.pants), katra priekšmeta novērtējumu atsevišķi un visas mantas vērtību;

7) *(izslēgts ar 31.10.2002. likumu);*

8) tās personas vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu, kurai manta nodota glabāšanā;

9) to, ka piedzinējam un parādniekam izskaidrota tiesu izpildītāja rīcības pārsūdzēšanas kārtība un termiņš;

10) to, ka mantas glabātājam izskaidrota aprakstītās mantas glabāšanas kārtība, viņa civiltiesiskā atbildība, kā arī kriminālatbildība, ja glabāšanā nodoto mantu izšķērdē, atsavina, slēpj vai apmaina;

11) piedzinēja, parādnieka vai citu mantas aprakstē klātesošo personu izteiktās piezīmes un iebildumus.

(2) Mantas aprakstes aktu paraksta tiesu izpildītājs, piedzinējs, parādnieks, mantas glabātājs un citas personas, kuras piedalījušās mantas aprakstē. Ja piedzinējs, parādnieks vai viņu pārstāvji mantas aprakstes aktu neparaksta, tiesu izpildītājs par to aktā izdara atzīmi.

(3) Piedzinējam vai parādniekam, kas parakstījis aprakstes aktu bez jebkādām piezīmēm, nav tiesību vēlāk iesniegt sūdzību par aprakstes akta nepareizību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

578.pants. Apķīlājamās mantas novērtēšana

(1) Parādnieka mantas novērtēšanu izdara tiesu izpildītājs pēc šai apvidū esošajām cenām, ievērojot tās nolietojuma pakāpi. Kuģa novērtēšanai pieaicināms eksperts.

(2) Līdz apķīlātās mantas izsoles izziņošanai vai komisijas līguma noslēgšanai piedzinējs vai parādnieks rakstveidā var lūgt tiesu izpildītāju pieaicināt ekspertu atkārtotai mantas novērtēšanai. Pirms eksperta pieaicināšanas tiesu izpildītājs rakstveidā paziņo personai, kura lūgusi pieaicināt ekspertu, par novērtēšanas izdevumu apmēru. Novērtēšanas izdevumus sedz persona, kura lūgusi pieaicināt ekspertu, iemaksājot nepieciešamo naudas summu tiesu izpildītāja kontā piecu dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas. Ja novērtēšanai nepieciešamā naudas summa nav iemaksāta, tiesu izpildītājs lūgumu pieaicināt ekspertu noraida.

(3) Ja nav iespējams pēc puses lūguma ekspertu pieaicināt mantas aprakstes dienā, tiesu izpildītājs mantas aprakstes aktā norāda paša noteikto mantas vērtību.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

579.pants. Mantas apsardzība

(1) Lai nodrošinātu apķīlātās mantas apsardzību, tiesu izpildītājs ieceļ mantas glabātāju. Apķīlāto parādnieka mantu tiesu izpildītājs nodod glabāšanā fiziskajai personai pret parakstu. Ja mantas glabātājs nevar nodrošināt apķīlātās mantas apsardzību tajā adresē, kur tā apķīlāta, tiesu izpildītājs mantu izņem un nodod mantas glabātājam. Tiesu izpildītājs jebkurā nolēmuma izpildes stadijā ir tiesīgs pieņemt lēmumu par mantas glabātāja nomaiņu, ja glabātājs nevar turpināt savu pienākumu pildīšanu vai nenodrošina pienācīgu mantas glabāšanu.

(2) Parādnieks vai viņa ģimenes locekļi var lietot viņu glabāšanā atstāto mantu, ja šīs mantas īpašību dēļ tās lietošana mantu neiznīcina vai būtiski nesamazina tās vērtību.

(3) Ja glabātājs nav parādnieks vai parādnieka ģimenes loceklis, viņš par glabāšanu saņem atlīdzību.

(4) Apķīlājot kustamo mantu, no parādnieka vai glabātāja ņemams paraksts, ka viņš to neatsavinās, neieķīlās un neizlietos citam uzdevumam vai nolūkam un ka par tās izšķērdēšanu, atsavināšanu, noslēpšanu vai apmainīšanu viņu var saukt pie kriminālatbildības.

(5) Mantas glabātājs pēc tiesu izpildītāja pieprasījuma uzrāda apķīlāto un viņam glabāšanā nodoto mantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

580.pants. Parādniekam izņemto vērtību glabāšana

(1) Pie parādnieka atrastos zelta un sudraba izstrādājumus un citas vērtslietas, kā arī vērtspapīrus tiesu izpildītājs apraksta vispārējā kārtībā. Aprakstītās vērtslietas un vērtspapīrus tiesu izpildītājs izņem un, ja nevar nodrošināt to saglabāšanu, nodod glabāšanā kredītiestādē.

(2) Pie parādnieka atrasto naudu apmērā, kāds nepieciešams piedzenamā parāda un izpildīšanas izdevumu dzēšanai, tiesu izpildītājs izņem un iemaksā tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

581.pants. Apķīlātās mantas pārdošana

(1) Tiesu izpildītājam ir tiesības pārdot parādnieka mantu, ja 10 dienu laikā pēc mantas apķīlāšanas nav iesniegtas sūdzības par tiesu izpildītāja darbībām vai nav iesniegts lūgums par eksperta pieaicināšanu atkārtotai mantas novērtēšanai. Ja iesniegtas sūdzības, tiesu izpildītājam ir tiesības pārdot parādnieka mantu pēc sūdzību izlemšanas, bet ne agrāk par 10 dienām pēc mantas apķīlāšanas. Ja iesniegts lūgums par eksperta pieaicināšanu, — pēc mantas atkārtotas novērtēšanas vai lūguma noraidīšanas, bet ne agrāk par 10 dienām pēc mantas apķīlāšanas.

(2) Gadījumos, kad sevišķu apstākļu dēļ nolēmuma izpildes kavēšanās var radīt ievērojamus zaudējumus piedzinējam vai arī pati piedziņa var kļūt neiespējama, manta izņemama un pārdodama nekavējoties.

(3) Apķīlāto mantu tiesu izpildītājs var pārdot izolē kā vienu izsoles priekšmetu, ja ir apķīlātas vienādas lietas vai galvenā lieta un tās blakus lietas vai apķīlātās lietas ir nelietderīgi pārdot atsevišķi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

582.pants. Apķīlātās mantas pārdošanas kārtība

(1) Tiesu izpildītājs apķīlāto mantu pārdod izolē, bet, ja to lūdzis piedzinējs un parādnieks neiebilst, tiesu izpildītājs apķīlāto mantu var nodot tirdzniecības uzņēmumam pārdošanai pēc komisijas noteikumiem. Ja piedzinējs nav to lūdzis, apķīlāto mantu var nodot tirdzniecības uzņēmumam komisijā tikai šajā likumā noteiktajos gadījumos.

(2) Uzņēmējsabiedrību kapitāla daļas, pajas un slēgtas emisijas akcijas, kā arī citas bezķermeniskas lietas izolē pārdod tiesu izpildītājs, bet publiskā apgrozībā esošās akcijas un citi vērtspapīri nododami pārdošanai Rīgas Fondu biržā.

(3) Tiesu izpildītājs var izņemt apķīlāto kustamo mantu:

1) lai nodotu to pārdošanai komisijā;

2) pirms pārdošanas izolē, ja tas nepieciešams;

3) lai šajā likumā noteiktajos gadījumos to nodotu kustamās mantas nosolītājam, piedzinējam vai parādniekam.

(4) Ja parādnieks pilnīgi samaksā parādu un tiesas sprieduma izpildes izdevumus pirms apķīlātās mantas pārdošanas, pārdošana apturama un apķīlātā manta atdodama parādniekam.

(5) Pēc apķīlātās mantas pārdošanas vai tās nodošanas piedzinējam (šajā likumā noteiktajos gadījumos) tiesu izpildītājs pieņem lēmumu par pārdotās mantas atbrīvošanu no apķīlājuma, kā arī nosūta attiecīgajam kustamo lietu

reģistra turētājam vai citam publiskajam reģistram paziņojumu par aizlieguma atcelšanu un mantas atbrīvošanu no apķīlājuma.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

583.pants. Apķīlātās mantas pārdošana komisijā

(1) Apķīlāto parādnieka mantu komisijā pārdod ar tirdzniecības uzņēmuma starpniecību.

(2) Mantas pārdošana pieļaujama tiesu izpildītāja amata vietas tiesu apgabala robežās.

(3) Apķīlāto mantu tiesu izpildītājs nodod pārdošanai, ievērojot šā likuma 581.pantā noteiktos termiņus. Apķīlātā manta tiek nodota pārdošanai pēc tiesu izpildītāja novērtētās cenas, bet, ja ir veikta viena vai vairākas atkārtotas eksperta novērtēšanas, — pēc augstākās eksperta novērtētās cenas.

(4) Lietas, kas ātri bojājas, izņem un nodod pārdošanai nekavējoties.

(5) Mēneša laikā pēc mantas nodošanas komisijā tirdzniecības uzņēmumi iemaksā ieņemtās summas tiesu izpildītāja kontā. Tirdzniecības uzņēmums saņem atlīdzību saskaņā ar līguma nosacījumiem.

(6) Parādnieka mantu, kas nav pārdota mēneša laikā no tās nodošanas tirdzniecības uzņēmumam, tiesu izpildītājs kopā ar tirdzniecības uzņēmuma pārstāvi pārceno, bet ne vairāk kā par 50 procentiem no mantas sākumcenas. Par pārcenošanu paziņo piedzinējam un parādniekam.

(7) Ja manta netiek pārdota divu mēnešu laikā pēc tās pārcenošanas, piedzinējam ir tiesības paturēt šo mantu sev par pārcenošanas summu, rakstveidā paziņojot par to tiesu izpildītājam 10 dienu laikā. Ja piedzinējs mantu nepatur, tiesu izpildītājs to nodod atpakaļ parādniekam, atbrīvojot no apķīlājuma, vai pārdod izolē pēc otrās izsoles noteikumiem par cenu, kas noteikta pēc pārcenošanas.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

584.pants. Kustamās mantas izsoles izziņošana

(1) Kustamās mantas izsoli, izņemot kuģa izsoli, tiesu izpildītājs izziņo vismaz septiņas dienas iepriekš. Paziņojumā norāda pārdodamos priekšmetus un to novērtējumu, pārdošanas vietu un laiku, parādnieka vārdu un uzvārdu, kā arī tiesu izpildītāja vārdu, uzvārdu un amata vietu.

(2) Paziņojumu par izsoli izliek tiesu izpildītāja prakses vietā, pie tās mājas, kur notiks izsole, un vietējās pašvaldības noteiktā vietā.

(3) Ja kopīgais mantas novērtējums pārsniedz vienu tūkstoti latu, tās pārdošanu izsludina arī vietējā laikrakstā.

(4) Ieinteresētā persona paziņojumu par izsoli uz sava rēķina var ievietot laikrakstos un citos masu informācijas līdzekļos, kā arī izlikt sludinājumu sabiedriskās vietās atbilstoši attiecīgās pašvaldības noteiktajai kārtībai.

(5) Par izsoli paziņo piedzinējam un parādniekam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

585.pants. Kuģa izsoles izziņošana

Kuģa izsole izsludināma Jūras kodeksa 55.pantā noteiktajā kārtībā.

(19.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

586.pants. Personai, kam nav tiesību piedalīties solīšanā

Solīšanā nav tiesību piedalīties parādniekam, viņa aizbildnim vai aizgādnim, personai, kas piedalījusies mantas apķīlāšanā, mantas izsolītājam, kā arī izsolē klātesošajam policijas vai pašvaldības pārstāvim. Piedzinējam ir tiesības piedalīties izsolē vispārējā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

587.pants. Kustamo lietu izsoles kārtība

(1) Kustamās mantas izsole tiek uzsākta no tiesu izpildītāja novērtējuma, bet, ja ir veikta viena vai vairākas atkārtotas novērtēšanas, — no augstākā eksperta novērtējuma. Uzsākot katra izsoles priekšmeta izsolīšanu, tiesu izpildītājs nosauc priekšmeta izsoles sākumcenu, nosaka izsoles soli, ne mazāku par vienu procentu un ne lielāku par 10 procentiem no mantas izsoles sākumcenas, un jautā izsoles dalībniekiem, vai kāds sola vairāk. Solītāju solītās cenas tiesu izpildītājs paziņo mutvārdos un ieraksta izsoles aktā, kamēr vien turpinās pārsolīšana.

(2) Pārsolīšanai beidzoties, tiesu izpildītājs trīs reizes jautā, vai neviens nesola vairāk. Ja pēc trešās reizes neseko pārsolījums, tiesu izpildītājs izdara piesitienu un paziņo, ka pārsolījumus vairs nepieņem un izsolāmais priekšmets ir pārdots.

(3) Kuģa izsole notiek pēc noteikumiem, kādi paredzēti nekustamā īpašuma izsolei.

(4) Parādniekam ir tiesības noteikt priekšmetu izsolīšanas secību.

(5) Ja summa, kas saņemta, pārdodot daļu no apķīlātās mantas, ir pietiekama pilnīgai piedzenamās summas dzēšanai un sprieduma izpildes izdevumu segšanai, pārējos priekšmetus neizsola. Kad solītāji ir samaksājuši pilnu pirkuma maksu, šie priekšmeti atbrīvojami no apķīlājuma un atdodami atpakaļ parādniekam, un tiesu izpildītājs par to sastāda aktu.

(6) Personai, kura nosolījusi pārdodamo priekšmetu, nekavējoties jāsamaksā vismaz piektā daļa no solītās cenas, bet pilna nosolītā summa — ne vēlāk kā nākamajā darb dienā pēc izsoles. Ja nosolītā summa pārsniedz vienu tūkstoti latu, tiesu izpildītājs pēc nosolītāja lūguma var atlikt pilnas pirkuma cenas samaksu uz laiku līdz septiņām dienām. Kad izsolē nosolītā summa samaksāta pilnībā, nopirktie priekšmeti nododami nosolītājam, un tiesu izpildītājs par to sastāda aktu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

588.pants. Izsoles akts

Izsoles aktā tiesu izpildītājs norāda:

- 1) izsoles dienu un vietu;
- 2) tiesu izpildītāja vārdu, uzvārdu, amata vietu un prakses vietu;
- 3) nolēmumu, kas tiek pildīts;
- 4) pārdodamā priekšmeta nosaukumu vai numuru pēc aprakstes akta;

5) pārdodamā priekšmeta izsoles sākumcenu un izsoles soli;

6) izsolē solīto augstāko cenu;

7) nosolītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi;

8) vai pie pārdošanas bijis klāt parādnieks vai viņa pārstāvis.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

589.pants. Izsoles pasludināšana par nenotikušu

(1) Tiesu izpildītājs pasludina izsoli par nenotikušu, ja:

1) izsolē nav ieradies neviens solītājs vai ieradies tikai viens solītājs;

2) neviens no tiem, kas ieradušies, nesola vairāk par izsoles sākumcenu;

3) nosolītājs noteiktā termiņā nesamaksā visu summu, par kuru viņš mantu nosolījis.

(2) Šā panta pirmās daļas 3.punktā paredzētajā gadījumā pēc nosolīšanas iemaksātā nauda netiek atmaksāta, bet pievienojama kopsummai, kas iegemta par mantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

590.pants. Par nenotikušu pasludinātas izsoles sekas un otrā izsole

(1) Ja izsole pasludināta par nenotikušu, piedzinējam ir tiesības paturēt apķīlāto mantu par izsoles sākumcenu, rakstveidā paziņojot par to tiesu izpildītājam divu nedēļu laikā no izsoles dienas.

(2) Ja vairāki piedzinēji vēlas paturēt apķīlāto mantu sev par izsoles sākumcenu, rīkojama atkārtota pirmā izsole, kurā piedalās piedzinēji, kas vēlas paturēt apķīlāto mantu sev par sākumcenu, un solīšana sākas no pirmās izsoles sākumcenas. Par izsoles laiku un vietu tiesu izpildītājs rakstveidā paziņo piedzinējiem septiņas dienas iepriekš. Piedzinēja neierašanās uz izsoli tiek uzskatīta par viņa atteikšanos no tiesībām paturēt mantu sev. Ja uz izsoli ierodas viens piedzinējs, viņš var paturēt apķīlāto mantu bez solīšanas. Ja uz izsoli neierodas neviens piedzinējs, tiesu izpildītājs nekavējoties nosaka otro izsoli.

(3) Ja piedzinēja pieteikums par apķīlātās mantas paturēšanu par izsoles sākumcenu nav saņemts divu nedēļu laikā no izsoles dienas, tiesu izpildītājs nekavējoties nosaka otro izsoli. Otru izsoli izziņo, ievērojot pirmās izsoles noteikumus.

(4) Solīšana kustamās mantas otrajā izsolē tiek uzsākta no pirmās izsoles sākumcenas un notiek, ievērojot šā likuma 587.panta pirmajā daļā paredzēto kārtību.

(5) Ja neviens no tiem, kas ieradušies, nesola vairāk par izsoles sākumcenu, tiesu izpildītājs paziņo, ka tiek uzsākta priekšmeta izsolīšana ar lejupejošu soli. Tiesu izpildītājs pazemina priekšmeta izsoles sākumcenu par iepriekš noteikto soli, kas nedrīkst būt lielāks par 10 procentiem no izsoles sākumcenas, un prasa, vai kāds no klātesošajiem sola šo cenu. Par katru cenas pazeminājumu tiesu izpildītājs izdara atzīmi izsoles aktā. Tiesu izpildītājs pārtrauc priekšmeta izsolīšanu, ja neviens no tiem, kas ieradušies, nesola pat 10 procentus no priekšmeta izsoles sākumcenas.

(6) Ja kāds no otrajā izsolē klātesošajiem sola nosaukto priekšmeta cenu, tiesu izpildītājs trīs reizes jautā, vai neviens nesola vairāk, un, ja neseko pārsolījums, izdara piesitienu un paziņo, ka pārsolījumus vairs nepieņem un izsolāmais

priekšmets ir pārdots. Ja kāds sola vairāk, izsole turpinās ar augšupejošu soli, ievērojot šā likuma 587.panta otrās daļas noteikumus.

(7) Persona, kura nosolījusi pārdodamo priekšmetu zem otrās izsoles sākumcenas, nekavējoties samaksā visu nosolīto summu. Persona, kura nosolījusi pārdodamo priekšmetu par cenu, kas ir augstāka par sākumcenu, nosolīto cenu maksā un nopirkto priekšmetu saņem šā likuma 587.pantā noteiktajā kārtībā.

(8) Ja arī otrā izsole pasludināta par nenotikušu un piedzinējs divu nedēļu laikā pēc otrās izsoles nav paziņojis par vēlēšanos apķīlāto mantu paturēt sev par pēdējo solīto vai tiesu izpildītāja nosaukto cenu, manta atdodama parādniekam, atbrīvojot to no apķīlājuma, un tiesu izpildītājs par to sastāda aktu.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

591.pants. Izsoles atzīšana par spēkā neesošu

(1) Tiesa izsoli atzīst par spēkā neesošu, ja:

- 1) kādam nepamatoti nav atļauts piedalīties izsolē vai nepareizi atraidīts kāds pārsolījums;
- 2) mantu nopirkusi tāda persona, kura nav bijusi tiesīga piedalīties izsolē;
- 3) manta pārdota pirms termiņa, kāds noteikts paziņojumā par pārdošanu;
- 4) tiesu izpildītājs, piedzinējs vai pircējs pieļāvis ļaunprātības.

(2) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

72.nodaļa Piedzīgas vēršana uz darba samaksu, tai pielīdzinātajiem maksājumiem un citām naudas summām

(Nodaļas nosaukums 31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

592.pants. Piedzīgas vēršana uz darba samaksu

(1) Piedzīga uz parādnieka darba samaksu, arī uz samaksu, ko parādnieks saņem par valsts civildienesta vai militārā dienesta pildīšanu, tiek vērsta, ja:

- 1) tiek izpildīts nolēmums par periodisku maksājumu piedziņu;
- 2) piedzīgas apmērs nepārsniedz to mēneša darba samaksas vai tai pielīdzināto maksājumu daļu, uz kuru pēc likuma var vērst piedziņu;
- 3) piedzinējs ir lūdzis vērst piedziņu uz darba samaksu vai tai pielīdzinātajiem maksājumiem.

(2) Piedzīga uz parādnieka darba samaksu tiek vērsta arī tad, ja parādniekam nav mantas vai tās nepietiek, lai piedzītu parādu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

593.pants. Ziņas par parādnieka darba samaksu un tai pielīdzinātajiem maksājumiem

Darba devējs pēc tiesu izpildītāja pieprasījuma viņa noteiktajā termiņā sniedz ziņas par to, vai parādnieks strādā pie tā, kāda ir viņa darba samaksa un tai pielīdzinātie maksājumi tiesu izpildītāja norādītajā laikposmā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

594.pants. Ieturējumu apmērs no parādnieka darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem

(1) No parādniekam izmaksājamās darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem ieturējumus pēc izpildu dokumentiem izdara līdz piedzenamā parāda dzēšanai:

1) uzturlīdzekļu piedziņas lietās nepilngadīgu bērnu uzturam vai Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas labā — saglabājot parādniekam darba samaksu un tai pielīdzinātos maksājumus 50 procentu apmērā no minimālās mēneša darba algas;

2) piedzenot uzturlīdzekļus, atlīdzinot zaudējumus sakarā ar personisku aizskārumu, kura rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, vai atlīdzinot zaudējumu, kas nodarīts, izdarot noziegumu, — 50 procentus;

3) pārējos piedziņu veidos, ja likumā nav noteikts citādi, — 30 procentus.

(2) Ja piedziņa uz darba samaksu tiek vērsta pēc vairākiem izpildu dokumentiem, darbiniekam katrā gadījumā jā saglabā darba samaksa un tai pielīdzinātie maksājumi 50 procentu apmērā, izņemot šā panta pirmās daļas 1.punktā noteikto gadījumu.

(3) (Izslēgta ar 31.10.2002. likumu.)

(4) Ieturējumu apmēru no darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem aprēķina no summas, kas parādniekam jāsaņem pēc nodokļu samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2004.)

595.pants. Piedziņas vēršana uz citiem parādnieka ienākumiem ārpus darba samaksas

(1) Šajā nodaļā noteiktos nosacījumus un kārtību, kas jāievēro, vēršot piedziņu uz darba samaksu, piemēro arī gadījumos, kad parādnieks saņem:

1) mācību iestādes audzēkņa stipendiju;

2) summas zaudējumu atlīdzināšanai par personisku aizskārumu, kura rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

3) (izslēgts ar 17.12.2009. likumu).

(2) Vēršot piedziņu uz valsts pensijām, valsts sociālās apdrošināšanas pabalstiem un atlīdzībām, piemērojami noteikumi par piedziņas vēršanu uz darba samaksu, nodrošinot, ka pēc ieturējumu veikšanas mēnesī izmaksājamā summa katram maksājumam nav mazāka par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru, ja citos likumos nav noteikti citi ieturējumu ierobežojumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

596.pants. Summas, uz kurām nevar vērst piedziņu

Piedziņu nevar vērst uz:

- 1) atlaišanas pabalstu, apbedīšanas pabalstu, vienreizēju pabalstu mirušā laulātajam, valsts sociālajiem pabalstiem, valsts atbalstu ar celiakiju slimam bērnam, kuram nav noteikta invaliditāte, apgādnieka zaudējuma pensiju un atlīdzību par apgādnieka zaudējumu;
- 2) kompensācijas izmaksām par darbiniekam piederošo instrumentu nolietošanos un citām kompensācijām saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē darba tiesiskās attiecības;
- 3) darbiniekam izmaksājamām summām sakarā ar komandējumu, pārcelšanu un nosūtīšanu darbā uz citu apdzīvotu vietu;
- 4) sociālās palīdzības pabalstiem;
- 5) bērna uzturlīdzekļiem Ministru kabineta noteikto minimālo bērna uzturlīdzekļu apmērā, kurus, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, maksā viens no vecākiem, kā arī uz Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksājamiem bērna uzturlīdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

597.pants. Kārtība piedziņas vērsšanai uz parādnieka darba samaksu, tai pielīdzinātajiem maksājumiem un citiem ienākumiem

(1) Tiesu izpildītājs nosūta darba devējam vai attiecīgajai juridiskajai personai rīkojumu ar norādi izdarīt ieturējumus no parādnieka darba samaksas vai citas atlīdzības, pensijas, stipendijas vai pabalsta un uz parādnieka rēķina ieskaitīt ieturētās summas tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(2) Izbeidzot darba attiecības ar parādnieku, darba devējs par to informē tiesu izpildītāju, kā arī norāda parādnieka jauno darbavietu, ja tā ir zināma. Šie noteikumi attiecināmi arī uz juridiskajām personām, kas ir izdarījušas ieturējumus no parādniekam izmaksājamās pensijas, stipendijas vai pabalsta, ja šo maksājumu izdarīšana tiek pārtraukta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

598.pants. Kontrole par ieturējumu pareizību

Tiesu izpildītājs pēc piedzinēja rakstveida lūguma pārbauda, vai darba devējs (attiecīga juridiskā persona) pareizi un savlaicīgi izdarījis ieturējumus no parādnieka darba samaksas un cita veida ienākumiem un vai ieturētās summas ieskaitījis tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

599.pants. Piedziņas vērsšana uz naudas līdzekļiem, kas pienākas no citām personām

(1) Ja piedziņu vērs uz naudas līdzekļiem, kas pienākas no citām personām, tajā skaitā no cita tiesu izpildītāja, tiesu izpildītājs nosūta šīm personām pieprasījumu paziņot, vai tām ir pienākums samaksāt kādas summas parādniekam, uz kāda pamata un kādā termiņā.

(2) Vienlaikus ar pieprasījumu tiesu izpildītājs paziņo, ka šie naudas līdzekļi tiek apķīlāti piedziņas summas un sprieduma izpildes izdevumu apmērā un ka līdz pilnīgai piedzenamās summas un sprieduma izpildes izdevumu dzēšanai šīm personām naudas līdzekļi jāieskaita tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(3) Ja parādniekam ir noguldījums kredītiestādē, tiesu izpildītājs kredītiestādei dod rīkojumu noguldītos līdzekļus tiesu izpildītāja norādītajā piedzenamās summas un sprieduma izpildes izdevumu apmērā pārskaitīt tiesu izpildītāja depozīta kontā, ievērojot šā likuma 1.pielikuma 3.punktā noteikto ierobežojumu attiecībā uz parādnieku. Tiesu izpildītāja rīkojums izpildāms nekavējoties.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003., 07.09.2006. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

73.nodaļa

Piedzīņas vēršana uz nekustamo īpašumu

600.pants. Paziņojums par piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu

(1) Ja piedzinējs lūdz vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, tiesu izpildītājs nosūta ierakstītā sūtījumā parādniekam paziņojumu un uzaicina viņu nokārtot parādu. Piedzinēja lūgumam pievienojami tik tiesas izdoti likumīgā spēkā stājušies nolēmumu noraksti, cik ir nekustamo īpašumu, uz kuriem tiek vērsta piedziņa.

(2) Tiesu izpildītājs iesniedz zemesgrāmatu nodaļai nostiprinājuma lūgumu par piedziņas atzīmes ierakstīšanu. Šīs atzīmes sekas norādītas Civillikuma 1077.panta pirmajā daļā, 1081. un 1305.pantā, kā arī Zemesgrāmatu likuma 46.pantā.

(3) Tiesu izpildītājs pieprasa no zemesgrāmatu nodaļas attiecīgā zemesgrāmatas nodalījuma norakstu un ierakstītā sūtījumā nosūta paziņojumu nekustamā īpašuma īpašniekam, ja tas nav parādnieks, nekustamā īpašuma kopīpašniekiem, kā arī visiem hipotekārajiem kreditoriem, tajā skaitā personām, kuru labā ierakstīta ķīlas tiesības atzīme, norādot:

1) kuras personas prasījuma apmierināšanai tiek vērsta piedziņa uz nekustamo īpašumu;

2) cik liela ir parāda summa un vai parāds nodrošināts ar hipotēku uz attiecīgo nekustamo īpašumu.

(4) Šā panta trešajā daļā minētajā paziņojumā tiesu izpildītājs pieprasa, lai hipotekārie kreditori tiesu izpildītāja noteiktajā termiņā, kas nav mazāks par 10 dienām, iesniedz ziņas par atlikušā hipotekārā parāda apmēru.

(5) Tiesu izpildītājs pieprasa no pašvaldības ziņas par nekustamā īpašuma nodokļu parādu un uzaicina pašvaldību iesniegt lēmumu par nodokļu parāda piedziņu, ja tāds ir.

(6) Ja parādnieks līdz nekustamā īpašuma izsolei pilnībā samaksājis parādu un sprieduma izpildes izdevumus tiesu izpildītājam, nekustamā īpašuma pārdošana tiek atcelta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

601.pants. Parādnieka pienākumi

(1) No tiesu izpildītāja paziņojuma saņemšanas dienas parādniekam ir aizliegts:

1) atsavināt šo nekustamo īpašumu vai ieķīlāt to;

2) cirst tajā mežu, izņemot saimniecības uzturēšanai nepieciešamo;

3) atsavināt vai bojāt nekustamā īpašuma piederumus;

4) nodot šo nekustamo īpašumu valdījumā citai personai, tajā skaitā slēgt nomas, īres un citus nekustamo īpašumu apgrūtinājošus līgumus.

(2) Līgumi, kurus par nekustamo īpašumu parādnieks noslēdzis pēc tam, kad zemesgrāmatā izdarīta piedziņas atzīme, nav spēkā attiecībā uz piedzinēju un nekustamā īpašuma pircēju izsolē.

(3) To līgumu spēks, kurus attiecībā uz nekustamo īpašumu parādnieks noslēdzis, pirms zemesgrāmatā ierakstīta piedziņas atzīme, nosakāms kā attiecībā uz pusēm, kas piedalījās šajos līgumos, tā arī attiecībā uz nekustamā īpašuma pircēju izsolē, saskaņā ar Civillikumu.

(4) Parādniekam ir pienākums tiesu izpildītāja noteiktajā termiņā paziņot par nekustamā īpašuma faktisko valdītāju un pārvaldnieku, ja tāds ir, kā arī par visiem attiecībā uz šo nekustamo īpašumu noslēgtajiem nomas, īres un citiem nekustamo īpašumu apgrūtinājošiem līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

602.pants. Piedzinēju un citu kreditoru tiesības

(1) Piedzinējam neatkarīgi no piedziņas vērsanas uz nekustamo īpašumu ir tiesības prasīt, lai viņam nostiprina zemesgrāmatā hipotēku piedzenamās summas apmērā.

(2) Hipotekārajam kreditoram ir tiesības piedalīties nekustamā īpašuma aprakstē, saņemt aprakstes aktu un par saviem līdzekļiem publicēt sludinājumus par izsoli, par to paziņojot tiesu izpildītājam.

(3) Hipotekārajam kreditoram un piedzinējam ir tiesības piedalīties solīšanā, iemaksājot šā likuma 607.panta pirmajā daļā noteikto nodrošinājumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

603.pants. Nekustamā īpašuma aprakste

(1) Nekustamo īpašumu tiesu izpildītājs apraksta pēc piedzinēja lūguma. Par nekustamā īpašuma aprakstes laiku viņš paziņo parādniekam, nosūtot šā likuma 600.pantā paredzēto paziņojumu, un piedzinējam. Pie nekustamā īpašuma aprakstes parādniekam un piedzinējam ir tiesības pieaicināt ne vairāk kā divus lieciniekus. Parādnieka, piedzinēja vai liecinieku neierašanās neaptur apraksti.

(2) Aprakstes aktā norāda:

1) tiesu izpildītāja vārdu, uzvārdu, amata vietu un prakses vietu;

2) tiesas vai citas institūcijas nolēmumu, kurš tiek pildīts;

3) piedzinēja un parādnieka vai viņu pilnvaroto personu vai pārstāvju vārdu un uzvārdu, ja tādi piedalās aprakstē;

4) liecinieku vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu, ja tādi piedalās aprakstē;

5) vietu, kur nekustamais īpašums atrodas;

6) no kādām daļām nekustamais īpašums sastāv;

7) uz zemesgrāmatas ierakstu pamata:

a) aprakstāmā nekustamā īpašuma vērtību, ja tāda ir norādīta, tā īpašnieku, apgrūtinājumus ar parādiem un to summu, kā arī aprobežojumus un apgrūtinājumus, kas uzlikti nekustamajam īpašumam,

b) ziņas par nekustamā īpašuma stāvokli un līgumiem, kas noslēgti attiecībā uz šo īpašumu, ja tiesu izpildītājam par tādiem ir zināms, kā arī ziņas par kustamo mantu, kura ir nekustamā īpašuma piederums;

8) nekustamā īpašuma faktisko valdītāju vai pārvaldnieku, ja tādi ir zināmi.

(3) Aprakstot tehnoloģiski savstarpēji saistītu iekārtu un ēku kopumu, norāda arī to, kurās ēkās tas atrodas, aizņemto ēku lielumu, sastāvu, darba telpu skaitu, darbgaldu un citu iekārtu skaitu.

(4) Aprakstot nekustamo īpašumu, piemērojami arī šā likuma 576. un 577.panta noteikumi.

(5) Parādnieks iesniedz dokumentus un plānus, ar kuriem noteikta aprakstāmā nekustamā īpašuma platība un parādnieka tiesības uz šo īpašumu, kā arī tiesu izpildītājam paziņo, kas ir nekustamā īpašuma faktiskais valdītājs un pārvaldnieks.

(6) Tiesu izpildītājs pēc ieinteresēto personu lūguma un uz to rēķina var pieprasīt no zemesgrāmatu nodaļas to dokumentu norakstus, kuri attiecas uz aprakstāmo nekustamo īpašumu.

(7) Šā panta piektajā un sestajā daļā norādīto dokumentu nesagņemšana neaptur apraksti.

(8) Ja parādnieks vai piedzinējs nav piedalījies nekustamā īpašuma aprakstē, tiesu izpildītājs aprakstes aktu tiem nosūta triju dienu laikā pēc aprakstes.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

604.pants. Nekustamā īpašuma novērtēšana

(1) Nekustamo īpašumu uz parādnieka rēķina pēc tiesu izpildītāja pieprasījuma novērtē sertificēts nekustamā īpašuma vērtētājs, nosakot nekustamā īpašuma piespiedu pārdošanas vērtību.

(2) Tiesu izpildītājs ierakstītā sūtījumā paziņo par novērtējumu parādniekam, piedzinējam un hipotekārajam kreditoram, vienlaikus izskaidrojot viņu tiesības 10 dienu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas lūgt nekustamā īpašuma atkārtotu novērtēšanu.

(3) Persona, kura lūgusi atkārtotu novērtēšanu, sedz novērtēšanas izdevumus tiesu izpildītāja noteiktajā termiņā, iemaksājot nepieciešamo naudas summu tiesu izpildītāja kontā. Ja novērtēšanai nepieciešamā naudas summa šajā termiņā nav iemaksāta, tiesu izpildītājs lūgumu par nekustamā īpašuma atkārtotu novērtēšanu noraida.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

605.pants. Nekustamā īpašuma pārvaldīšana

(1) Aprakstītais nekustamais īpašums līdz nodošanai jaunajam īpašniekam paliek agrākā valdītāja vai pārvaldnieka pārvaldīšanā.

(2) Īpašuma valdītājs vai pārvaldnieks aprakstīto nekustamo īpašumu saglabā tādā pašā stāvoklī, kāds tas bija aprakstes brīdī, un kopā ar to pašu kustamo mantu.

(3) Ja nav zināms nekustamā īpašuma valdītājs vai pārvaldnieks, tiesu izpildītājs pēc saviem ieskatiem var iecelt nekustamā īpašuma pārvaldnieku. Tiesu izpildītāja ieceltajam nekustamā īpašuma pārvaldītājam ir tāda pati atbildība kā šajā likumā noteiktajam kustamās mantas glabātājam.

(4) Nekustamā īpašuma valdītājam un pārvaldniekam jādod norēķins tiesu izpildītājam par aprakstītā īpašuma pārvaldīšanas laiku. Saņemtie ienākumi no nekustamā īpašuma nododami tiesu izpildītājam un pievienojami summai, kas iegemta, šo īpašumu pārdodot.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

606.pants. Nekustamā īpašuma izsoles izziņošana

(1) Nekustamā īpašuma izsoli, ja šā likuma 604.pantā noteiktajā termiņā nav iesniegts lūgums par nekustamā īpašuma jaunu novērtēšanu vai tas ir noraidīts, tiesu izpildītājs izziņo vismaz vienu mēnesi pirms izsoles. Pēc piedzinēja lūguma izsoli var izziņot vismaz divus mēnešus pirms izsoles, bet ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms izsoles.

(2) Sludinājumu par nekustamā īpašuma izsoli tiesu izpildītājs publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un vismaz divas nedēļas pirms izsoles izliek pie pārdodamā nekustamā īpašuma un tiesu izpildītāja prakses vietā.

(3) Sludinājumā par nekustamā īpašuma izsoli norāda:

1) nekustamā īpašuma īpašnieka un piedzinēja vārdu un uzvārdu, juridiskajām personām — nosaukumu un atrašanās vietu (juridisko adresi);

2) tiesu izpildītāja vārdu, uzvārdu, amata vietu un prakses vietu;

3) nekustamā īpašuma īsu aprakstu, atrašanās vietu un kadastra numuru;

4) nekustamā īpašuma novērtējumu;

5) *(izslēgts ar 05.02.2009. likumu);*

6) ka visām personām, kurām uz nekustamo īpašumu ir tiesības, kas nepieļauj tā pārdošanu izsolē, jāpieteic savas prasības tiesā līdz izsoles dienai;

7) kura izsole pēc kārtas tā ir;

8) izsoles laiku un vietu;

9) nodrošinājuma summu, kas iemaksājama tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(4) Par nekustamā īpašuma izsoli tiesu izpildītājs vismaz divas nedēļas iepriekš ierakstītā sūtījumā paziņo parādniekam un piedzinējam, nekustamā īpašuma īpašniekam, kopīpašniekam, hipotekārajam kreditoram un personai, kuras labā nostiprināta ķīlas tiesību vai aizlieguma atzīme, ja tāda ir.

(5) No izsoles izsludināšanas dienas visi dokumenti, kas attiecas uz pārdošanu izsolē, ir pieejami visām personām, kuras vēlas ar tiem iepazīties.

(6) Izziņojot nekustamā īpašuma izsoli, piemērojami arī šā likuma 584.panta ceturtās daļas noteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 05.02.2009. un 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

607.pants. Nekustamā īpašuma pirkuma nodrošinājums

(1) Personas, kuras vēlas piedalīties nekustamā īpašuma izsolē, iemaksā tiesu izpildītāja depozīta kontā nodrošinājumu 10 procentu apmērā no nekustamā īpašuma novērtējuma.

(2) Pirms izsoles tiesu izpildītājs pārlicinās, vai nodrošinājuma summa ir ieskaitīta tiesu izpildītāja depozīta kontā.

(3) Nodrošinājumu, ko iemaksājusi persona, kura izsolē nopirkusi nekustamo īpašumu, ieskaita pirkuma maksā. Pārējiem izsoles dalībniekiem iemaksāto nodrošinājumu pēc izsoles nekavējoties izsniedz atpakaļ.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

607.¹ pants. Izsoles sākumcena

Izsole sākas no nekustamā īpašuma novērtējumā norādītās piespiedu pārdošanas vērtības. Ja ir bijušas divas novērtēšanas, izsole sākas no augstākās nekustamā īpašuma novērtējuma summas.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

608.pants. Nekustamā īpašuma izsoles kārtība

(1) Pirms izsoles personas, kuras ieradušās uz izsoli, uzrāda tiesu izpildītājam personu un pilnvarojumu (pārstāvības tiesības) apliecinājošus dokumentus un iesniedz šo dokumentu kopijas. Uzsākot izsoli, tiesu izpildītājs nosauc pārdodamo nekustamo īpašumu, izsoles sākumcenu un nosaka izsoles soli, ne mazāku par vienu procentu un ne lielāku par 10 procentiem no nekustamā īpašuma izsoles sākumcenas. Pēc tam tiesu izpildītājs jautā izsoles dalībniekiem, vai kāds sola vairāk. Kamēr vien turpinās pārsolīšana, solītāju solītās cenas tiesu izpildītājs paziņo mutvārdos un ieraksta izsoles aktā, norādot solītāja vārdu un uzvārdu.

(1¹) Solīšanā nav tiesību piedalīties parādniekam, viņa aizbildnim vai aizgādnim, personai, kas piedalījies nekustamā īpašuma aprakstē, kā arī tiesu izpildītājam, kas rīko izsoli. Par citos normatīvajos aktos noteikto ierobežojumu ievērošanu attiecībā uz nekustamo īpašumu iegādi ir atbildīgi paši izsoles dalībnieki.

(2) Pārsolīšanai beidzoties, tiesu izpildītājs trīs reizes jautā, vai neviens nesola vairāk. Ja pēc trešās reizes neseko pārsolījums, tiesu izpildītājs izdara piesitienu un paziņo, ka pārsolījumus vairs nepieņem un izsolāmais nekustamais īpašums ir pārdots.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

609.pants. Divkāršā izsole

(1) Divkāršo izsoli var pieprasīt hipotekārais kreditors, ja zemesgrāmatā pēc hipotēkas nostiprināšanas bez viņa piekrišanas ierakstīts tāds nekustamā īpašuma apgrūtinājums, kas var ietekmēt hipotekārā kreditora apmierinājuma apmēru, un izsole notiek tieši viņa vai par viņu agrāk zemesgrāmatā ierakstīta hipotekārā kreditora prasījuma piedziņai.

(2) Nekustamais īpašums pārdodams izsolē ar nosacījumu, ka minētais apgrūtinājums atstājams, un ar nosacījumu, ka minētais apgrūtinājums dzēšams.

(3) Ja neviens nevēlas iegūt nekustamo īpašumu ar atstāto apgrūtinājumu, tas paliek nosolītājam ar nosacījumu, ka apgrūtinājums dzēšams.

(4) Ja ir solītāji, kas vēlas pirkt nekustamo īpašumu, gan atstājot apgrūtinājumu, gan to dzēšot, nekustamais īpašums paliek nosolītājam ar nosacījumu dzēst apgrūtinājumu tikai tad, ja nosolītā cena pārsniedz ne vien augstāko cenu, kāda solīta ar nosacījumu atstāt apgrūtinājumu, bet arī to prasījumu summu, kuriem ir priekšrocība salīdzinājumā ar tā hipotekārā kreditora prasījumiem, kurš lūdzis izdarīt divkāršo izsoli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

610.pants. Izsoles akts

(1) Izsoles aktā tiesu izpildītājs norāda:

- 1) izsoles dienu un vietu;
- 2) tiesu izpildītāja vārdu, uzvārdu, amata vietu un prakses vietu;
- 3) nolēmumu, kas tiek pildīts;
- 4) kāds nekustamais īpašums tiek izsolīts un izsoles sākumcenu;
- 5) personas, kas piedalās izsolē kā piedzinēji, parādnieki un solītāji;
- 6) izsolē solītās cenas un solītāja vārdu un uzvārdu;
- 7) augstāko nosolīto cenu, nosolītāja vārdu un uzvārdu vai nosaukumu, personas kodu vai reģistrācijas numuru un adresi;
- 8) apgrūtinājumus, ja nekustamo īpašumu pārdod ar nosacījumu, ka tie atstājami.

(2) Izsoles aktu paraksta tiesu izpildītājs, nosolītājs, pēdējais pārsolītais solītājs, piedzinējs un parādnieks, ja viņi bijuši izsolē, kā arī amatpersonas, kas bijušas klāt izsolē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

611.pants. Izsoles sekas

(1) Nekustamais īpašums paliek tam, kas solījis augstāku cenu nekā citi.

(2) Nosolītājam viena mēneša laikā pēc izsoles jāsamaksā visa summa, ko viņš nosolījis. Par visas summas samaksu uzskatāma arī tiesu izpildītājam iesniegta bankas pieprasījuma garantijas vēstule, kurā norādīts garantijas priekšmets, summa un termiņš, kas nevar būt īsāks par trijiem mēnešiem, skaitot no izsoles akta apstiprināšanas dienas, ja šādi pieprasījuma garantijas vēstules izmantošanai piekritis piedzinējs un hipotekārais kreditors.

(3) Pēc tam, kad nekustamā īpašuma nosolītājs samaksājis visu no viņa pienākošos summu, tiesu izpildītājs izsoles aktu iesniedz apstiprināšanai apgabaltiesā, kuras darbības teritorijā atrodas nekustamais īpašums.

(3¹) Pēc tam, kad tiesu izpildītājs iesniedz bankai tiesas lēmuma norakstu par izsoles akta apstiprināšanu, banka triju dienu laikā ieskaita tiesu izpildītāja depozītu kontā bankas pieprasījuma garantijas vēstulē norādīto summu.

(4) Ja nosolītājs noteiktā termiņā nesamaksā visu no viņa pienākošos summu, iemaksātais nodrošinājums pievienojams pie kopējās par īpašumu saņemtās summas un sadalāms tādā pašā kārtībā kā šī summa. Iemaksātais nodrošinājums pievienojams pie kopējās summas arī tad, ja tiek konstatēts, ka nosolītājam nebija tiesību piedalīties izsolē (608.panta 1.¹ daļa).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 05.02.2009. un 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

612.pants. Pirkuma maksas ieskaits

(1) Nosolītājam atļauts ieskaitīt pirkuma summā savu hipotekāro prasījumu, kas pamatots ar izpildu dokumentu, kā arī citus hipotekāros parādus, ja hipotekārie kreditori piekrīt tos atstāt uz nekustamo īpašumu, pārvedot šos parādus uz nosolītāju.

(2) Ja ar pārdošanā ieņemto summu nepietiek visu piedziņu un hipotekāro parādu apmierināšanai, nosolītājs var ieskaitīt pirkuma cenā savus prasījumus tikai tās summas apmērā, kāda viņam saskaņā ar aprēķinu pienākas pēc tam, kad segti tie prasījumi, kuriem salīdzinājumā ar viņa prasījumu ir priekšrocība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

613.pants. Nekustamā īpašuma izsoles akta apstiprināšana

(1) Lietu par nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz ieguvēja (persona, kas pārņēmusi nekustamo īpašumu, vai nosolītājs) vārda tiesa izskata tiesas sēdē 15 dienu laikā no tiesu izpildītāja pieteikuma iesniegšanas tiesā. Par lietas izskatīšanu tiesa paziņo tiesu izpildītājam, kā arī piedzinējam, parādniekam, nekustamā īpašuma ieguvējam, nekustamā īpašuma īpašniekam, kopīpašniekam, hipotekārajam kreditoram, personai, kuras labā nostiprināta ķīlas tiesību vai aizlieguma atzīme, un personai, kura iesniegusi šā likuma 617.panta otrajā daļā minēto sūdzību, ja šāda sūdzība ir iesniegta. Šo personu neierašanās nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(2) Vienlaikus ar pieteikumu par nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz ieguvēja vārda tiesa var izskatīt arī sūdzību par tiesu izpildītāja rīcību, ja sūdzības iesniedzējs lūdz atzīt izsoli par spēkā neesošu (617.panta otrā daļa).

(3) Apmierinot pieteikumu, tiesa pieņem lēmumu:

1) par izsoles akta apstiprināšanu un pārdotā nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz ieguvēja vārda;

2) neatkarīgi no kreditora piekrišanas — par visu zemesgrāmatā uz šo īpašumu ierakstīto parādu saistību dzēšanu, par kurām ieguvējs nav tieši paziņojis, ka uzņemas tās uz sevi;

3) neatkarīgi no kreditora piekrišanas — par to apgrūtinājumu dzēšanu, kas pieņemti kā nosacījums, īpašumu iegūstot (609.pants);

4) par zemesgrāmatā uz šo īpašumu ierakstīto aizlieguma atzīmju dzēšanu;

5) par sūdzības par izsoles atzīšanu par spēkā neesošu noraidīšanu, ja šāda sūdzība ir iesniegta.

(4) Noraidot pieteikumu, tiesa atzīst izsoli par spēkā neesošu.

(5) Pēc ieguvēja lūguma tiesa lemj par viņa ievešanu iegūtā nekustamā īpašuma valdījumā.

(5¹) Pēc tās bankas lūguma, kuras izsniegtā pieprasījuma garantijas vēstule izmantota pirkuma summas samaksai, tiesa lemj par ķīlas tiesības nodibināšanu uz pārdoto nekustamo īpašumu.

(6) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(7) Šajā pantā noteiktajā kārtībā tiesa apstiprina arī kuģa izsoles aktu.

(05.02.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

614.pants. Nenotikusi izsole

(1) Tiesu izpildītājs izsoli atzīst par nenotikušu, ja:

1) izsolē nav ieradies neviens solītājs;

2) neviens no tiem, kas ieradušies izsolē, nepārsola sākumcenu;

3) nosolītājs noteiktā termiņā nesamaksā visu summu, par kuru viņš nosolījis nekustamo īpašumu.

(2) Par to, ka izsole uzskatāma par nenotikušu šā panta pirmās daļas 1. vai 2.punktā minētajos gadījumos, tiesu izpildītājs ieraksta aktā un paziņo personām, kas ieradušās uz izsoli, kā arī parādniekam, nekustamā īpašuma īpašniekam, kopīpašniekam, ja nekustamais īpašums atrodas kopīpašumā, un kreditoriem, ja šīs personas nav bijušas klāt izsolē.

(3) Par to, ka izsole uzskatāma par nenotikušu šā panta pirmās daļas 3.punktā minētajā gadījumā, tiesu izpildītājs sastāda aktu un paziņo nosolītājam, pēdējam pārsolītājam solītājam, parādniekam, nekustamā īpašuma īpašniekam, kopīpašniekam, ja nekustamais īpašums atrodas kopīpašumā, un kreditoriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

615.pants. Nenotikušas izsoles sekas

(1) Ja izsole atzīta par nenotikušu šā likuma 614.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzēto iemeslu dēļ, tiesu izpildītājs nekavējoties paziņo par to visiem kreditoriem un parādnieka līdzīpašniekiem, uzaicinot viņus paturēt nekustamo īpašumu sev par nenotikušās izsoles sākumcenu. Katram kreditoram un parādnieka līdzīpašniekam ir tiesības divu nedēļu laikā no tiesu izpildītāja uzaicinājuma nosūtīšanas dienas paziņot tiesu izpildītājam par nekustamā īpašuma paturēšanu sev.

(2) Ja izsole atzīta par nenotikušu šā likuma 614.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētā iemesla dēļ, tiesu izpildītājs nekavējoties paziņo par to pēdējam pārsolītājam solītājam, uzaicinot viņu paturēt nekustamo īpašumu par viņa solīto augstāko cenu. Pēdējam pārsolītājam solītājam ir tiesības divu nedēļu laikā no tiesu izpildītāja uzaicinājuma nosūtīšanas dienas paziņot tiesu izpildītājam par nekustamā īpašuma paturēšanu sev. Ja pēdējais pārsolītais solītājs nav likumā noteiktajā termiņā paziņojis par nekustamā īpašuma paturēšanu vai atteicies paturēt nekustamo īpašumu, katram kreditoram vai parādnieka kopīpašniekam ir tiesības divu nedēļu laikā no tiesu izpildītāja uzaicinājuma nosūtīšanas dienas paziņot par nekustamā īpašuma paturēšanu sev par rīkotās izsoles sākumcenu.

(3) Ja vairākas personas vēlas paturēt nekustamo īpašumu sev, rīkojama izsole, kurā piedalās šīs personas, turklāt solīšana sākas no nenotikušās izsoles sākumcenas. Par izsoles laiku un vietu tiesu izpildītājs personām, kuras vēlas paturēt nekustamo īpašumu sev, rakstveidā paziņo septiņas dienas iepriekš. Personas neierašanās uz izsoli tiek uzskatīta par atteikšanos no tiesībām piedalīties solīšanā. Ja uz izsoli ierodas viena persona, tā var paturēt sev nekustamo īpašumu par rīkotās izsoles sākumcenu. Ja uz izsoli neierodas neviens, tiesu izpildītājs nekavējoties izsludina otru izsoli.

(4) Persona, kas patur sev nekustamo īpašumu, viena mēneša laikā iemaksā tiesu izpildītāja depozīta kontā šā panta pirmajā, otrajā vai trešajā daļā norādīto summu atbilstoši tiesu izpildītāja sastādītajam aprēķinam (631.panta trešā daļa) un ņemot vērā šā likuma 612.panta noteikumus.

(5) Pēc šā panta ceturtajā daļā minētās summas samaksas tiesu izpildītājs iesniedz apgabaltiesā, kuras darbības teritorijā atrodas nekustamais īpašums, pieteikumu par nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz nosolītāja, līdzīpašnieka vai kreditora vārda un par zemesgrāmatā ierakstīto parādu dzēšanu (613.pants).

(6) Ja neviens nav pieteicies paturēt nekustamo īpašumu sev, rīkojama otrā izsole.

(05.02.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

616.pants. Otrā izsole

(1) Otro izsoli izziņo un rīko, ievērojot pirmās izsoles noteikumus. Tomēr nekustamā īpašuma solīšana sākas no summas, kas atbilst 75 procentiem no sākumcenas pirmajā izsolē.

(2) *(Izslēgta ar 17.12.2009. likumu)*

(3) Ja otrā izsole nav notikusi un neviens nav vēlējies paturēt nekustamo īpašumu sev, nekustamais īpašums paliek iepriekšējā īpašnieka īpašumā un piedziņas atzīme zemesgrāmatā dzēšama.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 17.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

617.pants. Spēkā neesoša izsole

(1) Tiesa izsoli atzīst par spēkā neesošu, ja:

1) kādam nepamatoti nav atļauts piedalīties izsolē vai nepareizi atraidīts kāds pārsolījums;

2) nekustamo īpašumu nopirkusi tāda persona, kura nav bijusi tiesīga piedalīties izsolē;

3) nekustamais īpašums pārdots pirms termiņa, kāds noteikts paziņojumā par pārdošanu;

4) *(izslēgts ar 05.02.2009. likumu);*

5) piedzinējs vai solītājs rīkojušies ļaunprātīgi;

6) vēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu, tiesu izpildītājs pieļāvis būtiskus procesuālus pārkāpumus vai konstatēti citi būtiski apstākļi, kas nepieļauj nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz pircēja vārda.

(2) Sūdzību par tiesu izpildītāja rīcību, kas dod pamatu prasīt izsoles atzīšanu par spēkā neesošu, ieinteresētās personas 10 dienu laikā no izsoles dienas var iesniegt apgabaltiesā pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

(3) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Ja nekustamā īpašuma izsole atzīta par spēkā neesošu, rīkojama atkārtota izsole pēc tās izsoles noteikumiem, kura atzīta par spēkā neesošu.

(5) *(Izslēgta ar 05.02.2009. likumu.)*

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

618.pants. Kopīpašumā esoša nekustamā īpašuma pārdošana

(1) Izdarot piedziņu no viena vai vairākiem nedalīta nekustamā īpašuma īpašniekiem, šis īpašums aprakstāms visā tā sastāvā, bet izsolē pārdodama tikai parādnieka tiesība uz viņa daļu, to iepriekš neatdalot.

(2) Kopīpašumā esošus nekustamos īpašumus var pārdot arī visā sastāvā, ja to vēlas visi kopīpašnieki un ja kreditori neceļ pret to iebildumus. Pārdošanā ieņemtā nauda sadalāma starp nekustamā īpašuma īpašniekiem, bet summa, kas pienākas parādniekam, izlietojama parāda dzēšanai.

74.nodaļa

Tiesas piesprietās mantas piespiedu nodošana un ar tiesas spriedumu uzlikto darbību izpildīšana

619.pants. Tiesas spriedumā norādīto priekšmetu nodošana piedzinējam

(1) Ja piedzinējam ir piespiesti tiesas spriedumā norādīti noteikti priekšmeti, tiesu izpildītājs šā likuma 555.pantā noteiktajā kārtībā paziņo parādniekam par pienākumu izpildīt spriedumu labprātīgi. Priekšlikumā tiesu izpildītājs norāda arī datumu, kad tiks veikta tiesas sprieduma piespiedu izpilde, ja tas nebūs izpildīts labprātīgi. Ja tiesas spriedums izpildāms nekavējoties, tiesu izpildītājs parādniekam nedod termiņu izpildīt tiesas spriedumu labprātīgi, bet rakstveidā, izsniedzot pret parakstu vai nosūtot ierakstītā pasta sūtījumā, paziņo datumu un laiku, kad tiks veikta tiesas sprieduma piespiedu izpilde.

(2) Tiesu izpildītāja noteiktajā sprieduma piespiedu izpildes laikā pēc tiesu izpildītāja pieprasījuma parādniekam ir pienākums uzrādīt izpildu rakstā norādītos piedzinējam nododamos priekšmetus. Pie priekšmetu nodošanas parādniekam un piedzinējam ir tiesības pieaicināt ne vairāk kā divus lieciniekus. Liecinieku neierašanās neaptur sprieduma izpildi.

(3) Ja tiesas sprieduma piespiedu izpildes laikā parādnieks neuzrāda spriedumā norādītos piedzinējam nododamos priekšmetus, atsakās darīt zināmu to atrašanās vietu un pēc telpu apskates priekšmeti nav atrasti, tiesu izpildītājs par to sastāda aktu, ko paraksta tiesu izpildītājs, piedzinējs un liecinieki, ja tādi ir piedalījušies. Pēc tam, kad sastādīts akts par piedzinējam nododamās mantas neesamību, tiesu izpildītājs atbilstoši šā likuma noteikumiem veic piespiedu izpildu darbības tiesas spriedumā noteiktās summas (196.pants) piedziņai.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

620.pants. Sekas, kas rodas, ja neizpilda spriedumu, kas uzliek parādniekam par pienākumu izpildīt noteiktas darbības

(1) Ja netiek izpildīts spriedums, kas uzliek parādniekam par pienākumu izpildīt noteiktas darbības, kuras nav saistītas ar mantas vai naudas summu nodošanu, tiesu izpildītājs sastāda aktu par sprieduma neizpildīšanu.

(2) Ja spriedumā norādītas šā likuma 197.panta otrajā daļā paredzētās sprieduma neizpildīšanas sekas, sastādīto aktu nosūta rajona (pilsētas) tiesai pēc izpildīšanas vietas, lai tā pieņemtu lēmumu par spriedumā norādīto seku piemērošanu sakarā ar to, ka parādnieks neizpilda noteiktas darbības.

(3) Ja spriedumā nav norādītas tā neizpildīšanas sekas, sastādīto aktu nosūta tiesai, kura taisījusi spriedumu lietā, un šī tiesa izlemj jautājumu par sprieduma izpildīšanas kārtību saskaņā ar šā likuma 206. un 438.panta noteikumiem.

(4) Ja tiesas noteiktajā termiņā neizpilda spriedumu, kas uzliek parādniekam par pienākumu izpildīt darbības, kuras var izpildīt tikai viņš pats (197.panta pirmā daļa), sastādīto aktu tiesu izpildītājs nosūta tiesai pēc izpildīšanas vietas. Jautājumu par sprieduma neizpildīšanu izlemj tiesas sēdē. Par sēdes laiku un vietu paziņo piedzinējam un parādniekam, tomēr šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt jautājumu par sprieduma neizpildīšanu. Parādniekam, ja viņš tiesas noteiktajā termiņā neizpilda spriedumu, kas uzliek viņam par pienākumu izpildīt darbības,

kuras var izpildīt tikai viņš pats, tiesa var uzlikt naudas sodu līdz divsimt piecdesmit latiem, nosakot jaunu termiņu sprieduma izpildei. Naudas sods piedzenams no parādnieka valsts ienākumos.

(5) Ja parādnieks otrreiz un atkārtoti pārkāpj sprieduma izpildīšanas termiņus, tiesa no jauna veic pasākumus, kas paredzēti šā panta ceturtajā daļā. Par atkārtotu sprieduma neizpildīšanu tiesa uzliek naudas sodu piecsimt latu apmērā. Naudas soda samaksa neatbrīvo parādnieku no pienākuma izpildīt tiesas spriedumā paredzētās darbības.

(6) Ja darba devējs neizpilda tiesas spriedumu par nelikumīgi atlaista vai pārcelta darbinieka atjaunošanu darbā, tiesa pēc darbinieka lūguma pieņem lēmumu par darba samaksu par visu laiku no sprieduma taisīšanas dienas līdz tā izpildīšanas dienai.

(7) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

74.¹ nodaļa **Personu un mantas izlikšana no telpām**

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

620.¹ pants. Priekšlikums labprātīgi izpildīt tiesas spriedumu

(1) Priekšlikumu labprātīgi izpildīt tiesas spriedumu un atbrīvot telpas tiesu izpildītājs izsniedz šā likuma 555.pantā noteiktajā kārtībā katrai pilngadīgai personai, kura saskaņā ar tiesas spriedumu ir izliekama.

(2) Priekšlikumā tiesu izpildītājs norāda arī datumu, kurā notiks sprieduma piespiedu izpilde, ja parādnieks to neizpildīs labprātīgi.

620.² pants. Izlikšana parādnieka klātbūtnē

(1) Pie piespiedu izlikšanas piedzinējam un parādniekam ir tiesības pieaicināt katram ne vairāk kā divus lieciniekus. Tiesu izpildītājs pārbauda liecinieku identitāti un norāda šīs personas aktā. Liecinieku neierašanās neaptur piespiedu izpildi.

(2) Tiesu izpildītājs uzaicina parādnieku atbrīvot tiesas spriedumā norādītās telpas no mantas un kopā ar nepilngadīgajiem ģimenes locekļiem atbrīvot šīs telpas.

(3) Ja parādnieks nepilda tiesu izpildītāja uzaicinājumu, tiesu izpildītājs apraksta un novērtē mantu atbilstoši šā likuma 577. un 578.panta noteikumiem, kā arī ieceļ mantas glabātāju, mantu izved un nodod to mantas glabātājam glabāšanā pēc akta.

(4) Akta vienu eksemplāru tiesu izpildītājs izsniedz parādniekam.

(5) Pēc sprieduma izpildes telpas nodod piedzinējam.

(6) Ja ir aprakstītas lietas, kas ātri bojājas, tiesu izpildītājs tās pārdod saskaņā ar šā likuma 583.panta noteikumiem. Saņemtā nauda tiek ieskaitīta sprieduma izpildes izdevumu segšanai, bet varbūtējais naudas pārpalikums izmaksājams parādniekam.

620.³ pants. Izlikšana, parādniekam klātneesot

- (1) Ja izlikšanai noteiktajā laikā parādnieks neierodas un nav ziņu par viņa neierašanās iemeslu vai arī viņš nav ieradies attaisnojoša iemesla dēļ, tiesu izpildītājs izlikšanu atliek.
- (2) Ja parādnieks nav ieradies izlikšanai atkārtoti noteiktajā laikā un nav paziņojis neierašanās iemeslu vai arī nav ieradies tāda iemesla dēļ, kuru tiesu izpildītājs neatzīst par attaisnojošu, telpa tiek atvērta piespiedu kārtā, klātesot policijas pārstāvim. Par telpas piespiedu atvēršanu tiesu izpildītājs izdara atzīmi aktā.
- (3) Izlikšana izdarāma šā likuma 620.2 pantā noteiktajā kārtībā.
- (4) Parādnieks ir tiesīgs saņemt vienu mantas aprakstes akta eksemplāru.

620.⁴ pants. Rīcība ar parādnieka mantu

- (1) Parādniekam ir tiesības mēneša laikā saņemt glabāšanā nodoto mantu, samaksājot sprieduma izpildes izdevumus.
 - (2) Ja parādnieks atsakās maksāt sprieduma izpildes izdevumus, tiesu izpildītājs aiztur parādnieka mantu tādā vērtībā, kāda nepieciešama sprieduma izpildes izdevumu segšanai, bet pārējo mantu nodod parādniekam.
 - (3) Aizturēto mantu tiesu izpildītājs pārdod saskaņā ar šā likuma 71.nodaļas noteikumiem.
 - (4) Mantas pārdošanā saņemtā nauda tiek ieskaitīta sprieduma izpildes izdevumu segšanai, bet varbūtējais naudas pārpalikums izmaksājams parādniekam. Par mantas pārdošanu tiesu izpildītājs paziņo parādniekam, ja viņam ir ziņas par parādnieka dzīvesvietu.
 - (5) Ja parādnieks mēneša laikā neierodas saņemt glabāšanā nodoto mantu, tiesu izpildītājs to pārdod saskaņā ar šā likuma 71.nodaļas noteikumiem.
 - (6) Mantu, kurai nav tirgus vērtības vai kuru nevar pārdot un kuru parādnieks šā panta pirmajā daļā norādītajā termiņā un kārtībā nav ieradies saņemt, tiesu izpildītājs iznīcina liecinieku klātbūtnē, sastādot par to aktu.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)*

74.² nodaļa Ievešana nekustamā īpašuma valdījumā

(Nodaļa 31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

620.⁵ pants. Priekšlikums labprātīgi izpildīt tiesas nolēmumu

- (1) Priekšlikumu labprātīgi atbrīvojot nekustamo īpašumu un nodot to ieguvējam tiesu izpildītājs izsniedz šā likuma 555.pantā noteiktajā kārtībā personai, no kuras valdījuma nekustamais īpašums izņemams (parādniekam).
- (2) Priekšlikumā tiesu izpildītājs norāda arī datumu, kurā notiks ieguvēja ievēšana nekustamā īpašuma valdījumā, ja parādnieks priekšlikumu neizpildīs labprātīgi.
- (3) Ievēšana valdījumā notiek arī tad, ja ieguvējs īpašuma tiesības vēl nav nostiprinājis zemesgrāmatā.

620.⁶ pants. Ievešana nekustamā īpašuma valdījumā, parādniekam klātesot

(1) Ievešanu nekustamā īpašuma valdījumā tiesu izpildītājs izdara, klātesot nekustamā īpašuma ieguvējam un parādniekam vai pilngadīgam viņa ģimenes loceklim. Šīm personām ir tiesības katrai pieaicināt ne vairāk kā divus lieciniekus. Tiesu izpildītājs pārbauda liecinieku identitāti un norāda šīs personas aktā. Liecinieku neierašanās neaptur piespiedu izpildi.

(2) Tiesu izpildītājs uzaicina parādnieku atbrīvot nekustamo īpašumu no viņam piederošās mantas un atstāt nekustamo īpašumu kopā ar ģimenes locekļiem un citām personām, kuras dzīvo kopā ar viņa ģimeni.

(3) Ja tiesu izpildītāja uzaicinājums netiek pildīts, tiesu izpildītājs apraksta un novērtē mantu atbilstoši šā likuma 577. un 578.panta noteikumiem, kā arī ieceļ mantas glabātāju, mantu izved un nodod mantas glabātāja glabāšanā pēc aprakstes akta. Pie nekustamā īpašuma piederošās kustamas lietas netiek iekļautas šajā aprakstes aktā un netiek izvestas.

(4) Vienu akta eksemplāru tiesu izpildītājs izsniedz personai, no kuras valdījuma nekustamais īpašums izņemams.

(5) Par ieguvējam nododamo nekustamo īpašumu tiesu izpildītājs sastāda atsevišķu aktu, kurā norāda nekustamā īpašuma stāvokli un pie tā piederošās kustamās lietas, ko nodod ieguvējam.

(6) Ja ir aprakstītas un izvestas lietas, kas ātri bojājas, tiesu izpildītājs tās pārdod saskaņā ar šā likuma 583.panta noteikumiem. Saņemtā nauda tiek ieskaitīta sprieduma izpildes izdevumu segšanai, bet varbūtējais naudas pārpalikums izmaksājams parādniekam.

620.⁷ pants. Ievešana nekustamā īpašuma valdījumā, parādniekam klātneesot

(1) Ja ievešanai nekustamā īpašuma valdījumā noteiktajā laikā parādnieks neierodas un nav ziņu par viņa neierašanās iemeslu vai arī viņš nav ieradies attaisnojoša iemesla dēļ, tiesu izpildītājs ievešanu valdījumā atliek.

(2) Ja parādnieks nav ieradies ievešanai nekustamā īpašuma valdījumā atkārtoti noteiktajā laikā un nav paziņojis neierašanās iemeslu vai arī nav ieradies tāda iemesla dēļ, kuru tiesu izpildītājs neatzīst par attaisnojošu, ēkas tiek atvērtas piespiedu kārtā, klātesot policijas pārstāvim un diviem lieciniekiem. Par ēku piespiedu atvēršanu tiesu izpildītājs izdara atzīmi aktā.

(3) Ievešana nekustamā īpašuma valdījumā izdarāma atbilstoši šā likuma 620.6 panta noteikumiem.

(4) Parādnieks ir tiesīgs saņemt vienu mantas aprakstes akta eksemplāru.

620.⁸ pants. Strīdi un sūdzības sakarā ar ievešanu nekustamā īpašuma valdījumā

(1) Tā valdītāja iebildumi, no kura nekustamais īpašums pārgājis uz ieguvēju, kā arī trešo personu iebildumi pret izsolē iegūtā nekustamā īpašuma nodošanu neaptur ievešanu valdījumā. Agrākais valdītājs un trešās personas savas tiesības var pierādīt, tikai ceļot prasību tiesā.

(2) Sūdzība, ko tiesā iesniedz trešā persona, kuras valdījumā nododamais nekustamais īpašums atrodas, aptur ievešanu valdījumā līdz sūdzības izskatīšanai. Sūdzības apmierināšana nekavē nekustamā īpašuma ieguvēju celt vispārējā kārtībā prasību pret nekustamā īpašuma valdītāju.

75.nodaļa

Piedzīto summu sadalīšana starp piedzinējiem

621.pants. Piedzīto summu izsniegšana piedzinējiem

(1) No summas, ko tiesu izpildītājs piedzinis no parādnieka, vispirms sedz sprieduma izpildes izdevumus, no pārējās summas apmierina piedzinēju prasījumus, kas pamatoti ar šā tiesu izpildītāja lietvedībā esošiem izpildu dokumentiem. Summu, kas paliek pēc visu prasījumu apmierināšanas, izsniedz atpakaļ parādniekam.

(2) Summas, kas piedzītas no parādnieka un nododamas piedzinējiem, ieskaita tiesu izpildītāja depozīta kontā, bet pēc tam izsniedz vai pārskaita noteiktā kārtībā.

(3) Summas, kas ieskaitāmas valsts ienākumos, tiesu izpildītājs iemaksā Valsts kases budžeta kontā.

(4) Summas, kas piedzītas ārvalstīs dzīvojošas personas labā, pārskaita piedzinējam noteiktā kārtībā.

(5) Personas, kurām ir izpildu dokumenti citās lietās, var pievienoties piedziņai, iesniedzot izpildu dokumentu tam tiesu izpildītājam, kurš rīko izsoli līdz mantas izsoles dienai vai līdz dienai, kad manta nodota tirdzniecības uzņēmumā pārdošanai pēc komisijas noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

622.pants. Piedzinēju prasījumu apmierināšanas secība

(1) Ja no parādnieka piedzītās summas nepietiek, lai apmierinātu visus prasījumus pēc izpildu dokumentiem, šī summa sadalāma starp piedzinējiem šajā likumā noteiktajā secībā, ja atsevišķā likumā kādiem piedzinējiem nav noteiktas priekšrocības.

(2) Katras nākamās kārtas prasījumi tiek apmierināti pēc iepriekšējās kārtas prasījumu pilnīgas apmierināšanas.

(3) Ja piedzītās summas nepietiek, lai pilnīgi apmierinātu visus vienas kārtas prasījumus, šie prasījumi apmierināmi proporcionāli summai, kas pienākas katram piedzinējam.

623.pants. Pirmās kārtas piedziņas

(1) Vispirms apmierināmi:

1) prasījumi par uzturlīdzekļu piedziņu;

2) prasījumi par darba samaksas piedziņu;

3) prasījumi personisku aizskārumu dēļ, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve.

(2) Ja uzturlīdzekļi tiek maksāti saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas lēmumu un piedzītā uzturlīdzekļu summa:

1) nenodrošina minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179.panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets, piedzītos uzturlīdzekļus ieskaita Uzturlīdzekļu garantiju fondā;

2) nodrošina minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179.panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets, tad uzturlīdzekļus tādā apmērā, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179.panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets, izmaksā iesniedzējam, bet atlikušo summu ieskaita Uzturlīdzekļu garantiju fondā līdz pilnīgai parāda dzēšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2004.)

624.pants. Otrās kārtas piedziņas

Otrajā kārtā apmierināmi prasījumi par nodokļiem un nenodokļu maksājumiem budžetā.

625.pants. Trešās kārtas piedziņas

Trešajā kārtā apmierināmi fizisko personu prasījumi par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas nodarīti to mantai ar noziedzīgu nodarījumu vai administratīvo pārkāpumu.

626.pants. Ceturtās kārtas piedziņas

Ceturtajā kārtā apmierināmi visi pārējie prasījumi.

627.pants. Ar ķīlu apgrūtinātas kustamās mantas pārdošanā saņemtās naudas sadalīšana

No naudas, kas saņemta par pārdoto ar ķīlu apgrūtinātu kustamo mantu, vispirms sedzami sprieduma izpildes izdevumi, pēc tam apmierināmi prasījumi šādā secībā:

- 1) ar ķīlu nodrošinātais prasījums;
- 2) pārējie prasījumi šajā likumā noteiktajā secībā.

628.pants. Ar ķīlu apgrūtināta nekustamā īpašuma pārdošanā saņemtās naudas sadalīšana

(1) No naudas, kas saņemta par pārdoto ar ķīlu apgrūtinātu nekustamo īpašumu, vispirms sedzami sprieduma izpildes izdevumi, kas saistīti ar nekustamā īpašuma pārdošanu, pēc tam apmierināmi prasījumi šādā secībā:

- 1) to darbinieku prasījumi par darba algu izmaksu, kuri saistīti ar nekustamā īpašuma uzturēšanu, un ar viņu darba algām saistītie sociālās apdrošināšanas maksājumi;
- 2) prasījumi par nodokļu maksājumiem, kas maksājami par šo nekustamo īpašumu;
- 3) zemesgrāmatā ierakstītās reālnastas, kurām pienācis samaksas termiņš;
- 4) ar šā nekustamā īpašuma ķīlu nodrošinātie prasījumi pēc to pirmtiesības;
- 5) pārējie prasījumi šajā likumā noteiktajā secībā.

(2) Apmierinot hipotekāros prasījumus pēc to pirmtiesības, vienlaikus apmierināmi arī to blakus prasījumi — procenti par pēdējiem trim gadiem līdz izsoles dienai, piesprieštie tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi, nepārsniedzot zemesgrāmatā ierakstītās hipotēkas summu. Atlikušajā ar nekustamā īpašuma ķīlu (hipotēku) nenodrošinātajā daļā prasījums apmierināms šā likuma 622.pantā noteiktajā kārtībā.

(2¹) Ja hipotekārais kreditors nav pievienojies piedziņai (621.panta piektā daļa), nauda zemesgrāmatā norādītās hipotēkas summas apmērā vai hipotekārā kreditora paziņojumā norādītajā apmērā, ja tāds saņemts (600.panta ceturtā daļa), ņemot vērā attiecīgā hipotekārā prasījuma pirmtiesību, ieskaitāma tā tiesu izpildītāja depozīta kontā, kurš rīkoja izsoli, un uzglabājama līdz izpildu dokumentu saņemšanai.

(3) Ja izsolē ir pārdots nekustamais īpašums, attiecībā uz kuru zemesgrāmatā ierakstīta ķīlas tiesības atzīme, nauda prasījuma apmērā atbilstoši prasījuma prioritātei ieskaitāma tiesu izpildītāja depozīta kontā un uzglabājama līdz nodrošinātās prasības izskatīšanai tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

629.pants. Kuģa pārdošanā saņemtās naudas sadalīšana

No naudas, kas saņemta par pārdoto kuģi, sprieduma izpildes izdevumus sedz un citus prasījumus apmierina, ņemot vērā Jūras kodeksa 56.panta otro daļu.

(19.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.07.2003.)

630.pants. Piedziņas secība gadījumos, kad parādniekam manta konfiscēta ar spriedumu krimināllietā

(1) Izpildot krimināllietas spriedumu par mantas konfiskāciju, parādnieka mantu tiesu izpildītājs nodod finansu iestādēm pēc tam, kad apmierināti visi parādniekam iesniegtie prasījumi, kādi radušies, pirms notiesātā mantai uzlikušas arestu vai to apķīlājušas iepriekšējās izmeklēšanas iestādes vai tiesa.

(2) Prasījumus par uzturlīdzekļiem un prasījumus personisku aizskārumu dēļ, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, apmierina arī tad, ja tie radušies pēc aresta uzlikšanas notiesātā mantai vai tās apķīlāšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

631.pants. Tiesu izpildītāja sastādītais aprēķins

(1) Ja tiesa ir atzinusi piedzinēja tiesības saņemt procentus par piespriesto summu līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) vai ja procentu maksāšanas pienākums noteikts citā likumā, tiesu izpildītājs sastāda aprēķinu par kopējo summu, kas izmaksājama piedzinējam.

(2) Ja ir vairāki piedzinēji un ja no parādnieka piedzītās summas nepietiek, lai pilnīgi apmierinātu visus prasījumus, tiesu izpildītājs sastāda aprēķinu naudas sadalīšanai starp piedzinējiem un izsniedz to piedzinējiem un parādniekam.

(3) Ja nekustamā īpašuma izsole pasludināta par nenotikušu un kreditors, parādnieka līdzīpašnieks vai pēdējais pārsolītais solītājs izteicis vēlēšanos paturēt nekustamo īpašumu sev, tiesu izpildītājs sastāda aprēķinu, lai noteiktu summu, kāda pienākas no šīs personas.

(4) Tiesu izpildītāja sastādīto aprēķinu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tiesu izpildītāja amata vietas. Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003., 17.06.2004. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

76.nodaļa

Piedzīnēja, parādnieka un citu personu tiesību aizsardzība, izpildot tiesas spriedumu

632.pants. Tiesu izpildītāja darbību pārsūdzēšana

(1) Tiesu izpildītāja darbības sprieduma izpildīšanā vai viņa atteikumu izpildīt šādas darbības, izņemot šā likuma 617.pantā noteikto gadījumu, piedzinējs vai parādnieks, iesniedzot motivētu sūdzību, var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tiesu izpildītāja amata vietas 10 dienu laikā no pārsūdzamās darbības izdarīšanas dienas vai dienas, kad sūdzētājam, kuram nav paziņots par izdarāmās darbības laiku un vietu, kļuvis par to zināms.

(2) Sūdzību izskata tiesas sēdē 15 dienu laikā. Par tiesas sēdi paziņo parādniekam un piedzinējam, kā arī tiesu izpildītājam. Šo personu neierašanās nav šķērslis jautājuma izskatīšanai.

(3) Pēc sūdzības iesniedzēja motivēta lūguma tiesnesis šā likuma 140.pantā noteiktajā kārtībā var pieņemt lēmumu par izpildu darbības atlikšanu, par aizliegumu tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai par mantas pārdošanas apturēšanu. Lēmums izpildāms nekavējoties pēc tā pieņemšanas.

(4) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.10.2002., 19.06.2003. un 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

633.pants. Citu personu tiesību aizsardzība, izpildot nolēmumu

(1) Personai, kura uzskata, ka tai ir kādas tiesības uz aprakstīto kustamo mantu vai nekustamo īpašumu, uz kuru tiek vērsta piedziņa, vai tā daļu, jāceļ prasība tiesā pēc vispārējās lietu piekritības.

(2) Prasība par mantas izslēgšanu no aprakstes akta, piedziņas atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā vai cita prasība ceļama pret parādnieku un piedzinēju. Ja manta aprakstīta, pamatojoties uz krimināllietas spriedumu daļā par mantas konfiskāciju, kā atbildētājus pieaicina notiesāto un finanšu iestādi.

(3) Ja manta jau pārdota, prasība iesniedzama arī pret personām, kurām manta nodota. Ja tiesa apmierina prasību attiecībā uz nekustamo īpašumu, atzīstams par spēkā neesošu ieraksts zemesgrāmatā par īpašuma tiesību pāreju tā ieguvējam.

(4) Strīdus starp ieguvēju, piedzinēju un parādnieku, ja prasība par pārdotas mantas atdošanu atpakaļ natūrā ir apmierināta, izskata tiesa prasības kārtībā.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

634.pants. Sprieduma izpildīšanas pagrieziens

(1) Ja izpildītu spriedumu atceļ un pēc lietas jaunas izskatīšanas taīsa spriedumu par prasības noraidīšanu vai pieņem lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā vai par lietas atstāšanu bez izskatīšanas, atbildētājam jāatdod atpakaļ viss, kas no viņa piedzīts prasītāja labā pēc atceltā sprieduma (sprieduma izpildīšanas pagrieziens).

(2) Ja atdot atpakaļ mantu natūrā nav iespējams, tiesas spriedumā vai lēmumā tiek paredzēta šīs mantas vērtības atlīdzināšana.

635.pants. Jautājuma izlemšana par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu

(1) Tiesa, kurai lieta nodota jaunai izskatīšanai, pēc savas iniciatīvas izskata jautājumu par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu un izlemj to jaunajā spriedumā vai lēmumā, ar kuru beidzas tiesvedība lietā.

(2) Ja tiesa, kas izskata lietu no jauna, nav izlēmusi jautājumu par atceltā sprieduma izpildīšanas pagriezīnu, atbildētājs ir tiesīgs iesniegt šai tiesai pieteikumu par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu. Šis pieteikums tiek izskatīts tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Kasācijas instances tiesa, ja tā ar savu spriedumu groza pārsūdzēto (protestēto) spriedumu, atceļ to un izbeidz tiesvedību lietā vai atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, izlemj jautājumu par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu vai nodod tā izlemšanu tiesai, kuras spriedums bija pārsūdzēts.

(4) Ja apelācijas instances tiesa noraida prasību lietā, kurā pirmās instances tiesa saskaņā ar šā likuma 205.pantu pieļāvusi sprieduma izpildīšanu nekavējoties, vai tiesvedību šādā lietā izbeidz vai atstāj prasību bez izskatīšanas, tā vienlaikus izlemj jautājumu par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu.

(5) Ja spriedums tiek atcelts sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, jautājumu par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu izlemj tiesa, kura pēc sprieduma atcelšanas izskata lietu no jauna.

(6) Lietās par uzturlīdzekļu piedziņu, darba samaksas piedziņu, zaudējumu piedziņu sakarā ar personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, sprieduma izpildīšanas pagriezīns pieļaujams, ja atceltais spriedums pamatots uz prasītāja sniegtām maldīgām ziņām vai uz viņa iesniegtiem viltotiem dokumentiem.

(7) Par tiesas lēmumu jautājumā par sprieduma izpildīšanas pagriezīnu var iesniegt blakus sūdzību.

F daļa Starptautiskais civilprocess

(Daļa 07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

Piecpadsmitā sadaļa Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība

77.nodaļa Ārvalstu tiesu nolēmumu atzīšana un izpildīšana

636.pants. Ārvalsts tiesas nolēmums

(1) Ārvalsts tiesas nolēmums šīs nodaļas izpratnē ir ārvalsts tiesas pieņemts spriedums, ar kuru strīdus jautājums starp pusēm ir izspriests pēc būtības, kā arī ārvalsts tiesas apstiprināts izlīgums.

(2) Ārvalsts tiesas nolēmums šīs nodaļas izpratnē ir arī ārvalsts kompetentās iestādes nolēmums, kas izpildāms tā pieņemšanas valstī, ja nolēmuma atzīšana un izpilde izriet no tieši piemērojamām Eiropas Savienības tiesību normām vai Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

637.pants. Ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšana

(1) Ārvalsts tiesas nolēmumu atzīst saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem, ievērojot šā likuma vispārējos noteikumus.

(2) Ārvalsts tiesas nolēmumu neatzīst tikai tad, ja pastāv viens no šādiem neatzīšanas pamatiem:

1) ārvalsts tiesa, kura pieņēmusi nolēmumu, saskaņā ar Latvijas likumu nebija kompetenta izskatīt attiecīgo strīdu vai šādam strīdam ir izņēmuma piekritība Latvijas tiesai;

2) ārvalsts tiesas nolēmums nav stājies likumīgā spēkā;

3) atbildētājam bijusi liegta iespēja aizstāvēt savas tiesības, it īpaši, ja atbildētājam, kurš nav piedalījies lietas izskatīšanā, nav ticis savlaicīgi un pienācīgā kārtā paziņots par ierašanos tiesā, izņemot, ja atbildētājs nav pārsūdzējis šo nolēmumu, lai gan viņam ir bijusi tāda iespēja;

4) ārvalsts tiesas nolēmums nav savienojams ar Latvijā jau agrāk pieņemtu un likumīgā spēkā stājušos tiesas nolēmumu tajā pašā strīdā starp tām pašām pusēm vai ar Latvijas tiesā jau agrāk uzsāktu tiesvedību starp tām pašām pusēm;

5) ārvalsts tiesas nolēmums nav savienojams ar tādu jau agrāk pieņemtu un likumīgā spēkā stājušos citas ārvalsts tiesas nolēmumu tajā pašā strīdā starp tām pašām pusēm, kas ir atzīstams vai jau ir atzīts Latvijā;

6) ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšana ir pretrunā ar Latvijas sabiedrisko iekārtu;

7) pieņemot ārvalsts tiesas nolēmumu, nav piemērots tās valsts likums, kas būtu piemērojams atbilstoši Latvijas starptautisko privāttiesību kolīziju normām.

(3) Ārvalsts tiesas nolēmumu lietās, kas izriet no aizgādības, aizbildnības vai saskarsmes tiesībām, neatzīst tikai tad, ja pastāv vismaz viens no šā panta otrās daļas 1., 2., 3., 6. un 7.punktā minētajiem neatzīšanas pamatiem vai viens no šādiem neatzīšanas pamatiem:

1) ārvalsts tiesas nolēmums nav savienojams ar Latvijā vēlāk pieņemtu un likumīgā spēkā stājušos tiesas nolēmumu tajā pašā strīdā starp tām pašām pusēm vai ar Latvijas tiesā vēlāk uzsāktu tiesvedību starp tām pašām pusēm;

2) ārvalsts tiesas nolēmums nav savienojams ar vēlāk pieņemtu un likumīgā spēkā stājušos citas ārvalsts tiesas nolēmumu tajā pašā strīdā starp tām pašām pusēm, kas ir atzīstams vai jau ir atzīts Latvijā.

(4) Izlemjot jautājumu par to, vai ārvalsts tiesas nolēmums ir atzīstams atbilstoši šā panta otrajai daļai, tiesnesis vai tiesa vadās pēc apstākļiem, kas nodibināti ar ārvalsts tiesas nolēmumu.

(5) Ja ar ārvalsts tiesas nolēmumu ir apmierināti vairāki vienā prasībā apvienoti prasījumi un šis nolēmums nav atzīstams pilnā apjomā, ārvalsts tiesas nolēmumu var atzīt attiecībā uz vienu vai vairākiem apmierinātiem prasījumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

638.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Pieteikumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildīšanu iesniedz izskatīšanai rajona (pilsētas) tiesai pēc nolēmuma izpildīšanas vietas vai arī pēc atbildētāja dzīvesvietas vai atrašanās vietas (juridiskās adreses).

(2) Pieteikumā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;
- 2) pieteicēja un atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, tad citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);
- 3) pieteikuma priekšmetu un apstākļus, uz kuriem pieteikums pamatots;
- 4) pieteicēja lūgumu atzīt vai atzīt un izpildīt ārvalsts tiesas nolēmumu pilnā apjomā vai kādā tā daļā;
- 5) pilnvaroto pārstāvi un viņa adresi, ja lietas vešanai iecelts pārstāvis Latvijā;
- 6) pievienoto dokumentu sarakstu;
- 7) pieteikuma sastādīšanas laiku.

(3) Pieteikumam pievieno:

- 1) ārvalsts tiesas nolēmumu ar apliecinājumu, ka nolēmums stājies likumīgā spēkā, vai pienācīgi apliecinātu nolēmuma norakstu;
- 2) ārvalsts tiesas izdotu dokumentu, kas apliecina, ka atbildētājam, kurš nav piedalījies lietas izskatīšanā, savlaicīgi un pienācīgā kārtā bija paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu;
- 3) ārvalsts tiesas vai kompetentas institūcijas izdotu dokumentu par nolēmuma izpildi, ja ārvalsts tiesas nolēmums jau daļēji ir izpildīts;
- 4) ārvalsts tiesas izdotu dokumentu, kas apliecina, ka ārvalsts tiesas nolēmums ir izpildāms tā pieņemšanas valstī, ja pieteicējs lūdz ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildi;
- 5) pieteikuma un noteiktā kārtībā apliecinātu šīs daļas 1., 2. un 3.punktā minēto dokumentu tulkojumu valsts valodā;
- 6) dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas nomaksu likumā noteiktajā kārtībā un apmērā.

(4) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu parakstījis pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu griezties ar pieteikumu tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.09.2004. un 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

639.pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

Ja pieteikums neatbilst šā likuma 638.panta otrās, trešās un ceturtās daļas prasībām, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

640.pants. Pieteikuma izlemšana

Lēmumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu vai lēmumu par pieteikuma noraidīšanu pieņem tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata 10 dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, neaicinot puses.

641.pants. Pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmuma spēkā stāšanās pārsūdzēšana

(1) Par pirmās instances tiesas lēmumu ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanas lietā var iesniegt blakus sūdzību apgabaltiesai, bet apgabaltiesas lēmumu par blakus sūdzību var pārsūdzēt Senātā, iesniedzot blakus sūdzību.

(2) Lietas dalībnieks, kura dzīvesvieta vai atrašanās vieta ir Latvijā, šā panta pirmajā daļā minēto blakus sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no lēmuma noraksta izsniegšanas dienas, bet lietas dalībnieks, kura dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā, — 60 dienu laikā no lēmuma noraksta izsniegšanas dienas.

(3) Pirmās instances tiesas lēmums un apelācijas instances tiesas lēmums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad notecējis tā pārsūdzēšanas termiņš, skaitot no vēlākā lēmuma noraksta izsniegšanas datuma, un blakus sūdzība nav iesniegta.

(4) Ja šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā nav saņemts attiecīgs apstiprinājums par lēmuma noraksta izsniegšanu, lēmums stājas likumīgā spēkā sešus mēnešus pēc tā pasludināšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

642.pants. Apgabaltiesas un Senāta kompetence

(1) Apgabaltiesai un Senātam, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

- 1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt lēmumu pilnīgi vai kādā tā daļā un izlemt jautājumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu;
- 3) grozīt lēmumu.

(2) Tiesa var pieprasīt no pusēm paskaidrojumus vai arī papildu ziņas no ārvalsts tiesas, kas pieņēmusi nolēmumu.

(3) Tiesa pēc atbildētāja lūguma var apturēt tiesvedību, ja ārvalsts tiesas nolēmums attiecīgajā ārvalstī ir pārsūdzēts vispārējā kārtībā vai arī nav beidzies termiņš šādai pārsūdzēšanai. Otrajā gadījumā tiesa var noteikt termiņu, kādā iesniedzama sūdzība ārvalsts tiesas nolēmuma pārsūdzēšanai attiecīgajā ārvalstī.

643.pants. Ārvalsts tiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošināšana

(1) Pēc pieteicēja pieteikuma tiesnesis vai tiesa lēmumā, ar kuru tiek atzīts ārvalsts tiesas nolēmums, var noteikt šā likuma 138.pantā paredzētos pasākumus ārvalsts tiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumam.

(2) Šā likuma 641.panta pirmajā daļā minētās blakus sūdzības iesniegšana neaptur tiesneša vai tiesas lēmuma izpildi daļā par ārvalsts tiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumu. Blakus sūdzības iesniegšana par tādu lēmumu ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanas lietā, ar kuru atcelts ārvalsts tiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošinājums vai mainīts nodrošinājuma līdzeklis, aptur lēmuma izpildi šajā daļā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

644.pants. Ārvalsts tiesas nolēmuma izpilde

(1) Ārvalsts tiesas nolēmumu, kurš ir izpildāms tā pieņemšanas valstī, pēc tā atzīšanas izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Attiecībā uz sprieduma izpildes pasludināšanas kārtību, kas paredzēta Padomes regulā Nr. [44/2001](#) un Padomes regulā Nr. [2201/2003](#), piemērojami šā likuma 77.nodaļas noteikumi par ārvalstu tiesas nolēmumu atzīšanu, ciktāl to pieļauj attiecīgo regulu noteikumi.

(3) Gadījumos, kas paredzēti Padomes regulā Nr. [2201/2003](#), Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [805/2004](#), Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [861/2007](#) un Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [1896/2006](#), ārvalstu tiesu nolēmumi ir izpildāmi šajā likumā noteiktajā kārtībā, neprasot ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu, kā arī ārvalsts tiesas nolēmuma izpildes pasludināšanu.

(4) Ar ārvalsts tiesas nolēmuma izpildi saistītos izdevumus sedz vispārējā kārtībā.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

644.¹ pants. Ārvalsts tiesas nolēmuma izpildes atlikšana, sadalīšana termiņos, izpildes veida vai kārtības grozīšana

(1) Tiesa, kas pieņēmusi lēmumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu, pēc lietas dalībnieka pieteikuma var atlikt ārvalsts tiesas nolēmuma izpildi, sadalīt izpildi termiņos, grozīt izpildes veidu vai kārtību.

(2) Pieteikums tiek izskatīts tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu atlikt vai sadalīt termiņos sprieduma izpildi, kā arī par izpildes veida vai kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

644.² pants. Ar Eiropas Savienības izpildu dokumentiem saistīti izpildes jautājumi

(1) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms attiecīgs ārvalsts tiesas nolēmums, pēc parādnieka pieteikuma, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 23.pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [861/2007](#) 23.pantu vai Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1896/2006](#) 23.pantu, ir tiesīga:

1) aizstāt nolēmuma izpildi ar šā likuma 138.pantā paredzētajiem pasākumiem šā nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumam;

2) grozīt nolēmuma izpildes veidu vai kārtību;

3) apturēt nolēmuma izpildi.

(2) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms ārvalsts tiesas nolēmums, par kuru izsniegta Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktā minētā apliecība, pēc lietas dalībnieka pieteikuma saņemšanas, pamatojoties uz minētās regulas 48.pantu, var pieņemt lēmumu par praktisko izpildes pasākumu veikšanu.

(3) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto pieteikumu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(4) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

644.³ pants. Ārvalsts tiesas nolēmuma izpildes atteikšana

(1) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms ārvalsts tiesas nolēmums, kas ir apstiprināts par Eiropas izpildes rīkojumu, pēc parādnieka pieteikuma saņemšanas, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [805/2004](#) 21.pantu, var atteikt nolēmuma izpildi.

(2) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms ārvalsts tiesas nolēmums, par kuru izsniegta Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktā vai 42.panta 1.punktā minētā apliecība, pēc lietas dalībnieka pieteikuma saņemšanas, pamatojoties uz minētās regulas 47.pantu, var atteikt nolēmuma izpildi.

(3) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms ārvalsts tiesas nolēmums, par kuru izsniegta Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [861/2007](#) 20.panta 2.punktā minētā apliecība, pēc lietas dalībnieka pieteikuma saņemšanas, pamatojoties uz minētās regulas 22.pantu, var atteikt nolēmuma izpildi.

(4) Rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā izpildāms Eiropas maksājuma rīkojums, pēc parādnieka pieteikuma saņemšanas, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1896/2006](#) 22.pantu, var atteikt nolēmuma izpildi.

(5) Šā panta pirmajā, otrajā, trešajā un ceturtajā daļā minētais pieteikums tiek izskatīts tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(6) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

644.⁴ pants. Pieteikuma iesniegšana par ārvalsts tiesas nolēmuma, Eiropas Savienības izpildu dokumenta izpildes atlikšanu, sadalīšanu termiņos, izpildes veida vai kārtības grozīšanu, izpildes atteikšanu

(1) Šā likuma 644.¹, 644.² un 644.³ pantā minētajā pieteikumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;

2) pieteicēja un atbildētāja (piedzinēja) vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, tad citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

3) pieteikuma priekšmetu un apstākļus, uz kuriem pieteikums pamatots;

4) pieteicēja lūgumu;

5) pilnvaroto pārstāvi un viņa adresi, ja lietas vešanai iecelts pārstāvis Latvijā;

6) pievienoto dokumentu sarakstu;

7) pieteikuma sastādīšanas laiku.

(2) Pieteikumam pievieno:

1) pienācīgi apliecinātu ārvalsts tiesas nolēmuma norakstu;

2) attiecīgajos gadījumos — pienācīgi apliecinātu ārvalsts tiesas izsniegtā Eiropas izpildes rīkojuma, Eiropas maksājuma rīkojuma, Padomes regulas Nr. [2201/2003](#) 41.panta 1.punktā minētās apliecības vai Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [861/2007](#) 20.panta 2.punktā minētās apliecības norakstu;

3) citus dokumentus, uz kuriem pamatots pieteicēja pieteikums;

4) pieteikuma un noteiktā kārtībā apliecinātu šīs daļas 1., 2. un 3.punktā minēto dokumentu tulkojumu valsts valodā.

(3) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai tā pārstāvis. Ja pieteikumu parakstījis pieteicēja pārstāvis, pieteikumam pievieno pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pilnvarojumu iesniegt pieteikumu.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

644.⁵ pants. Iesniegtā pieteikuma par ārvalsts tiesas nolēmuma — Eiropas Savienības izpildu dokumenta — izpildes atlikšanu, sadalīšanu termiņos, izpildes veida vai kārtības grozīšanu vai izpildes atteikšanu atstāšana bez virzības

Ja saskaņā ar šā likuma 644.¹, 644.² vai 644.³ pantu iesniegtais pieteikums neatbilst šā likuma 644.⁴ panta prasībām, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

77.¹ nodaļa

Lietas par bērna prettiesisku pārvietošanu pāri robežai uz ārvalsti vai aizturēšanu ārvalstī

(Nodaļa 07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

644.⁶ pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas par bērna prettiesisku pārvietošanu pāri robežai uz ārvalsti vai aizturēšanu ārvalstī, ja bērna dzīvesvieta ir Latvijā, tiek izskatītas saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem, ievērojot šā likuma vispārīgos noteikumus.

644.⁷ pants. Pieteikums par pieprasījuma iesniegšanu ārvalstij par bērna atgriešanos Latvijā

(1) Lai nodrošinātu tāda bērna atgriešanos Latvijā, kura dzīvesvieta ir Latvijā un kurš tiek prettiesiski pārvietots uz citu valsti vai aizturēts citā valstī, persona, kuras tiesības īstenot aizgādību vai aizbildnību ir aizskartas, kā arī bāriņtiesa vai prokurors var iesniegt tiesai pieteikumu par pieprasījuma iesniegšanu ārvalstij par bērna atgriešanos Latvijā.

(2) Pieteikums iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc pieteicēja dzīvesvietas vai pēc bērna dzīvesvietas, kurā tas mitis pirms prettiesiskās pārvietošanas vai aizturēšanas.

(3) Pieteikumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;

2) pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu;

3) prettiesiski pārvietotā vai aizturētā bērna vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, dzimšanas datus) un citas ziņas par bērnu, kā arī ziņas par bērna iespējamo atrašanās vietu un tās personas identitāti, ar kuru kopā bērns varētu atrasties;

4) atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu vai ziņas par tā atrašanās vietu;

5) apstākļus, kas apstiprina pieteicēja aizgādības vai aizbildnības tiesības;

6) apstākļus, kas apstiprina bērna prettiesiskas pārvietošanas vai aizturēšanas faktu un civiltiesiskos aspektus;

7) pieteicēja lūgumu;

8) pievienoto dokumentu sarakstu;

9) pieteikuma sastādīšanas laiku.

(4) Pieteikumam pievieno dokumentus, uz kuriem tas pamatots.

(5) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu iesniedz pieteicēja pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pilnvarojumu iesniegt pieteikumu.

644.⁸ pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

Ja pieteikums neatbilst šā likuma 644.7 panta trešās, ceturtās un piektās daļas prasībām, tiesa to atstāj bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

644.⁹ pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Pieteikumu tiesa izskata tiesas sēdē, piedaloties pieteikuma iesniedzējam un attiecīgās bāriņtiesas pārstāvim.

(2) Par tiesas sēdi paziņo atbildētājam, ja viņa adrese ir zināma. Šīs personas neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Ja tiesa konstatē, ka bērns ir prettiesiski pārvietots uz citu valsti vai aizturēts citā valstī, tā pieņem lēmumu par pieprasījuma iesniegšanu ārvalstij par bērna atgriešanos Latvijā.

(4) Izskatot pieteikumu, tiesa pēc savas iniciatīvas pieprasa pierādījumus.

(5) Lēmums par pieprasījuma iesniegšanu ārvalstij izpildāms nekavējoties.

(6) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

644.¹⁰ pants. Apgabaltiesas kompetence

(1) Apgabaltiesai, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt lēmumu un izlemt jautājumu pēc būtības.

(2) Lēmums stājas spēkā un ir izpildāms nekavējoties.

644.¹¹ pants. Rīcība pēc lēmuma pieņemšanas

(1) Tiesa pieņemtā lēmuma par pieprasījuma iesniegšanu ārvalstij par bērna atgriešanos Latvijā norakstu iesniedz Tieslietu ministrijai.

(2) *(Izslēgta ar 12.06.2009. likumu.)*

(3) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai Tieslietu ministrija pievieno tiesas dokumentiem informāciju par Latvijas normatīvo aktu noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

644.¹² pants. Ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes pieņemta nolēmuma par bērna neatgriešanos sekas

(1) Ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes nolēmums par bērna neatgriešanos un citi dokumenti Latvijā iesniedzami tiesai ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

(2) Tieslietu ministrija pēc šā panta pirmajā daļā minēto dokumentu saņemšanas nosūta tos tiesai pēc bērna vai viena vai abu bērna vecāku vai aizbildņu dzīvesvietas, kā arī informē attiecīgo bāriņtiesu par ārvalsts tiesas vai kompetentās iestādes lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

77.² nodaļa

Lietas par bērna prettiesisku pārvietošanu pāri robežai uz Latviju vai aizturēšanu Latvijā

(Nodaļa 07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

644.¹³ pants. Lietu izskatīšanas kārtība

Lietas par bērna prettiesisku pārvietošanu pāri robežai uz Latviju vai aizturēšanu Latvijā, ja bērna dzīvesvieta ir citā valstī, tiek izskatītas saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem, ievērojot šā likuma vispārīgos noteikumus.

644.¹⁴ pants. Lietu piekritība

(1) Pieteikums par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc bērna atrašanās vietas vai tās personas dzīvesvietas vai atrašanās vietas, kura prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi bērnu.

(2) Ja minēto personu dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav zināma, pieteikums iesniedzams Rīgas Centra rajona tiesai.

644.¹⁵ pants. Pieteikums par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta

(1) Lai nodrošinātu prettiesiski uz Latviju pārvietota vai Latvijā aizturēta bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, persona, kuras tiesības īstenot aizgādību vai aizbildnību ir aizskartas, var iesniegt tiesai pieteikumu par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, ja attiecīgā valsts ir 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem vai 1996.gada 19.oktobra Hāgas konvencijas par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem līgumslēdzēja valsts.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto pieteikumu var iesniegt tiesai arī kompetentās iestādes, lai piemērotu 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem, 1996.gada 19.oktobra Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem vai Padomes regulu Nr. [2201/2003](#).

(3) Pieteikumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;

2) pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu vai ziņas par tā atrašanās vietu;

3) prettiesiski pārvietotā vai aizturētā bērna vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un citas ziņas par bērnu, kā arī ziņas par bērna iespējamo atrašanās vietu un tās personas identitāti, ar kuru kopā bērns varētu atrasties;

4) atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu vai ziņas par tā atrašanās vietu;

5) apstākļus, kas apstiprina attiecīgās personas aizgādības vai aizbildnības tiesības uz bērnu;

6) apstākļus, kas apstiprina bērna prettiesiskas pārvietošanas vai aizturēšanas faktu un civiltiesiskos aspektus;

7) pieteicēja lūgumu;

8) pievienoto dokumentu sarakstu;

9) pieteikuma sastādīšanas laiku.

(4) Pieteikumam pievieno:

1) dokumentus, uz kuriem tas pamatots;

2) attiecīgās ārvalsts kompetento iestāžu apliecinātu informāciju par tiesisko regulējumu valstī, kurā ir bērna dzīvesvieta;

3) pieteikuma un noteiktā kārtībā apliecinātu šīs daļas 1. un 2.punktā minēto dokumentu tulkojumu valsts valodā.

(5) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu iesniedz pieteicēja pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pilnvarojumu iesniegt pieteikumu.

644.¹⁶ pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

(1) Ja pieteikums neatbilst šā likuma 644.¹⁵ panta prasībām, tiesa to atstāj bez virzības tikai tādā gadījumā, kad dokumentu vai nepieciešamo ziņu trūkums būtiski ietekmē pieteikuma izskatīšanas iespējamību.

(2) Ja tiesa atbilstoši šā panta pirmajai daļai atstāj pieteikumu bez virzības, iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

644.¹⁷ pants. Atbildētāja un bērna meklēšana

Ja atbildētāja vai prettiesiski uz Latviju pārvietota vai Latvijā aizturēta bērna dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav zināma, bet ir pamats uzskatīt, ka bērns atrodas Latvijā, tiesnesis pēc ieinteresētās puses lūguma pieņem lēmumu par bērna vai atbildētāja meklēšanu ar policijas palīdzību.

644.¹⁸ pants. Tiesas rīcība pēc lietas ierosināšanas

(1) Tiesa paziņo Tieslietu ministrijai par lietas ierosināšanu. Tieslietu ministrija par to informē tās valsts kompetento iestādi, kurā ir bērna dzīvesvieta, lai piemērotu 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvenciju par starptautiskās bērnu

nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem, 1996.gada 19.oktobra Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem vai Padomes regulu Nr. [2201/2003](#).

(2) Ja pieteikums ir pamatots ar attiecīgās ārvalsts kompetentās iestādes pieņemtu lēmumu par bērna atgriešanos, tiesa papildus var tieši informēt arī attiecīgās ārvalsts kompetento iestādi, kas pieņēmusi lēmumu par bērna atgriešanos attiecīgajā valstī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

644.¹⁹ pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Pieteikumu izskata tiesas sēdē, piedaloties pusēm. Tiesas sēdē uzaicina piedalīties bāriņtiesas pārstāvi, kā arī noskaidro bērna viedokli, ja viņš var to formulēt.

(2) Ja atbildētājs bez attaisnojoša iemesla neierodas pēc tiesas uzaicinājuma, viņu var atvest uz tiesu piespiedu kārtā.

(3) Ja viena no pusēm dzīvo tālu vai cita iemesla dēļ nevar ierasties pēc tiesas uzaicinājuma, tiesa var atzīt par pietiekamu lietas izskatīšanai šīs puses rakstveida paskaidrojumu vai tās pārstāvja piedalīšanos.

(4) Izskatot pieteikumu, tiesa pēc savas iniciatīvas pieprasa pierādījumus. Tiesa izmanto atbilstošākās procesuālās iespējas, kā arī ātrāko pierādījumu iegūšanas veidu, lai lēmumu varētu pieņemt sešu nedēļu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas.

(5) Ja tiesa konstatē, ka bērns ir prettiesiski pārvietots uz Latviju vai aizturēts Latvijā, tā pieņem lēmumu par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, vienā no šādiem gadījumiem:

1) laikposms pēc bērna prettiesiskas pārvietošanas uz Latviju vai aizturēšanas Latvijā nepārsniedz gadu, kopš attiecīgā persona vai iestāde ir uzzinājusi par bērna atrašanās vietu;

2) laikposms pēc bērna prettiesiskas pārvietošanas uz Latviju vai aizturēšanas Latvijā pārsniedz gadu, bet bērns nav iedzīvojies Latvijā.

(6) Tiesa var pieņemt lēmumu par bērna neatgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, ja konstatē, ka bērns ir prettiesiski pārvietots uz Latviju vai aizturēts Latvijā un pastāv vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) ir pagājis vairāk nekā gads, kopš attiecīgā persona ir uzzinājusi vai varējusi uzzināt par bērna atrašanās vietu, bet šajā laikposmā tā nav vērsusies attiecīgajās institūcijās jautājumā par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta;

2) bērns ir iedzīvojies Latvijā un viņa atgriešanās neatbilst bērna interesēm.

(7) Šā panta sesto un septīto daļu piemēro, ciktāl to pieļauj 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvencija par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem vai Padomes regula Nr. [2201/2003](#).

644.²⁰ pants. Lēmuma spēkā stāšanās un pārsūdzēšana

(1) Lēmums par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, izpildāms nekavējoties.

(2) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšana neaptur lēmuma izpildi.

(3) Ja lēmums pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma noraksta izsniegšanas dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

644.²¹ pants. Apgabaltiesas kompetence

(1) Apgabaltiesai, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

- 1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt lēmumu un izlemt jautājumu pēc būtības.

(2) Lēmums stājas spēkā un ir izpildāms nekavējoties.

644.²² pants. Rīcība pēc lēmuma pieņemšanas

Tiesa pieņemtā lēmuma par bērna neatgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, norakstu un citus lietas materiālus iesniedz Tieslietu ministrijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

78.nodaļa Ārvalstu šķirējtiesu nolēmumu atzīšana un izpildīšana

645.pants. Ārvalsts šķirējtiesas nolēmums

Ārvalsts šķirējtiesas nolēmums ir ārvalsts šķirējtiesas pieņemts saistošs nolēmums neatkarīgi no tā nosaukuma.

646.pants. Ārvalsts šķirējtiesas nolēmuma atzīšana

Ārvalsts šķirējtiesas nolēmumu atzīst saskaņā ar šo likumu un Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

647.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Pieteikumu par ārvalsts šķirējtiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu iesniedz izskatīšanai rajona (pilsētas) tiesai pēc nolēmuma izpildīšanas vietas vai arī atbildētāja dzīvesvietas vai atrašanās vietas (juridiskās adreses).

(2) Pieteikumā norāda šā likuma 638.panta otrajā daļā minētās ziņas.

(3) Pieteikumam pievieno:

- 1) ārvalsts šķirējtiesas nolēmuma oriģinālu vai pienācīgi apliecinātu nolēmuma norakstu;
- 2) dokumentu, kas apliecina pušu rakstveida vienošanos par strīda nodošanu izskatīšanai šķirējtiesā;
- 3) pieteikuma un noteiktā kārtībā apliecinātu šīs daļas 1. un 2.punktā minēto dokumentu tulkojumu valsts valodā;
- 4) pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstus izsniegšanai pusēm;

5) dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas nomaksu likumā noteiktajā kārtībā un apmērā.

(4) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu parakstījis pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu griezties ar pieteikumu tiesā.

648.pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

Ja pieteikums neatbilst šā likuma 647.panta otrās, trešās un ceturtās daļas prasībām, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.

649.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Pieteikumu par ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot pusēm. Attiecīgo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(2) Tiesa var pieprasīt no pusēm paskaidrojumus vai arī papildu ziņas no ārvalsts šķīrējtiesas, kas pieņēmusi nolēmumu.

(3) Izskatījusi pieteikumu par ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu, tiesa pieņem lēmumu atzīt un izpildīt nolēmumu vai noraidīt pieteikumu.

(4) Pieteikumu var noraidīt tikai Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

(5) Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

650.pants. Ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošināšana

(1) Pēc pieteicēja pieteikuma tiesa lēmumā, ar kuru tiek atzīts ārvalsts šķīrējtiesas nolēmums, var noteikt šā likuma 138.pantā paredzētos pasākumus ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumam.

(2) Šā likuma 649.panta piektajā daļā minētās blakus sūdzības iesniegšana neaptur tiesas lēmuma izpildi daļā par ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšanas nodrošinājumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.09.2006. likumu, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

651.pants. Ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšana

(1) Ārvalsts šķīrējtiesas nolēmumu pēc tā atzīšanas izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Ar ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma izpildīšanu saistītos izdevumus sedz vispārējā kārtībā, ja Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.

79.nodaļa Starptautiskā tiesiskā sadarbība

652.pants. Tiesiskās palīdzības lūgumi

(Izslēgts ar 05.02.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

653.pants. Latvijas tiesu sazināšanās ar ārvalstu tiesām un tiesībaizsardzības iestādēm

Latvijas tiesas sazinās ar ārvalstu tiesām un tiesībaizsardzības iestādēm saskaņā ar likumiem, Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām.

653.¹ pants. Tiesiskā sadarbība lietās par bērnu prettiesisku pārvietošanu pāri robežai vai aizturēšanu

(1) Ja šajā likumā nav noteikts citādi, lietās par bērnu prettiesisku pārvietošanu pāri robežai vai aizturēšanu Latvijas tiesas ar attiecīgās ārvalsts tiesām vai kompetentajām iestādēm sazinās tieši vai ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

(2) *(Izslēgta ar 12.06.2009. likumu.)*

(3) Tiesas dokumentu tulkojumu valodā, kas noteikta kā sazināšanās valoda attiecīgā tiesību akta piemērošanā, vai dokumentu saņēmējas valsts valodā, vai tajā valodā, ko attiecīgā valsts ir paziņojusi kā pieņemamu saziņā, nodrošina Tieslietu ministrija.

(4) Lai piemērotu 1996.gada 19.oktobra Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem, 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem vai Padomes regulu Nr. [2201/2003](#), ārvalstu kompetento iestāžu dokumenti, personu pieteikumi vai citi dokumenti, kas iesniedzami Tieslietu ministrijai, attiecīgajos gadījumos noformējami oriģinālvalodā, pievienojot tulkojumu valsts valodā, bet, ja tas nav iespējams, dokumentus var iesniegt angļu valodā, un tad to tulkojumu nodrošina Tieslietu ministrija.

(07.09.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

80.nodaļa Ārvalsts likumu piemērošana civillietu iztiesāšanā

654.pants. Ārvalsts likuma teksts

Gadījumos, kad piemērojams ārvalsts likums, lietas dalībnieks, kurš atsaucas uz ārvalsts likumu, iesniedz tiesai noteiktā kārtībā apliecinātu tā teksta tulkojumu valsts valodā.

655.pants. Ārvalsts likuma satura noskaidrošana

(1) Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos noteiktajā kārtībā tiesa noskaidro piemērojamā ārvalsts likuma saturu.

(2) Citos gadījumos tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību iespēju robežās noskaidro piemērojamā ārvalsts likuma saturu.

Sešpadsmitā sadaļa Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība dokumentu izsniegšanā

(Sadaļa 05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

81.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība dokumentu izsniegšanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. 1393/2007

656.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats dokumentu izsniegšanā

(1) Personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta ir Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa izsniedz dokumentus, pamatojoties uz ārvalsts kompetentās iestādes lūgumu par tiesas vai ārpustiesas dokumentu izsniegšanu (turpmāk — ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgums) un Tieslietu ministrijas lēmumu par ārvalsts dokumenta izsniegšanas lūguma pieļaujāmību.

(2) Ja tiesas dokumentus izsniedz personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa var iesniegt Tieslietu ministrijai lūgumu par tiesas dokumentu izsniegšanu ārvalstī (turpmāk — Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgums) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) II nodaļas pirmo iedaļu vai arī tiesa var izsniegt tiesas dokumentus, izmantojot pasta pakalpojumus, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 14.pantu.

(3) Lietas dalībnieks ar tiesneša piekrišanu var saņemt tiesas dokumentus izsniegšanai citam lietas dalībniekam, kura dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kura adrese ir zināma, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 15.pantu, ja šādu tiešu izsniegšanu pieļauj attiecīgās dalībvalsts tiesību akti.

657.pants. Tieslietu ministrijas kompetence dokumentu izsniegšanā

(1) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 2.pantu Tieslietu ministrija saņem un izlemj ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumus, kā arī pārsūta Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumus.

(2) Tieslietu ministrija veic Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 3.pantā minētās funkcijas.

(3) Ja nepieciešams, Tieslietu ministrija:

1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu ārvalstij pārsūta ar Ārlietu ministrijas starpniecību, izmantojot konsulāros vai diplomātiskos kanālus, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 12.pantu;

2) lūdz ar Ārlietu ministrijas starpniecību izsniegt Latvijas diplomātiskajiem vai konsulārajiem pārstāvjiem tiesas dokumentus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 13.pantu.

658.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma valoda un forma

(1) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 2., 4. un 10.pantu ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu, dokumentu izsniegšanas apliecinājumu un citas minētajā regulā paredzētās veidlapas pieņem, ja šie dokumenti sagatavoti valsts valodā vai angļu valodā.

(2) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 2.pantu ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un dokumentu izsniegšanas apliecinājumu var pieņemt rakstveidā vai ar pieejamiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā. Citas Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [1393/2007](#) paredzētās veidlapas var pieņemt ar pieejamiem komunikācijas līdzekļiem, tās nav nepieciešams iesniegt rakstveidā.

659.pants. Latvijas dokumentu izsniegšanas lūguma valoda un forma

(1) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 2., 4. un 10.pantu Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu, dokumentu izsniegšanas apliecinājumu un citas Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [1393/2007](#) paredzētās veidlapas tiesa sagatavo rakstveidā lūguma saņēmēja dalībvalsts valodā vai tajā valodā, ko attiecīgā valsts ir paziņojusi kā pieņemamu saziņā.

(2) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 2.pantu Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu vai dokumentu izsniegšanas apliecinājumu Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij rakstveidā vai ar citiem ārvalstij pieņemamiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot to arī rakstveidā. Citas Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. [1393/2007](#) paredzētās veidlapas var iesniegt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, tās nav nepieciešams iesniegt rakstveidā.

660.pants. Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumam pievienoto dokumentu valoda

(1) Ja tiesas dokumentus izsniedz personām ārvalstī pēc puses lūguma, tiesa saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 5.pantu izskaidro pusei, ka adresāts ir tiesīgs atteikties pieņemt tiesas dokumentus, ja tie nav sagatavoti vai tiem nav pievienots tulkojums kādā no Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktā minētajām valodām. Šādā gadījumā puse pēc sava ieskata tiesas dokumentus var sagatavot vai tiem pievienot tulkojumu kādā no Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktā minētajām valodām.

(2) Pārējos gadījumos, tajā skaitā gadījumos, kad saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktu adresāts ir atteicies pieņemt Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumam pievienotos tiesas dokumentus, tiem pievieno tulkojumu lūguma saņēmējas dalībvalsts valodā vai adresātam saprotamā valodā.

661.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izlemj Tieslietu ministrija septiņu dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt dokumentu izsniegšanas lūgumu vai tā daļu izpildei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 6. vai 7.pantu.

(3) Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams.

662.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

(1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas adresāta dzīvesvieta, atrašanās vieta (juridiskā adrese) vai ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumā norādītā adresāta adrese.

(2) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda saskaņā ar šā likuma 56.pantu, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 7.panta 1.punktu dokumentus izsniedz ārvalsts pārsūtītājas struktūras īpaši lūgtā veidā.

(3) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpildīt mēneša laikā no dienas, kad tas saņemts Tieslietu ministrijā, vai lūgumā norādītajā termiņā, tiesa saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 7.pantu par to rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.

(4) Ja ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde nav iespējama vai tas ir izpildīts daļēji, tiesa saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 6.pantu Tieslietu ministrijai rakstveidā paziņo minētā lūguma neizpildes iemeslus, kā arī nosūta neizsniegtos dokumentus.

663.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde, ko veic ārvalsts diplomātiskie vai konsulārie pārstāvji

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 13.pantu ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde, ko veic ārvalsts diplomātiskie vai konsulārie pārstāvji, izsniedzot dokumentus, ir pieļaujama tikai tad, ja dokumentus izsniedz attiecīgās ārvalsts pilsoņiem.

664.pants. Adresāta tiesības atteikties pieņemt dokumentus

(1) Tiesa izskaidro adresātam Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktā paredzētās tiesības atteikties pieņemt dokumentus uz minētajā pantā norādītajiem pamatiem.

(2) Ja saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktu adresāts nav atteicies pieņemt dokumentus to izsniegšanas brīdī, viņš var atteikties pieņemt dokumentus nedēļas laikā pēc to saņemšanas, nosūtot dokumentus atpakaļ tiesai, kas tos izsniedza.

(3) Ja saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 1.punktu adresāts ir atteicies pieņemt dokumentus, tiesa par to paziņo Tieslietu ministrijai, nosūtot atpakaļ ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un dokumentus pārtulkošanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 8.panta 3.punktu.

665.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 11.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos tiesa paziņo Tieslietu ministrijai par ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksām, ja tādas radušās.

(2) Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts kompetento iestādi segt ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksas, kas radušās saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. [1393/2007](#) 11.panta 2.punktu.

82.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība dokumentu izsniegšanā saskaņā ar Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem

666.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats dokumentu izsniegšanā

(1) Personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta ir Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa izsniedz dokumentus, pamatojoties uz ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un Tieslietu ministrijas lēmumu par ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma pieļaujamību.

(2) Ja tiesas dokumentus izsniedz personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa iesniedz Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu Tieslietu ministrijai.

(3) Saskaņā ar Hāgas 1965.gada konvencijas 10.panta "a" punktu tiesa var izsniegt tiesas dokumentus personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, tieši pa pastu, ievērojot attiecīgās līgumslēdzējas valsts izvirzītos nosacījumus, ja tā pret šādu izsniegšanas veidu nav iebildusi.

(4) Saskaņā ar Hāgas 1965.gada konvencijas 10.panta "c" punktu lietas dalībnieks ar tiesneša piekrišanu var saņemt tiesas dokumentus izsniegšanai citam lietas dalībniekam, kura dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kura adrese ir zināma, tieši no saņēmējas līgumslēdzējas valsts tiesu varas amatpersonām, citām amatpersonām vai citām kompetentām personām, ievērojot attiecīgās līgumslēdzējas valsts izvirzītos nosacījumus, ja tā pret šādu izsniegšanas veidu nav iebildusi.

667.pants. Tieslietu ministrijas kompetence dokumentu izsniegšanā

(1) Tieslietu ministrija saņem un izlemj ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumus un pārsūta Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumus saskaņā ar Hāgas 1965.gada konvenciju vai citiem Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

(2) Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos, ja nepieciešams, Tieslietu ministrija:

1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu ārvalstij pārsūta ar Ārlietu ministrijas starpniecību, izmantojot konsulāros vai diplomātiskos kanālus;

2) ar Ārlietu ministrijas starpniecību lūdz Latvijas diplomātiskos vai konsulāros pārstāvjus izsniegt tiesas dokumentus.

668.pants. Dokumentu izsniegšanas lūguma valoda

Dokumentu izsniegšanas lūgumu sagatavo un iesniedz valodā, kas noteikta kā sazināšanās valoda Latvijas Republikai saistošu starptautisko līgumu piemērošanā.

669.pants. Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumam pievienoto dokumentu valoda

(1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumam pievienotos tiesas dokumentus sagatavo valsts valodā. Tiem var pievienot tulkojumu lūguma saņēmēja valsts valodā vai citā valodā, ja Latvijas Republikai saistoši starptautiskie līgumi pieļauj šādu iespēju.

(2) Ja saskaņā ar Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem lūguma saņēmēja valsts vai adresāts ir atteicies pieņemt dokumentus valodā, kas nav šīs valsts valoda, dokumentiem pievieno tulkojumu lūguma saņēmēja valsts valodā vai citā valodā, kuru lūguma saņēmēja valsts ir paziņojusi kā pieņemamu saziņā.

(3) Ja nav iespējams nodrošināt tulkojumu kādā no šā panta otrajā daļā minētajām valodām, Latvijas un ārvalsts kompetentās iestādes savstarpēji vienojas par citu valodu, kādā sagatavojami dokumenti vai kādā tiem pievienojams tulkojums.

670.pants. Dokumentu izsniegšanas lūguma forma

(1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus tiesa sagatavo rakstveidā.

(2) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij ar citiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot tos arī rakstveidā.

(4) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus pieņem sagatavotus rakstveidā. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus var pieņemt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā.

671.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izlemj Tieslietu ministrija septiņu dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt dokumentu izsniegšanas lūgumu vai tā daļu izpildei Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

(3) Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams.

672.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

(1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas adresāta dzīvesvieta, atrašanās vieta (juridiskā adrese) vai ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumā norādītā adresāta adrese.

(2) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda saskaņā ar šā likuma 56.pantu, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem dokumentus izsniedz lūguma iesniedzējas valsts procesuālajā kārtībā vai īpaši lūgtā veidā.

(3) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpildīt mēneša laikā no dienas, kad tas saņemts Tieslietu ministrijā, vai lūgumā norādītajā termiņā, tiesa par to rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.

(4) Ja ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde nav iespējama vai tas ir izpildīts daļēji, tiesa Tieslietu ministrijai rakstveidā paziņo minētā lūguma neizpildes iemeslus, kā arī nosūta neizsniegtos dokumentus.

673.pants. Adresāta tiesības atteikties pieņemt dokumentus

(1) Tiesa rakstveidā informē adresātu par tā tiesībām atteikties pieņemt dokumentus, ja tie sagatavoti vai tiem pievienots tulkojums kādā citā valodā, izņemot valsts valodu vai adresātam saprotamu valodu.

(2) Adresāts var atteikties pieņemt dokumentus to izsniegšanas brīdī vai nedēļas laikā pēc dokumentu saņemšanas, iesniedzot vai nosūtot atpakaļ dokumentus tiesai, kas tos izsniedza. Ja adresāts atsakās pieņemt dokumentus, kas nav valsts valodā, adresāts paziņo tiesai par valodu, kuru tas saprot.

(3) Ja adresāts ir atteicies pieņemt dokumentus saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu, tiesa par to paziņo Tieslietu ministrijai, nosūtot atpakaļ ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un dokumentus pārtulkošanai.

(4) Ja saskaņā ar Hāgas 1965.gada konvencijas 10.panta "a" punktu dokumenti ir nosūtīti pa pastu tieši adresātam Latvijā, adresāts var atteikties pieņemt dokumentus, ja tie sagatavoti vai tiem pievienots tulkojums kādā citā valodā, izņemot valsts valodu, vai tie nosūtīti kādā citā veidā, izņemot ierakstītu pasta sūtījumu ar paziņojumu par saņemšanu. Šādā gadījumā adresāts iesniedz vai nosūta atpakaļ dokumentus Tieslietu ministrijai.

674.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Hāgas 1965.gada konvencijas 12.panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos tiesa paziņo Tieslietu ministrijai par ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksām, ja tādas radušās.

(2) Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts kompetento iestādi segt ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksas, kas radušās saskaņā ar Hāgas 1965.gada konvencijas 12.panta otro daļu.

83.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība dokumentu izsniegšanā, ja ar ārvalsti nav līguma, kas paredz sadarbību dokumentu izsniegšanā

675.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats dokumentu izsniegšanā

(1) Personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta ir Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa izsniedz dokumentus, pamatojoties uz ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un Tieslietu ministrijas lēmumu par ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma pieļaujamību.

(2) Ja tiesas dokumentus izsniedz personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, tiesa iesniedz Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu Tieslietu ministrijai.

676.pants. Tieslietu ministrijas kompetence dokumentu izsniegšanā

(1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu iesniedz un ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu saņem un izlemj Tieslietu ministrija.

(2) Tieslietu ministrija var pieprasīt vai izsniegt ārvalstij apliecinājumu, ka sadarbībā tiks ievērota savstarpējība, tas ir, ka turpmāk sadarbības partneris sniegs palīdzību, ievērojot tādus pašus principus.

(3) Ja nepieciešams, Tieslietu ministrija:

1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu ārvalstij pārsūta ar Ārlietu ministrijas starpniecību, izmantojot konsulāros vai diplomātiskos kanālus;

2) lūdz ar Ārlietu ministrijas starpniecību Latvijas diplomātiskos vai konsulāros pārstāvjus izsniegt tiesas dokumentus Latvijas pilsoņiem, lūdzot attiecīgās valsts piekrišanu šādam izsniegšanas veidam.

677.pants. Dokumentu izsniegšanas lūguma saturs

(1) Dokumentu izsniegšanas lūgumā norāda:

1) dokumentu izsniegšanas lūguma iesniedzējas iestādes nosaukumu;

2) dokumentu izsniegšanas lūguma priekšmetu un būtību;

3) ziņas par adresātu: fiziskajām personām — vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu, bet juridiskajām personām — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi), kā arī ziņas par adresāta statusu tiesvedības procesā;

4) lietas būtību un īsu faktu izklāstu;

5) citu informāciju, kas nepieciešama dokumentu izsniegšanas lūguma izpildei.

(2) Dokumentu izsniegšanas lūgumā var lūgt dokumentus izsniegt lūguma iesniedzējas valsts likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā.

678.pants. Dokumentu izsniegšanas lūguma un tam pievienoto dokumentu valoda

(1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus sagatavo un iesniedz valsts valodā, pievienojot tulkojumu kādā no šādām valodām:

- 1) lūguma saņēmēja valsts valodā;
- 2) adresātam saprotamā valodā, ja attiecīgā valsts to pieļauj;
- 3) citā valodā, Latvijas un ārvalsts kompetentajām iestādēm par to savstarpēji vienojoties.

(2) Ja lūguma saņēmēja valsts vai adresāts atteicies pieņemt dokumentus valodā, kas nav šīs valsts valoda, dokumentiem pievieno tulkojumu lūguma saņēmēja valsts valodā vai citā valodā, kuru lūguma saņēmēja valsts ir norādījusi kā pieņemamu.

(3) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu pieņem sagatavotu vai ar pievienotu tulkojumu valsts valodā, krievu vai angļu valodā.

(4) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumam pievienotos dokumentus pieņem sagatavotus vai ar pievienotu tulkojumu jebkurā valodā, ja vien adresāts tos pieņem labprātīgi (682.pants).

(5) Ja nav iespējams nodrošināt tulkojumu kādā no šā panta otrajā daļā minētajām valodām vai adresātam saprotamā valodā, Latvijas un ārvalsts kompetentās iestādes var savstarpēji vienoties par citu valodu, kādā sagatavojams ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgums un tam pievienotie dokumenti vai kādā tiem pievienojams tulkojums.

679.pants. Dokumentu izsniegšanas lūguma forma

(1) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus tiesa sagatavo rakstveidā.

(2) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Latvijas dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij ar citiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot tos arī rakstveidā.

(4) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus pieņem sagatavotus rakstveidā. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus var pieņemt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā.

680.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izlemj Tieslietu ministrija 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- 1) par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

- 2) par atteikšanos pieņemt dokumentu izsniegšanas lūgumu vai tā daļu izpildei, motivējot atteikumu.
- (3) Ja dokumentu izsniegšanas lūguma izlemšanai nepieciešama papildu informācija, Tieslietu ministrija to pieprasa no attiecīgās ārvalsts kompetentās iestādes.
- (4) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildi var atteikt, ja:
- 1) ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde ir pretrunā ar Latvijas sabiedrisko iekārtu;
 - 2) nav iesniegta pietiekama informācija un papildu informāciju iegūt nav iespējams.
- (5) Ja ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde ir atteikta, Tieslietu ministrija nekavējoties par to paziņo lūguma iesniedzējas valsts kompetentajai iestādei.
- (6) Atteikšanās izpildīt ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu vai tā daļu neliedz ārvalsts kompetentajai iestādei pēc trūkumu novēršanas atkārtoti iesniegt tādu pašu lūgumu.
- (7) Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams.

681.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

- (1) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas adresāta dzīvesvieta, atrašanās vieta (juridiskā adrese) vai ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumā norādītā adresāta adrese.
- (2) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpilda saskaņā ar šā likuma 56.pantu, izņemot gadījumus, kad ārvalsts kompetentā iestāde lūdz izsniegt dokumentus tās procesuālajā kārtībā vai īpaši lūgtā veidā.
- (3) Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpildīt mēneša laikā no dienas, kad tas saņemts Tieslietu ministrijā, vai lūgumā norādītajā termiņā, tiesa par to rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.
- (4) Ja ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpilde nav iespējama vai tas ir izpildīts daļēji, tiesa Tieslietu ministrijai rakstveidā paziņo minētā lūguma neizpildes iemeslus, kā arī nosūta neizsniegtos dokumentus.

682.pants. Adresāta tiesības atteikties pieņemt dokumentus

- (1) Tiesa rakstveidā informē adresātu par tā tiesībām atteikties pieņemt dokumentus, ja tie sagatavoti vai tiem pievienots tulkojums kādā citā valodā, izņemot valsts valodu vai adresātam saprotamu valodu.
- (2) Adresāts var atteikties pieņemt dokumentus to izsniegšanas brīdī vai nedēļas laikā pēc dokumentu saņemšanas, iesniedzot vai nosūtot atpakaļ dokumentus tiesai, kas tos izsniedza. Ja adresāts atsakās pieņemt dokumentus, kas nav valsts valodā vai adresātam saprotamā valodā, adresāts paziņo tiesai par valodu, kuru tas saprot.
- (3) Ja adresāts ir atteicies pieņemt dokumentus saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu, tiesa par to paziņo Tieslietu ministrijai, nosūtot atpakaļ ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu un dokumentus pārtulkošanai.

683.pants. Ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Izdevumus, kas radušies, izpildot ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu, sedz no valsts budžeta līdzekļiem, izņemot šā panta otrajā daļā paredzēto gadījumu.

(2) Ja izdevumi radušies, likumā paredzētajos gadījumos ārvalsts dokumentu izsniegšanas lūgumu izpildot ārvalsts likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā vai īpaši lūgtā veidā, tiesa paziņo Tieslietu ministrijai par minētā lūguma izpildes izmaksām, un Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts kompetento iestādi segt šīs izmaksas.

Septiņpadsmitā sadaļa Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība pierādījumu iegūšanā

(Sadaļa 05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

84.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Padomes 2001.gada 28.maija regulu (EK) Nr. [1206/2001](#) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās

684.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats pierādījumu iegūšanā

(1) Tiesa iegūst pierādījumus Latvijā, pamatojoties uz ārvalsts kompetentās iestādes lūgumu par pierādījumu iegūšanu Latvijā (turpmāk — ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums) un Latvijas kompetentās iestādes lēmumu par ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma pieļaujamību.

(2) Tiesa šajā likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma izlemj jautājumu par pierādījumu iegūšanu ārvalstī (turpmāk — Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgums).

(3) Pierādījumu iegūšana šīs nodaļas izpratnē ir arī pierādījumu nodrošināšana šajā likumā noteiktajā kārtībā.

685.pants. Pierādījumu iegūšanā kompetentās iestādes

(1) Saskaņā ar Padomes 2001.gada 28.maija regulas (EK) Nr. [1206/2001](#) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās (turpmāk — Padomes regula Nr. [1206/2001](#)) 2.pantu tiesa saņem un izlemj ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumus, kā arī lemj par pierādījumu iegūšanu ārvalstī un iesniedz Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumus tieši ārvalstij vai — Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 3.panta 1.punkta "c" apakšpunktā paredzētajos gadījumos — Tieslietu ministrijai.

(2) Tieslietu ministrija veic Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 3.pantā minētās funkcijas.

686.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma valoda un forma

(1) Saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 4. un 5.pantu ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus, kā arī paziņojumus pieņem, ja tie sagatavoti valsts valodā vai angļu valodā.

(2) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus, kā arī paziņojumus pieņem sagatavotus rakstveidā.

(3) Saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 6.pantu ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus, kā arī paziņojumus var pieņemt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā.

687.pants. Latvijas pierādījumu iegūšanas lūguma valoda un forma

(1) Saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 4. un 5.pantu Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus, kā arī paziņojumus tiesa sagatavo rakstveidā lūguma saņēmējas valsts valodā vai tajā valodā, ko attiecīgā valsts ir paziņojusi kā pieņemamu saziņā.

(2) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 6.pantu Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus, kā arī paziņojumus tiesa vai Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij ar citiem ārvalstij pieņemamiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot tos arī rakstveidā.

688.pants. Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgums par pušu vai tiesas pārstāvju klātbūtni vai līdzdalību pierādījumu iegūšanā ārvalstī

Tiesa šajā likumā paredzētajos gadījumos pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumā var lūgt:

1) atļaut lietas dalībniekiem vai viņu pārstāvjiem būt klāt vai piedalīties pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 11.pantu;

2) atļaut tiesas pārstāvjiem būt klāt vai piedalīties pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 12.pantu.

689.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izlemj tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas iegūstamā pierādījuma avots, vai Tieslietu ministrija Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 3.panta 3.punktā un 17.pantā paredzētajos gadījumos septiņu dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Ja tiesa, kurai ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums iesniegts saskaņā ar šā panta pirmo daļu, konstatē, ka daļa pierādījumu atrodas citā pilsētā vai rajonā, tā uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības atbilstoši šā likuma 102. un 103.pantam.

(3) Izskatot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, tiesa pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību, pieņemot to izpildei vai nosakot pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu izpildei saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 14.pantu.

(4) Izskatot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 17.pantā paredzētajā gadījumā, Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot, ka minētā lūguma izpildē piedalās tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas iegūstamā pierādījuma avots, pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu izpildei saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 17.pantu.

(5) Kompetentās iestādes lēmums nav pārsūdzams.

690.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

(1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā, izņemot gadījumus, kad ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde pieļauta ārvalsts procesuālajā kārtībā pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma.

(2) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpildīt 90 dienu laikā no tā saņemšanas dienas, tiesa saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 15.pantu par to rakstveidā paziņo ārvalsts kompetentajai iestādei, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.

(3) Ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir apgrūtināta vai neiespējama, tiesa saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 10.pantu rakstveidā paziņo ārvalsts kompetentajai iestādei minētā lūguma neizpildes iemeslus.

691.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde pušu vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju klātbūtnē vai ar to līdzdalību

(1) Tiesa, kas izpilda ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 11. vai 12.pantu, paziņo ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem vai pusēm, vai to pārstāvjiem par pierādījumu iegūšanas laiku un vietu, kā arī par līdzdalības nosacījumiem.

(2) Tiesa noskaidro, vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem, pusēm vai to pārstāvjiem ir nepieciešams tulks.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētās personas nesaprot valsts valodu un ja nav būtisku praktisko grūtību, pēc ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju vai pušu, vai to pārstāvju lūguma pierādījumu iegūšanā piedalās tulks.

692.pants. Pierādījumu iegūšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Ja ir pieļauta ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde, izmantojot tehniskos līdzekļus, šādu ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda tā rajona (pilsētas) tiesa, kurai ir pieejami pierādījumu iegūšanai nepieciešamie tehniskie līdzekļi.

(2) Pierādījumu iegūšanā Latvijā vai ārvalstī, izmantojot tehniskos līdzekļus, ja nepieciešams, piedalās tulks.

(3) Tiesa apliecina iesaistīto personu identitāti un nodrošina pierādījumu iegūšanas norisi Latvijā.

693.pants. Liecinieku tiesības atteikties no liecības došanas

(1) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, tiesa pārlicinās, vai nepastāv šā likuma 106.pantā norādītie šķēršļi, kā arī izskaidro lieciniekiem viņu tiesības atteikties no liecības došanas šā likuma 107.pantā paredzētajos gadījumos.

(2) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, tiesa saskaņā ar Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 14.pantu izskaidro lieciniekiem viņu tiesības atteikties no liecības došanas arī saskaņā ar lūguma iesniedzējas valsts likumu.

694.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 18.panta 3.punktā paredzētajos gadījumos tiesa var lūgt ārvalsts kompetento tiesu līdz ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildei iemaksāt summas, kas izmaksājamas ekspertiem.

(2) Padomes regulas Nr. [1206/2001](#) 18.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos tiesa var lūgt ārvalsts kompetento tiesu pēc ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes segt:

1) izdevumu summas, kas izmaksājamas ekspertiem un tulkiem;

2) izmaksas, kas radušās, ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma izpildīts ārvalsts procesuālajā kārtībā;

3) izmaksas, kas radušās, ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma izpildīts, izmantojot tehniskos līdzekļus.

85.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem

695.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats pierādījumu iegūšanā

(1) Tiesa iegūst pierādījumus Latvijā, pamatojoties uz ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un Tieslietu ministrijas lēmumu par ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma pieļaujamību.

(2) Tiesa šajā likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma izlemj jautājumu par Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu.

(3) Pierādījumu iegūšana šīs nodaļas izpratnē ir arī pierādījumu nodrošināšana šajā likumā noteiktajā kārtībā.

696.pants. Tieslietu ministrijas kompetence pierādījumu iegūšanā

Tieslietu ministrija saņem un izlemj ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumus un nosūta Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumus saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvenciju un citiem Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

697.pants. Pierādījumu iegūšanas lūguma un tam pievienoto dokumentu valoda

Pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus sagatavo un iesniedz valodā, kas noteikta kā sazināšanās valoda Latvijas Republikai saistošu starptautisko līgumu piemērošanā.

698.pants. Pierādījumu iegūšanas lūguma forma

(1) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus tiesa sagatavo rakstveidā un iesniedz Tieslietu ministrijai.

(2) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij ar citiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot tos arī rakstveidā.

(4) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus pieņem sagatavotus rakstveidā. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus var pieņemt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā.

699.pants. Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgums par pušu vai tiesas pārstāvju līdzdalību

Tiesa šajā likumā paredzētajos gadījumos pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumā var lūgt:

1) atļaut lietas dalībniekiem vai viņu pārstāvjiem piedalīties pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvencijas 7.pantu;

2) atļaut tiesas pārstāvjiem piedalīties pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvencijas 8.pantu.

700.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izlemj Tieslietu ministrija septiņu dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu izpildei Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

(3) Izskatot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, kas iesniegts saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvencijas 16. vai 17.pantu, Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot, ka minētā lūguma izpildē piedalās tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas iegūstamā pierādījuma avots, pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu izpildei.

(4) Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams.

701.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

(1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas iegūstamā pierādījuma avots.

(2) Ja tiesa, kurai ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums iesniegts saskaņā ar šā panta pirmo daļu, konstatē, ka daļa pierādījumu atrodas citā pilsētā vai rajonā, tā uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības atbilstoši šā likuma 102. un 103.pantam.

(3) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā, izņemot gadījumus, kad ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde pieļauta ārvalsts procesuālajā kārtībā pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma.

(4) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpildīt 90 dienu laikā no tā saņemšanas dienas, tiesa par to rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.

(5) Ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir apgrūtināta vai neiespējama, tiesa rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai minētā lūguma neizpildes iemeslus.

702.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ar pušu vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju līdzdalību

(1) Ja ir pieļauta ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde, ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem vai pusēm, vai to pārstāvjiem klātesot vai piedaloties pierādījumu iegūšanā saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvencijas 7. vai 8.pantu, tiesa, kas izpilda ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, paziņo ārvalsts kompetentajai iestādei vai tieši ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem vai pusēm, vai to pārstāvjiem par pierādījumu iegūšanas laiku un vietu, kā arī par līdzdalības nosacījumiem.

(2) Tiesa noskaidro, vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem, pusēm vai to pārstāvjiem nepieciešams tulks.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētās personas nesaprot valsts valodu un ja nav būtisku praktisko grūtību, pēc ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju vai pušu, vai to pārstāvju lūguma pierādījumu iegūšanā piedalās tulks.

703.pants. Pierādījumu iegūšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Ja ir pieļauta ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde, izmantojot tehniskos līdzekļus, šādu ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda tā rajona (pilsētas) tiesa, kurai ir pieejami pierādījumu iegūšanai nepieciešamie tehniskie līdzekļi.

(2) Pierādījumu iegūšanā Latvijā vai ārvalstī, izmantojot tehniskos līdzekļus, ja nepieciešams, piedalās tulks.

(3) Tiesa apliecina iesaistīto personu identitāti un nodrošina pierādījumu iegūšanas norisi Latvijā.

704.pants. Liecinieku tiesības atteikties no liecības došanas

(1) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, tiesa pārlicinās, vai nepastāv šā likuma 106.pantā norādītie šķēršļi, kā arī izskaidro lieciniekiem viņu tiesības atteikties no liecības došanas šā likuma 107.pantā paredzētajos gadījumos.

(2) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvenciju, tiesa izskaidro lieciniekiem viņu tiesības atteikties no liecības došanas arī saskaņā ar lūguma iesniedzējas valsts likumu.

705.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Atbilstoši Hāgas 1970.gada konvencijas 14.panta otrajai daļai tiesa paziņo Tieslietu ministrijai par ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes izmaksām, ja tādas radušās.

(2) Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts kompetento iestādi segt ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes izmaksas, kas radušās saskaņā ar Hāgas 1970.gada konvencijas 14.panta otro daļu.

86.nodaļa

Starptautiskā civilprocesuālā sadarbība pierādījumu iegūšanā, ja ar ārvalsti nav līguma, kas paredz sadarbību pierādījumu iegūšanā

706.pants. Starptautiskās civilprocesuālās sadarbības pamats pierādījumu iegūšanā

(1) Tiesa iegūst pierādījumus Latvijā, pamatojoties uz ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un Tieslietu ministrijas lēmumu par ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma pieļaujamību.

(2) Tiesa šajā likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma izlemj jautājumu par Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu.

(3) Pierādījumu iegūšana šīs nodaļas izpratnē ir arī pierādījumu nodrošināšana šajā likumā noteiktajā kārtībā.

707.pants. Tieslietu ministrijas kompetence pierādījumu iegūšanā

(1) Ja ar ārvalsti nav līguma, kas paredz sadarbību pierādījumu iegūšanā, Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu iesniedz un ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu saņem un izlemj Tieslietu ministrija.

(2) Tieslietu ministrija var pieprasīt vai izsniegt ārvalstij apliecinājumu, ka sadarbībā tiks ievērota savstarpējība, tas ir, ka turpmāk sadarbības partneris sniegs palīdzību, ievērojot tādus pašus principus.

(3) Ja nepieciešams, Tieslietu ministrija Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu ārvalstij nosūta ar Ārlietu ministrijas starpniecību, izmantojot konsulāros vai diplomātiskos kanālus.

708.pants. Pierādījumu iegūšanas lūguma saturs

(1) Pierādījumu iegūšanas lūgumā norāda:

1) pierādījumu iegūšanas lūguma iesniedzējas tiesas nosaukumu;

2) pierādījumu iegūšanas lūguma priekšmetu un būtību;

3) ziņas par lietas dalībnieku un tā pārstāvjiem: fiziskajām personām — vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, citus identifikācijas datus) un dzīvesvietu, bet juridiskajām personām — nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi);

4) lietas būtību un īsu faktu izklāstu;

5) ziņas par iegūstamajiem pierādījumiem un to saistību ar lietu;

6) ziņas par likumā paredzētajiem gadījumiem, kad liecinieki var atteikties no liecības došanas;

7) citu informāciju, kas nepieciešama pierādījumu iegūšanas lūguma izpildei.

(2) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumā tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma var lūgt:

1) atļaut lietas dalībniekiem vai viņu pārstāvjiem būt klāt vai piedalīties pierādījumu iegūšanā;

- 2) atļaut tiesas pārstāvjiem būt klāt vai piedalīties pierādījumu iegūšanā;
- 3) iegūt pierādījumus, izmantojot tehniskos līdzekļus;
- 4) iegūt pierādījumus šajā likumā paredzētajā procesuālajā kārtībā.

709.pants. Pierādījumu iegūšanas lūguma un tam pievienoto dokumentu valoda

(1) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus sagatavo un iesniedz valsts valodā, pievienojot tulkojumu kādā no šādām valodām:

- 1) lūguma saņēmējas valsts valodā;
- 2) citā valodā, Latvijas un ārvalsts kompetentajām iestādēm par to savstarpēji vienojoties.

(2) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu pieņem sagatavotu vai ar pievienotu tulkojumu valsts valodā, krievu vai angļu valodā.

(3) Ja nav iespējams nodrošināt tulkojumu kādā no šā panta otrajā daļā minētajām valodām, Latvijas un ārvalsts kompetentās iestādes savstarpēji var vienojties par citu valodu, kādā sagatavojams ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums un tam pievienotie dokumenti vai kādā tiem pievienojams tulkojums.

710.pants. Pierādījumu iegūšanas lūguma forma

(1) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus tiesa sagatavo rakstveidā.

(2) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu paraksta tiesnesis un apstiprina ar tiesas zīmogu.

(3) Latvijas pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus Tieslietu ministrija var iesniegt ārvalstij ar citiem komunikācijas līdzekļiem, iesniedzot tos arī rakstveidā.

(4) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus pieņem sagatavotus rakstveidā. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu un tam pievienotos dokumentus var pieņemt ar citiem komunikācijas līdzekļiem, ja tos iesniedz arī rakstveidā.

711.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izlemšana

(1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izlemj Tieslietu ministrija 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Tieslietu ministrija pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību, nosakot pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes iestādi, termiņus un citus nosacījumus;

2) par atteikšanos pieņemt pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu izpildei, motivējot atteikumu.

(3) Ja pierādījumu iegūšanas lūguma izlemšanai nepieciešama papildu informācija, Tieslietu ministrija to pieprasa no attiecīgās ārvalsts kompetentās iestādes.

(4) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildi var atteikt, ja:

- 1) ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir pretrunā ar Latvijas sabiedrisko iekārtu;
 - 2) nav iesniegta pietiekama informācija un papildu informāciju iegūt nav iespējams;
 - 3) ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir apgrūtināta.
- (5) Ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir atteikta, Tieslietu ministrija nekavējoties par to paziņo lūguma iesniedzējas valsts kompetentajai iestādei.
- (6) Atteikšanās izpildīt ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu vai tā daļu neliedz ārvalsts kompetentajai iestādei pēc trūkumu novēršanas atkārtoti iesniegt tādu pašu lūgumu.
- (7) Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams.

712.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes vispārīgie noteikumi

- (1) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas iegūstamā pierādījuma avots.
- (2) Ja tiesa, kurai ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums iesniegts saskaņā ar šā panta pirmo daļu, konstatē, ka daļa pierādījumu atrodas citā pilsētā vai rajonā, tā uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības atbilstoši šā likuma 102. un 103.pantam.
- (3) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda šajā likumā noteiktajā kārtībā, izņemot gadījumus, kad ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde pieļauta ārvalsts procesuālajā kārtībā pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma.
- (4) Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildi uzsāk nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes pieļaujamību. Ja nav iespējams ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpildīt 90 dienu laikā no tā saņemšanas dienas, tiesa par to rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai, norādot iemeslus, kas kavē minētā lūguma izpildi.
- (5) Ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde ir apgrūtināta vai neiespējama, tiesa rakstveidā paziņo Tieslietu ministrijai minētā lūguma neizpildes iemeslus.

713.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde pušu vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju klātbūtnē vai ar to līdzdalību

- (1) Ja ir pieļauta ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde, pusēm vai to pārstāvjiem, vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem klātesot vai piedaloties pierādījumu iegūšanā, tiesa, kas izpilda ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, paziņo ārvalsts kompetentajai iestādei vai tieši ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem vai pusēm, vai to pārstāvjiem par pierādījumu iegūšanas laiku un vietu, kā arī līdzdalības nosacījumiem.
- (2) Tiesa noskaidro, vai ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvjiem, pusēm vai to pārstāvjiem nepieciešams tulks.
- (3) Ja šā panta pirmajā daļā minētās personas nesaprot valsts valodu un ja nav būtisku praktisko grūtību, pēc ārvalsts kompetentās tiesas pārstāvju vai pušu, vai to pārstāvju lūguma pierādījumu iegūšanā piedalās tulks.

714.pants. Pierādījumu iegūšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Ja ir pieļauta ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpilde, izmantojot tehniskos līdzekļus, šādu ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu izpilda tā rajona (pilsētas) tiesa, kurai ir pieejami pierādījumu iegūšanai nepieciešamie tehniskie līdzekļi.

(2) Pierādījumu iegūšanā Latvijā vai ārvalstī, izmantojot tehniskos līdzekļus, ja nepieciešams, piedalās tulks.

(3) Tiesa apliecina iesaistīto personu identitāti un nodrošina pierādījumu iegūšanas norisi Latvijā.

715.pants. Liecinieku tiesības atteikties no liecības došanas

(1) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, tiesa pārlicinās, vai nepastāv šā likuma 106.pantā norādītie šķēršļi, kā arī izskaidro lieciniekiem viņu tiesības atteikties no liecības došanas šā likuma 107.pantā paredzētajos gadījumos.

(2) Izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, liecinieki var atteikties no liecības došanas arī saskaņā ar lūguma iesniedzējas valsts likumu, ja šādas tiesības ir norādītas ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumā vai arī to citādi ir apstiprinājusi ārvalsts kompetentā iestāde.

716.pants. Ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūguma izpildes izmaksas

(1) Izdevumus, kas radušies, izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, sedz no valsts budžeta līdzekļiem, izņemot šā panta otrajā daļā paredzēto gadījumu.

(2) Tiesa, kura izpilda ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu, paziņo Tieslietu ministrijai par šādām minētā lūguma izpildes izmaksām:

1) izdevumu summām, kas izmaksājamas ekspertiem un tulkiem;

2) izdevumiem, kas radušies, likumā paredzētajos gadījumos izpildot ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgumu ārvalsts procesuālajā kārtībā;

3) izmaksām, kas radušās, ja ārvalsts pierādījumu iegūšanas lūgums pēc ārvalsts kompetentās iestādes lūguma izpildīts, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(3) Tieslietu ministrija var lūgt ārvalsts kompetento iestādi segt šā panta otrajā daļā paredzētās izmaksas.

Civilprocesa likuma

1. pielikums

Mantas saraksts, uz kuru nevar vērst piedziņu pēc izpildu dokumentiem

(Pielikums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2004.)

Piedziņas vērsšanai pēc izpildu dokumentiem nav pakļauta šāda veida manta un priekšmeti, kas pieder parādniekam vai ir viņa daļa kopīpašumā:

1. Mājas iekārtas un mājturības priekšmeti, apģērbs, kas nepieciešams parādniekam, viņa ģimenes locekļiem, kā arī personām, kuras atrodas viņa apgādībā:

- 1) ikdienā valkājamais nepieciešamais apģērbs, apavi un veļa;
 - 2) gultas piederumi, gultas drēbes un dvieļi;
 - 3) virtuves un galda piederumi, kuri nepieciešami ikdienas lietošanai;
 - 4) mēbeles — pa vienai gultai un krēslam katrai personai, kā arī viens galds un viens skapis uz ģimeni;
 - 5) visi bērnu piederumi.
2. Mājās esošie pārtikas produkti tādā daudzumā, kāds nepieciešams parādnieka un viņa ģimenes locekļu uzturēšanai triju mēnešu laikā.
3. Nauda minimālās mēneša darba algas apmērā uz parādnieku, katru viņa ģimenes locekli un apgādībā esošu personu, bet uzturlīdzekļu piedziņas lietās nepilngadīgu bērnu uzturam vai Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas labā — nauda 50 procentu apmērā no minimālās mēneša darba algas uz parādnieku, katru viņa ģimenes locekli un apgādībā esošu personu.
4. Uz ģimeni viena govys vai kaza un viena cūka, kā arī lopbarība tādā daudzumā, kāds nepieciešams līdz jaunas lopbarības ievākšanai vai līdz lopu dzīšanai ganībās.
5. Kurināmais, kas nepieciešams ģimenei ēdiena gatavošanai un dzīvojamās telpas apsildīšanai apkurināšanas sezonas laikā.
6. Grāmatas, instrumenti un rīki, kas nepieciešami parādniekam viņa personīgajā ikdienas darbā, sagādājot iztikai vajadzīgos līdzekļus.
7. Lauksaimniecības inventārs, tas ir, zemkopības rīki, tehnika, lopi un sēkla, kas nepieciešami zemnieku saimniecībā, līdz ar barības daudzumu, kāds nepieciešams attiecīgās saimniecības lopu uzturēšanai līdz jaunai ražai. Kādi zemkopības rīki, cik lopu un kādi barības daudzumi uzskatāmi par nepieciešamiem, nosaka zemkopības ministra instrukcija.
8. Kustamā manta, kas pēc Civillikuma atzīstama par nekustamā īpašuma piederumu, — atsevišķi no šā nekustamā īpašuma.
9. Dievnami un rituāla priekšmeti.

Civilprocesa likuma

2. pielikums

Nozaudēto tiesvedības vai izpildu lietvedības materiālu atjaunošanas noteikumi

1. Nozaudētos tiesvedības vai izpildu lietvedības materiālus civillietā tiesa var atjaunot pēc lietas dalībnieka pieteikuma, pēc tiesu izpildītāja vai prokurora iesnieguma, kā arī pēc savas iniciatīvas.
2. Nozaudētos tiesvedības materiālus atjauno pilnīgi vai tajā daļā, kuru atjaunot nepieciešams pēc tiesas ieskata. Ja lietā bijis tiesas spriedums vai lēmums par tiesvedības izbeigšanu, tas obligāti atjaunojams.

3. Pieteikumu par nozaudēto tiesvedības materiālu vai izpildu raksta atjaunošanu iesniedz tiesai, kas izskatījusi lietu, bet pieteikumu par nozaudēto izpildu lietvedības materiālu (izņemot izpildu rakstu) atjaunošanu — rajona (pilsētas) tiesai pēc izpildīšanas vietas.

4. Pieteikumā norāda precīzas ziņas par lietu. Pieteikumam pievieno dokumentus vai to norakstus, kuri saglabājušies pie iesniedzēja un kuri attiecas uz lietu, pat tad, ja tie nav noteiktā kārtībā apliecināti.

5. Tiesa, izskatot lietu, izmanto saglabājušās tiesvedības materiālu daļas, pieprasa no lietas dalībniekiem vai citām personām dokumentus, kas pirms tiesvedības materiālu nozaudēšanas tiem izsniegti, šo dokumentu norakstus, kā arī citus materiālus, kuri attiecas uz lietu. Lietas dalībnieki ir tiesīgi iesniegt apspriešanai viņu sastādīto atjaunojamā sprieduma vai lēmuma projektu.

6. Tiesa kā lieciniekus var nopratināt personas, kas bijušas klāt pie procesuālo darbību izpildīšanas, bet, ja nepieciešams, — personas, kas bijušas tiesas sastāvā, izskatot lietu, kuras tiesvedības materiāli nozaudēti, kā arī personas, kas izpildījušas tiesas spriedumu.

7. Ja savākto materiālu nepietiek, lai precīzi atjaunotu nozaudētos tiesvedības materiālus, tiesa ar lēmumu izbeidz pieteikuma izskatīšanu par tiesvedības materiālu atjaunošanu. Šajā gadījumā iesniedzējs ir tiesīgs atkārtoti iesniegt prasību vai pieteikumu vispārīgā kārtībā. Izdevumus, kas saistīti ar tādas lietas izskatīšanu, sedz valsts.

8. Izdevumus, kas radušies tiesai, izskatot lietu par nozaudēto materiālu atjaunošanu, sedz valsts. Ja iesniegts apzināti nepatiess pieteikums, tiesas izdevumi tiek piedzīti no iesniedzēja.

Pārejas noteikumi

1. Izskatīšanas kārtību lietās, kas rodas no administratīvi tiesiskajām attiecībām, līdz dienai, kad spēkā stājas administratīvā procesa likums, regulē Civilprocesa likuma vispārīgie noteikumi un Latvijas Civilprocesa kodeksa divdesmit otrās, divdesmit trešās, divdesmit trešās—A, divdesmit ceturtais, divdesmit ceturtais—A un divdesmit piektās nodaļas noteikumi.

2. Šā likuma 548.panta otrā daļa, 550. un 632.panta noteikumi piemērojami pēc tam, kad stājas spēkā attiecīgi grozījumi likumā "Par tiesu varu".

3. Līdz dienai, kad stājas spēkā pārejas noteikumu 2.punktā minētie grozījumi likumā "Par tiesu varu":

1) tiesas spriedumu pareizu un savlaicīgu izpildi kontrolē Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departaments;

2) vecākā tiesu izpildītāja lēmumu, ar kuru pieteikums par tiesu izpildītāja noraidīšanu atstāts bez apmierinājuma, var pārsūdzēt Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departamentā. Sūdzības iesniegšana neaptur izpildu darbības;

3) sūdzības par tiesu izpildītāju darbībām vai viņu atteikumu izpildīt šādas darbības piedzinējs vai parādnieks var iesniegt tiesā tikai pēc tam, kad sūdzību izskatījis Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departaments. Sūdzību var iesniegt tiesā 10 dienu laikā no dienas, kad sūdzības iesniedzējs saņēmis atbildi no Tiesu izpildītāju departamenta, vai no dienas, kad izbeidzies mēnesis ilgs termiņš pēc sūdzības iesniegšanas un iesniedzējs uz to nav saņēmis atbildi.

4. Ja nekustamais īpašums nav ierakstīts zemesgrāmatā (dzīvokļa īpašums likumā paredzētajos gadījumos — Kadastra reģistrā), nodrošinot ar to prasību vai vēršot uz to piedziņu, nekustamais īpašums aprakstāms un nododams pārvaldīšanā atbilstoši šā likuma 603.panta otrās — ceturtais daļas un 605.panta noteikumiem. Pirms nekustamā īpašuma aprakstīšanas tiesu izpildītājs pārliecinās par tā piederību vai tā valdītāju, pieprasot ziņas no Valsts zemes

dienesta vai attiecīgās pašvaldības. Par nekustamā īpašuma aprakstīšanu prasības nodrošināšanai vai parāda piedziņai tiesu izpildītājs paziņo attiecīgi Valsts zemes dienestam vai pašvaldībai.

5. Ja šā likuma spēkā stāšanās dienā Latvijas Civilprocesa kodeksā noteiktie procesuālie termiņi attiecībā uz sprieduma izpildes darbībām nav notecējuši un šis likums nosaka ilgāku termiņu, piemērojams ilgākais termiņš, ieskaitot notecējušo laiku.

6. Ja manta nodota komisijā līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai saskaņā ar Latvijas Civilprocesa kodeksa 390.pantu, tās realizācija izdarāma saskaņā ar komisijas līguma noteikumiem.

7. Ja uzņēmēj sabiedrības kapitāla daļas vai slēgtās emisijas akcijas atbilstoši Latvijas Civilprocesa kodeksa 389.panta trešās daļas noteikumiem nodotas attiecīgās uzņēmēj sabiedrības izpildinstitūcijai līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, izpildinstitūcija pārdošanu veic noteiktajā mēneša termiņā no nodošanas dienas.

8. Ja parādniekam piederošās aprakstītās mantas izsole izsludināta līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, tā rīkojama pēc izziņotajiem noteikumiem.

9. Ja tiesu izpildītāja sastādītais aprēķins par sprieduma izpildīšanas izdevumiem iesniegts tiesā līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, tiesa pieņem lēmumu par tiesu izpildītāja iepriekš sastādīto aprēķinu.

10. Ja tiesu izpildītājs ir pieņēmis lēmumu par izpildu lietvedības apturēšanu, tad gadījumā, kad izpildu lietvedības apturēšanu neparedz Civilprocesa likums, pēc šā likuma spēkā stāšanās izpildu lietvedība nekavējoties atjaunojama. Tiesu izpildītājs par to pieņem attiecīgu lēmumu un nosūta to ieinteresētajām personām.

11. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Civilprocesa kodekss, izņemot tā divdesmit otro, divdesmit trešo, divdesmit trešo—A, divdesmit ceturto, divdesmit ceturto—A un divdesmit piekto nodaļu.

12. Grozījumi Civilprocesa likumā par 34.panta otrās daļas 1. un 2.punkta un trešās daļas pirmā teikuma, 39.panta 8.punkta, 43.panta 9.punkta, par 40., 41., 42., 43., 44.nodaļas un 566.panta otrās daļas izslēgšanu stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(31.10.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2005. un 11.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 31.12.2008. Minētie grozījumi tiks iekļauti likuma redakcijā uz 01.01.2012.)

13. Lietas par mantojuma tiesībām, kuras līdz 2002.gada 31.decembrim pieņemtas izskatīšanai sevišķās tiesāšanas kārtībā, tiesas izskata Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā līdz 2011.gada 31.decembrim.

(01.12.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 31.12.2008.)

14. Pieteikumus par aizgādības nodibināšanu mantojumam notāru lietvedībā esošajās mantojuma lietās tiesa izskata, piemērojot šā likuma 323.pantu un Civillikuma 660.pantu.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

15. Pieteikumu par mutiska testamenta konstatēšanu, kas nepieciešams iesniegšanai notāram mantojuma lietā, tiesa izskata šā likuma 309.pantā noteiktajā kārtībā, pieaicinot kā ieinteresētās personas mantiniekus.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

16. Līdz valsts nodevas noteikšanai par mantas pāreju mantiniekiem uz notāra izsniegtas mantojuma apliecības pamata valsts nodeva maksājama 50 procentu apmērā no Civilprocesa likuma 34.pantā noteiktās likmes lietās par apstiprināšanu mantojuma tiesībās vai par pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā. Minētajās lietās noteiktā valsts nodeva attiecībā uz nekustamo īpašumu iekasējama pirms īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā, bet attiecībā uz kustamām lietām tā maksājama pirms mantojuma apliecības izsniegšanas, un notārs

par to izdara apliecinājumu mantojuma apliecībā. Kustamo lietu reģistru turētāji, kā arī personas, pie kurām atrodas mantojamā manta (kredītiestādes u.c.), nav tiesīgas mantoto mantu pārreģistrēt vai izsniegt mantiniekiem, ja mantojuma apliecībā manta nav norādīta un nav samaksāta valsts nodeva.

(31.10.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

17. Šā likuma 346.panta pirmās daļas 2.punkts par to, ka tiesneša lēmuma par maksātnespējas lietas ierosināšanu noraksts nosūtāms Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, un 378.panta 2.¹ daļa stājas spēkā ar īpašu likumu.

(12.02.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2004.)

18. Visus pieteikumus par ārvalsts tiesu nolēmumu (izņemot ārvalsts šķīrējtiesu nolēmumus) atzīšanu un izpildīšanu, kas iesniegti rajona (pilsētas) tiesai un nav izskatīti līdz 2004.gada 1.maijam, izskata pirmās instances tiesa kārtībā, kāda bija spēkā pirms 2004.gada 1.maija. Pēc pieteicēja lūguma tiesnesis var izlemt šādu pieteikumu šajā likumā noteiktajā kārtībā, un 10 dienu termiņš pieteikuma izlemšanai skaitāms no pieteicēja lūguma iesniegšanas dienas.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

19. Ja rajona (pilsētas) tiesa pieņēmusi lēmumu par ārvalsts tiesas nolēmuma (izņemot ārvalsts šķīrējtiesas nolēmumu) atzīšanu un izpildīšanu vai lēmumu par pieteikuma noraidīšanu un 2004.gada 1.maijā nav izbeidzies blakus sūdzības iesniegšanas termiņš, piemērojami šā likuma 641.panta otrajā daļā noteiktie blakus sūdzības iesniegšanas termiņi, tajos ieskaitot pagājušo laiku.

(07.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

20. Šā likuma 486.panta jaunā redakcija, kas nosaka šķīrējtiesas izveidošanas kārtību, un 486.¹ pants stājas spēkā 2005.gada 1.aprīlī.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

21. Šķīrējtiesa, kura izveidota un par kuras izveidošanu paziņots Tieslietu ministrijai līdz 2005.gada 31.martam, ne vēlāk kā līdz 2005.gada 15.augustam iesniedz pieteikumu Uzņēmumu reģistram šķīrējtiesas reģistrācijai, ievērojot šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto kārtību.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

22. Tieslietu ministrija līdz 2005.gada 20.oktobrim publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" tās šķīrējtiesas, kuras līdz 2005.gada 30.septembrim nav reģistrējušās šķīrējtiesu reģistrā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

23. Ja puses vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai pastāvīgajā šķīrējtiesā un šī šķīrējtiesa nav reģistrējusies likumā noteiktajā kārtībā līdz 2005.gada 30.septembrim vai izbeigusi savu darbību, puses vienojas par strīda nodošanu izšķiršanai citā šķīrējtiesā. Ja vienošanās netiek panākta, strīds izskatāms tiesā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

24. Jaunizveidotās šķīrējtiesas nosaukumam skaidri un noteikti jāatšķiras no Tieslietu ministrijas sarakstā esošo šķīrējtiesu nosaukumiem. Pirmtiesības uz šķīrējtiesas nosaukumu šķīrējtiesu reģistrā ir šķīrējtiesai, kura pirmā ar šādu nosaukumu ierakstīta Tieslietu ministrijas sarakstā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

25. Ja līdz 2005.gada 10.martam ir uzsākts šķīrējtiesas process šā likuma 487.panta 6. un 7.punktā minētajos strīdos (par personas izlikšanu no dzīvojamām telpām un individuālo darba tiesību strīdu), to izšķiršana pabeidzama attiecīgajā šķīrējtiesā.

(17.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.03.2005.)

26. Līdz 2006.gada 30.jūnijam pieteikumu par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju iesniedz attiecīgajai apgabaltiesai. Līdz 2006.gada 30.jūnijam ierosinātās lietas par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju izskata attiecīgā apgabaltiesa.

(01.12.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.12.2005.)

27. Šā likuma 447.panta jaunā redakcija, kas nosaka blakus sūdzību par tiesneša lēmumiem un par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu lēmumiem izskatīšanu rakstveida procesā, stājas spēkā 2006.gada 1.jūlijā un attiecas uz blakus sūdzību izskatīšanu par tiem lēmumiem, kuri pieņemti no 2006.gada 1.jūlija.

(25.05.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.06.2006.)

28. Grozījumi šā likuma 238.panta trešajā daļā, 239.panta otrajā daļā, 246.panta ceturtajā daļā, 250.⁵ panta pirmajā daļā, 266.panta pirmajā daļā, 267.panta trešajā daļā, 268.panta otrajā daļā, 270.panta pirmajā un trešajā daļā, 275.panta otrajā daļā, 276.panta otrajā daļā, 277.panta otrajā daļā, 280.panta otrajā daļā, 286.panta ceturtajā daļā, 323.pantā (par vārda "pagasttiesa" izslēgšanu) un 329.panta trešajā daļā (par vārda "pagasttiesa" aizstāšanu ar vārdu "bāriņtiesa") stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

(07.09.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.10.2006.)

29. Lietas, kurās uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības), kā arī komercreģistrā reģistrēta komersanta maksātnespēja pasludināta līdz 2007.gada 31.decembrim, izskata tiesa, kas pasludinājusi maksātnespēju.

(01.11.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

30. Šā likuma 434.panta jaunā redakcija (par kārtību, kādā stājas likumīgā spēkā un ir izpildāms apelācijas instances tiesas spriedums), 439.¹ pants, 464.panta jaunā redakcija (par senāta rīcības sēdi), kā arī 464.¹ un 477.¹ pants stājas spēkā 2008.gada 1.jūlijā. Apelācijas instances tiesas spriedumi, kurus tiesa pasludinājusi līdz 2008.gada 30.jūnijam, stājas likumīgā spēkā to pasludināšanas brīdī, un šo apelācijas instances tiesas spriedumu izpilde uzsākama, turpināma un pabeidzama šā likuma E daļā noteiktajā kārtībā.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

31. Likumā noteiktās tiesas darbības sakarā ar tiesas nolēmumu nosūtīšanu likumā pilnvarotajai iestādei, kas veic ierakstus maksātnespējas reģistrā, nav attiecināmas uz tiem tiesas nolēmumiem, kuri pieņemti maksātnespējas lietās, kurās maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim un kurās turpmākie jautājumi tiesā lemti atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kas līdz 2007.gada 31.decembrim regulēja uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

32. Maksātnespējas procesos, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim un kuros jautājumi tiesā lemjami atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kas līdz 2007.gada 31.decembrim regulēja uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju, ieceltais administrators līdz lietas izskatīšanai vai līdz tiesneša lēmumā noteiktajam termiņam iesniedz tiesai:

- 1) to personu sarakstu, kuras saskaņā ar likumu ir parādnieka pārstāvji;
- 2) trešajām personām piederošās un parādnieka valdījumā vai turējumā esošās mantas sarakstu;
- 3) nodrošināto un nenodrošināto kreditoru sarakstus, kas sagatavoti, pamatojoties uz parādnieka grāmatvedībā esošajiem datiem;
- 4) pārskatu par banku kontos un kasē esošajiem parādnieka naudas līdzekļiem, parādnieka pamatlīdzekļu un apgrozāmo līdzekļu vērtību;

5) atzinumu par to, vai pret parādnieku uzsākama Padomes regulas Nr. [1346/2000](#) 3.panta 1. vai 2.punktā noteiktā maksātnespējas procedūra.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

33. Maksātnespējas procesos, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim, bet spriedums par maksātnespējas pasludināšanu tiek pieņemts pēc šā datuma, tiesa spriedumā nosaka parādnieka pārstāvjus, pamatojoties uz administratora iesniegto parādnieka pārstāvju sarakstu, un nosaka viņu pienākumus atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kas līdz 2007.gada 31.decembrim regulēja uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

34. Tos maksātnespējas procesus, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim, tiesa, apstiprinot izlīgumu, neizbeidz. Tiesa pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu izlīguma noslēgšanas gadījumos, ja konstatē, ka parādnieks nokārtojis visas savas saistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un pēc šo saistību nokārtošanas tā aktīvi pārsniedz atlikušo parādu summu.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

35. Maksātnespējas procesos, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim, tiesa uz attiecīga pieteikuma pamata lemj par izlīguma atcelšanu, ja:

- 1) noslēdzot izlīgumu, pārkāptas normatīvo aktu prasības;
- 2) izlīguma noslēgšana panākta, lietojot viltu vai spaidus, vai notikusi maldības ietekmē;
- 3) parādnieks nepilda izlīgumā paredzētās saistības.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

36. Maksātnespējas procesos, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim un kuros jautājumi tiesā lemjami atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kas līdz 2007.gada 31.decembrim regulēja uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju, sūdzības var iesniegt:

- 1) administrators - par jebkuru kreditoru sapulces lēmumu un kreditoru komitejas lēmumu, kā arī par Maksātnespējas administrācijas lēmumu par administratora rīcību;
- 2) ieinteresētais kreditors vai kreditoru grupa - par kreditoru sapulces lēmumu, ar kuru atzīts vai noraidīts kāda kreditora prasījums, triju nedēļu laikā no kreditoru sapulces dienas vai dienas, kad kreditoram, kurš nav piedalījies kreditoru sapulcē, paziņots tās lēmums;
- 3) kreditors vai kreditoru grupa - par kreditoru sapulces (kreditoru komitejas) lēmumu par administrācijas izmaksām un parādu segšanas kārtību triju nedēļu laikā pēc tā pieņemšanas.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

37. Maksātnespējas procesos, kuros maksātnespējas pieteikums iesniegts tiesā līdz 2007.gada 31.decembrim un kuros turpmākie jautājumi tiesā lemjami atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kas līdz 2007.gada 31.decembrim regulēja uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju, parādnieks var iesniegt tiesā pieteikumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu, ja viņš nokārtojis visas parādsaistības noteiktajos termiņos un aktīvu vērtība pārsniedz atlikušo parādsaistību summu.

(22.05.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.06.2008.)

38. Rīkojumi, kuri līdz 2009.gada 28.februārim saskaņā ar šā likuma 597.pantu izdoti ieturējumu izdarīšanai, izpildāmi atbilstoši attiecīgajā tiesu izpildītāja rīkojumā norādītajam.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

39. Līdz šā likuma 39.panta otrajā daļā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 1.septembrim piemērojami Ministru kabineta 1999.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.154 "Kārtība, kādā civillietās aprēķināmas lieciniekiem un ekspertiem izmaksājamās summas un ar atbildētāja meklēšanu saistītie izdevumi", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

40. Tiesa, kas līdz 2009.gada 28.februārim uzsākusi skatīt civillietu, kuras materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts, pabeidz uzsākto civillietas izskatīšanu.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

41. Grozījumi attiecībā uz šā likuma 345.panta trešo daļu (par tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna saskaņošanas termiņa pagarināšanu līdz 30 dienām) stājas spēkā vienlaikus ar grozījumiem Maksātnespējas likumā, kas paredz, ka tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu vienlaikus nosūta administratoram un nodrošinātajiem kreditoriem atzinuma sniegšanai, kā arī nenodrošinātajiem kreditoriem — saskaņošanai.

(05.02.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2009.)

42. Šā likuma 363.⁹ panta septītā daļa nav piemērojama izlīgumiem, kuri apstiprināti tiesā līdz 2009.gada 30.jūnijam.

(11.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

43. Ja nekustamā īpašuma izsole izsludināta līdz 2010.gada 31.janvārim, tā rīkojama pēc izziņotajiem noteikumiem. Ja izziņotā otrā izsole nav notikusi un neviens nevēlas paturēt nekustamo īpašumu sev (615.pants), pēc piedzinēja lūguma pēc viena mēneša no sludinājuma publicēšanas dienas tiesu izpildītājs rīko trešo izsoli, ievērojot pirmās izsoles noteikumus, bet solīšana sākas no summas, kas atbilst 60 procentiem no sākumcenas pirmajā izsolē.

(17.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

44. Laika periodā no 2010.gada 1.februāra līdz 2012.gada 31.decembrim hipotekārajam kreditoram, kuram par labu nostiprināta pirmā hipotēka, ja vien tas nav arī piedzinējs, papildus šā likuma 600.panta trešajā daļā noteiktajam vienlaikus tiek pieprasīts informēt tiesu izpildītāju, vai tas piekrīt nekustamā īpašuma pārdošanai, izņemot gadījumus, kad piedziņa tiek izdarīta par labu šādiem prasījumiem:

1) par uzturlīdzekļu piedziņu;

2) par darba samaksas piedziņu;

3) par personisku aizskārumu, kura rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve;

4) par nodokļu un nenodokļu maksājumiem budžetā;

5) par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kuri nodarīti fizisko personu mantai ar noziedzīgu nodarījumu vai administratīvu pārkāpumu;

6) par parāda piedziņu maksātnespējas subjekta labā.

(17.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

45. Ja hipotekārais kreditors, kuram par labu nostiprināta pirmā hipotēka, iebilst pret nekustamā īpašuma pārdošanu (pārejas noteikumu 44.punkts), tiesu izpildītājs uz vienu gadu, bet ne ilgāk kā līdz 2012.gada 31.decembrim atliek piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu.

(17.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2010.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(14.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 29.jūnija direktīvas [2000/35/EK](#) par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas [2004/48/EK](#) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

Likums stājas spēkā 1999.gada 1.martā.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 14.oktobrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1998.gada 3.novembrī